

గద్య|| ఇది శ్రీమద్రామచంద్ర సాంద్ర కరుణాకళ్యాణ. వీక్షణప్రసాద వ్రాస్తో
భయ భాషావిశేషక విత్వతత్వశ్లోక కర్మణ చాతుర్యధుర్య పరాశరగోత్ర
రాపాక లింగనార్యపుత్ర లక్ష్మీమతి కవిప్రణీతం బై నశ్రీ కృష్ణ విలాసంబను మహా
వ్రబంధంబు నందుబ్రహ్మమోల్లాసము సంపూర్ణము

మతియునీ కవిపుంగవుని కవిత్వము సలక్షణమై శిష్టాచారం కారవిలసితమై య
సదృశవిశదనవరసభారావి సరసంధిరితా సర్వశ్రవణాహమై లభంగరంగ ద్వియ
జ్ఞంగాధునివలె నతిపవిత్రమై నలరాయచున్నది. కవితాశైలి జాపుటకై స్థలీపుల
కన్యాయముగా నిటకెండుపద్యముల మాత్రము వహరించుచున్నాడు

సీ|| ఏలా వసిజాత, మాలాఘ సీభూత

బాలా నిలాధూత, హృదయంబు

హేతీకృతారాశ, పాళీ లతాజాల

కేళీరతోద్వేల, శాంతికంబు

చానా, లతాన్పంద, సూనాయత ముంద

పానాగ తమిళింపి, తానకంబు

సారసోదారకా, సారసోదార సా

సార సంసారయు, క్షారికంబు

సీ|| లుంగతరు సంగరింగత్కు, హరికములును

ప్రియకసాలల సద్వన, ప్రియకములును

కోరకని కుంజకుంజచ్చ, కోరక కలు

కలిగి తత్ప్రేమద వనంబు, పాలిచియుండె

సీ|| క్షంగారసముల్కు చెలికొప్ప మొలులను

గనిడాయవచ్చు శి, భావశ్రములు

రాగవిస్ఫూర్తతోరంబులౌ కుచమంబు

దులప్రతింపగఁ జేరు, నభులగములు

మధువినోదముచెల్పు మహిమవీగతిలోన

నాబ్జముల్ గనవచ్చు, హంసతతులు

నతిమధురతజూపు, నధరవింజముచేరి

గేరివచ్చునుదార, కీరవార

అ॥ మలరనింపు సొంపు, హావంబుభావంబు

వహిదలిర్చు నీయ, నయవరుచుల

గొనరిదెనల మనలు, ననమ బాణబలంబు

లేలజాలిజేయు, లోలనయన

భద్రదాయర భ్యదయము

ఇట్టిమహా ప్రబంధమును రచించిన రాసాకలక్ష్మీపతి కవియురచింపజేసిన కామినీ నిరాజన్న భూమిశ్వరేశ్వరుండెన్ననశతాబ్దములో నుండిన వారలందెల్లినకొ మట యావశ్యకము గాని యిన్ననశతాబ్దమున నీసంవత్సరమున నీపతికృతిఁ జేసెదెను. కవిగ్రంథము రచించెన నివిరూపించుటకు నీలులేక పోయినను యిన్ననశతాబ్దముననుండిన వారలని మాత్రము పట్టిమైన యాధారములతో నీక్రిందివిషయమున నిర్ణయించుచున్నాము

గీ॥ కలరు బిక్కనవోలి శ్రీ॥ కామరెడ్డి

భూమి విభునాశ్రయించిన బుధులు నిజము

శాలివాహన శకవర్ష ॥ సంఖ్య పదియు

నైదునూరైన వర్తమా ॥ నాబ్జములను

అను బ్రహ్మాత్మర ఖండవతరణిక సీసగీతినలన బిక్కనవోలు కామరెడ్డి ధరణీశ్వరుండు శా॥ శ ౧౫౦౦ లో నున్నటుల నిశ్చయింపవచ్చును॥ కామినీ వంశసంభవులగు దోమకొండ సంస్థానాధీశుల వంశాను క్రమశికానుసారముగా జూచిన కామరెడ్డి భూపాలశేఖరునకు బిమ్మట రాజన్నచౌదరి ధరణీశ్వరుండు దవతరము వాడగును. గావున తరమొక్కంటికి కిగి సంవత్సరముల చొప్పున లెక్కబెట్టినను నైదుతరములకు ౧౭౫౫ సంవత్సరములగును. కావున రాజన్నచౌదరి వసుమతిశ్వరుండు శా॥ శ ౧౭౭౫ క్రి॥ శ ౧౭౫౭ అనగా నిప్పటికి ౧౭౭ సంవత్సరముల ప్రాంతమున నుండినవాడని తెల్పబడుచున్నది॥ సుటియు.

సీ. తనగుహాత్మముపేర • జనకునిపేరను

దనయన్న పేరను • దనదు పేర
దమ్ముల పేరను • దనయ పేరిట దల్లి

పేరను సోదరి • పేర భాగ్య

పేరమరంచలి • పేరను లింగాపు

రంబునుగాచాపు • రంబుజంత

మారెడ్డిపురము కామారెడ్డి యునునెల్ల

రెడ్డిపేటయు మల్ల రెడ్డికామి

సీ॥ రెడ్డిపేటలు తిప్పాపురంబు సీరుల

బాదలు లింగాపురంబును • బోతసాని

వల్లెయును మించగట్టించె • భవ్యకీర్తి

ప్రబలు మాయన్న శ్రీకామి • రెడ్డిఘనుడు

అను శివధర్మోత్త రావతరణికపద్యముచలన కామారెడ్డి ధరాధీశుండు లిం
గాపురము కాచాపురము జంగమరెడ్డిపురము కామారెడ్డిపేటయెల్లారెడ్డిపేట, మల్ల
రెడ్డిపేట, కామారెడ్డిపేటతిప్పాపురము బోతసానివల్లెయును గ్రామములను నిర్మించి
ట్లుదెలియుచున్నది. చెరువులు కుంటలు వాటికి కాలవలు బావులు చలేంద్రంబులను
చిక్కనవోలు శ్రీసిద్ధరామేశ్వరస్వామికినొక దేవాలయంబును నిర్మించినట్లు పైతటా
కాదులను నిర్మించుటకు రు ౯౦౩౦౦౦లు వ్రయమయినట్లు అషరక్ మిననక్ అలప్
అనక్ ౯౦౦ హిజరినాటి శాసనపత్రము సంస్థానాధీశుల చెంతగలదు. ఈహిజ
రీని బట్టి గూచినను రాజభూపాలుడు ౧౭౭ సంవత్సరములకు బూర్వముండినవా
డని స్పష్టమగుచున్నది.

రాజన్నచౌదరి భూపాలుండు కృతిజెందిన శ్రీకృష్ణ విలాసము
యూ భద్రాయ రభ్యుదయమును మఱియు నిజనంక భూషణుండ
గు రాజా మల్లారెడ్డికవి రచించిన మట్టుక్రవర్తి చరిత్రము శివ ధర్మోత్తరము
మల్లపు యము మొదలగు గ్రంథముల ముద్రింపజేసి యాంధ్రలోకము
నకు మహాహితకారం బొనరించిన వర్తమాన దోమకొండ సంస్థానాధీశ వ
ణ్యులగు శివంతు రాజారాజేశ్వర రావు బహద్దరు వర్మ గారిని శ్రీ వారి పు
ష్పాశ్రులను సగపెళ్ళుదు రక్షించుగాత

ఉమాబాన్

ంపల్లి స్టేషన్ లోడ్

కొబాద్ దక్క

}

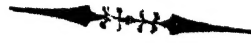
ఇట్లు

పెద్ద మందడి వేంకట కృష్ణకవి
సంస్థాన్ దోమకొండ

(శ్రీ రస్తు

భద్రాయురభ్యుదయము.

చింత మోల్లసము.

త్రివర్ధిష్ఠులిదం సమస్తచిదవి, జ్ఞగీయమానప్రపంచం
చావిరాభవతితో విధానకరుల, న్యాయా వినాభావవే
షావిష్కారులు పూర్వదంపతులు సంతానంమలైనట్టియా
శ్రీవర్ధిష్ఠులఁ బార్వతీశ్వరుల నే నేమితునేతత్కృతిఁ ౧

శా. శ్రీమద్వాదశ ముఖ్యవర్ణముఖిమి, శ్రీభూత నానామయ
స్వామిత్యాంచితయై చరాచరహ, స్థనేమయై స్వప్రభా
యామామేయ చిదంబరాకృతియునై, హార్దస్తుతింజెందునా
శ్రీమాతస్సరిశుద్ధ మానసయునక్, నేమితునే తత్కృతిఁ.

శా. శ్రీసంకాశ దనూపమాదుః సితాం, ఘ్రిగ్యాసమేశజ్జగ
ద్భాస్మాభాన కరంబుగాఁగ నిజపు, భావోపపన్నంబులై

వాసింజెందిన వారిజాననముఖ • న్యాపారముల్ స్వప్రభా
రాసంయుక్తత నొందుచోఁ దగు మహా • దాజ్ఞిఁ దలంతున్పుటిఁ.

మ. విలసత్తాత్విక వింశదక్షరసమా • విహృత మన్వంతతో
జ్వలదాత్మ ప్రతిభా సభక్తిసమయా • చారంబులోనిల్లువా
రలకిష్టార్థ మొనంగి లోకముల నం • రక్షించుచున్నట్టి శ్రీ
లలితాంబా కళయైన దేవిఁ దలఁతు • యక్షించి యేతత్కృతిఁ

౪

శా. ప్రాకాశాభ నిజాననాంతరమునక • భాస్వత్పరాశంభుడా
లోకించక దదుదారభావమును ముక • లోగొంచు నానాప్రకా
రాకారంబుల గల్గు లోకములనె • య్యంబొప్పఁ గల్పించితా
నేకాకారతనొందు నాస్ఫురణనే • నేతత్కృతిఁ దలెదక.

౫

చ. విలసితమైన యమ్మిహార • బిందువు ముద్దు మొగంబుగాఁగనా
జ్వలన సుధాంశుబిందువులు • చక్కసిసిబ్బెపు గబ్బిగుబ్బలై
యలరఁ బరార్థమెన్నరశఁనాస్పదమై విలసిల్లుచుండ వ
ర్తిలు తదభేదమైన పర • దేవిఁ దలంచెద నీమహాత్కృతిఁ.

౬

మ. అమితాలంకరణాభి శోభితయు మా • యాపాయ దుర్మంత్రచం
క్రమణప్రక్రమ మార్గదుర్గజయవి • ఘ్నప్రాజ్ఞ యంత్రాద్యుప
క్రమనిర్వక్ర పరాక్రమ స్థితివిశు • క్రపాణ హృచ్చాపశౌ
ర్యమునక మించి నమించితాత్మయగు వా • రాహిఁ మదిక దలెదక. 2

మ. కర మొప్పన్మనుతాళ భేదనియతుల్ • కాలక్రియానూనముల్
పరివిస్ఫుర్జిత మూర్ఛనాంతరములు • త్పాసించి వీణావిశో
దరతిక సాంపుజనింపువెంపుగల మా • తంకాంగనల్ బాడను
స్థిరసింహాసన వాసయై దనరు ల • య్మొక నెహ్మదిక గొల్చెదక.

౭

శా. కాదంబాభి చకోరికాపిక శుక, క్రాంచాదిపతి స్ఫుర
త్కాదంబ ప్రసవ ప్రభూత మధుసం • ఘాతాపుతాకారయై
కాదంబర్యదన ప్రమోదననట • త్కాంతా సినాదార్భటి
కాదంబస్థితి గల్గుదేవినిఁబుర • స్కరింతు నేతత్కృతిఁ.

శా. ఆదికాదివ్య విమన్మరూపిణియు నై • యాశ్రీ ప్రకాశాత్మతా
మోదంబేర్పడ నీచరాచర జగ • న్నూలంబు తానయ్యు త

త్రోడుర్భూత పరాదివేఖరులచే • భాసిల్లుచోముందహం
తేదంత్రైకము నాపరాకళనునే • నేతత్కృతింగొల్పెదన్.

మ. సకలస్థావర జంగమాత్మకజగ • జ్వాలంబు నిర్మించి త
త్ప్రకటీ భూతములైన కార్యములను • తొందించి బ్రహ్మాండక
ల్పకుండ నిక్కపునాడునన్ వెలయునా • భారత్యధీశుండు ది
వ్యకవిత్యాంచితయైన మత్కృతిని ని • త్యానంద మొందించుతన్, ౧౧

మ. సమసూక్ష్మక దశాసమేత చిదచి • జ్ఞానస్వరూపంబు జెం
దమహాస్థూలదశాసమేత చిదచి • త్కార్య స్వరూపంబునన్
బ్రహ్మదంబేర్పడ నొక్కండ జగమును • తొందించు లక్ష్మీశ్వరుం
డమితస్తోత్రకృతాస్మదీయకృతినా • హ్లాదంబు నొందించుతన్. ౧౨

శా. శ్రీకాంతా రుచిరత్వమెల్లపుడు ఫీ • ఊంచన్మదిస్తల్పి య
స్తోకంబైన నిమేషమొందునని వి • సుస్పర్శకృతా తొలయ
ప్రాకట్యస్థితి నొందజేసి సకల ప్రాణ్యుత్సవంబెంచునా
శ్రీకాంతుండగు వేంకటేశ్వరుడు ర • ఊంచున్మదంచత్కృతిన్. ౧౩

శా. శ్రీవర్ణావయ వాత్సల్యసంభవనచి • జ్ఞేవాఖిలస్వామి సా
భావప్రస్ఫుట జానకీరమణి సం • భావింపఁ దత్తత్క్రియా
ప్రావీణ్యంబు వహించు తారకమచు • ప్రావీణ్యముజ్ఞెంచునా
శ్రీవర్ణుండగు రాముడీకృతిని ర • ఊంచున్జ్వరస్థాయిగా. ౧౪

మ. వనజాక్షుండు పురందరోపలమునై • వర్తింప దానాజపా
కనదచ్చప్రసవంబునైఁ దనరి త • త్కాయంబు లోవెల్పులన్
దనకాంతిన్ బ్రసరింపఁజేయుచును మున్దత్సావినాభాతయై
మానుగన్పట్టిన లక్ష్మీమత్కృతిని స • మోదంబునొందించుతన్. ౧౫

మ. యథులొక్కప్పుడు భక్తిచే నిజసహ • ప్రారంబులన్ శ్రీశ్రీయః
పతిబూజించుటగెంత నే సతతమ • పృద్ధాక్షు సంతర్భహి
స్థితునింజేసి తదాజ్ఞచే నసురయో • మిత్కంఠకైవ్యోనం
యతప్యత్తిన్ జరియింతునంచను సహ • ప్రారంబు ద్దున్ మదిన్. ౧౬

సీ. ధుర్యయోక్తాదనో • త్సుకత వచ్చునటంచు | నినుడనూరుప్రేమ • ననువరింప
కార్ముకజ్యోతిఃస్థు • తునుజుడెంచునో | యనిశంకరుడుశంక • గొనివదింప
దల్పగననబుద్ధి • దలపోయునోయని హరిహరదరంబున • ననునయింప
యజ్ఞోపవీతన • హరణాన్ద మే తెందు | నోయని విఘ్నేశు • యూహనేయ

గీ. నిజగరున్మరుదుద్ధూత • నిఖిలభూమి | కరుడు ఘజభృతయువతిప • త్రప్రహరణు
డైన శ్రీవైనతేయుండు • నన్నదీయి | కలుషము లడంచుగావుతఁగరుణతోడ.

మ. మునుగృష్టాక్షున పక్షవిస్ఫురణతఁ • మోదంబుగల్పించి సౌ
పునఁగృష్టాక్షున పక్షవిస్ఫురణానీ • భూతప్రపంచగబునే
ర్పునఁ గన్పట్టగఁ జేయుచో నిజవదాం • భోజాశముల్ గొల్పునా
రిని రక్షించు శివుండు మత్కృతినను • శ్రీనొందగఁజేయుతఁ.

శా. శ్రీవాణీశము ఖామరాధిపులిదం • సృష్ట్యాదిలోనాత్మలం
దేవానాం భజించి హృద్యఫల సౌ • హిత్యంబు ముంజెందిర
దేవుఁ దజ్జయ యంత్రపిఘ్నహరణుఁ • దీనాననుఁ సిద్ధల
క్షీవిఘ్నేశు నిరంతరాయమునకై • జింతింతు సేతత్కృతిఁ.

శా. శ్రీరామాయణ భారతాఖ్య రచనా • జేగీయమానప్రభా
ధౌరంధర్య సమేత వాస్తవకథా • ధన్యాత్మ వల్మీకభా
పారాశర్యులఁ గొల్పిచందములసం • పాదించి వృత్తప్రభే
దాయాధస్థితులెంచు పింగళభుజం • గాధీశ్వరున్గొల్చెదఁ.

గీ. కావ్యనాటకసంగ్రహ • కాళిదాస! దండి భవభూతిశంకర • డిండిమాంక
రామకవిచోర మాఘభా • రవిమయూరః బాణబిల్వణముఖులముఁ • బ్రస్తుతింతు

ఉ. ప్రాకృత సంస్కృతాంధ్రపర • భాగము లుల్లసిలంగవైకృత
వ్యాకరణంబుజేసి బుధ • వత్సలతఁ సకలార్థవత్సరా
ణాకలితేతిహాసముఁ • నన్నివచించిన నన్నయాశ్వును
శ్లోకునిఁ డిక్కయజ్ఞనువ • చోనియతి వినుతింతు మత్కృతిఁ.

గీ. తెలివితేక ప్రదోషైక • దృష్టియాధి | విఘననవిబాధితావృత్తి • వెలయుచుండ
సంతతారుంతదోక్తులు • నల్పుచుండు | కాకపులుకాకపులుగాక • కలితనుతులె

కం. కృతులుగల + కృతులొనర్చని! కృతులదలంచీయు దలంచ + కెంతేనినిరా
కృతులంచ + గృతులొనర్చిన | గృతుల దలంపంగ నేలపృథ్వీస్థలిపై, ౨౪

వ. అని యిష్టజేవతా, గురు, సుకవి, కుకవి, నమస్కరణ, పురస్కరణ తిరస్కర
ణంబు లొనరించి యొక్క పారమేశ్వర సపర్యచర్య ధుర్యుండగు మహీశ్వ
రు దర్శింపు తలంపున నుండునెడ, ౨౫

సీ. నవరత్న మాళిసం + భవమహాః పుంజంబు
ముందు జ్యోతిశ్చక్రమును హసింపఁ
గరుణా రసస్యంది + సరసనేత్రంబులు
సితకరార్కుల గ్రేణి + నేయుచుండ
చారుముక్తాఫలో, దారహాగద్యతుల్
గురుభార్గవులకు సం + కోచ మొనఁగ
సకల వాణీమయ + చ్ఛన్న వీరప్రసిద్ధ
రత్నసా నుచ్ఛవి + రహినడంప

గీ. సామితన్మూర్తి భృజ్జగ + జ్వనని ప్రేమాదేలియఁగఁ బరావరప్రకృతిత్వ మొందు
భవ్యసమయస్వరూపప్రభావమహిమ! నలది యొక జేప దేవుండు, పాలిచెనుదిని.

వ. ఇట్లు స్ఫురించిన విశేషఫలంబు నగునని తలంచి, ౨౬

మ. పరవిద్యా సుపమానమీననయనా + ప్రాకాశ సీకాశనుం
దర పాదద్వితయోల్ల సన్నఖముఖాం + తర్పింబి తప్రత్యగాం
తరదృక్తారక నామయోగి గురుపాదద్వంద్వమున్నెమ్మది
స్థిరతః జెందఁగఁజేసి ప్రత్యగయనా + ప్రిన్పొందఁగా నొక్కచో. ౨౭

కం. శ్రీరాజేశ్వర వరకరు + శాయాధికటాక్షపీఠ + శాగతలక్ష్మీ
పూరిత ధనధాన్యాది + శ్రీరామా కెడ్డిసే + శైలగుణ భువిలో. ౨౮

సీ. హరిహరిద్గిరిచర ధ్నుగుమరుద్వరనరి
త్పరివహత్కృతకాద్రీ + పరిసరములు
స్థిరదళత్పలగళ + స్మధుల లన్నదలగ
ద్దళచలత్పికశ్మతో + ద్యానములును
నవభవత్పవనము + ద్భవనముత్పవయతో
పవనాంతరితయజ్ఞ + భవనములును

ఘనకంజ వననంజ (వననంజ వనగుంజ

దళిరంజిత నమంజ. • సాంబుఖనులు

గీ, దొరయమెరసె నిరంతర, సరదసమకు| సుమసుమరసరజోఘుమ, ఘుమితగంధ
పాసితాంతర్లహారామ, రామరామ|నృపునిపురమఖిలశ్రీల • నెగ్గడుచుండె, 30

సీ దీపితా శ్రావయే • తిప్రయోగశ్రుతి

జాగదత్పరభృత • సంఘయములు

సుఖత కామూజికా • ముశ్రౌషడితి సదా

వాప దచ్చారికా • వారములును

శ్రోతృశ్రవణసౌఖ్య, దాతృయ జేత్య

రారట ద్రుచిరపా కావతములు

హితయేయ జామహ, ఇతిభవ్యభాషి

లాలపద్భర్తృక • లాపములును

గీ, సరసవౌషడితిప్రభా • వచ్చుకములు| బరగ జెలువొందె రామభూ, పాలనగరి
మానసీయొల్ల సత్కామి, నేనివంశజననరాజన్న భూపాలు • శాసనమున, 30

సీ, సింజాన సుమనః ప్ర • యుంజాన మకరంద

భుంజాన మధుకరీ రంజితంబు

కంజాత కంజల్క • పుంజాత తపరాగః

సంజాత నదపరి • వ్యంజితంబు

ఖంజరీట విహార, మంజరీ పరివార

పింజరీ కృతభూజ, మంజాలంబు

గుంజాధిగమ్యసా • మంజస్య సమృజ్ఞి

గుంజాతి రమ్యభూ • మంజిమంబు

గీ, నగుచుఁ దొగరగు జిగిడగి, నిగుడు మొగడలగణితములగు పొగడల, తెగలసాగను
గలవలవుగుమగుమయని, చెలువుఁజూప|బ్రమదవన మొప్పుచుండున, పృట్టణమున

సీ, సమదాతిశయవయః • ప్రమదాతతక రాగ్ర

సమదాతతపలాశ • కుముదములును

స్యందమానమరంద • బృందపానమిళింద

నందదాన మహార • విందములును

నానావిసేతప్ర • సూనావృతాంతరీ
 పాసిత హీరసో • పానములును
 లోలాను వేలాను • కులానువేలక
 ల్లోలాను సరశోక • జాలములును

గీ. దసరనాంతర తలపాతి • తప్రమాక్తి రగ్రహణనైగ నిద్యోద • కప్రకార
 పూరితోదర దీర్ఘికా • వారమలరై రామభూపాలు పేటలో రమ్యముగను.

కం. అపరాగములై • తనరిన నపరాగంబులను దోహ • దార్ధక్రియచే
 నపరాగముల జేయుదు రుపవనమునఁ దత్పురీవ • యోయుక్త సతుల్. 34

సీ. పాటీర వాటీర • కోటీర నికటాగ
 • కందంబులైన మా • కందములును
 యుక్తాతి ముక్తాతి • రిక్తాప్రసవకాంతి
 పాటలా కృతినొందు • పాటలములు
 నీపాను రూపస్య • రూపద్యుతుల్ గల్లు
 కేసరంబులఁ జెందు • కేసరములు
 సాలావృతైలాస • మాలోల కిన్నరీ
 మోదియులైన • ప్రమోదినులును

గీ॥ మల్లికలలోనఁ దగు దీవ • మల్లికలును
 జీవకములై వెలయు బంధు • జీవకములు
 కాంచనంబు లనఁగ నొప్పు • కాంచనములు
 గలిఁగి విలసిల్లుఁ దత్పురో • త్కంఠవనము.

34

సీ. తతదరీ చ్యుతఝరీ • హితకరీ స్తుతతరీ
 • గతచరీ తతపరీ • వృతధరములు
 సతివేల దుతిశీల • గతిలోల రతిపాల
 హితభేల దతిసీల • ధృతిమదలలు
 సారదుర్వారదో • స్సారపన్నారనా
 సీరసంచారయు • క్కారికలును
 ప్రకట శోరకఫలా • దికమధూదకభూజ
 భుకనముత్సకపిక ప్రకరములును

గీ. తరణికిరణవిహరణ నిగ + రణతరుణ! వరుణ వరణాంతిరిత స్వరో + వరనివనద
వక్ర చక్రాంగ చక్రప్ర + వర్తనములు! దనర దన్నగ రోద్యాన, వనములలరె.

సీ. ఏలావనీజాత - పంలాఘు నీభూత

బాలా నిలాధూత + జాలకంబు

హేలీకృతారాళ + పాలీలతాజాల

కేళీరతోద్వేల + బాలికంబు

నానాలతాస్పంద / సూనాయత సుకంద

పానాగ తమిళింద + తానకంబు

సారసోదారకా + సారసోదారిసా

సార సంసారయు + క్కారికంబు

గీ॥ లుంగతరుసంగ రింగత్తు, డుంగమ్మలును! బ్రయక సాలలనద్వన, ప్రియకములును
కోరకనికుంజ గుంజచ్చ, కోరకములు! గలిగితత్ప్రమదవనంబు + పాలించియుండె.

సీ. ధూపముల్ కర్పూర + దీపముల్ మధురసా

పూపముల్ దర్పణ + స్థాపనములు

భాద్యముల్ దివ్యనై + వేద్యముల్ విమలాంబు

పాద్యముల్ నిస్వన + ద్వాద్యములును

భౌగముల్ వీటికా + భౌగముల్ దక్షిణా

భాగముల్ గ్రంథసం + యోగములును

ఫలములు మాలూర + దళములు సారసో

త్పలములు శుద్ధతం + డులములలర

గీ. శంఖ కాహళఘంటికా + ఝల్లరులును! మోయము త్యాలముగ్గులింపుగఘటింప
దివ్యమందిరములమహా, దేవుభక్తి బూజనేయదురెప్పడ + స్వరజనులును, ౩౮

కం. ఆనకములు విమతజనభా! యానకములు మోయునావ + ఉద్భవిచారా

దానసదానదాకములు! మానవపతులలర శివుని + మంటపములపై. ౩౯

కం. దరములు సతతసుధాసో! దరములు వడ్డివిధిచార + తాత్పర్యసమా

దరములు సంస్మృతిదరతో! దరతోదరములయి మెలగు, దత్పులోనకా. ౪౦

కం. నయమానయమా నయనో! ఛయ్యలై దత్పురి వసించు + జనతతులు సదా

నయతోదయతోదయ్యలై! ప్రియమగు శివభక్తి మదిని, బెంపెనలారకా. ౪౧

కం. నవకునుమానమనాగో! పవనోదర సద్విహంగ + భవరవభరసి

భవనోదర పవనోదర! భవనాదలగుచునుండు + ప్రజలప్పరిలోకా. ౪౨

నీ. మదనాశుగ వికాస , కృదనాగత విలాస

సదనా హతావాస , సద సదులును

కేళి విహిత సంత , కేళి విహిత నారి

• కేళి విహిత సుప్ర , తోళికలును

నాళికనిర్యస్త , ధూళిక చర్య ప్ర

నాళికదర్యస్త , రాళికలును

పాళి లతాంతరి , ఛోళి నితాంతయు,

క్రాళి హితాంత ద్రు , మాళికలును

గీ. దోళియ మెరసె నిరంతరాం , కురి, తపల్ల

విత, సుమిత ఫలితోద్వాస , వితతులెఘు

రాజితాడ్లారి నీమాళి , రామ గామ

రడ్డిపేటను జనులెల్ల , రంజలంగ.

౪౩

ను. బలనశ్వర్ష మ మూగ్ర విగ్రహ బహిః , ప్రాకార ముద్యద్రసా

తలజారుంతద ఖన్యమాన పరిఖాం , తర్పిరితంతై తగు

దలరాదంచు వచింప భేదమున నెం , తక్ విన్న నయ్యెంగదా

బలిసాలంబిక దీనిచేర్తు నని , సంభావింపగా నోయనన్.

౪౪

ప్రతాంతరము.

బలభీదత్న ఘృణీసమావహ బహిః, ప్రాకార ముద్యద్రసా

తలజారుంతద ఖన్యమాన పరిఖాం, తర్పిరితంతజాయ, సా

పలరెక్, దీనిజలంబునప్పడి, మను, ప్యాదృశ్యమైయుండె, నా

బలిసద్మంబట దీనిచేర్తుననిసం , భావింపగా నోయనన్,

౪౫

మ. అమలాగాధ సయఃప్రపూర జల స , త్వానేక తీర్థోరుభే

యము, దోచు నిజభక్త పాలనమునం , దాపక్కుడై సన్నతా

గమ రాజేశ్వరుడండినక్ దదభిషే , క స్వస్తిహేత్వర్థమై

యమ రాధీశ్వరుడంప, సంభ్రమముతో , నుదుండు మిన్నేరనన్.

౪౬

మ; సరసాభంకవ చందిరోపల చతు , స్తంభంబు లొప్పంగద

త్పుమధ్యంబున మధ్యశాల దనకున్ , పుంజీ భవత్పుణ్యమా

ర్గ రతుల్ భర్తము నాల్గు పాదములచేఁ , గన్పట్టె జేయంజతుః
పురుషార్థంబులుగూడి నిల్చెనన సం , పూర్ణేంది రావాసమై.

౪౭

మ. అలరుక్ స్వర్ణమయం పుటోడలునురు , వ్యూహాథ వాద్యత్తరో
జ్వల దచ్చోదక కూపమల్ దనరుత , స్థానీయ లక్ష్మీ శుభా
చల నారంభమునన్ జనుల్ నిలుపు, మో , చాస్తంభ సంభారమ
ధ్వల సత్పూణా నువర్ణ కుంభముల చం , దంబోప్ప నా ప్రోలునన్. ౪౮

మ. వియదుల్లంఘన జాంఘీకా జరతలా , విర్భూత వానస్పతుల్
శియ సంప్రాప్త ఫలప్రసూన కలికా , సంపత్తి బాల్యే శివా
దయితార్చా విధికై చెలంగి పురుహూ , త ప్రేషితంబైనయ
వ్యయ కల్పద్రుమ మన్నగా కృతులచే , నందుండెనా నప్పురిన్. ౪౯

చ. లలితరసాలసాలకిన , లుబుల నింపగు పచ్చ తోరణం
బులుగల చైత్య వృక్షములు , పొల్చెను, నిర్విష వర్తనంబుల
న్గలసిన గారుడాశ్మముల , గంటుల నొందిన మేలుకట్టులన్
నలువ సృజించెనోయన జ , నంబులు సంతసమంద నప్పురిన్. ౫౦

చ. కలువల తేనిరాలపయి , కప్పుల పుత్తడి యొంటికంబ పుం
బలితపుమేడల ప్పరిని , భాసిలు, తత్పుర లక్ష్మీకింపుగాఁ
బలరిపు, దక్షిణాధిపతి, , పాశి కుబేరకులాంగనామణుల్
కలిత సితాతపత్రములఁ , గౌతుక మొప్పుగఁ బట్టిరోయనన్. ౫౧

శా. అంతర్వాసవ నీలతారకలు బా , హ్యస్థారణ గ్రావనే
త్రాంతంబుల్ రుచిరాద్ధు నారద సువ , త్కైఘంబు లింపొందగా
నంతర్ద్వార విలోకనంబుల సువ , ర్వావాన భూలక్ష్మీ శు
ద్ధాంత స్త్రీలఁ గనుంగొనన్ నిలుచు చం , దంబేర్పడున్ బ్రోలునన్. ౫౨

మ. పాలుచుం జిత్రపిచితి తప్రతిమలా , స్ఫూర్ణస్త్రితీహారని
ర్మలపాండుద్యుతిదీప్త కడ్యములువా , స్రస్తిసుగాంధారకా
కలితగ్రామ విపంచికా శ్రవణసౌ , కశ్యోదయ వైస్మృతికా
న్గలయన్ నిల్చిన వేల్పువీటిచెలులో , నాదత్పురిన్ నిచ్చుల్. ౫౩

మ. నెలకాలక విలసిల్లు స్తంభములపై + నెక్కిన్న రాత్రిందివో
జ్వలదాజ్వాలచద ఖండదీపకళికా + స్వద్యోతమంత రృషి
స్థలులన్నిండగమించె, నచ్చటిమహి + శ్రవార్థ నాప్తికరసా
తలనిర్మితృణి రాట్టణాఘటితర + త్నశ్రేణిలో నాపురిక.

౧౪

సీ. కురువింద సంచయా + కుంతిత పటలముల్
కమనీయ రక్తరాం + కవములుగను
పువ్వరాగవజ + స్ఫురితవలీకముల్
తదాంక రాంక వ + స్త్రములుగాఁగ
కుచిరగోమేధిక + రచితసోపానముల్
రమణీయ దీర్ఘతుం + డములుగాఁగ
హరిహయో పలవిశా + లాంచిత గుడ్డముల్
రమ్యబంధువశరీ + రములుగాఁగ

గీ. బద్ధరాయుగలో పరి + భాగములును
కళలఁ జెన్నొందు చొడోలి + కలుచుగాఁగ
సౌధములు యూధపస్థితి + చంద మొంది
వెలయుచుండును బురిభూప + తులనహించి.

౧౫

సీ. గమనవేగ సముత్థ + ఘర్షరస్వినేమి
చక్రసంధానిత + స్వండనములు
సప్తధా మదభర + సావిహసిత చతు
ర్దంత దుర్దాంతదం + తావళములు
రింఖావి శృంఖలా + రింఖణా సంఖ్యాక
కంఖాన పుంఖాను + పుంఖములును
ససమాన చరణాయు + ధాంక శస్త్రస్త్రవి
ద్యాయాధ ధౌరేయ + వీరభటులు

గీ. నడువ కడువేడ్క లడరంగ + నెడనెడలచు
తడబడకి వడివడి జరు + పుడమిజనుల
నుడులచే ఘుమఘుమితమై + నడచునిక్క
ధన్యయైనట్టి తద్రాజ + ధాని భువిని.

౧౬

చ. వెలదుకలప్పురోపవని + వెన్నెలకుప్పల నొప్పుకీడలక
గలువలతోని రాలయసు + కకగ్రహించి వధూ పదిష్టభూ
తలమున నుంచి తొల్లటిప + దంబునఁ జేరి తిరంగిచూడ, గ
ల్వలచెలిచే తులంగరంగ + లజ్జవహింతరు రేలనిచ్చులక.

౧౭

పీ. పలుదెరంగుల మోపు + లలరదే చెలియేల:

తావులు లేమిచే + తనుదొరకవు
గోరంటలకుఁ గోర్కె + లూరెమద్దులగుమ్మ
వేగుజామనకాని + విరియ వవియు
సజ్జాతు లడుగ,వే + సారెదంబుజముఖి;
యామని యెఱిగెనీ + వడుగరాదు
ప్రొద్దుదిరుగు వల్య + పొసఁగిచు వెలదుక
తొలికాంచనంబులు + విలువదాని

గీ. కనుచు సర్మవచోభాత + హావభావ
గర్భితముగాఁగ ముచ్చటలే + గరపి నరన
బరిగి నరసులఁ గరగించి + విరుల వెలల
పలయచుఁదురు పుష్పలా + పికలు పురిని.

౧౮

ప. వాటియును.

౧౯

• సీ. వనిత నీకైదండఁ + గొనవచ్చితి నటన్న
కైదండ నొక్కఁడు + పాదుకొనియె
నింపుతోఁ జనుగుత్తు + లెట్టివోజూపవే
చనుగుత్తులును వఱుం + గునవసించు
నీయెత్తుఁ గొనటకై + నేవచ్చితి నటన్న
నాయెత్తుఁ గొనెనొక్క + యనువుకాదు
పడతిరో: కురువేర. + పరిపినకోపమా
కురువేరుపరుపనీ + తరముగాదు

గీ. పరిమళముజెందు మరువమే + పుటికినైన
నమ్మగలనా యసంగని + న్నమ్మగలను
కలియికల సర్మగోర్భోక్తు + లలర సఁజ
విరుల నమ్మదు రవ్వేట + వెలల కొలఁది

సి మణ్యంతరోపోశ పణ్యస్థలాగణ్య
 పుణ్యగంధంబులఁ బొరలి పొరలి
 నానావిధోపదం • శాసిత పాత్రభృ
 త్సాన గోష్ఠీశాల • లానియాని
 పుంభావనారంభ • శుంభద్వధూఘర్మ
 బాలితాంభః కేళిఁ • దేలితేలి
 పరివక్వశాలికా • పాలికాజాలికా
 గానాను వృత్తులఁ • గదలికదలి

గీ. సిరత ఘుమఘుమితామోద • భరకువలయఁ
 • జలజవలయిత పరిసర • సరిదుదరజ
 లఘుజల కణవహన గతి • లక్షణముల
 దిరుగుఁ దెనుర్లలఘురీ • వరమునందు.

౬౧

మ. సరసాలాప గతాగతాంబుఘటయు • కృందాననామానసాం
 తరసుప్తాంగ బోధకంబులగు యం • త్రుశ్రేణి భాక్షూరుషా
 పరుషోద్గీతములై నగేయములు స్వ • ప్నక్పాలి గోపీనిరా
 దరప్రత్యానయన క్రమంబునఁ దగు • దద్బాహ్య దేశంబులఁ.

౬౨

మ. చతురాస్యల్ రసనాంచలప్రకటభా • షామూర్తు ల, భ్యంచిత
 శ్రుతుల, త్యాజిత సత్యలోకమతిద • తుల్, సర్వకాలోల్లస
 ద్వత్సూపద్మ నివాసులై తగినవి • ప్రశ్రేణు, లప్పట్టణ
 స్థితులై బ్రహ్మను ధిక్కరింతురుమహా • దేవున్ బ్రశంసింపుచుఁ.

౬౩

సీ. కువలయస్థితికి సం • కుచితభావమొనర్చి
 పంకజామోద ప్ర • పంచమొంది
 ద్విజరాజ తేజంబు • నిజదీప్తి సదిగించి
 సద్విహారముదూర • సరణిఁ జెనచి
 పగలు రజోవతు • లగు పద్మినులఁగూడి
 యొకవేళ సుతతో • యోగమొంది
 సకలలోకముల్లక • సహ్యాతాపముఁజూపి
 రాజకాంతోల్లస • ద్రక్తిమార్చి

గీ. మెరయు నిరుండెంత వాడని + కెరలికటహ
తలపరబలబలాహక + విలయపవన
జవన శరసిక రావక్ర + చక్రముఖము
లమర నవ్వరి నివసించు + రవనిపతులు.

౬౪

ఉ. ఆపణ వీధికాప్రథిత + హాటకకూటచిరత్నరత్నముల
వాపుచు రాసిబోసికొన . వచ్చుబెహారుల కిచ్చితీపులై
దోపినవానినెల్ల కడఁ + ద్రోచిన తద్భరమానిరత్నగ
ర్భాపరమాభిదక్ బుడమి + రంజిత దద్వణి జాళినిన్నుచు.

౬౫

గీ. మిన్నొరయుథాన్యరాసుల మించలేక + జలజ బౌంధవుఁ డీవల్లా, ఎలజనంగ
దనఁ భువినుత్తరాయణఁ దక్షిణాయ, నములు, తత్పురిసచ్చాద్రఃసమితివలనఁ

గు. కలువలజ్జేనిరాల యువ, కారికలకనవలలుకేళికా

కలనమునొంద ముందురిలి + గన్పడుముత్యము లంచుచోఁజగం
బులఁ గురియింప నాటబలె + ముత్తియమల్ గురియించు సంబుదం
బులనెడివాత్త లోకములఁబుట్టె ముదంబుల నొప్పునప్పరిక.

౬౬

గీ. కుంకుమాగరుఘనసారసంకుమదమృగమదగ్భవాములనుదయాస్త సమయములను
దొరగుకసవానుచోమించి,తోయదములుబహుళవర్ణత్వ మొందునఁపుట్టణమున

వ. మఱియు నప్పురంబున రవ్యశామ్యప్రతివిధి విధిచుత్ప్రథిత మేధావ్యధాపితో
దీర్ఘ వర్ణనిర్ణయ వర్ణక్రమాంత స్వాధ్యా మధ్యానమేదురదురధిగమ నిగమశి
రః ప్రముఖచుర్మపార. గాఢంఖ్య సంఖ్యావన్ముఖ్య ముఖర ముఖరిత భువనంబు
లగు విప్రభవనంబులు, సిరంతి రాభ్యస్త శస్త్రసమస్త శస్త్రశాస్త్ర విశారద్యోద్య
ద్గర్వాఖర్వశార్వర విద్యా ప్రదరప్రదర సంధానాద్య వధానాభ్యాసమాన
సంధానోల్లంఘన తత్వరస సమర్థాభ్యామర్ద తమాతల సర్వవిపక్షనిర్ణయమ
ర్దన తమాక్షణ బలవద్భద్ర నిర్నిద్ర తేజోవిజిత దినరాజ లోకంబులగు రా
జలోకంబులును, సతతాగారాతి రై పతి ప్రభృతి దిక్పతి విచిత్ర ప్రచురతర
రత్నరత్న భనధాన్యాది ప్రచయక్రయావిక్రయనిపుణపరకృత వంచనాసంధాన
గంధానభిజ్ఞజాతనయాయన పోషితార్య జనంబులగు నార్యజనంబులును, స
మంచిత వర్ణనిర్ణయాశ్రమ మర్యాదాభిజ్ఞ ప్రజ్ఞప్రజ్ఞ ప్రభుసంతతి దురంత

శాసనధర్మ నియమనితాంత శాంతాంతః కరణమాన ఘురులగు శూద్రఘనులును. సౌపకారగవారముఖ్య ప్రఖ్యాతాభినయాభావసూచన చరణనృంజ మంజీర చరణతల నూత్నరత్న క్రేంకారనాదమే దురకంకణ కరవిన్యాసాభినయప్రదీప్త స్వేరప్రపంచ వివంచికా వికన్యరవిసోదవిశదమాననమాననభవనాహనాకాంక్షవిటపుంభావసంభావనారంభసుభగంభావుకలగు మాపజీవికలును దువారోహానాకహనివహమనోరమ మనహోత్సవద్యోతితోద్భాస వననవోస్థిలనమా లతీమాధవీ విచికిలవకుల ముకుళ కులానుకూల నివ్యందమాన మరందబిందు సందోహానంగ దిందిరా నవరతిరుత సంతానతానహేతు భూతాభ్యాస ప్రదేశా విరళసంజాతపచేళిమ నా రికేళత్పణరాజాది సాలరాజరాజశాఖాసమాల్లింగి తైలాడోలాలాలితోత్సుకశుకపిక నికరగాన సూధురీరసాతివేలా స్వాదన సద్యోమాద్యత్సంగ భాగా నహశృంగార రసలాల ససారసరథాంగ (కీడత్పారంగ ముఖసుఖారావ పూరిత దిగంతరాళ వర్ధనానోత్సాహ సంకర్షనార్థసార్థ త్రికోటితీర్థస్నాన ఫలేస్థితసుహిత సమజ్జకో నృజననమజ్జనాన వరతానందప్రదానలోల లోలానువేలవేలాభి ముఖోల్లనత్కల్లోల జాలకోలాహలనినాదమేనుర నదీతలాకదీర్ధికా ప్రదేశంబులును, హీరపంజరనంజన విహరశారికా కీరకలరవాదివివిధ విష్కరామోదక రవిష్వ గ్వ్యకీర్ణోదీర్ణ సువర్ణదుర్బర్ణ ముఖభవ్య ద్రవ్యస్వప్యనవ్యవైభవ నిపుణ విషణ్ణితేతన్తత స్థాపితాంశు మత్సలానుగళ ద్రవపూరాయనర శిశిరకరకాంత కుట్టసుతిలానుకూల నీలచాలి ప్రణాళీకాంతి సంక్రాంత చ్ఛాయాత్రివేణీ సందర్శన కుచూహల బృందారక నుందరీనేత్రాంతోత్పతారణంబులగు తోరణంబులును, సంతతినాయక పరిరక్షిత దుర్గమదుర్గపాకార గోపురాట్టాలక పృథురథగజవాజి శస్త్రశాలాది రాజద్రాజ మార్గంబులు గలిగి చెలువొందునందు.

కం. ఆపురమున రాజన్నమ | హీపాలాగ్రణియు నిజబలేతధ్వజనీ

ధూపాయితపాపాయిత | ధూపాముతుండగుచు సిరులంబాలుపొందెదగన్. ౭౦

సీ. ఒకనోక సుకుమత • ప్రోక్త ప్రసంగంబు

లోకపాక తర్కవా • స్తోదితంబు

• తోడ్కొను సూత్రభా • షోష్ణతానులోదింప

• లోకమన్ని రతిరహ • స్తోక్తయుక్తు

• లోకపట్టునను నాట • కోరుచాతుర్యంబు

లోకకుంజి వ్యాకర + లోకధనంబు
 లోకకేవ నుపనిష + త్రృకట సల్లాపంబు
 లోకయున్ని స్వగీత + నుకర ఘణితు
 గీ లోక్కదిక్కున సామర + సోత్థసౌఖ్య
 కరణ సమ్యగనుత్తర + గంధగోమ
 లలరు గోలుపునఁ జెన్నొంది + యఖిలశాస్త్ర
 సరసుఁడైపాల్చెరాజన్న + జనవిభుండు.

వ. అతండ్రికొక్కనాఁడు హితపురోహితామాత్య సామంతసేనాధిప, దండనాయకో
 పప్రధాన రాయబార సాధివిగ్రహ విచారచార దావారిక గణక పౌరాణిక
 జ్యోతిషిక, కవీశ్వర, తాత్విక, శాబ్దిక, నయశాస్త్రమంత్ర శాస్త్ర ధర్మశాస్త్ర,
 భరతశాస్త్ర శకునశాస్త్ర సాముద్రికశాస్త్ర శిల్పశాస్త్రజ్ఞులును, దానాధి
 కారి భాండాగారాధికారి గోష్ఠాధికారి వస్త్రాధికారి శస్త్రాధికారులు
 గస్తూరి ముఖపరిమళ కరండాధికారులును, ఘణిహార లాంఛన విదే
 శగ విదూషకులును, అంగరక్షక రావధానకారులును, దాన దానీజనాందో
 లిక్తాధ్వజాల వట్టభత్రచామర వ్యజనతాంబూల పేటికా పాదుకా మాలిక్తా
 దిధాయలును, వాద్య వాదక గాయక సర్తకీ సర్తకమూర్ధంగిక పాణవిక, వైణ
 విక, వైతాళిక చాక్రిక ఘంటిక శాంభిక శౌక్తిక నైస్త్రింగిక యాష్టిక పా
 రశ్వధిక కౌంతిక ప్రాసిక వైజయంతిక వైవధికారులు చెన్నొంద సింహానం
 హసన సింహాసనా సీమండలియుండి పేరోలగంబున.

మ. వసు, శబ్దార్థపరిష్కర యా కలితవాఁడై పుణ్య గణ్యప్రదా
 జనితానంద కవిత్వ తత్వరచనా + సౌజన్యజన్యాత్మ మో
 గవవద్దేశిక పాదుకానియత చి + త్తప్రస్ఫురన్మార్గ ఫే
 లను నై దిఘంటిక యుక్తి యుక్తమతి బి + ల్వస్బంచి పత్కౌదయక. ౭౩

నీ ఆద్వితీయావరో + తానుభూతి ప్రససి
 ధాచార్య విజయమాం + భ్రాంచితముగ
 ఘనజగజ్జన్మాది + కారణ శ్రీమదు
 ప్తాఖ్యానము దెనుంగు + నైదలిర్చ
 లలిత పదార్థాద్య + లంకార సహితసి
 శావివాహము నము + ల్లానమలర

అత్యుచితమై చుండు శ్రీ + కృష్ణవిలాసంబు

జనమనోహరముగా + మునురచించి

గీ. మించియున్నట్టి నిన్నువ + ర్నించ దరమె

ప్రబల రాపకవంశ సం + భవనవీన

జవన కవన ప్రభవనభా + సావిశేష

లక్ష్మణప్రతి భాధుర్య + లక్ష్మణార్య.

౭౧

గీ. నీవు శబ్దార్థ చిత్రనన్నిహితమైన + కవనమొనరించు ప్రోడవు. గాననొక్క
దైవికావ్యక్త సూక్తసంధానమహిమ + గలిగినప్రబంధము రచింపు. కాశలమున

వ. అది యెట్టిదనిన.

క. అనమానము, భయభాషా! రనమానము + వృత్తిరీతి, రసశయ్యాన
ల్లనమానము చిచ్చైత్య + స్వనమానముగా రచింప + జర్పింపదగుక. ౭౬

వ. మఱియు గుణదోష విభావజ్ఞుండగు వివేకియు, ననుప్రాస సమాబద్ధపదబంధు
రుండగు వాచకుండును ప్రసాద మధుగాయత్త వచనుండగు రౌచికుండును,
అర్థసంగ్రహ చాతుర్య ధురంధరుండగు అర్థికుండును, యమకాన్విత + క
విత్వదత్తుండగు శిల్పకుండును సాలంకార తత్పరుండగు భూషణార్థియు
రసతత్పరుండగు మార్దవికుండును, దన్నియంబు లిట్టి రీతులు త్రివి
ధంబులు వైదర్భిగౌడి పాంచాలి యనందనరు బంధపాశువ్య రహితంబు,
శబ్దకాఠిన్య వర్జితంబు నాతివీర్ఘ సమాసంబునగు వైదర్భియు సమాసభూయ
స్త్వంబైన యోజ్యస్థితియు, సుదృఢబంధతా విశేషంబుగల కాంతియు, దనర
గౌడీరీతి యనందగు వైదర్భి గౌడీరీతి మిశ్రితంబై పాంచాలిరీతి యనంద
గు శబ్దార్థంబులు మూర్తి వ్యంగ్యవైభవంబు జీవితంబు అలంకారంబులు
హారంబులు శ్లేషాదులు గుణంబులు రీతులు స్వభావంబులు కై శిక్ష్్యాదివృత్తులు
వృత్తులుపదానుగుణ్యవిశాంతిగలశయ్యలుశయ్యలు. రసాస్వాద ప్రభేదంబులగు
పాకంబులు పాకంబులు కావ్యసామగ్రికి నుండవలయు వాచకలక్షక వ్యంజక
త్వంబనఁ త్రివిధంబు శబ్దజాతంబు వాచ్యలక్ష్యవ్యంగ్యత్వంబున సర్వజాతంబు
త్రివిధంబుః తాత్పర్యార్థము వ్యంగ్యార్థగతంబైయుండు అభిధానలక్షణ వ్యంజ
నాఖ్యల శబ్దవృత్తులు త్రివిధంబులు సంబంధాను ప వత్తి మూలం బగుటచేసి
గౌణవృత్తి లక్షణాభేదంబైయుండు గావున నొక్క ప్రబంధంబు రచించిశ్రీ

ద్వితం బొనర్చుమని బాంబూనదాంబర తాంబూలాదికంబుల బహూకరించి
న సంతోష్ఠాంతరంగుండనై తద్వాక్యంబులుప్రమాణీకరించియమ్మహాత్మునికల
వేలుపైన రాజేశ్వరు దర్శింపఁదలఁచి

సీ. సరసనానారత్న భరత్మంగ నంగత

దివ్యసాలాంతర . స్థిరతః జెంది

మహిసహస్రస్థంభ . మంటపం బలచారు

నదిమణి ఖచితైమై . పొదలుచుండు

వరుస చతుర్దికా . వధిసహస్రస్థంభ

ములు పంక్తి పంక్తికి . ముగ్ధుగ వెలుంగ

రమణీయ మణిసహ . స్రస్థంభములు మించి

తిర్యక్ప్రవర్తనో . దీప్తి నెనయ

గీ. తాదృశస్థంభ పంక్తులు : తరుచుగలిగి

తదుపరిచ్చన్న పటలంబు . తద్విధావి

రత్న మయమై దలిర్చివి . భ్రాజమాన

మైచెలంగిన యమ్మంట . పాంతరమున.

౭౯

కం. ససమణిగణ ఖచితంబగు భవనాభ్యంతరమునందు . కార్యనితోను

తృవమున శ్రీరాజేశ్వరుఁ డవనిజులఁ బ్రోచుచుండునతిముదమలరక. ౭౯

ప. మఱియు నమ్మహాదేవుండు వికస్వర పుండరీకనిభ కోమలామల శరీరుండు,
తరుణారణకీసలయ విలసిత చరణాధోభాగతలుండును, చాగుతరహీర విశదశ
శల సన్మృశంబులగు పదపృష్ఠప్రదేశంబులును, ప్రత్యగ్రన ముదగ్రజాగ్రత్సింజా
స మంజుమంజీర రంజితంబులగు చరణంబులును, దుచిరశశిమణి గణనీయకాహ
ళ యుగళ సంకాశంబులగుజంఘికలును, మహోద్దండ శుండాలశుండాదండ స
న్నిభంబగు నూయయుగళంబులధౌతపూత దుకూలాంబర . చిరత్నరత్నరశనా
యక్తంబులగు పులినసదృశనితంబంబులు స్ఫాటికకవాటపాటవంబుగలవక్షస్థ
లంబును, పకలాభీష్ట ప్రదానేక మణిగణఖచితపటు కటక కేయూరాంగుళీయ
కాది భూషణ భూషితంబులగు చతుర్భుజంబులు, శార్వదైందవ బింబసంకాశ
సముల్లాస భాసురంబగు నదనంబు. కోటిసూర్య ప్రకాశానంత రత్న కీలిత కిరీ
టంబుగల మస్తకంబును గలిగి సర్వజ్ఞ త్వాద్యనంతకల్యాణ గుణపరిపూ
ర్ణుండు; పూర్ణిమాశకాంకకోటి విజయమాన విగ్రహుండును, నిత్యనిరవద్య

నిరతిశయ తేజస్సంయుత స్వసమాన రుద్రగణ ప్రమథగణ పరివృతమణిమయ
సింహాసనానీనుండు శుండలి కుండలాలంకృత దేదీప్యమానుండును, నిత్యశుద్ధ
బుద్ధముక్త కేవలాఖండ సచ్చిదానంద స్వరూపుండును, గ్రామణీయకృతను ప్ర
భాభాసితానంత కోటిబ్రహ్మాండ పరాణుగవాక్షిభూతానేక రోమవివరదేహుం
డును, కామసేవి రాజన్న భూపాలశేఖర కుబ్జదైవతంబగు రాజరాజేశ్వరునిగాం
చి బహుప్రణామంబు లాచరించి.

అనులోమ విలోమ శ్లోకము

శ్లో. రదసారస గోసారస మానానఘకాళికా
కాళికా ఘననామ సరసాగోసర సాదరా.

౧౮

గీ. శరవృషవనాబ్జ పుష్కర హరిరసాభ
శుచిశరీర ప్రవర్ధిత సుమశరాంగ
శరవృషవనాబ్జ పుష్కర హరిరసాభ
శుచిశరీర ప్రవర్ధిత సుమశరాంగ.

౧౯

వ. అని యివ్వధంబున నమ్మహేశ్వరు వినుతించి దక్షిణాశావిశాల మందిరంబున.
నీతాసమేతుండైన శిరాముల సేవింపఁగలంచి.

౨౩

నీ. సునుతిరేకాకీన రసితేయని వచించు

రాజితరాజకీ రవ్రజంబు

ధీయుక్తిచే నద్వి తీయమైచ్చత్తని

వచించు శారికా వారములును

నుచితోక్తి నధపురు పోహవైనారాయ

ణోకామయతయను కేకీకులము

స్థిరవచస్థితి నద్వి తీయోస్తి కశ్చిత్త

నుచుఁబల్కు పారావ తచయములును

గీ. మహితభావల యస్యచా త్మాశరీర

మచుచు సూచించు పికసమూ హములుగల్గి

వెలయు శుకపుష్పమంటపా వృతమహీరు

హంబుల వసించిభక్తి మోదంబుదనర

౨౪

సీ. వెలయు నారాయణై + వేదగుం నర్వంబ
 నుచుఁ బల్కుకిన్నరీ . నిచయములును
 హితముమీరంగ, త + మీశ్వరాణాంపర
 మం మహేశ్వరమను + మధుసగిణము
 తెలివిమీరంగ,తం , దేవతానాంపర
 మంచుదైవతమను + సంచకొలము
 నలువొండ, నారాయ + ణం మహాజ్ఞేయంబ
 ని పఠించు ఖంజరీ + టపతగములు

గీ. నవ్యయః పురుషఃస్సాక్షీ + యనుశఙ్ఖంగ
 తత్తులు జెన్నొందు దత్పవి + ధద్రుమముల
 నిష్కళంక నిరంజన + నిర్వికల్ప
 నిర్గుణబ్రహ్మ మచటరా + గించుకతన

౮౬

గీ. అదియు నిశ్చేయసామృత + పదియునిత్య
 వాస్తవస్థానమియు ని + ర్వహణపదము
 దూరవర్జిత సుఖదుఃఖ + కారణమునఁ
 దసరఁ దత్పద మెన్నంగఁ + దరమనగునె.

౮౭

వ. ఆచోట.

౮౮

గీ. దేదిన ద్వేది కావిహఃధీరవారి పత్యమా నన్ద్యైశ్శుతి + ప్రకటితేతి
 హానఘమఘమితారావఃభాసమాన భర్మహర్మ్యంబులో రామ,భద్రుడలరు.

వ. అద్వైతంబు స్వాభిమత స్వనంకల్పాన కూల్య పరహపద స్థానీయభోక్తృభోగ్య
 భోగోపకరణ భోగస్థాన స్వరూపుండును నిఖిల హేయ ప్రత్యనీకకల్యాణైక
 తానస్యేతర సమస్తఃస్తు విలక్షణానంత జ్ఞానానందైకస్వరూప స్వాభావికాన
 వధికాతిశయజ్ఞాన బలైశ్వర్య వీర్యశక్తి తేజోవిరాజమాన. దివ్యమంగళ వి
 గ్రహ చింత్యాద్భుత నిత్యనిరవద్య నిరతిశయ సాందర్యాజ్వల్య సాగంధ్యసా
 కీల్య వాత్సల్య యౌవనాద్యనవద్యానంత కల్యాణగుణపరిపూర్ణుండును నిఖిల
 జగదుదయ విభవలయలీలాసరబ్రహ్మపురుషోత్తమ నాగాయణాది శబ్దవా
 చ్యుండున, బ్రహ్మది దేవర్షిమనుష్యధ్యానారాధనాది గోచరుండును, తత్త్వ
 ద్భేద స్వరూపావస్థితుండును, శ్లో. ఉపాస్యోపాసక త్వేన గురుశిష్య క్రమే
 గాచ స్వామి భృత్యాది దూషణకీడతే స్వేచ్ఛయేశ్వరః" అన్న న్యాయంబు

నమ్మహాత్ముండు రవికరనికరవికసిత ప్రభామండల మండితపుండరీక దళస్సాయచాయతేతుండు, భూలలాట సునాసాపుటసుస్మితాధర సురుచిరమణిముకుర సుకపోల యుగళుండును కంబుగ్రీవుండును, దనుతరమధ్యభాగుండును విశాల వక్షస్థలుండును, ననువిభక్త సర్వాంగ నిర్దేశ్యవిశ్వరూప సింహపంహన నుండును, స్నిగ్ధవర్ణుండును, శోణసారస సుకుమార చరణయుగళుండును, నీల నీరదాంతర నటిత్ప్రతప్తకార్త, స్వరప్రభాధగద్ధగిత వీతకాశేయాంబరధరుండును పకలభువనోదయా హేతుభూత పితామహవిహరణంబుగల సాభీకమలకుమారుండును; జ్వలద్విశాలోరస్థలనూత్నరత్న వేదికా సమా రోహణ కాతుకితమతి నంద దిందిరానుందరీసుందర పురండరోపల కలితసోపాన విరాజితంబగు రోమ రాజయు, విరాజమానవై జయంతీ వనసూలికా కాస్తుభ మణిఘృణిఘృణితాగణితమణి ససుంచితకాంచన కవాట తుల్యంబగు వక్షస్థలంబును, చతుర్విధపురుషార్థ ప్రదంబులగు చతుర్భుజంబులు వర్ణనీయ సువర్ణ దివ్యరత్న నమ దీర్ఘకర్ణయుగళభానమానసుకరమకరకుండలమండితంబులగు గండ స్థలంబులును, మణిమయ భాజమాన కిరీటంబుగల మస్తకంబును, గలిగి యనాలోచిత శేషాశేషలోక శరణ్యుండును, శంఖచక్ర గదాశాఙ్గానందక శ్రీవత్సపద్మవనమాలాలంకృతుండును, అననధికాతిశయ సౌందర్యహృతవిశ్వమకోదృష్టివృత్తిలావణ్యామృతపూరపూరితాశేషచరాచర భూతకాతాత్యద్భుతా చింత్యనిత్య యశావనుండును, పుష్పరసవిసరసరదగణ్యపుణ్య గంధవాసితానంత దిగంతరాశత్రైలోక్యాక్రమణ ప్రవృత్తిగల్భీరకరుణాకటాక్ష వీక్షితాపరిమితాశ్రితసమూహుండును సజాతీయవిజాతీయ స్వగతభేదస్వరూపుండును, తత్తద్విలక్షణుండునగు శ్రీమన్నారాయణుని సంపూర్ణాంశంబువహించిన శ్రీసీతారామల నేవించితిదీయ దివ్యశ్రీపాదతులసీతీర్థ దివ్యమంగళవిగ్రహాశ్రీపాదాంకితశకగోపదివ్యనామ సంకీర్తనకల్యాణగుణాఘ్రాణ పానసంసర్పన శిరోపహరా కర్ణసభ్యానై కాయన భాగధేయుండనై.

౧౦

కం. శతమఖమఖులను దినమును | గతకల్మషులైరినిన్ను • గనుగొనిశరపాతితవాలీ హితకేలీ | శ్రితపాలీ కల్పధామ • సీతారామా

౧౧

కం. నావంటి యాచకౌఘము | నీవంటివదాన్యవరుల • నేనమ్మదగు
• నేనాపరి భావాచరి | జీవాదరణాభిరామ • సీతారామా.

౧౨

కం. క్రతుశతమలుజేసిన నీ • న్ననిభక్తినిఁదలవలయు • ననుదినమును
• మాత్యై రీ హితకారీ | సితవారిజనేత్రధాను • సీతారామా.

౧౩

వ. అని యివ్వినందున శ్రీరామచంద్రుని వినుతించి శ్రీమద్రాజున్న భూపాలమూర్తి లక్ష్మీనిలాసనివాస మహాలక్ష్మిని సేవింపదలచి తన్నహారాజుజ్ఞానాని చని.

చూర్ణిక. శ్రీమత్కలశ జలసిద్ధి విలనంతరనిరంతర సురవిటపివిటపవయిత బలభి
దుపల విపుల విపులాతల ద్వీపనీపోపవనభవన కాంతచింతామణి ఘృణిధగద్దగి
తమ్మగరాజవిరాజమానాననసమాసీహంహృద్యాన వద్యగద్యపద్యవైకారద్యో
ద్యద్విద్యాధరీలోచనచకోరానందకరసాంద్రచంద్రాతపవద్దరహస్యాభిరామాం
నితాంతలతాంతబాణ బాణశాణాయమానానమాన మణిగణ ప్రభామండల
పిచండిలకుండల కవణనిశిత సాయకవీక్షాకదంబాం, సౌరవరవర్ణినీవర్ణనీయసువ
ర్ణవర్ణ నిటలతట ఘటితాకలంక కుంకుమ సంకలిత సుఖనంపాదననఖము భో
ల్లనంతీం తరుణతరణికిరణ జాంబునదాంబుజహరితాళవిసీలనీరదాంతర పటిత్త
టిత్తుల్లహల్లకజపాకర్ణికార కోరకప్రకారతను ప్రభా భానయ్యాం, కామా
లికాబద్ధ సకలన్నగ్ధ కేశపాశ విభజమానాం సమానాధికమాతనకేశకీజాతి
చంక కాళోక పున్నాగమల్లి బంధురబంధూకస్తబకకుచ కుంభగుంభితి గంధసాక
ఘనసార మృగమదసంకుమద మస్మగఘున్మణ ముఖామోదవిరాజమానాం,
నవరత్నగీలితాచిత కాంచనకరీట తారహారకేయూరచ్ఛన్నధీర ఝణఝ
ణాయమాసకంకణాంగుళికయక ఘంటికొడ్డాణ కాంచీదామశీంజాన మంజీ
రాద్యలంకారవిద్యోతనాంశాం నిరంతర సుమకదంబక దంబవన సంచగన్ముద్రినీ
ప్రదాపితోర్ధ్వకీలకుండల మండితప్రభాకర పాత్రశోభిత సుధాకర కిరణ పరా
మృతోపహారప్రియాం, శ్రీకామేశ్వరాంక పర్యంకనివాసినీం, సువాసినీ పూజావి
ధానావధాన రాచుల్లగోత్రపాత్ర కామినీ రాజభూమిశ్వరేశ్వర లక్ష్మీవి
లాప మాణిక్యసింహాసన స్థిరమహాలక్ష్మీం సదాకలయామి.

వ. అని వినుతించి బ్రహ్మోత్తర ఖండంబునంగల భద్రాచలభక్త్యదయంబు దె
నిగించి శ్రీరాజేశ్వరునకు నర్పితంబు జేయువల యనని యాజ్ఞయొనంగు కా
మినేని రాజున్న స్త్రీపాలు వంశావతారం బభివర్ణించెద.

సీ. సతతఘోషంఘళ • స్వనదచ్ఛజీవన
కమనీయ నదనదీ • కప్రజంబు
వికదాంబు జోత్స • ప్రకర్షనవన్మరం
దాసార కాసార • భాసురంబు

కలకంఠ శుకనీల , కంఠపారావత
 నినదముఖరితోప , వనచయరాజు
 హాటక కటకర , త్నానాన బహుశృంగ
 సంగత శృతకామి , సముదయంబు
 గీ. తారకాపథకమణాబ్జ , ధవకుముద్వ
 తీరమణికాంత కాంతను , స్థితవిశాల
 సాలశిఖరోరుభేయ ప్ర , శస్త్రవస్తు
 పుణ్య నివహంబు బిక్కినోర , పురవరంబు.

౧౬

మ. చిదచిన్మూర్తి పరాపరప్రకృతిమ , త్రీశిద్ధరామేశ్వరా
 స్పదనాగ్నికర దివ్యవారహరహ , స్నానాగతానేకమా
 నిదివాక్యప్రభుభక్తి సంస్తుతిమిషో , స్థిలద్విజవ్యస్తివా
 క్షదయప్రాభవమై తలిచ్చెనదిముక్త , సర్వసహమండలిక.

౧౭

కం వర్ణితమణిగణకనకో! దీర్ఘరుచిరుచిరవిపణ్య , ధీనానుపమా
 భ్యర్ణప్రదేశగచతు! ర్వర్ణంబులవారుదనర , వహితేక్కిదగుణ.

౧౮

మ. బలభిన్నల విశాలకుట్టిమవరీ , హాహప్రభాహర్నిశా
 జ్వలద్రభంకమ శృంగసంగతములై , సౌధంబులోనకమహా
 చలవంకాశ గజేంద్రబృందములతో , వయ్యాటలాడకరసా
 తల నిర్యస్తద ధారవారణఘటల్ , దారోన్న చందంబునక.

సీ. స్ఫటికస్ఫుటకోటి , హాటకకుట్టిమా
 ట్టాలకంబులజాల , మతిశయిల్ల
 సాంద్రచంద్రోపల , స్థాపనాంచచ్ఛంద
 శాలాపరంపరల్ , సందడింప
 వర శుభాలేపన , స్ఫురదంబు దాయన
 స్పృగ్గోపురములు రం , జల్లుచుండ
 ప్రతిమార్గనిర్మిత , ప్రచురకాంత్యాధర
 రాజితగేహముల్ , తేజమనయ
 గీ. లలితవన దంటివి , లావనాన
 కజకీర్తిత గేహముల్ , వన్నెజూప

మందతాద్రిని గైలాన + మహితగిరిని
గేలిఁ గొనఁజోలు నప్పటి మేలిమలర.

౧౦౦

౧౦. ఆపురవరము నచంశో! ద్రీపకుండై కామినేడు + ధృఢతరబలనం
తాపిత పరభూపాలకుఁ + డైబాలిచెననున్నలోక + మభిమతిసేయక. ౧౦౧

గీ. అతఁడు తద్భిక్కునోలు ఘోరాధిరాజు పూజ్యసామ్రాజ్యలక్ష్మీచే జాలిచియుండ
గుతుపమాహాదియవనరాట్టుతుకదత్త ఘనతరాదోళికా దివిభ్యాతిఁగాంచి.

సీ. ప్రాగ్భవోత్కటమదఁ ప్రవణ గంభీరవే
దులు పాయనంబులైఁ వెలయుచుండ
పటుర్రోదగూఢత + బాస్తిక కాంభోజ
తురగరంబులు శదలైఁ + బరగుచుండ
ప్రత్యగ్భవోద్గీర్ణ + వర్ణసావర్ణము
ద్రికలుపహారనం + స్థితివెలుంగఁ
దక్షిణ దిగ్భవో + దాత్త ముక్తాఫల
ప్రూహముల్ కాన్కులై యొప్పుచుండ

గీ. నరస కర్ణాటరాజ్య ప + శస్తుండగుచు
భాగ్యనగరాది రాజ్యసం. భావ్యలక్ష్మీ
నొండఁ దలపోసి శ్రీచిక్క + నోలుపురవ
రంబు నిర్మించె శ్రీకామి + రక్షిన్మవతి

౧౦౩

సీ. దివ్యత్క వేరజా + తీరంబున నసించు
పాలె గండ్రిమ బడఁబుడన డంచి
ఘన సువర్ణముఖ యొ + డ్దన నసించుచు నండు
పరి పంథులను బట్టిభంగ పెట్టి
నయ్యక్కి నాకభృ + జ్జా కూలను న చుండు
బ్రత్యద్దులను యెల్పుడ నొనర్చి
యాథ కృష్ణా నదీ + రోధంబు నందుండు
ప్రతి వాదులను గట్ల + పాలు జేసి
గీ. తనరి నైజ ప్రతాపదీ + ప్రప్రభావి
మహిత దుర్వార గర్వాంధ + కార పటల్

రాయ వేశ్యా భుజంగాభి , రామ బిరుద
సహితుడై కామినేను ప్ర + శస్తుడయ్యె.

౧౦౪

క. ఆకామి-నేనునిజ నా , మై కాంక్షము గాఁగ కులము + నలరించిన్నయా.
శ్రీకామినేనివంశం , బా కల్పస్థాయి గాఁగ + నవనిక బరఁగెన్.

౧౦౫

మ. తదీయఃపుత్రపౌత్ర సంతాన పరంపరాను క్రమంబున.

౧౦౬

గీ. అవనిదత్కామినేన్మన్య . యంబునకల
గోత్రపరిమైన రా.వ . + గోత్రమునను
దనరుచుండంగ దత్తె. కుల + మనసుకాచి
రెడ్డిభూపతి జనియించె , బ్రథితుడగును.

క. ఆకాచిరెడ్డికినిను . శోకుండు రెడ్డియను నాత్మ + జగదయించెన్
భూకాంతా సంఘటిత మ | హాకాతుక హస్తకమలుఁడై జనిమెన్నెన్.

౧౦౭

పీ ఆరెడ్డి నృపతికా + ర్యారత్న మైనదే
చాంబీకయందు వి , శ్యాతులైన
నదయకాచారెడ్డి + నగననల్లారెడ్డి
• భూరి బలావేసి + బామ్మిరెడ్డి
నాదగు సుతుల నా , నందంబు నన్నాంచె
నందుఁ గాచారెడ్డి , యచన్మప్పుడు
కులకాంతయైమూర్తి , కలితయా మాచాంబ,
యందు నెల్లారెడ్డి , యనెడుపుత్రుఁ

గీ. గనియె నాయెల్ల రెడ్డింద్రుఁ + డచుపమాన
రూపలావణ్య వికమా , రూఢిఁజెంది
భిన్న గుణాన ధ్వ మల్లమాం + బనువరించి
యిష్టవర్తనమున రాజ్య + మేలుచుండె.

౧౦౮

కం. అతిముదము ననెల్లమహీ | పతిమల్లాంబికసుగూడి + బలవత్కన్న
శ్రీతినాథుఁగాచవిభుది ర్పతిరెడ్డియు సమతనూజ + నర్యులఁ గనియెన్.

౧౦౯

వ. అందు.

౧౧౦

కం. గాచారెడ్డివృషతిని త్యాచారనిదానదాన + హరిదశ్యసుతుం
డైచతురహృదయలోకా నేచనకతనూకళా వి, శేషుండగుచుకా. ౧౧౧

గీ. సకల సాధ్యమతల్లియై, సంభవించి యెప్పడొప్పులకుప్పయై మువ్వవచ్చు
తిప్పమాంబను పెండ్లాడి ధీరుడైన సుతులగాంచెను నల్వర, సతులభావములు.

కం. ధీమండు జంగమరెడ్డియై దారుండగుగామిరెడ్డి + ధన్యుండగునె
ల్లారెడ్డి కాస్త్రానిమిల్లారెడ్డి యనంగదగిరి, లక్ష్మణులెన్నక, ౧౧౩

వ. అందు.

కం. శ్రీకరజంగమ నరపతి కాకామారెడ్డి కనుజుండై సంతతసు
శ్లోకుండెల్లారెడ్డిమహీ కాంతుండవృద్ధి నొందె, హితవర్తనుడై.

నీ, అపరవర్ణులెకాని + అపరవర్ణులుకాదు
సరివాగ్రహూపాప్తి + సంభుతులను
నలతమోనుదులెకా + నలతమోనుదులెగా
రెనకుచితాకాంతి, ఘనరుచులను
గోత్రాధిపులెకాని + గోత్రాధిపులుకాదు
తరము ధర్మభ్యాతి + ధర్మములను
హరినామకులెకాని + హరినామకులుకాదు
బలసత్య పాలన + పాథవముల

గీ. వరహరి హరాగ్ని చంద్రభా + స్కరవృషగురు
శైలచూరుతసమవర్తి + చక్రముఖుల
సాటి గోగుచు నెల్లర + సావిభుండు
ధరణి బాలించె ధార్మిక + త్వంబుమెరయ. ౧౧౪

నీ మొదలు దాతృత్వంబు + తుదియాచకత్వంబు
నిచ్చతోస్తుండు వాఁ + డెంతవేల్పు

హర్షించి యొకవేళ • యప్పులిచ్చుటకాని
యెప్పుడీ కున్నవాఁ • డెంతవాఁడు
అహమున యామద్వ • యంబిచ్చియవ్వల
నీవిలేవన్నవాఁ • డెంతదాత
యడగినంతనే యర్థ • మిడక వెన్నెనా కము
నొప్పించువాడేబ • హుప్రదుండు

గీ ఇచ్చి మరలంగ గొనక తా • నిచ్చవచ్చి
నట్టులొసగుచు రేబగ • లనక బంచి
పెట్టుచును ముఖ్య వస్తువు • వేర్మి నొసంగు
నెల్లరెడ్డి మహీపతి • నెన్నదరమే.

౧౧౬

సీ. సప్తసంతానప్ర • శస్త కామారెడ్డి
దేశాయి దివ్యాజ్ఞ • దేశరిల్ల
సమ్మహామహుండు ని • త్యమ్మాచరించిన
ధర్మంబు నభివృద్ధి • దనరతేసి
రాజకార్యకార్య • రచనలాలించి
యుక్తయుక్తములుగా • నొప్పతేసి
బహుళ రత్నాకర • ప్రసీతదీర్ఘికా
కుల్యాటికిఁ దదాను • కూల్యమొంది

గీ. యమ్మహీపతి కిష్టుండై • యనుదినంబు
నన్నలందును నమ్మల • యందుఁజేను
గలిగి విలసిల్లె నెల్లభూ • కాంతుండవని
భారమాత్మీయ భుజమున • బ్రబలుచుండ.

౧౧౭

కం. శ్రీరమశ్రీరమశ్రీరమశ్రీ రుచిరాదగ్యమనంగ నిపుణశ్రీయె
ల్లారెడ్డిపేట దనరే మ! హీరామాస్యాబ్జ తిలకహితమైసతమే.

౧౧౮

మ. అది యెట్టిదనిన.

౧౧౯

సీ. ధ్వజఃపాదగజనీధ • స్వధృతద్యోధునీ
సాంద్ర శీకరపూత • సాధతతులు

సావరద్విపసాధ్య , సప్రదసింహత
 లాటాంకు కోదీర్ఘ , హర్ష్యములును
 హరిపుర. శ్రీనమా , హర్షనార్థ కంపిత
 చేలాలవట్టి కా . ట్టాలకములు
 నురపూరహమ్మతి , నిరసనోత్పతదుచ్ఛి
 తోపర భాగభా , గ్లోపురములు

గీ. స్వాత్మ నాట్యక్రమ విలోకనాగతతి
 దివయు పతిదేహజన్వేద , నివహనారణ
 వీజిత పటత్పూర్ణప్ర , వేశ్యహము
 లలరు చుండంగఁ కత్పురం + బవనివెలసె. ౧౨౦

శి. గాటపుకోటకొమ్మలు చొ + కాటపుహాటక కూటకోటులు
 తాటిలు గోపురంబులు నె + పారములై . తగు స్వస్తి కంబులు
 దీటగు చంద్రశాలలు నుదీర్ఘ విభత్సము దెల్పనొప్పన
 వీటికిసాటియేపుపుల వీఁపలు వేల్పుల వీఁడులెంచినన్. ౧౨౧

గీ. సకనకురువిందసుందర , మరక తాడి కములుగలజాళువాకోటఁగాననయ్యె
 గగనలక్ష్మీకర ధగద్ధఁగాయమానఁ కంకణచ్చటరవళించుఁపొంకమలర. ౧౨౨

చ. చురుచి రనూత్నరత్నమలఁ + సోరణగండ్లధీరించి కాంచన
 స్ఫురుదురు సాధయాధములు + పూజిత జిత శాలి శాలల
 పురిమొసెక సురావహన + పోషణ తాభి నివేశ మేరు మం
 దరహలు స్వ సంపదలఁ + దత్తుడు పాధులఁ జెందనోయనన్. ౧౨౩

సీ దక్షిణాయన మరు + త్రహితులు భువనర
 యోదతులు విపత్తు + నభహననులు
 వితత రంభామోద + గతులుప కంఠన
 శ్రేత్రమాలావభా + సంభృతులును
 స్పటిత శతానం + ఘటన శయాస్యితుల్
 కిన్నరీ తాననం + గీతవతులు
 సురసాలదేవ్య భూ + సరణిపదాదాను
 లిభవాహన శృంగు ? లచల వృత్తు

గీ. లద్భుత రస పకటిత కాం • యాభిరామ
భూమ లోకాభి రామలై • పాలచిన వన
భూచరత్న సునోవృద్ధి • బూనికేళి
పర్వతేంద్రులు వెలసి • రప్పట్టణమున.

౧౨౪

శా గంగా భంగతరంగ సంగత విహం • గ పూహ భీకృన్మహా
త్తుంగ ప్రాంగణ సోపురో పానదా • స్తోక ప్రభాభీల మా
తంగాది వ్యవహార సారబల సం • ధాన ధ్వజోపేతమై
శృంగారా స్పదమయ్యె నెల్ల నృపతి • శ్రీమత్పురంబెప్పుడుకా.

౧౨౫

మ. సరసీజాప్తుడొకానొకప్పుడు తదైశ్వర్యాది దృఢార్థత
త్పురుండై నిల్చిన సాలజాల శిఖరస్థప్రోజ్వల న్నూత్న ర
త్న రుచి పూహము పక్ర చక్రవర్తి నొందన్నాట నుండివ్వ నుం
ధరలోనఁబరివేష భూషిత వనస్థానండు సంగన్బడెకా.

౧౨౬

చ. అహరహ మష్టరీషసఃసంచితకాంచన కూటకోటి సం
గ్రహణ విలాస వాసములఁఖండ విభా విభవంబు దోపనా
గ్రహముల ధిక్కరించిన చిరంతన కాంతమణి గణాంశరా
వహగతిఁ జూచు పాకికి దివస్సుపూ జేయుచు నుండు నెల్లెడకా.

౧౨౭

క. నన్మహిత స్వర్ణమణీనస్పృండగు నెల్ల నృపతిఁనైననూఖ్యదగక
పద్మాకర పద్మాకరఁపద్మాకరముల నొనఁప్పెఱబ్రజలు నుతింపకా.

౧౨౮

సీ. ఒక విప్రు చుళుకంబునకు లోనుగాకున్న :

లవణ నముద్రంబు • ననతి యగును

కేవల ఖండవికృతిజెందకుండైనా

యైక్షవాంబు ధిసమంబగు దలంపఁ

బాసంబుచే దంద్రబట్టింపకుండైనా

మదిరా సరిత్పతీయ నియగును

ముక్కవాసన లేకఁచొక్కమై యుండైనా

యాజ్యరీబు నిధి జితఁ యగు వచింపఁ

గీ. పరవబడకున్న దధివాన్ధి, తరమునగును
 బరణమించని ఊరాబ్ధి, పాటియగును
 దేల లేకున్న శుద్ధాబ్ధి, పోలికగును
 ఘనత నెల్ల విభుని తటాకంబు తోడ.

౧౨౯

సీ. మాని సంచిత్ర కమండ లూజ్యలజలో
 తృన్నయా నలద్వీప, వతిని విడచి
 తాపన భక్త సంతృప్తయై విలసిల్లి
 చరియించినట్టి నిర్మలరణి వదలి
 హరిభద్ర మానయై, యవనితలంబున
 మెలగుచున్నట్టి శైవలిని గడచి
 ముని శక్తయై గుప్త, మూలంబునఁ దిరంగి
 యొదగి యున్నట్టి యన్నదినఁ దాటి

గీ. కలిత రాచుళ్ళ గోత్రితఃకామిని
 పంకుఁడెల్లన వృషమాళి • పరతటాక
 గర్భమన శివనాభ ముఖ్య స్వమూర్తు
 లగుదు హరిహరులై యుందురనుదినంబు.

౧౩౦

సీ. కలధౌతనిలయ సంగ్రహణం డనంగను
 హిత సర్వ మంగళా, చ్చితుఁడనంగ
 బుధ చమూపతి సద్విభూతి యుక్తుండన
 సంతతి ద్విజరాజ, నహితుఁ డనంగ
 ననయంబు రాజ రాజాంబ తృభా నీరుఁ
 డనంగ సత్య శ్రీనిఁదనరె ననంగ
 నహిశ దక్షాపలే, పహరణుండనంగను
 ఘనత దుర్గాధ్యక్షుఁడనంగ వర్ణ

గీ. నీయుండె మించె శ్రీ కామినేని కులజఁ
 డైన శ్రీ యెల్లరెడ్డి దేశాయి మాళి
 యతి దయాస్వాధుఁ డాత్మాస్వయాబ్ధి చంద్రుఁ
 డలరు శ్రీ సాంబమ్మూర్తియో, యనంగ ధర్మి.

౧౩౧

క. శ్రీ మద్యల్లారెడ్డి మఃషీ మండల నాథశౌరి, కిందిరివలె సా
ధ్వీమణి కీర్తిత వర్ణనయై మోదమునర్చె భోచఃసూంబధరితః. ౧౩౨

నీ కీర్తి నా నా మోదమున భోచఃసూంబధరితః
మోదమున భోచఃసూంబధరితః
నామోదమున భోచఃసూంబధరితః
రెడ్డియు చినకామ, రెడ్డి యనెడు
పుత్రుల మా పువ్వరఃభూరి కీర్తులఁగాంచె
నా మువ్వలొ గీర్తి కామముజ్జ్వల
శ్రీమంతుఁడైనట్టి చిన కామరెడ్డిఁడనఁ
డవని భారము బూనియఁగ నెన్న

గీ. దేవతా గురుభక్తి సంఘీర్ణుడగుచు
మాని తాడ్లుగు నీచుసామాజ్య పూజ్య
పదవిఁ జెన్నొంది గ్రామముల్ పట్టణములు
విరివిగావించె దన మహావిభవ చులర.

౧౩౩

నీ తన కీర్తి చంద్రికాశతసార సుందరీ
మౌఖ చంద్రిక మండలంబుల వెలుంగ
దనగుణ రత్నముల్ యుని దిగ్విభూతికా
స్తనహార వర్తులై సంత్రవింపఁ
తన దివ్య తేజంబు చినకర బింబ సం
దీప్తి కరంబును తేజరిల్లఁ
దన మహా క్ష్యాణివనజ భవాండ భాం
డాంతర పూర్ణతః కిశయిల్లఁ

గీ. వనరె నని జన మనుదినమును నుతింపఁ
గుళల చార్మిత రాచుల్ల నోతి చాతు
గామినేన్యన్వయుని జన కామిరెడ్డి
దేశములు నెన్నదరమె పృథ్వీతలమున,

౧౩౪

నీ రమణీయ చిన కామరెడ్డిఁడనెల నార
సులు మా పువ్వగుదయిం దిరలఘుభ లులు

మహిత పోతారెడ్డి విహిత కంతారెడ్డి

ననయఁ డెల్లారెడ్డియన దలిచ్చి

రండులో నగ్రజంఁ డైన పోతారెడ్డి

నిగహఁ ను గహఁనియత శాలి

శ్రీ భాగ్యనగర రాజ్యాభిరే సీతర

ప్రభువర్య వర్ణిత ప్రాభవుండు

గీ. నలభగీరథ నృగు సగరులను దెగడి

పడమి పడఁటికి సౌఖ్యంబు సొనఁగఁజేసి

రాజరాజ మహారాజ రాజ బీరుద

నహిత పోత మహినేత , చంద్రుఁడలరె.

౧౩౧

సీ. శాత్రవాక్కిరమ్మైనలిల పూర్ణంబైన

జల దుర్గము న స్వ శాననము నిలిపి

దురవ గాహంబుఁతుడ పథంబగుచున్న

నన దుర్గము ల నిజాజ్ఞను విధించి

సర భయంకర జలఁ పత్యన ఫ్రాతుయు

క్లెల దుర్గములు జయఁ స్తంభ ముంచి

దుర్గము ధ్వంసధాను విద్యవ.

చెల్లల దుర్గములు వశ్యములు చేసి

గీ. యచ్చత్రైశ్వర్య ధున్యండు ననుపమాన

శౌర్య ధున్యండు వీర్య గాంభీర్యుడగుచు

పోతి రెడ్డిండుఁ డాశితాంభోధి చంద్రుఁ

డవనిఁ బాలించె బూర్వ రాజానుమతిని.

౧౩౬

శా. ఏ రాజైనను రెడ్డి నామమున నీ , వృద్ధిక్ బ్రవర్తించునే

యే రెడ్డైనను రాజ శబ్దమున బం , హిష్ట స్థితిం తెందునే

ధారావాహిక బుద్ధిచే దనరుపోతారెడ్డి దేశాయి ము

స్మిర రాజన రెడ్డిన భుజనము న్మీల ద్యశో లక్ష్మిచే.

౧౩౭

క. ఆసేతు తుమారాచ , నానరనుణి శై శాలిఁ పశ్చిమ సూరము

భ్యాసీని ధర్మవజ్జయ శాసనుఁడై పోతిరెడ్డిజన విభుఁడలరె.

౧౩౮

నీ. అద్భుత స్వావతే + యమువ్యయంబానరించి
 బహు తటాకంబులే, ప్రభుఁడొనర్చె
 సమ్మోహన త యోగి + నిమ్న గా తుల్యకా
 కుల్యలనే ధార్మి, కుండు ద్రవ్య
 నిర్జన స్థలులపై ని + ఖల ప్రజోల్ల స
 ద్దామచుల్ పేటలే + ఘనుఁడు గట్టె
 దుర్గమార్గంబుల + దోగంబులైనట్టి
 యా రామములనే మ + హాత్ముఁడుంచె

గీ. నశ్చితామహు ధర్మంబు + ననునరించి
 . యంతకన్నను మిక్కుటం + బై దలిర్చ
 వాని పరిపాలనముఁ జేసి + ననుధనేలె
 యెల్ల భూపాలు ఘోత ధా + త్రీశ్వరుండు. ౧౩౯

క. శ్రీ పత్యంశ భవుండగు | నా పోతారెడ్డి మాచ + చూచికయందు
 దీపిత పుత్రులఁ గనియె మ | హీ పాలన శీలన ప్ర + హేతులుగాఁగన్. ౧౪౦

మ. లలితాలంకర శాంచితా వయపు డె + ల్లారెడ్డి జోగావనీ
 తిలకు వారలు దాన ధర్మముల ధా + త్రీ నిర్జర శ్రేణులన్
 వెలయంజేయుచు రాజ కోర్య ఘటనా + విరూభత కౌతూహలం
 బలరన్ వర్ధిలి రాహవ ప్రకటితా + హంభావ పుంభావులై. ౧౪౧

వ. అందు. ౧౪౨

శా. అంకారంభ విజృంభమాణ విజయో + ద్యద్యేరికా భాంక్రియా
 లం కర్మిణ మహారవ శ్రవణ వే + శా నిశ్చలాకాటవీ
 కింకుగ్వాణ వచోవిచార పరులె + గ్గించన్ దలిర్చన్ రణా
 లంకారాసి భుజార్ధభుండగుచు నె + ల్లారెడ్డి భూ మండలిన్. ౧౪౩

నీ. ఒక వేళఁ బరిహాస + మొనరించె చేనియు
 నుచితోక్తులేకొని + యొందులేదు

శయనించి యుండియు + స్వప్నంబు నందైన
 నన్యకాంతాగోష్ఠి + నరయలేదు
 సాహసోదగ్రుడ్డ + శాత్రవునందైన
 దుర్గుణా రోంబు + దొడరలేదు
 మనసున నుడులనే + మరపాటు నైనను
 దగనసత్యపు దల్పు + దలచలేదు

గీ. గాన నీ రెడ్డి నృపతియా + కల్ప పవధి
 గను ప్రవర్తించ పలెనని + జనులు బొగడ
 ప్రబలి వర్ధిల్లెన్ల భూపాల మాళి
 తన సమజ్జాలతలు కల్ప + తటవు బ్రాక.

౧౪౪

క. ఆ యెల్లనృపతికతి భా + గ్యామత జగ్గమ్మ భార్యయై దనరెన్ ప
 చ్ఛాయతన ముఖకమల శోభా యుతయై బుడమిజనులు + పస్తుతినీయన్. ౧౪౫

గీ. అమ్మహీపతి కనుజుండై + యవని వెలసె
 జోగి రెడ్డిండ్రు డత్యంత + సుగుణగణ్యుఁ
 డ ప్రతీప ప్రతాప ప్ర + తాభిరాముఁ
 డాశ్రిత కదంబ వార్షికా + బ్రాభుడగుచు.

౧౪౬

మీ. గరిమన్ భూపరి పాలకుండయిన జో + గారెడ్డి తేజో విభా
 న్మరణ డొప్పన్ మును జక్రవాళగిరి పా + ర్వాత్త ప్రదేశ స్థమ
 స్తర జీవోల్లుత దంధకార చయభి + ద్దావద్విప త్కామినీ
 వర ధన్విల్ల తమోనివారక కర + వ్రాతంబు సంధిల్లగాన్.

౧౪౭

చ. నిరతము భూ జనమ్మలకు + నెమ్మదిరంజిలఁ జేయుచున్ ధరా
 మరలను బ్రోచు చోదనకు + జోగనృపాలుఁ డొనర్చు దానవి
 స్ఫురణను జూచి కల్పతరు + పుంజము దుర్యశమున్ వహించె నొ
 కర మరయంగ వట్టద పిక + ప్రకరాదిక కై తవంబునన్.

౧౪౮

తా. కారుణ్యకర మూర్తియై వెలయు జో + గారెడ్డి సత్కిర్తి హం
 నీ రత్నంబు సమస్త విశ్వములని + జేపించు నండంబు ల

త్యాగూఢంబుజ సంభవాండ తతి • మధ్యస్థంబులై యుండ త
త్సంపర్యము నొంది పిక్కటిలుచో • బంహిష్ఠ పృత్తి దగ్గ, ౧౪౯

సీ. అంగవంగ కలింగ • బంగళ వనితలు
లలిమించు వీచోపు • లను పహింప
లాట కర్ణాట ప • రాట భోటాంగనలీ
విమలంబులగు ముకు • రములు భూన
మాళప మళయాళ • చోళ నేపాల బిం
బా ధరల్ వేటు దామాళ్య వీవ
గొంకణ తెంకణ • కుకురుకాశక రూశ
రమణులు వీటీ భ • రములు చాల్పు

గీ. సర్వ సర్వం సహచక్ర • చక్రవర్తి
లక్షణోపేతుడై మహా • లక్ష్మీదనర
కామినేని కులాం • భోధి సోముడైన
జోగ భూపాలుడలరె య • శోధనుడయి. ౧౫౦

క. ఆ జోగారెడ్డి మహీ • రాజుకు దేవేరి యగుచు • రంజిలె సుగుణ
బ్రాజిత చొక్కవ్వ జయశ్రీ జగతీ సదృశయగుచు • జర కీర్తి దగ్గ. ౧౫౧

గీ. నుదతి పుట్టిన యింటికి • జొచ్చినింటి • కలరు వన్నియఁ దెచ్చిన • తలిరుఁబోడి
చారుతరకి నలయపాణి • కీరవాణియైన చొక్కవ్వ నెన్నంగ • వలవియగు నీ ౧౫౨

క. శమదమముల నెన్నగ నా • యమసమయే మగువలీశ్వ • రార్చితమతియై
రమనను దినంబుపూజల • నమరంగ జేయుచును చొక్క • మాంబదలి ర్చె. ౧౫౩

గీ. లట్టి జోగనృపతి చొక్క • మాంబయందు
భూతి బలవంతుడైనట్టి • పోతిరెడ్డి
సందరాకారుడై యుండు • జోగిరెడ్డి
యనఁగఁదగు బుత్రులచు గాంచె • వనయులుగను. ౧౫౪

క. ఆ జోగిరెడ్డి మహా • భాగుండతి నీతిపరుఁడు • ప్రకటతరసమా
భ్యాగరిమనొనరి రాజ్య • శ్రీ గురు బుద్ధిప్రసిద్ధి • జెందుచునుండ. ౧౫౫

గీ. ఆమ్మహీపతి భార్యయై • యలరె లింగ
మాంబ, విల సద్గుణ గణావ • లంబ యగుచు
జోగిరెడ్డి మహీశుండ • నూన శరుని
కల రతీదేవి యనందగి • యలరె భువిని.

౧౫౬

క. ఆ జోగిరెడ్డి కగ్రజుండై జనములు బాగడ నెగడె • నాత్మీయయశ
స్తేజశ్చంద్ర దివాకరుఁ | డై జగతీ భారమూని • హర్షిత మత్తియై.

౧౫౭

శా. బ్రహ్మ సప్తలక్ష్మిన బొంకడు బుధా • లింబూజనొందించు, ను
శ్రీలక్ష్మిదా ధనమక నగు శివునిపైఁ • జిత్తంబు గీలించి ము
న్వాలాయంబు ససిండి పువ్వులను శే • వాయుక్తి నర్పించు శ్రీ
శీలుండై తగు పోతిరెడ్డి నృపతి • శ్రీ నాథుండత్యున్నతి.

౧౫౮

సీ. సతత విద్యత్కవీ • శ్వర పారిజాతంబు
సార ధైర్యంబున • మేరు నగము
ప్రతి దినాభ్యుదయాప్త • బంధు రక్షణ శాలి
పుంజీభవద్యశో • రంజితుండు
గణుతికెక్కుచు ధర్మ • గుణగణో జ్వలుండెంత
పనికై న నాడి త • వ్పని ఘనండు
సుర్యోత్థర సమర్పి • తో వధా సంభృతి
యర్థి నందోహ క • ల్పగమంబు

గీ. దాన కర్తుండు రణ సమిం • భానపార్థుఁ
డాశ్రితావన శీలుండం • చఖిల జనులు
నన్ను తించంగ దగె నద్వి • చార పరుడు
పోతిరెడ్డి మహీపాల • పుంగవుండు.

౧౫౯

మ. నవ ఖండంబుల మోచుపారలు మహా • నాగంబులుఁ ఘోణీయుక
జవ నత్కూర్మము సర్ప మద్దులని హా • నంబెన్ని పోతావనీ
ధవదోర్వజులు యంపు వేతమున మో • దంబందు నౌ భారుణీ
యువతీరత్నముగానిచో నదియు భో • శోద్యుక్తయై యుండునే

౧౬౦

క. ఆ పోతారెడ్డి మహీ • భూపాలుని భార్యయగుమఁ • బొగడొండె నయ
శ్రీపతిపూజా పరహృద • యాపాదిత భక్తి సర్వమూంబ దలిర్చెన్. ౧౬౧

గీ. అర్థి జనములఁ గనుగొన్న • నాదరించి
పూజలొనరించి యన్న మిం • పుగ విధించి
యన్నపూర్ణ భ వానియో • యనంగమించి
సర్వమూంబికద నరెయీ • జగతిలోస.

౧౬౨

నీ. సమృద్ధ మొనరంగఁ • దమ్మిగద్దియనుగు
కొమ్మఁ జిత్తమ్మనఁగుదూరు కొలిపి
బలువైన చలువగు • బృలి రాచ కూతురు
నెలిమి మాననమున • నిరవు కొలిపి
పటు బుద్ధి మగని పు • క్కిట నుండు సొలతుక
డెందంబులో ముందు • బొందు పరచి
నురరాజ రాణి చం • దూరు కీరవాణి ము
న్నంత రంగంబున • నలరగలచి

గీ. వారివారిని గురుకరి • వీర కర్తి
కార చంపక నవమల్లి • కాజపాప
కుండకాంచనముల పూజ • లొండఁజేసి
యింపుదళుకొత్తుచుండ రా • నింపుచుండ.

౧౬౩

శా. ధీయుక్తి ధరిణీ సురాగ్రణుల భ • క్తిక బూజ్యులం జేయుచున్
శ్రేయోపంతుని పోతభూమి పతిస • ధ్ధింబ్రేమవాటింపుచున్
స్సాయద్రూప విలాస వైఖరులచే • సర్వస్మ దంజల్లె శ్రీ
న్యాయంబేర్పడ నజ్జనంబులకు నా • సంపంబు సంధిల్లగాన్.

౧౬౪

క. శ్రీ రాజేశ్వర కరుణ ర | సాహుధ కటాక్షణేశు • శాగత రాజ్య
• శ్రీ రక్షణ దక్షిణ పో | పారెడ్డి మహీపతికి ము • దంబలరారన్. ౧౬౫

గీ. మానశ్శయిన యా • సర్వమూంబ గర్భ
మునను జన్మించి ప్రతి • దినాభ్యుదయ మొంది

నర్వ నర్వః సహ చక్ర , శక్రుండనగ
వెలపె రాజన్న నృపమాలి , విశ్వమెన్న.

(133)

నీ. తన సమాఖ్యావధీ , తతినిత్వ దానాంబు

ధారలచే వృద్ధి , దనరుచుండఁ

దన సుగుణ సుమంబు , ల నుపమ ధర్మ ధీ

కల్పలతాగ్రణీః + కలసివెలయ

తన విశ్రుత శ్రుతో , దన్వతీశ్వగునకు

శిమనమాడులు తరం , గములు గాఁగఁ

దనకరుణామృతం , బునకు నేత్రాంతములే

కలశయుగంబులై , కానుపింప

గీ. ధరణి వర్ధిల్లెనని సుధీ , తతులు బొగడఁ

గుశల చారిత్ర రాచుల్ల , నోత్ర పాత్రుఁ

డమిత జయసాంధ్ర కామి , నేన్యన్యయేంద్రుఁ

డైన రాజన్న చౌదరి , యవని నేలె.

(134)

నీ. విధులై మహా యజ్ఞ , విధులై శివార్చన

విధులైఁ దగిన వేద , వేత లలర

పదవులై సద్వనీ , పదవులై ఘన గవా

పదవులై ప్రతి పక్షా , లొమగుచుండ

కృతులై పరానిరా + కృతులై సదుక్తి భా

కృతులై విచక్షణుల్ + నుతులొనర్ప

మాచులై రాజ న , న్మాచులై విజితారి

మాచులై సైనికుల్ + పూనికొలువ

గీ. ప్రకట పావండ బౌద్ధ చా , ర్వాక జైన

విరస మతములు తన మహా , సకన వచన

రచవల హసింపుచును రాజ , రాజ సద్భక్తుఁ

డై తగెను కామినేని రా , జన్న నృపతి

(135)

శివభక్తగణముతోఁ + జెలిమి వాటింపుచు
 శివకథాశ్రవణంబు + చేదలిర్చు
 నవ్యవివాహోప + సయనార్థ మర్థింతు
 భూదేవతలఁ దృప్తి + బొందజేయు
 గ్రతుని మిత్రాగత + శత సంఖ్య విప్రోత్త
 ములు గోరు విత్తమి + మ్ముగనొసంగు

గీ. ఘన తటాకోప వనదీర్ఘి + కలను కూప
 ములను నిర్మించి కారుణ్య + కలితఁడగుచు
 నిలను బాలించె శ్రీ కామి + నేని కులజఁ
 డైన రాజున్న చొదలి + యనుచినంబు.

౧౬

మ. ప్రయుత శ్రీకర కామినేని కులుఁడౌ. + రాజున్న భూమిశ్వరుం
 డయితో దీర్ఘ సువర్ణ ముద్రకల ది + వ్యాచ్ఛాగ్య నాదంబుల
 వ్యయ భాగంబొసరింపుచుండగను నిత్యంబర్చిత ప్రార్థిత
 ప్రియ మేధా,యను వైదికోక్తి దనరుక + రేయక బవల దత్సభక. ౧౭౦

సీ. జవముచే భీకరా + హవముచే రాజ్యాను
 భవముచే రామ ప్రభావ మొత్తు
 భక్తిచేదేజప్రయుక్తిచే కాంతి ప్ర
 సక్తిచే భగరాజసరణులెన్ను
 బ్రాప్తిచే సకల విద్యాప్తిచే బావన
 వ్యాప్తిచే శుచి పృత్తి ననువరించు
 గీర్తిచే సౌందర్యమూర్తిచే జ్ఞాన వి
 స్ఫూర్తిచే గృహ సంశుద్ధులరయు

గీ. శరభ భృగురామ రాఘవగరుడసూర్య
 చంద్ర శివ కవివహ్నివిజయగదాగ్ర
 జన్మ సత్యవతీ సుతఃసరణులెసఁగ
 నరస రాజున్న దేశాయిచంద్రుడలరే.

౧౭౧

సీ. కింపచాన సదామితంపచానలు నిత్య
 దివ్యాన్న ఫోక్తలై తేజరిల్లు

గచ్చరోద్వేల్ల తృటచ్చురుల్ సంతతో
 దంచదంతుక ధారులైఁ దలిర్చుఁ
 బ్రజ్ఞాన మార్గాన, భిజ్ఞాన భూసురుల్
 వేదశాస్త్రజ్ఞులై • వెలయుచుండ
 హల్యానుగత కర్మకల్యాపరజులు న
 ద్రామాధికారులైఁ రంజిలంగ

గీ॥ తేసి వారల కిష్టార్థ, సిద్ధులొనఁగి
 పుడమి రంజిలై భూభుజుల్ • బొగడుచుండ
 రమ్యతరమూర్తి చంద్రికా, సౌమ్య కీర్తి
 నిపుణరాజున్న నేళాయి, నృపవరుండు.

౧౭౨

సీ. తెలిదమ్మి గద్దియ, చెల్లువొందు పైదలి
 దలిరమ్మి దొరతండ్రి, గలుపు కొమ్మ
 కొమ్మచే నిలకింపు, గూర్చునాతని మేను
 మేను దాల్పుల నేలు, వానివాలు
 వాలు గట్టుల గొట్టు, వాఁడెక్కిన మెకమ్మ
 కమ్మదీయక పాలు, గమ్మసొమ్మ
 సొమ్ముగాఁ జిలువరా, నొమ్మ తేసినవాఁడు
 వాడు జూపక తాడి, గూడినలరు

గీ నలరు నల్లని వలువచే, వెలయుసామి
 సామి చెలితోడ జగడంపు (బు) నలుపు నవతి
 నవతిగొనఁ గామినేని సద్వంశమాళి
 సరన రాజున్న నృపతి యశమ్మతోడ.

౧౭౩

సీ. తన మూర్తి విధునకు, జననేత్ర పంక్తులు
 కువలయ స్థలములై, కొమరు మిగుల
 తన విత్తమునకర్థి, జనక రాజ్యంబులు
 నిజ్జేప నృసితి, నియతి జేంద

తనదు తేజోదీపమునకు స్వాన్వయములు
భవన జాలంబులై సభవహింపఁ
దన బీరుగులకు దిక్కుటములు శాసన
స్తంభంబులై నితాంతముగ వెలుగఁ

గీ. నలరె నని నజ్జనంబు లునభిఁ తింపఁ
గామినేన్వన్వయముం భోధి హౌమధామ
నన్నుత మన ప్రసన్న రాజున్న నృపతి
ధరణీజాలిం దె ధనధాన్యసరణి దనరి.

౧౭౪

గీ. అమ్మహీనాథు భర్తయై యలరుచుండె
రామమాంబ సుశీలాభి రామమాంబ
నిత్యసత్య వ్రతాచరినియమ వృత్తి
సకల సాధ్వీమ తల్లులునన్నుతింప.

౧౭౫

సీ. రాజకార్య విశేషరచనల నిజభర్త
కానుగుణ్య ప్రధానాధ్యయగుచు
భర్త శ్రీకృష్ణాభిసరత కర్తవ్యార్థ
మీలగుండు దానీత్యకలన జెందు
నల్లభ భీష్మాన్నిఁజూచ పచారించి
పర్వత మూర్త్య భావంబు నొందు
పతిదేహ సౌఖ్య సంపాదన క్రియనెంచి
రంభావలాస సంరంభ మెనయు

గీ. ధవుడు ధర్మ ప్రవర్తనత్వంబు కలఁప
నానుకూల్యంబుగ మెలంగు నవనివంటి
బరవసము బూను వాక్యణ్యభవ్యమూర్తి
రామమాంబ దలిర్చె శ్రీరామయగుచు.

౧౭౬

సీ. తనపేగు నేరీలదిసరు ధాన్యంబుల
నర్థంబు వ్రదుపెట్టునర్థితతికిఁ

దన దివ్య సహకారతరువులలోగొన్ని
 వృక్షముల్ విపులకలమి నిచ్చె
 తనసమార్జిత విత్తమును వివాహోపన
 యనముల కర్పించెవినయమెనగ
 తన సమ్యగిత్తు సంజనిత శర్మ వివ
 కృత సమారాధనా ర్పితముజేసె

గీ॥ నఖిల జనములకును దల్లియగుచు దేవ
 భూమి సురలకు వృత్తులుపూర్ణముగ నొ
 సంగి తత్కరుణాశీర్వాచనములంది
 రామమాంబ దనరెచ్చసూత్రామ గరిమ.

౧౭.

గీ॥ అమృతహారాణి పిమ్మటనలరెజిన్న
 రామమాంబిక స్వప్నితూరామయగుచు
 దానధర్మ ప్రసంగ తత్పరతఁ దనరు
 ప్రియుని కనుగుణ హృదయయైపృథ్విలోన.

౧౮.

గీ॥ చెలఁగివారల పదపడి శ్రీ భవాని
 దనరె సాక్ష్యలమయై ధరణిలోన
 ధన శనక వస్తువాహన ధాన్య దాన
 దాసికా గోగణాది సం తతీ దలిర్ప.

౧౯

గీ॥ అనని పడ్యుత్తర శతత్రయంబులైన
 సద్యతము లాచరింపుమి సంతతంబు
 రాజ రాజేశ్వరాంఘ్రినీ రేజ యుగము
 నెమ్మనంబునఁ దలంచుచు నిగుడుచుండె.

౧౦

నీ॥ ఘృతసూపదధి యుక్త కించి దుష్టంబైన
 యన్నంబె కాని శుష్క పాన్య విడదు
 భాది రైలాదుల్గుల్లు వీడ్యమె కాని
 పట్టి తాంబూల మి వ్యంగ లేదు

రమణీయ నూత్నాంబుల • రంబులనేకాని
 జరదంశుకంబుల • పంగలేదు
 సకల వస్తు విశేష • సదనంబులేకాని
 శూన్య గేహంబుల • జూపలేదు

వసుధలో గల్లువారలె • వ్యారలైన
 నద్దులైవచ్చి యాచించు • నంతలోన
 తనయులనుజూచు తల్లివి • ధంబు దోప
 నెలమి రక్షించిన భవాని • నెన్న గరమే

౧౫౧

సీ. స్వాభ్యాస పరులను • సమ్మదంబలరించి
 దాన ప్రసంగంబు • దలపుచుండు
 శాస్త్ర సంఘంబును • సంభ్రమంబొనరించి
 యత్యంత మధురోక్తు లాడుచుండు
 సకల పురాణజ్ఞులకు ముదంబొనరించి
 జేవతాంతరముల • దెలియ నడుగు
 నితిహాస వేదుల • నీప్సితంబెనయించి
 సద్యత స్థితిగోషి • నలుపుచుండు

నిత్య సజ్జన నహివాస • నియమమునను
 జేవగురువిప్ర విశ్వాస • భావమునను
 విశ్వ సంపత్సమృద్ధియు • వెలయుచుండు
 నా భవాసమ్మ నెన్నంగ • నలవి యగునె

౧౫౨

సీ. శ్రీరాజరాజేశ్వరీనపర్యయోసర్పు
 పుణ్య నీమంత్రముల్ • జూగడుచుండ
 రాజేశ్వరామేయ • పూజా విధి వహించు
 విప్రత్తములు మెచ్చి • విమతిసేరు
 సకల సంపద్యృద్ధి • జప మఖ్యము వహించు
 స్నాతక పూహంబు సన్నుకొంప
 నిరతాన్నదాన మ • నీవచేపీర్తించు
 నా బాలగోళుల • మభిమతింప

హితపురోహిత బాంధవ • హృదయ మంత్రీ
మిత్ర భటదాన సఖులను • బుతులసుతు
దలచి రక్షింపుచున్నట్టి • ధన్యుమూర్తి
యగు భవానమ్మ నెన్నంగ • నలవియగునే.

౧౮౩

సీ. అధ్యాత్మ విస్మహో • పాధ్యాయులను నిల్పి
వేదవేదాంగముల్ • వెలయజేసె
శ్రుతి శిరఃపరిచయా • స్వితపండితుల నుంచి
స్థిర చతుస్తోత్రముల్ • దేటపరచె
నాత్మ నామాంకంబు • లైన పేటలలోన
వృత్తి మూన్యంబులు • వెలయజేసె
దనివొంద నన్నన • త్రంబులు విధియించి
బహుదేశ విద్యార్థి • పంక్తి బ్రోచె

నగజాతులు మొదలైన • యఖిల జాతు
లందు దయయుంచి యన్నజ • స్త్రాదు లొసగి
శ్రీ భవానమ్మ విలసిల్లె • శ్రీ భవాని
యనగ రాజన్న నృపు భార్య • యవనియందు.

౧౮౪

సీ. ధన్యమాంగళ్య మా • త్ర ప్రసిద్ధి వహించి
జన మనోరమ కృత్తి • సంతపించి
సకల కలాభిజ్ఞ • చాతుర్యమునమించి
విడిత ప్రజావృద్ధి • విభవ మించి
ప్రకటికృత ప్రభ • పద్ధతి సమించి
స. రుచుడుదృఢ వ్రతంబు గాంచి
రూపలావణ్య • రూఢి విహరించి
హృదయ సుఖంబు • మునుసించి

గీ. సత్తి మహాలక్ష్మి • గౌరవ, శ్రేష్ఠ జనని
ప్రభుజనక జాత ధన్యులతి • రతిదలంచి
కామిచేసి భవానమ్మ • గరిగోడ
సాటి నీయంగ వచ్చును • సరసకుతుం.

౧౮౫

సీ. ధైర్యంబు స్థైర్యమా + దౌర్యంబు గాంభీర్య
 విలసదునుచుండు నీ + యవని పతికి
 శమదయా ర్జవతితి + తూతన శ్రద్ధా స
 మాధాన మిమ్ముహా + మహునిజె.దు
 రాజ కార్యాకార్య + రచన సాతాచిత్ర
 నిర్ణయంబెప్పుడీ + స్పృహతి నెసయు
 దయయు సత్వము నీతి + ధర్మంబు శీలంబు
 బొంకుచు నుండు నీ + భూమి పతిని

• గీ. నలుచు నకల రివీశ్వరు + లలినుతింప
 నిపుడుడగుచును నాభవా + నీ సమేతఁ
 డగుచు రాజన్న. దేశాయ + స్వాస్వయాధ్యుఁ
 డైన సత్పుత్రుని గనంగ + నాత్మ గలఁచి.

౧౮౬

సీ. వేదవేదాంగ ప్ర + వీణమై విలసిల్లు
 విప్ర సందోహంబు + వెంబడింప
 తాత్ర రిక్తాది ప్ర + శస్త్రమై తగిలతి
 తుత్రీయ వ్యూహంబు + సందడింపఁ
 గ్రయ విక్రయాధ్యని + ర్ణయముచే గనుపట్టు
 యూరవ్య సంఘంబు + చేరి కొలువ
 స్వాధిక నర్ణ నే + వాన్వితమై యుండు
 శూద్ర సమూహంబు + శోభిలంగ

గీ. వేద్య పంచ మహావాద్య + విభసి చులర
 సౌమ్యరమ్య నువాసినల్ + సరసరాగఁ
 రాజ గాతేశ్వ + త్తవి. బ్రాజులన
 మైన బీములవాడ నె + య్యమనఁ జేరి.

౧౮౭

సీ. ధర్మకుండోదక + స్నాన కార్యంబుల
 జెంది రాజేశ్వర + మందిరంబు
 దర్శించి పర్వత ద్వి + మర్మ రూపిణియైన
 భనురాంతికకు మొక్కి + పసపు కుంకు

మంబులఁ జెక్కించి • నంబరంబున రాజ
రాజేశ్వరుని ప్రేమ • రంజిలంగఁ
రూఢి మీఱగ శత • రుద్రీయ ముఖ్య నం
స్తవములొనర్చి త • త్వవిధ నీమ

ఆ. నన్న పర్యతంబు • లాజ్యనదంబులు
విరివిగా విధించి • విప్ర ముఖులఁ
దృష్టిఁబొందఁజేసి • దివ్య పోడశ మహా
దానములఁ దదర్చి • తములఁజేసి.

౧౮౮

గీ. ఇవ్విధంబున నొనరించి • యేకవాస
రంబు వియమంబునను జ్ఞాగ • గంబానర్ప
నీశ్వరేశ్వరుడైన రా • జేశ్వరుండు
వర మొసంగిన తన్మహా • వరము కలిమి.

౧౮౯

గీ. భక్త్య రాజేశ్వర వర ప్ర • భావమునను
సంతతా చరిత ప్రతా • చారమునను
తనదు నియత పతిప్రతా • ధర్మమునను
శ్రీ భవానమ్మదగ్గె నర్చి • నేవధియన.

౧౯౦

గీ. ఆ భవానమ్మకుదయించి • రమ్మహేశు
కరుణ నొకపుత్రుఁడొక • పుత్రికయు ప్రబుద్ధు
లగుచు రాజన్న రాజమ్మ • యనంగ దనరి
చంద్రుడునులక్ష్మీయు జనించు • చందమునను.

౧౯౧

గీ. నిత్యనత్య ప్రతాచార • నియతి నెలయు
రాజమాంబ ముఖోపమ • రాజ బింబ
ఆశ్రిత కదంబ విమల గు • నావలంబ
భానుత భమరాంబాంశ • పూర్ణ బింబ.

౧౯౨

నీ. వైద్య శాస్త్రాభిజ్ఞ • వైద్య వర్మలచేత
బహుభౌషధంబులే • ప్రభుఁడొనర్చె

వ్యాధి వీడిత జనుల్ • వచ్చి వేడినయంత
 నామధంబులనే మ • హాత్ముడొసంగె
 బహు తటాకంబు లే • ర్పడగ నిర్మించుచు
 వృత్తి మాన్యంబులే • విభుడు జేసె
 తగవు నోగిన వారి • ధర్మ మార్గమ్మున
 భావించి మించెనే • పార్థివుండు

గీ. నట్టి చెవ్వెల ముఖ్యాన్వ • యాభి'చంద్రుఁ
 డైన ధర్మ నృపాలుఁ డు • వ్యద్యకుండు
 రాజకార్య ధురంధర • ప్రాభవుండు
 ధరణి పాలించె ధన ధాన్య • గరిమ మెరయ.

౧౯౩

గీ. అతని పుత్రుండు చొక్క • భూ • పాగ గణ్యుఁ
 డద్భుతైశ్వర్య ధన్యుడ • హంయు శత్రు
 హరణుడాశ్రిత రక్షణుం • డనుదివాగ
 జననకృత విశ్రుతా శీర్ష • చనము నొంది.

౧౯౪

క | శ్రీ చొక్కనాథుడనడగి యా చొక్క నృపాలుడలరె • సంచితకరణ
 లోచనుండు రాజకార్యలోచనుండు ప్రభా ప్తిలోక • లోచనుడనగ ౧౯౫

గీ. చెలగి రాజన్న భూపాలు • చెలియలైన
 రాజమాంబను బెండ్లాడి • రాజకాంతి
 పొలిచియున్నట్టి యొక్క న • త్పుత్ర గనియె
 సతఁడు రాజన్న చౌదరి • యనదలిగ్గు.

౧౯౬

సీ కలశ పారావార • గర్భ వీచికలందు
 జనియించు సంపూర్ణ • చంద్రుడనగ
 శ్రీ మహాలక్ష్మీ ప్ర • సిద్ధోదరంబున
 సంభవించిన పంచ • శరుడనగ
 స్థిర తరైశ్వర్య శ • చీదేవికుదయించి
 సంతసించివ శ్రీ జ • యంత్రుడనగ

దివ్య ప్రభాపార్వ , తీ తనూజాతుడై
ధరణి వెల్లిన శక్తి , ధరుడనంగ

కామనేని భవాని ప్ర , కాశ గర్భ
శుక్తిముక్తా ఫలాయి , తస్మాన్ త్త దనరి
రాజరాజ మహారాజ , రాజ బీరుద
నదయరాజన్న నృపతి , యభ్యుదయ ముండె.

౧౯౭

క. ఆ బాల్యంబున నుండియుఁ బ్రాబల్య సమేత వంశ , పారంపర్యా
శ్రీ బంధుర ధర నైజమ , హా బాహా వీరించుచియలరుచుండెన్.

౧౯౮

సీ. సత్య సత్వ వచోయ , శస్పంధితుల ధర్మ
బల గోపతి హార , కలన నెంచి
త్మాగ జవానిక , యాచన గరిమచే
బలి సింహ విజయాత్మ , భవుల మీరి
త్విద్బుద్ధి నహనత్వ , తేజస్సుఖంబుల
చందిక గోతేశ , సరణి నొంచి
విద్యానవజ్జాన , హృద్యత్వ లక్ష్మిగా
వ్యఘన జనక హేమ , వసతిగాంచి

గీ. తనరె విస్ఫూర్తి కీర్తి సం , తాన తరుఫ
లాయి తాబ్బ భవాండ భాం , డాంతర స్థ
ధుర్యమాధుర్య గుణతోషి , తార్యకామి
నేని రాజన్న దేశాయి , నిపుణు డలరే.

౧౯౯

సీ. ప్రాప్తురి విద్యత్స , భా శోభనామరీ
వీజితా శాటికా , విలననంబు
దక్షిణ దిక్పండి , త పరివర్దేవతా
కర సమన్విత వీటి , కా భరంబు
పశ్చిమాశోద్యద్వి , పశ్చిత్సమితి దివ్య
కాంతా ఘటిత పత , ద్వాహకంబు
సుత్తరక కుబుద్వ , దురుధీర సందోహ
జైవీ ప్రదాపిత , దర్పణంబు

గీ. చెలఁగి చెలువొందె నడ్లురి, నీమధామ
రత్నమయపేట శ్రీరామ, రడ్డి పేట
జన వినుత కామినేని రాజన్న నృపతి
సదన ఘుమఘుమి తాగ్భటి, శారదాంబ.

౨౦౦

నీ. నాటక భారతీ, పాటల గంధి కు
చాలోల హరమై, మలరె నార
ప్రకటితాలంక్రియా, భాషా విలాసినీ
నీమంత రత్నమై, చెలఁగె నార
సంతతికావ్య వా, క్కారసాక్షి నాసి
కాంచిత ముత్యమై, యలరె నార
నకల స్మృతీతి హాస పరస్వతీ కర
దర్పణ శ్రేష్ఠమై, దనరె నార

నిఖిల జన సమ్మతంబైన • నీదు యశము
మహిత హృద్యాన వద్య సా • మాజ్య పూజ్య
యనుచు విద్యత్సమూహంబు • భినుతింప
నిలను జాలించె రాజన్న • నృపవరుండు.

౨౦౧

నీ. ఘోర ధారారట్టి, ఘోట్టాణముల నెక్కి
హెచ్చరించుచు, సిఫాయీలు రాగ
దారుణ తరవారి, ధళధళ ద్యోతంబు
నర్క ప్రభలతో నెదుర్కొనంగ
పవమాన మానసోజ్జ్వల తురంగము నెక్కి
ఘేయని పగవారి, గిట్టి ముట్టి
శిరములు కరము • చరణంబు లురములు
ఖరిలు ఖరిల్ ఖరి, క్కరి కనంగ

జెరకు కోలలుతెగ వ్రేయు • తెరువు దోఁప
నరికి తజ్జయలక్ష్మి సనాథుడగుచు

నంగరాంగణ గాండీవిసదృశ కామి
నేని రాజన్న నృపమాళియలఁ దలిర్చె.

౨౦

సీ. ఖడ్గంబు బూనెనా • కఠినారిశిరములు
కందుక క్రీడ జెం • పొంద వలయు
సాగుచేబట్టె నా • చటుల రావలత్త
రాట్నము శిలాబత్తరుల్ • పగులఁ బొడుచు
నే జాధరించెనా? • నేటుగా వీరుల
గుడులు గాగను గుచ్చు • మెదలకుండ
కోదండ మందెనా? • వేదండముల నైన
నొక్కొక్క కోలచే • నుక్కడంచు

నార సాహస విక్రమాఃకావతారుఁ
డనుపమాకారుఁ డాశితాపిన విహారుఁ
డను దినోదారుఁ డఖిలవిద్యా విచారుఁ
డగుచు రాజన్న నృప మాళియలరుచుండె.

సీ. హటకాచల హరిద్భోటకా నల మహా
నాటకా గళకాలకూటములను
నలిన మార్గణ చైత్రనలరాజ హరిపుత్ర
ధనదాక్షిణ్య విచిత్రఘనతనులను
ఖర కరాత్మజ శీతకర విరోచన జాత
హరన ఖామర పూతఃసురతరులను
కాండజాన గణేశకుండలీశ వ్యాన
చండిశ చిత్ర శిఖండిజలను

గీ. శౌర్య సౌందర్య దానవా • కృతురి మములఁ
బరిహరింపుచు నిత్య నం • పదఁదలిర్ప
నిరుపమిత తేజుడై కామి • నేని కులజ
నరన రాజన్న దేశాయి • చంద్రుడలరె.

సీ. దంతావళ స్థితోద్ధత వాద్య మానోగ్ర
 భేరికా ధణధణఃత్కార రవము
 యోగ్యోష్ఠ్య) ఘటిత ము + హస్తాద్యమాన ధ
 క్కారూఢ ధమధమ + త్కారములును
 సంభృతా జానేయ + సంయుక్త టింకణ
 దారుణ తమతమ + త్కారములును
 పటు జవోత్కట మహాః + దృఢ సంతతాహత
 పటహ ధాంధాంక్రియా + పాటవములు

కలయ సంగర జాంగలాం + గణక రాశ
 కర్తరీముఖ నుశిలీ ము + ఖ దళితలుత
 దరి గళగళద నృఘ్నరీ + తరణి ఘోల
 దసి ధరుడు రాజ నృపమాలి + యలరుచుండు.

౨౫

సీ. హస్తముల్ రాజేశ్వ + రార్చనా విధియందు
 వీనులు శివకథా + వితతియందుఁ
 జూపు మహాదేవు + దీపితాంగమునందు
 జిహ్వ పంచాక్షరీ + స్థిరత యందుఁ
 జిత్తంబు శాంభవ + శ్రీ సదాబ్జములందు
 స్వాంతంబు ద్వాదశా + క్షరమునందుఁ
 బుద్ధి యుమా నాథు + పూర్ణ రూపము నందు
 మనసు మహేశ్వర + మతమునందు

గీ. నునిచి కాల త్రయా బాధ్య . యోగ మొంది
 సంతతి భమరాంబికా + సామరస్య
 సరస రాజేశ్వర వర ప్ర + సాదలబ్ధ
 జనన రాజన్న దేశాయి + చంద్రుడలరె.

౨౬

సీ. పలికెనా? నత్యోక్తి + బలుకుటింతియె కాని
 తద్వ్యతిరిక్తంపు + తలఁపు లేదు
 చూచెనా? దయజేయు + చూపులింతియె గాని
 తదభావమగు చూపు + లొదవకుండు

నిచ్చెనా? పూర్తిగా • నిచ్చుటంతయెకాని
కొదువగా నిచ్చుట • నొదవకుండు
పట్టెనా? విడకచే • బట్టుటంతయెకాని
విడుచుట కెన్నడు • గడంగ లేదు

గీ. భలిరె? యిటువంటు నృపుడేడి • యీదలంప
శాశ్వత స్థితి రాజ్యంబు • విశ్వమునను
తేయవలెనని కవులెన్న • జలంగె నార
నిపుణుడైనట్టి రాజున్న • నృపవరుండు.

౨౦

శా. సామాన్యాజ్ఞ గవీశ్వరుల్ సభకురా • వడ్డర్పనీ నీమగో
స్థీ మాధుర్య రసోక్తులంగరపి హ • ద్వింపన్ బవర్తించుచున్
సో మార్కానల విద్యు దుద్ధిత కళా • స్ఫూర్తి స్వయాపంబు తా
నె మాహేశ్వర పాదపంకజ సుప • ర్యక్ జెందునందంబుగా.

౨౧

క. పటు శబ్దార్థాలంకృతి • రటద పిరళ తరగళత్త • రంగాయిత వా
ఘటనోల్లస వటన ప్ర • స్ఫుటన ప్రతిభా విశేషపూజ్యండగుచున్.

౨౨

సీ. లఖిల భూజన జీవ • నాధారత వహించి
యనువమ స్థితి ఘనా • ఘనులమించు
దృఢతరా వయవ సం • దీప్త తత్వము నొంది
కాత్మ్యమున ఘనా • ఘనుల నొంచు
భాసమాన ప్రతా • ప స్ఫూర్తి జెన్నొంది
మునుముట్టకా ఘనా • ఘనుల నొంచు

గీ. ప్రాజ్యతరపూజ్య సామాజ్య • పరతఃజెంది
ధరణి పాలింప వలెనని • ధన్యులెన్న
సమిత జయసాంద్రు కామినే • న్యన్వయేంద్రుఁ
డైన రాజున్న నృపమాన్ • యలరుచుండె.

సీ. ఏ తావస స్వామి • యిరవుగా నాహ్నాయ
సారస్యము వచించె • సజ్జనులకు
నేతపస్వి వర్ణండు • హిత వరివస్వాది
నద్ధింధ కథమహా • శయము తెల్పె

నేపారి కాంక్షిస • మేధయాన వడధ్వ
జనితాశయంబు సొం • పునవిధించె
నేపరివాధ్యస్య • డేమిలోడకుద్విదై
క్యానుసంధానంబు • నందఁజేసె

గీ. నట్టి శ్రీరామ భద్రదేంద్ర • యతివరుండు
నాత్మగురుఁడయి కరుణారసాద్రదృష్టు
లలర గనునుత్తరారహః • స్వంబు గరప
వెలసెరాజన్న దేశాయి • విశ్వమునను.

౨౧౧

నీ. అసమాన బలశౌర్య అసమానసౌందర్య
రసమాన గాంభీర్య • రిభసమలర
ఋంఖాను పుంఖాజి • రింఖావిశ్వంఖలో
త్కంఖాణ సంఘముల్ • గడలుకొనఁగఁ
జండఁగుఁడదండ • భండనోద్దండవే
దండతండంబులు • ధృతిఁ దలిర్ప
దోలికా హటకాం • దోలికా పర్యంక
పాలికా శకటసం • పదవెలుంగ

గీ. విగ్రహః సుగ్రహఃదగ్ర • జాగ్రదుగ్ర
విగ్రహః వ్యగ్ర విగ్రహ • వేళులైన
భటులు గొలువంగ • భూభార భరముబూనె
నిపుణ గాజన్న దేశాయి • నృత్యతులెన్న.

౨౧౨

గీ. అతని యధ్ధాంగనాలక్ష్మీ • యలరెరంగ
మాంబ యనఁగను సుగుణావ • లంబనుగుచు
సత్యశీల దయావ్రతా • చారదాన
ధర్మసాధ్యగుణములచే • ధన్యులెన్న.

౨౧౩

కం. రంగనులోచనజితపా రంగను గరుణాంచితాంత • రంగనుగతిసా
రంగను చికురాంచితసారంగను విన్మతింపసౌవ • రమణీయనదగుక. ౨

సీ. ధవళప్రభాధళః ధళలు నవ్వులనుంచి
 హంసయానాభిఖ్యః నలరుచుండి
 చాంచల్య గుణమునే త్రాంచలంబున నుంచి
 కమలాను గుణవృత్తి నలరుచుండి
 నీలకాంతిచ్చటర నెమ్మేస నొనరించి
 యనువమార్యాసమా ఖ్యను వహించి
 దృగ్గోచరముకాని దీప్తిమధ్యము నెన్ని
 యతను మోహనవిద్య గతిజెలంగి

గీ. పలుకు చెలి కల్గి పః సామి, పాలఁచి రతిని
 కలవిలాసవ దవయవం బుల నెదిర్చు
 ధన్యరాజున్న నృపమాలి ధర్మనత్తి
 యైన రంగమ్మ నెన్నఁగ నలవియగునే

౨౦౫

సీ. వేనలి ఘనసీల విభవంబున మెలంగ
 ఫాలంబు విధుకళా లీలదనర
 దనరుజామ్మలు శార్దూ ధర్మమార్గమునొంద
 కన్నులిందీవర గతిజెలంగ
 వీనులు శ్రీధర విఖ్యాతిని వహింప
 నధరంబు మధుగర్వ హారతబూన
 గళము శ్రీమత్కంబు కరసంస్థితినిజెంద
 నడుము హరిస్ఫూర్తి నడరుచుండ

గీ గతులు కరివరదఖ్యాతి వ్రతిశయిల్లఁ
 దనరు దివ్యాంగముల విష్ణు తనువహించు
 రాజశేఖరు సర్ధాంగి రాజ్యయైన
 రంగమాంబను జాగడత రంబునానె.

౨౦౬

సీ. స్వకమానవేషంబు నినుమంతయైనను
 పరభామ కొనఁగని సరసిజాస్య
 తనువంచన నొనర్చు దలఁచినవారలఁ

బుతుల గాంచేయు + పువ్వుబోడి
 బహుతపోనిధియైన + పతిమహావిద్యాను
 భవము నొందగఁజేయు + పద్మగంధి
 భర్తృనిమిత్తమైవద్దినీచాంధవు
 నుదయింపఁ జేయని + యుత్పలాక్షి

గీ. కలిత రాచుశ్లగోత్రజ + కామినీని
 కులజరాజన్న దేశాయి + తెలకహృదయ
 స్వాధి మతథామకులపాలి + కాభిరామ
 రంగమాంబకు సాటినే + యంగవచ్చు.

౨౧౭

నీ. ఏమహాదేవి కా + మేశ్వరాంకాశల్య
 తత్త్వంబునందుమో + దంబుజెండె
 నేమహా శ్రీరాజ్జి + యింపుచోడ వడధ్వ
 తత్త్వవిద్విజ్ఞాన + ధాత్రియయ్యె
 నేజగజ్జనని మ + హేశ్వరార్పిత సప
 ర్యావిశేషంబుల + నలరుచుండె
 నేమహా లక్ష్మీబ్ర + హ్మేశానమఖ దివ్య
 జీవికావార్తయై + జెలగుచుండె

గీ. నట్టి జగదంబ లలితాంబ + యధరలింబ
 సైకత నితంబ భ్రమరాంబ + శారదాంబ
 తనదు పూజావిధానత + త్వరతఁ జెంద
 రంగమాంబ దలిర్చె శి + రంగయగుచు.

౨౧౮

నీ. సమ్యక్ చీపాక + శాసనుభివిధంబు
 సరన్ ప్రభావభా + కరులమాడ్కి
 సంభ్రమ దోహిణి + చంద్రులకై వడి
 చంద్రమతీహరి + శృంగదులగతి
 ధీరభీమ జావీర + నేనజా లనదగి
 కనదన స్థూయాత్రి + మునులగీతి

పావనాంచ దరుంధ + తీవసివ్వలభంగి
భాసుర రతిమనో + భవ్రలరీతి

గీ. కామినేన్యన్యవాయనం + టితరంగ
మాంబరాజన్న దేశాయి . యానుగుణ్య
దంపతీ భావ మింపొంద + తతసమ్పద్ధి
వెలయ విలసిల్లి రానంద + మలరుచుండ.

౨౦౯

గీ. సమ్యగనపాయి పరశివ + శక్తులనగ
నకల సంపూర్ణ చంద్రచం + ద్రికలనంగ
భాసురాఖండ దీపదీ + పప్రభలన
లలిత రాజన్న రంగమ్మ + వెలసిరిలను.

౨౧౦

గీ. అమ్మహిపతి తోబుట్టు + వగుచు దనరి
రాజమాంబ ముఖోపమ + రాజవీంబ
ఆశ్రిత కదంబ ఘనసుగు + జావలంబ
భానుతప్రమరాంబాంశ + పూర్ణబింబ.

౨౧౧

నీ. అన్నార్థులైవచ్చు + నన్యజాతులకైన
నన్నదానము జేయు + ననుదినంబు
కాంధవులందుసం + బంధంబు వాటించి
నేలుగా వారిజో + పించుచుండు
దనదర్శనమ్ము జే + సినయాచకులముందు
బుత్రభావననుంచి + బ్రోచుచుండు
దరుఁ గొల్పుఁ సేవక + దానీజనమ్ములఁ
బనులెన్ని రక్షించు + విసయమలక

గీ. దనదు గ్రామంబుల పసిఁచు + జరులకెల్లఁ
దల్లియై వారి కుశలంబు + దలపుచుండు
నిఖిల సుగుణాభ్యయగుకామి + నేనిరంగ
మాంబను సుతింప శక్తిమే + యవనిలోన.

౨౧౨

శా. రాజాజ్ఞానశాలి శీలవిలస + దాజన్మ దేశాయభా
ర్యారత్నంబగు రంగమాంబ గనియోక్ + రంజిల్లముక్ సద్గుణ
ధారుల్ ధీరులు దారులైతనరు పు + త్రశ్రేష్ఠులక్ సంతత
శ్రీరమ్యాకృతి వైభవంబుగల పు + త్రిక్ స్వర్ణపుత్రింబలెక్. ౨౨౩

క. ధీరోదాత్తుడు దారుడు! కారుణ్యాగణ్యపుణ్య + గణనీయశుభా
కారుడు పెదరాజన్మమ! హీరమణుడు నిత్యవృద్ధి + నెనయుచునుండెక్ ౨౨౪.

మ. తనగాంభీర్యము నుందరత్వముదిగం + తఖ్యాత దాతృత్వముక్
వనధిక్ మన్నఘ వారిజాప్త తనయక్ + వందారులంజేయ న
జ్జనతై కేష్ఠితదాయయై వెలసెనా + సౌజన్యజన్యప్రథక్
జినరాజన్మ నృపాలమాళి మదన్తీ. శ్రీరంజితాకారుడై ౨౨౫

నీ. పటుతర బ్రహ్మాండ శ్రిభాండోదరంబులు
బొమ్మరిండ్లయ్యెనే + పుణ్యవతికి
హరిహర బ్రహ్మాదీ + సురతతుల్ పాంచాలి
కాసంచయంబులే + కాంతకయ్యె
మేరుమందర ఖి + భూస్వస్థితమల
చ్చనగిల్ల లేఘనా . ఘనచికురకు
మహిమహానస్తంభ + మంటపంబుయ్యెల
శాలయై దనరెనే + చంద్రముఖికి

గీ. కమ్య నవవత్సరపయోవి + రాజమాన
యైన యాబాల యీబాల + యురుచుబొగడ
జిన్నరాజమ్మ విలసిల్లె + గన్నతల్లి
దండ్రులకు నేత్రమాలచల్ల + దనముగాగ, ౨౨౬

క. సోమాంశంబున దనరుచు! సోమాభంజైన ముఖము + శోభిలుచుండెక్
సోమా వరువం బలరంగె సోమ + సోమాంతరిమునిసుదతిచెలింగెక్. ౨౨౭

క. గోపాలరాయుడవనికా | గోపాలుడనంగదనరి + గోధనధాన్య
శ్రీపతియై వర్ధిల్లెను | భూపాలక సుతులలోన, పూజ్యుడగుచుకా. ౨౨౨

గీ. దేవదేవుడు శ్రీరామ, దేవుడవని
బ్రోవవర్తించు గతి రాజ, పూజ్యుడగుచు
వాసుదేవుడు వర్ధిల్లు, వందనీయ
రాజ రాజేశ్వర కృపాభి, రాముడగుచు. ౨౨౩

వ. ఇవిధంబున వంశపరంపరాభివృద్ధిగా రాజుల రాజున్నదేశాయి వంశావతారంబు వర్ధించి. ౨౨౪

చ. నిరుపమితప్రయుక్తిజన, నీజనకాదృతనూక్తి, దేవ
సురగురు పాదభక్తివరి, శుద్ధమనోజుచ నాసురక్తి శ్రీ
నిరతిశయప్రసక్తి, సువ, నీపకర్తృణశక్తి, యాదయా
పరుడగు కామినేని పెద, పావనికే దగు భీరులెన్నగకా. ౨౨౫

నీ. శ్రీసమృద్ధివహించి, చెలగెభరివ్యాజ
గోత్రంబు తద్గోత్ర, సాత్రమగుచు
గమనీయ జగునేల, కంట్యన్యాయమనరం
జిల్లె దద్వంశ ప్ర, సిద్ధిజెంది
ఋగ్వేదసామాయ, యోగ్యసిద్ధాంతధూ
ర్ధారణధుర్యుడో, దర్శిల్లు
డగుచు కర్తృమకర్త, మన్యధాకర్తము
ద్యచ్ఛక్తి పెద్దరా, జన్మయనెడు

గీ. భూసురాధ్యుడు నన్న, పూర్ణాసమేతు
డగుచు శ్రీకామినేనిరా, జన్మ నృపతి
కీహితప్రద రాజపు, రోగితుండు
ధరణి వర్ధిల్లె దద్యాగ్య, సరణిజెంది. ౨౨౬

నీ. శ్రీమహాత్మ్య, ప్రసిద్ధికోడావరీ
వంశంబు భవి నుద్భవంబునొందె

అలో శరభన్న • యనెడు మంత్రీదుండు
 దనరెనా భన్యుని • భర్తృపత్ని
 • వెంకమాంబకు • నాత్రిమూర్త్యంశంబు
 లను సంభవించిరి • వినయమతులు
 న్న లింగన్న • కషణీయ గాత్రుడౌ
 చంద్రన్న వారలు • సాంద్రయశులు
 భార్గ్యకముత్తోదదప్తప్ర • ధానహృదయ
 బహుళ • సంతాంగ కృజ్జయో • పాయగేయ
 లేఖనీ గ్రహ్యాచాతురీ • లీలఁ దనరి
 ధరణి వర్ధిల్లి గాచంద్ర • తారకముగా.

౨౩౩

౧ మహాసురక్షణసక్త • త్కాదంబ కాదంబ కాం
 సతీపురోనటననం • ధానాప ధానావట
 స విలాససాత్త్వికమన • స్వంచార సంచారణా
 ప్తితి నీతకవృత్తమయో • గాధారి గాధారతా.

౨౩౪

కోలాహలాహేలావళి హళికహరణ • హితవిద్యకృపా
 ల జటాలని | టాలతటాలసితనాన • టచ్చిళి యనా.

౨౩౫

ఉత్సాహము.

• రుణ ప్రతాపదీప • దండభృన్ని కారణా
 రధీనివాసదాన • వివ్రముక్తి కారణా
 కారకా సురభివత్స • దైర్య శౌర్య వరణా
 సరిమండ లాగ్రవర్జ • సాశ్వమూనవారణా.

౨౩౬

• ధ్వజ కాండకాండకకటా • హప్రాంచదుద్యద్యశ
 క్రమ దక్షదక్షసవన • ధ్వంసక్రియా హంక్రియా
 భవచిత్త చిత్తజమహా • గర్వాభ్ర జంఘానిలో
 ధ్వ విహారహార శరద • బ్రహ్మసూరద్విగ్రహ.

౨౩౭

• ధరశరాస్తన • నరసాధిత పావప్రత్యుపజవక్రదృష్ట
 త కరధీరతా శరధీకృత శరధివిష్ణు • శరభూమిరధీ.

౨౩౮

పృథ్వీవృత్తము • నియుద్ధసమయోద్భవము • నిజభుజార్గళాస్త్రోత్పత్తి
ద్వియత్సుకుసథావత • ద్విమతతుండ చండోత్తమో
భయభ్రమదహస్కరా • భయకరభ్రచక్రభవ
త్స్వయోదయ శరాససంతత సమాజ్జితైకోత్సవా.

౨౩౯

మ. ఇది శ్రీరామస్మృపాలుపేట నగరో • ర్వీశాధ్యై రామల్ల
తదిగంత శ్రుతకామినేని కులజ • ప్రస్థిత లక్ష్మీనమ
గదయాసంయుత రాజశేఖరహిత • ప్రవృత్త భద్రాచల
భ్యుదయాఖ్యాన్విత సత్ప్రబంధమున నా • ద్విల్లానమింపై తగు.

౨౪

గద్య

ఇది శ్రీమద్రామారెడ్డిపేట రాజేశ్వర కరుణారస కటాక్షవీక్షణ
ప్రసాద ప్రాప్తాశేష భాషావిశేష సామ్రాజ్య పూజ్యరా
చుల్లగోత్ర పాత్ర కామినేని వంశవయః పారావా
ర రాకాసుధాకర రాజస్వ దేశాయి సార్య
భామజ్ఞాపితాంధ్ర గీర్వాణకవిత్వ
చాతుర్వధురీణసరాశరగోత్ర
రాపక లింగనార్యపుత్ర
లక్ష్మీవతిప్రణీతంబైన
భద్రాచలభ్యుదయం
బను మహాప్రబంధం
బునందు ప్రథ
మోలాసము
శ్రీశ్రీశ్రీ

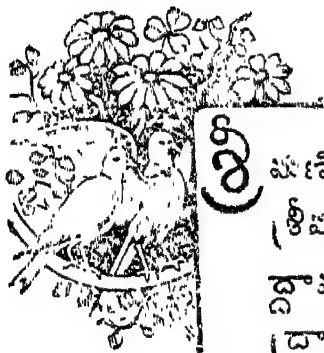

(శ్రీ ర స్తు

బ ద్రా యు ర భ్యు ద య ము

ద్వీ తీ యో ల్లా స ము

శ్రీ పుణి సౌధాసీన
 శ్రీమల్లెంహాసనేశ్వ + రీకారుణ్యో
 ద్దామధనభాస్యసంప
 ద్రామన్వప పురాధిరాజ + రాజమహేశా.

౧

వ ష్యం త ము లు

క. ఈద్యుగిదమియత్తావచ్చేదకర హితగుణమణి వి + శేషాంబుధికి
 వేదాది వర్ణతత్త్వ ప్రాదుర్భావోపలబ్ధి + షరధీరునకు.

౨

క. ప్రపదప్రపతప్రపదా న్యవతిప్రవిపద్ధదతివి + హరునకుసరీ
 సృపహారికి భవదారికి గ్లవితారికి నిత్యసత్య + కల్యాకృతికి.

౩

క. విద్రతుక్త్యస్త్రగపురు ప్పదునికట నిగనదాది + పత్యునకుమహా
 ర్కాదాంధక పూర్వద్యుషః ద్రిభినాన్ధగితశూల + హస్తాబ్జునకు.

౪

- క. ఏకానేకాకారాః టీకునకు గతీతటీప • టీసంరాజ
శ్రీకరకృత్తికి నహసాః ద్యాకలిత మనుప్రజోధ • కాకృతిధృతికిఁ ౫
- క. శరణాగత చరణామృతః చణానత కరుణభక్త • సంపరణత్రై
పురనాయక దరదాయకః మురహాయక మిత్రునకురు • భుస్తోత్రునకుఁ ౬
- క. శబల శరశరాసకటిః ప్రబలావృత బర్హిబర్హ • భానురకుమానా
శబరీవరక బరీభర నిబరీసరచిత సుమోహ • సీతాత్మునకుఁ ౭
- క. సత్యబిదానందునకుఁ నిత్యునకును శ్రుతిశిరఃఫ • జితినిర్జిత
ప్రత్యయరూపునకుజగః త్ప్రత్యాహరోపపన్న • పరభాగునకుఁ ౮
- క. శ్రీరమ్యపరాశక్తిః రీరంభవిజృంభితావ • రిచ్చిన్ననుఖా
ధారోదార మనోధాః రారామారెడ్డిపేట • రాజేశునకుఁ ౯
- వ. నిరంతరాభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిగా నాయొనర్పంబూసిన భద్రాయురభ్యుద
యంబను మహాప్రబంధంబునకు గథావిధానంబెట్టిదనిన. ౧౦

సీ. ప్రతిదినా ధ్వరహవి • రాభాగాః తామరే
నూన పరస్పరా • హ్వనములును
ప్రచురసమిద్దర్భ • ఫలపత్ర హరణార్థ
మునికుమారాన్యోన్య • నినదములును
సతతావ భృథశుచి • స్నాన్యోత్సహయాత
తాపన జనతాను • లాపములును
నమృజ్జ్వలీభవత్సవ • మానిసంసదు
క్తాశీర్వచనపూర్వ • కారవములు

గీ. సత్రకృతకృత్య యజమాన • జంపతీవి
రాజినీరాజనవిధాన • రతిసువాసి
సీమిధోవిభ్రమానుగ • నిన్వనములు
నలర శ్రీనైమిశారణ్యమవని వెలసె.

సీ. బద్ధపద్మాసన + ప్రస్ఫురత్తేచరీ
 లక్ష్మ్యవశ్యస్సున్నః లంకృతంబు
 సిద్ధాసన విధిప్ర + సిద్ధిమద్గోచరీ
 వీక్షణోత్సృకమాని + విలసితంబు
 సింహాసనవిధాన + సేవ్యమాననిరంజ
 నీవిలోకనభిక్షు + జీవితంబు
 ముక్తాననప్రదా + వ్యక్తియద్యూచరీ
 సంయుక్త సంయమి + సంచయంబు

గీ. నగును వీరాసనస్వస్తి + కాసనాధ్య
 రమ్యహాతయోగ, లయయోగ + రాజయోగ
 మోక్ష లక్ష్మీకరగ్రాహ + ముదితులైన
 యోగులు వసించుచుందు + రింపొంద సచట.

౧౨

వ. ముటియు నిరంతరాంతురిత సల్లవిత సుమితఫలిత లిలితసవిధ వివిధమహామహీ
 రుహ పూహహాఖోపహాఖా శిఖర ముఖర కలర కలకంఠ నీలకంఠ
 కీరశారికాది పత్రిపత్రభవనవనచలిత గళితసుమనమువయ సంతతవికస్వర వా
 సంతికాజనేపంతికా నల్లికా మాంబత్వాది లతావితానస్యంద మానామంద
 మరంద బిందునందోహస్పాదన సంద మిళింద ఝంకారంబును, సదేశస్థితస్థల
 నలిసీఫల్లహల్లక కమల కుమందశాలినీలోత్పల దళగళశృరాగ పరిమళ పరిమి
 లిత విశదశశభిద్రుపలశకలకీలితసోపాననంఘ సంఘట్టనోచ్చైర్ఘ్రశంఘళ స్వన
 ద భంగతరంగసంగతరథాంగాది పతంగాహవ ఘుమఘుమితి సరోవరంబును
 బాలాతపసేపనోత్సృక జలమాంబుషీ పరిమృదితమృదులసిక తామయసంగత పానీ
 యపానార్ధసమాగతనిమజ్జనోస్మజన సజ్జీవభవన్నవభర వనగజనాదధారాస్త
 బకితోదోదసంబును నవనవ భవత్సనభవనభూమహోమధూ పశ్యామీ భూ
 తదితాకాశాన హాశంబును ప్రవర్ధమానాధ్వరసముత్సర సమాగత శతమఖము
 ఖ నిఖలనురవర సరిషదభిరామంబును కను కుచసరసమిత్కుశ విలనక్కంద
 మూలఫలాహరణార్థము హృచ్చహృచ్చాపమాణ మహానిసంతాసకలకల ని
 నాదమే దురంబును విశృతశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణకథాకథన చతురయతి ప
 రవిరాజితంబును కౌండిన్య కణ్వమార్కండేయ కపిల శాండిల్య పత్సమాంజా
 యన వ్యాసపుండరీకాగస్త్యపులహమతంగ మోండవ్యశౌనక మైత్రేయ చిధీ

జగహన్ను గాలవ గౌళిక గౌతమ మందఱుల బాబాలిమాన్దల్య నరతంతుకల్య
ప వానుదేవ శమికముఖమహాముని నేవితంబై వెలయుచుండె. ౧౩

౧౦. ఆనై మిశమన వరివసి తానూనజ్ఞానశౌన కి కాదిముసీంద్రుల్
నానావిధావధానవ! చోనిఖిలక ధాశతాంగ సూతుక సూతుక. ౧౪

౧౧. చూచి ముసీంద్రచంద్రపరి శుద్ధభవన్నగురోక్తి భాక్సుధా
నేచనవృద్ధి మద్విమల చిత్తులు పాంబళివాంఘ్రిపద్మదా
స్యోచిత వృత్తులై వెలయు చుండురుగాన యగణ్యపుణ్యసం
సూచకమైన తచ్చరిత సాంపలరక వచియింపనేడయ్యుక. ౧౫

౧౨. అని ప్రార్థించిన నమ్మహాత్ముండు నానందావర్జనంబున బులికి తావయపుం
డు స్మయమాసముఖుండునై శివభక్తి నిష్ఠాగరిష్ఠుల వర్తనంబులఁ జెప్పఁదలఁ
చి మునులారా, సర్వజ్ఞనిత్యతృప్త సజనమభయగానాది జోధస్వతంత్రుని త్యా
లుప్రాత్యశక్తి నిరుపమచరితానంత కల్యాణగుణ పరిపూర్ణుండైన యమ్మహా
దేవు చరణారవింద ధ్యానంబుజేసి బ్రహ్మాంధారులు కృపార్థులై. మఱి
యు నవ్వరశివాభిధాన పరబ్రహ్మంబు సచ్చిదానంద స్వరూపుడు, విరంజ
నుండు, నిర్వికల్పుండు, నద్వితీయుండు, “అద్వితీయోస్తికర్త”త్వ ని బులికిన
శ్రుతిన్యాసంబున స్వవిలాస క్రిడానిశేషంబున “స్విచ్ఛానూత్రిత ప్రసోత్స్న
స్తి” యను శ్రుతిప్రమాణంబునఁ బ్రకృతి పుష్పంబులఁ గల్పించి తత్ప్రకారుం
డై అవ్యక్తమహదహంకార వృథివ్యాప్తే జోనాయువ్యాకాశాది పంచమహా
తంబులఁ గల్పించి, తత్తత్స్వరూపుండై తద్భూతకార్యంబులైన గేహాది
యమనఃప్రాణాదికంబులనుత్పాదించి తత్తద్విశేషంబుల స్థూలసూక్ష్మాది శరీ
రంబులంజేసి తద్రూపంబులు నహించి తత్తదుపాధులైన పిండాండ బ్రహ్మాం
డంబులందు స్వాంతభూతంబులైన జీవేశ్వరరూపంబులఁ బ్రవేశించి యందు
నీశ్వరోపాధివహించి సర్వజ్ఞత్వ సర్వకారణత్వ సర్వాంతర్యామిత్వసర్వస్రష్ట
త్వ సర్వపాలు యితృత్వసర్వసంహర్తృత్వాది లక్షణంబులు లింగియుండు మ
ఱియు భూతకార్యులైన పిండాండంబులందు స్వాంతభూతంబులైన జీవరూపంబు
న బ్రవేశించి బుద్ధముక్తాది సూక్ష్మంబుల నాచి న్ననంబు.

నిర్విభంబున బిండ బ్రహ్మాండ రూపుండై జీవేశ్వరి రూపంబులఁ గలుపా
ధులఁ బ్రవేశించి న్రవ్తసృజ్యపాల్యపాలక సంహర్తృసంహర్తృ సర్వజ్ఞ కించిజ్ఞ

కార్యకారణ భోక్తృభోగ్య నియంతృనియామ్యవ్యాప్యవ్యాపకజ్ఞాత్వజ్ఞేయస్వా
మి భృత్యధాత్య ధారక రక్ష్యరక్షక త్యాది విశేషంబులఁ జేతనాచేతన బద్ధ
ముక్తాదికృత నానావిధ నటనములు లీలావిభూతింజేయుచు నుత్పత్తిస్థితిలయ
జ్ఞానాజ్ఞాన బంధమోక్షంబు లెఱుంగుండు మఱియు “యథోర్థ నాభిస్సృజితే
గృహ్లాతిచః” అని యా యుర్జనాభి శరీర ప్రధానోపాదాన కారణంబునఁ దన
యందుఁ దంతువర్గంబు సృజించి, బుద్ధిప్రధాన కారణంబున నాతంతు వ
ర్గంబుగూర్చి తత్తంతుగ్రవనంబు జేసిసగతి, నప్పరశివుండుపాదాననిమిత్త కా
రణద్వయ భూతుండై జగదుత్పత్త్యాదికంబు లీలావిభూతి చేసి చేయనివానిచం
దంబున నుండు, మృత్తిక పిండరూపంబై యనంతరంబున జలాహరణాది క్రి
యలకు ఘటరూపంబున యోగ్యంబై తద్వికారంబులు కార్యరూప ఘటభా
వంబున వికారాద్యవస్థా రహితంబై మృత్తిక యొక్కటైన ప్రకారంబున “పు
థివ్యాపస్తథా తేజోవాయురాకాశ ఏవచ | సర్వేంద్రియాంతఃకరణం పురుషా
ఖ్యం హియజ్జగత్ | సవనసర్వభూతాత్మా విశ్వరూపోయతోవ్యయః” అన్న
న్యాయంబున నానావిధోపాదుల సర్వేశ్వరుండు నలరుచుండు, సూర్యుండు
జలదర్పణాదుల స్వప్రకాశ భూతప్రతిబింబమై జలాద్యుపాధివిషయమైన చు
నాది వికారంబులఁ బ్రతిబింబ మార్గంబునఁ తత్తద్వికృతులఁ జెందని తెఱంగు
న శ్రీమత్పరమశివుండు నానావిధ ప్రవచంబు తత్తద్ద్రూపంబులు దాల్చి భో
క్తృభోగ్యాది విశేషంబులఁ బ్రకాశింపుచుండి స్వావి నాభావ సామర్థ్యంబున
వసించునని బోధించి శివభక్తుల మాహాత్మ్యంబు జెప్పెద నాకర్ణింపుడని
యిట్లనియె.

౧౬

మందరుండచు బ్రాహ్మణుని చరిత్రము.

గీ. పకల ధనధాన్య రత్నవ + స్త్రీప్రశస్త
విప్రముఖవర్ణ వేగవ + ద్వీతీసమద
సామజస్యందన పదాతి + సహితమగుచు
నవనివెలయు నవంతిరా + జ్యంబుకడిమి.

౧౭

క. అదివ్యనగరముననొక | భూదేవుండు బహువదార్థ + పూరితగేహ
మోదంబున దగిసకలజి నాదరణీయుడయిమంద ధరాఖ్య + దనరెగ. ౧౮

- క. హంకారయుక్తుడై పా శృంగారకు నీదబహుస . మాగతవిత్తా
లంకార వైభవంబునా శంకారహితుడయి తిరుగు . నభ్యేతిరుడై. ౧౯
- క. అరన్య పురమునందొకఁ వారాంగన సారవార . వనితాజనతా
సారస్యము లరిపింగళి నారూఢాఖ్యనువహించి . నైపుణి దనరె. ౨౦
- ప. అది యొక్కనాడు సకలాభరణ భూషితయగు చురాజమార్గంబున నరుడెం
చు నెడ. ౨౧
- క. చూచి తలయూచి మందరుఁ దాచతురతయావిలాస . మాత్మనిడుచుముక్
నీచాతినీచుడైతదాప్యవిక్రంసానుమతిని . వర్తిలఁ నలఁచె. ౨౨
- క. అకాంతమణి పూర్వము నైకాంతిఁ బుణియనయ్య . నావిప్రుయం
చాకలిత చిత్తయధ్యైః కాక్య విధివశతదాట . రాజెవ్వరికె. ౨౩
- ప. ఇవిధంబున నాపింగళయను వారాంగన మందరుండును ధరామసుని రతికేళి
మందిరంబున నునిచి తత్సంపదాకర్షణశీలయై యిభబంధ, భేనుబంధవ్యాన త
కరణాదిబంధ విశేషంబుల వలనను అంగవృషదగుల్ఫజానజం ఘననాభివత్తు
న్న కంఠకపోల దంతాధర కర్ణనాసికామస్తక స్థలంబులు కళాస్పదంబులని
యొడిగించి యుత్పలపత్ర వయూరపతగాదినఖత్త విశేషంబులను రతిగత
లను శ్రాఢమార్గంబు నొందించి నక్తందివంబులు విషయాసక్తుండేసి సంగీత
నాట్య విద్యా నైపుణ్యంబుల సంతృప్తాంత రంగునిజేసి స్వాధీనుగా నొ
రించిన. ౨౪

గీ. ఇటుల నాతండు దానింటఁ నిష్ఠగోష్ఠి
వెలయుచుండఁ దపోధర్మ . విశ్రుతుండు
ముషభుడను శివయోగిండు . జేగుడొచ్చె
విప్రుపుణ్యంబు మూర్తీశ . వించినటుల. ౨౫

కా. ఈరీతిఁ ముషభ ఖ్య నొందు శివయో . గిండుండు రాజాచియా
వారప్రీతుణి బ్రాహ్మణుండు గురుభా . వంబేర్పడఁ జిత్రవ
ర్ణారూఢితగు కంబళాఁబర పృతం . బైనట్టి పీతంబుపై
జేరంతయుచు భక్తిపూర్వకమైద . చ్చిత్తంబు రంజిల్లగా. ౨౬

క. అమ్మహనీయుని పాదా బ్రమ్మల నీతన్నులైన , జలములచేమో
దమ్మన గడగుచు నైజళి రమ్మలపై జల్లుకొనితి , రమ్మగుమతిచే.

౨౭

గీ కశలమువచించి యాయోగి , కుంజరునకు
గంధ పుష్పాక్షతాదిస , త్కారవిధుల
బూజలొనరించి హృద్యమా , భోజనంబు
పొనఁగ నొనఁగినఁ జేవార్చి , పొలిచియున్న.

౨౮

సీ. చీనిచీనాంబరా , చీర్ణమా పాన్ముపై
నింపుగా మునుబవ్య , శింపజేసి
యడుగులొత్తుచునప , ర్యావిశేషంబుల
నలరింపుచుండగ , నమ్మహాత్ముఁ
డత్యంత ముదితుండై , యారాత్రి నివసించి
స్వస్థానమున కిచ్చ , జనినశిదప
ననుయమవిధమున , జరిగిన నవ్వేశ్య
కర్మార్జితంబైన , గతివహించి

గీ. దేహమెడలిన నశభూ , దేవుడటుల
నంత మొంది దశార్ణదే , శాధినాథు
వజ్రబాహుని భార్యయై , వసుధ బరగు
సుమతి యనుదానిగర్భంబు , జొచ్చిపొలిచె.

౨౯

— ముందగుండు దశార్ణదేశాధీశు భార్యయం దున్భవించుట. —

గీ. అనుమతి గర్భమున పూర్వ , మున్నెదుక్త
మందిరుండను విప్రుండ , మందవిషయ
పర్త నుండఁను కహురోగ , వశతనొంది
నిధన మొందుచు జూరము , నిలచెనపుడు.

౩౦

చ. ఎననిన గర్భభారమున , నేదిన యాచిగుఱాగుజోడి మే
స్లనుగొని తత్సపత్నులుమ , నంబులగోపముదోప తన్నిహం
నన మొనరింపఁ జాలినవి , మంబు మేసంగగజేయ నామెలు
వ్వనట నెఱుంగకక రునిర , వస్తువటంచును గ్రోలనయ్యెడక.

౩౧

క. ఆపాద మస్తకంబుల నాపాలతికి దానికడుపు • నందుండినయా
పాపనికి నిండబర్చిన! యాపదజనియించెమేను • లలమటనొందన్.

33

ఉ. ఆసతి దైవయోగమున • నవ్విషమానియు జావకకామహా
యాసము నొందికుంది మర • జాగతికంటె దురంతదుస్సహం
బైనుడి జెట్టుకేశభర • మందుచుఁ బుత్రునిగాచి యార్చిచే
గాసిలెఁ బూర్వజన్మకృత • కర్మచుదెట్టిదియా తలంపఁగన్.

34

చ. స్ఫురదురు మాతృగర్భమున • బుట్టిన తత్తనయుండు భూనభోం
తరమదరంగ నేడ్చినను, తజ్జనయిత్రయు తద్విధంబున
నొరయిడ వజ్రజాహుఁడు న • ముద్ధతినంతయు నాలకించి వా
రితువురి రోదనంబులకుఁ • నెంతయు విస్మితుఁ డైరయంబునన్.

35

చ. జగదత్యద్భుత సత్యమార్గవిదిత • స్వర్వైద్యులైనట్టియ
య్యగదంకారుల నెల్లరాబనిచి నా • యాపుత్రు లున్నట్టినె
జగ్మహాభ్యంతర సేమఁజేర్చి తగుబై • వజ్యంబు లిప్పించివా
రిగరిష్టామయమేమి పోకనికినా • ర్తింజెంది మోహంబునన్.

36

చ. ప్రతిదినమీగతిక జపత • పంబుల శాంతుల మంత్రతంత్రసం
గతుల విభాకరార్చనల • గైకొనుచోఁ దదుపాధివేదనా
ప్రతిహతి కృత్యయోగముల • పారములై తనరంగఁ జేసిత
తృప్తికృతఁ గానఁడయ్యె తొలి • బామునజేసినచెవులెట్టివాన్.

37

న. హరియును.

38

సీ. ఆరాజ మాళిదై • వారాధనాదివే

సిద్ధసిద్ధకియా • సిద్ధులెన్ని

మంత్రించ గరళస • మ్మర్దదుర్దమములొ

రోగంబు లడగక • మాఢిసొంద

రాత్రినిద్రయులేక • రాజపత్నిదలంకి

పుత్రు బాధకు చాల • పొగిలిపొగిలి

కృశియించి దుర్దశా • వశతచే నొకకొన్ని
నెలలునుగడువనా • స్పృహవరుండు

గీ. వీరి రోగముమాన్వన • వ్వారి తరము
నతినుతులు జీవమొందియు • జచ్చువార
లంచు నుదిలోవిచారించి • యంతకంత
వంతనొందినవారికై • చింతనొంది.

౩౯

క. ఈగృహిణీతనయులు నర! కాగతులేకానిచో మ • హరోగములన్
జోగుచు నేడ్చుచున్చిదా! త్యాగము నొందింతుగా ని • తాంతవ్యథచే. రం
వ. అదియునుంగాక,

క మృతిజొందక జీవించుట కతిశక్తులు గారువీరు • హతభోగులుగా
నతలంచెద నొక్కటి మది నితరము దలపోయవలవ • దిట్టిపనికి నై.

రం

ఆ. అనుచు దత్తుపత్ని • యందు తదాత్మజ
నందుఁ సక్తుఁ డగుచు • గుందుస్మశ్రుడు
దారపుత్రులనుర • థంబుపై నిడుకొని
యడవిజేర్చు సూత • యనుచు బలుక.

ర౨

౩. ఆసారథి వేసారక! యాసారశముఖిని నుతును • హాదుర్గపథా
హానుల న్నతానులదా! ర్వాసులగావించి మరల • వచ్చెప్పురికి.

ర౩

సీ. ప్రస్ఫురత్తఫల • ప్రఘృతద్రుక్రమ
ధ్వస్త జీర్ణచ్ఛద • స్థానమగుచు
నిర్ద్రవ్యధ్వని • ర్నిద్ర గత్యధ్వనీ
నాధ్వజాతాయన • హరిణచుగుచు
గ్రావకన్దదు • ప్రస్థకోష్ఠటనో
చైస్వనన్నిర్ఘర • స్థగితమగుచుఁ
గుటకోటరటత్క • రట్టముఖాండజపత్ర
పటపటత్కార సం • భరితవ గుచు

గీ. నడరు బహుయోజనాద్వార హర్షతిప్ర

భానభిజ్ఞమహా మృగ స్థానమగుచు

భూతభేతాశరావ ప్ర భూతదురవ

గావ గహనంబు నారాజ కాంతజొచ్చె.

౪౪

వ. అదియునేలా, లవంగ, తక్కిల, గంధసార, మనసార, కాక,తుండ, కాంచనా, లికుచ, కంటకీ, ఫల: బిజ్జల, పాటల, ఫలినీ, జటిల, గాకా, కురంట, కళోవిదార, బంధుజీవిక, దాడీమా, శ్వకర్ణ,హస్తీకర్ణ, చాంచేయ, తాలపరిలాంగళి; సదాఫ, తమాల, నారికేళ, హింతాల; ఖర్జూర, కర్పూర, కీరికా, శ్లేషాత్మకీ, విభీతకీ, హరీతకీ, భల్లాతకీ,వాక్సుష్పికా, ఖదిర, శాళోట, కాలాగరు, కాలస్వగంధ, చించొ, దుంబ, రచలదళ, శమీరుచక, కుటవాది వృక్షభేదంబులు గలిగి సంతతాభంగ రంగత్తరంగిణి రోధప్రయాధపు వేతనీకుమార విహర దపరిమిత గండభేసుండ సింహశరభ శార్దూల భల్లూక వానరస్పగాల వృకాదిమృగ వ్యాపారంబును బహువిహగ నాదమేదురంబవగునచ్చట. ౪౫

మ. బహుధాధావదనేక భీకరమృగ బ్రహ్మణ్య వర్ధిష్టునా
వహుతాశావృత తార్లభుచిటచిట స్వానంబుచే నుల్కుచు
జహిహిత్యత్సృత మస్తదభ్యవహృతి స్థానంజవాదంచుబై
నహాహేత్యుక్తుల దానపుల్ గదియదుః ఖార్ధిక్ వడిజోవుచు. ౪౬

చ. అతివనితాంతచింత సుతూః ధాతతత్త్వలచేత భీతయై
సుతునివహించి యించుకయ సోలుచువ్రాలుచు కాలకుధగా
వతనము నొందజేయుచు న పారపుభేదము నూదుచు బృరా
కృతమగు కర్మమెన్ని తమ కింపుచు సూర్పులు సందడింపగన్. ౪౭

మ. పదరుక్మత్కృతినోగ కంటకశిలా ప్రాయంపు త్రోవకుహ
పదజెందు బ్రహ్మప్రముక్తకనయై ప్రత్యగ్రజగద్భలో
న్మదపద్భంధుర గంధసింధుర మిళ న్నార్గంబు గన్పించున
మ్మదమొందు దరి మేరలేని పదవి న్మల్లాడుచు జోవుచు. ౪౮

వ. మఱియు.

శా. భూతప్రేత పితృచ ధాకినులచే • భూరివ్యధి జెందుచుఁ
యాతాతాత బితేశయంబులకు భీ • వ్యావృత్తి బెంపొంది భూ
జాతస్థిత నికుంజ పుంజను లలో • సంచారము జేయుచు
ధూతాధూత కృపాంగి యావనములో • దూరంబుగా నేగగఁ. ౪౯

క. శోరభవాజనగంతం • బేరమయుత వైశ్యపదము • ప్రేమంగనితై
వారంభ యత్నముననం భోరుహలోచనయు భోవ • బోవఁమోలఁ. ౫౦

గీ. ధనకనకవస్తువాహనో • నంచితంబు
నమిత మణిగణ విపణియా • ర్గాన్వితంబు
విప్ర స్తవైశ్య శూద్రవ • వీణమైన
నొక్క వైశ్యులంబును • నుపదించు.

క. ఆపురమునఁ గాపురమై చూపట్టెను పద్మకరుడు • సురుహితనానా
భూషణీపతికరుణఁ రైపతియై వైశ్యకులజ • రత్నంబగుచుఁ. ౫౧

వజ్రగాభ రాజభార్యయైన సుమతిపద్మకరుడను వైశ్యునియింటికి జనుట.

సీ పూజాడి తత్పురం • బునకు నపుత్రయై
చనియె గృహీభూత • తనువుదాల్చి
చనిన తజ్జనపాలు • పదనంబున వసించు
నొకదాసి యారాజ • యువతివార్త
నెఱిగి యవ్వైశ్యాధ్యు • నెదులను గొనిపోవ
నతను రుజాపీడి • తంగియైన
నృపపత్ని వీక్షించి • నిపుణుఁడై యేకాంత
మలర శద్భృతాంత • మంత యరసి

గీ. యహహ కష్టంబుచుచుది • నబ్బురంబు
నొంది నిట్టూర్పు నిగుడించి • యోగ్యమైన
తనదు గేహంబులోన • తన్వినించి
గౌరవంబెనయించుచు • గరుణతోడ.

హ. మణిమంత్రిపథ యంత్రతంత్రముఖ + సన్మానాద్య హృద్యద్భిష
స్థానుల బిల్చి యనేకవిత్తముల సం + భావించితత్తత్కృతా
గణనీయాషగ జాతిఁడత్తునుగ + రోమంజెంత యున్నోపతి
క్షణమేమూరి కొసంగజేయుచుఁ దగ్గె + గారుణ్య సంయుక్తుఁడై. ౧౪

ప. ఇవ్విధంబున బహువిధోపచారంబులు జేయింపుచుఁ బథ్యపానీయంబుల వల
నను జకిత్స కోపదిష్ట విశిష్టమార్గంబుల రక్షింపుచుండ. ౧౫

క. ఆరాజపత్ని ప్రణయ! మ్మౌహూధార్మితనుశాంతి + నందకయుండె
సారంబగు రోగమునఁగు! మారుఁడు మృతఁడయ్యె దైవ + మాయావళుఁడై.

సుమతి తనయుఁడు మృతినొందుట.

చ. ఇటువలె బుత్తుడిల్లిన స + హింపకచంపక గంధిశోకము
త్కటముగ మూర్ఛనొందె మద + దంతికరాహత వల్లికై వడి
దిటముగ నంతలోపలను + దెల్వివహింపుచు బాష్పధారము
క్కటమయి తత్ప్రయోధరన + కాశమునందొరుగంగ నిట్లనుక. ౧౬

ఉ. హేయను, మన్మనోరథ సుఖార్ణవ . పూర్ణశశాంకరుచ్యదే
హేయను, సర్వభూర్వహవి + హారమహారమణాంకపాలి వా
హేయను, సత్రృతాపతప + నాభిహతారి మహస్తమస్సమూ
హేయను, ధర్మకీర్తినివ + హేయను నస్మద భీష్టహేయనుక. ౧౭

సీ. నాథధిక్కృత ధీస + నాథయై తగునన్ను
నూరార్చగా నెవ్వ + రోకుమార
పత్నీ హితనన + పత్నీనై తగునన్ను
ననునయింపఁగ నెవ్వ, రాత్మజాత
కాంతనిష్కాస్మితై + కాంతనై తగునన్ను
గడఁదేర్చ నెవ్వరు + గలరుపుత్ర
ప్రియనిరాకృతపథా + ప్రియయైతగిననన్ను
నలరింప నెవ్వరో + యనుఁగుతనయా

గీ. యనుచు విలపించు మూర్ఖిల్లు + నావణిగ్గ
నములు వలదంచు సాంత్వనా + కృత్యములు బలుక
పుత్ర మోహంబుచేబామిం + బొరని ధారలి
బహుళ దుఃఖాల్లిలోగుంకి + వలుపరించె.

గీ

—••••• తద్దగదు గృహంబులు శిఃయోగి యలుదెంచుట—

క. ఊరీతినుండు తటిఁగి న్నారీమణి దుఃఖిలోగ + నాశనుండు మహా
దారుండు మువభాఖ్యశివా + కారుండుశివయోగినిచ్చె + గరుణాన్వితుడై.

గీ. ఇటుల సచ్చిన నవ్వైక్య + దెనురుకొనుచు
నర పాద్యాది విధులచే + నలరంజేయ
మాజతుండయి యాయోగి + పుంగవుండు
తద్గృహంబున దుఖించు + తరుణిరంజి.

౬౦

ఉ. ఊరక యేడ్వనేటికె త, లోదరి + యీదరిలేనిశోకముః
ఖారతిఁ నొడదనీకుడగునా, మగువా + జగతీతలంబులో
నేరుపుతోడ నెవ్వరు, జనింపరో + యెవ్వరుబావరో వృథా
ధారత జెందనేల, వని + తాజనితార్తి నహింపనేటికిక.

౬౧

నీ. తెలియంగ వినమిట్టి + దేహభావంబులు
వారిదాభంబులే + ననజగంధి
యొకచోట జనియించు + నొకచోటి కేగువే
రొకచోట జనియించు + మండు నలంబు
నదిగాన లోకంబు + నందుభేదాభిమై
యంగంబు పంచత్వ + మందుచుండు
సతతంబు శోకావ + సానంబు గానక
శోకింపఁ దలవరు + సూరిజనులు

గీ. మునుగుణంబులచేభూత + ములు జనించు
లలింజరించుచు నిజకర్మ + ములఁ నలిచ్చె

కాలమునఁ గార్జ్యము వహించి • కడఁగివాస
నావశత నిద్దురించు వి • న్నాణెముగను.

౬౩

క. వినునత్కాదిగుణఁబులు! ఘనమాయాజ్యమాన • గతినివహించుక
దనువులు తద్గుణము లచే॥ జనియించును దద్గుణప్ర • సక్తము లగుచుక. ౬౪

గీ. సత్వగుణమున దేవత్వ • సంజ్ఞజెందు
నలరజోగుణమునమను • వ్యక్త్యమొందు
సతితమోగుణమునను తి • ర్యక్త్యమొనయు
సనుధజంతువు వాసనా • వశతఁజేసి

౬౫

గీ. జంతువు వివర్తమానసం • సారమునను
ముందుఁ గర్మానుబంధనం • బునఁదలిర్చి
దుష్టసుఖదుఃఖ మయమునై • దుర్విభావ్య
మైన గతిని వహించునా • నదుభృతముగా.

౬౬

సీ. కల్పాయువును దగ • గలదేవతలకైనఁ
గలదపాయము మహా • కల్పమునను
వరకర్మ బద్ధులౌ • నరదేహులకుసిద్ధ
మానసాయంబిందు • కరుడ లేమ;
తెలియక కొండలీ • దేహంబునకుఁగల
మే హేతువేయని • రిందువదన;
యెలమిఁ గొండలుకర్మ • మేయందు కొండలు
గుణముల వెంచిరి • గణుతిఁజేసి

గీ. కాలకిర్య గుణ ధార • గతినిఁబూని
పంచభూతాత్మకంబయి • పరఁగుతనువు
పుట్టులయుఁ జచ్చుటయుఁ జూచి • మోహశోక
ములవహింపరు పండితుల్ • జలరుహక్షి

౬౭

చి. చిత్తమున జనింపుడు! సప్తక్తం బుననశింపు • చవ్యక్తమునక
సప్తకి న గుచుజంతువు! భవ్యకలంబుననుబుగ్గ • దగిది దలంపక. ౬౮

౬౮

గీ. ఎపుడు గర్భస్థుఁడో దేహి • యపుడెనాశ
నంబు కల్పితమయ్యెని • క్కంబుగాఁగ
దైవ వశతను జీవించు • దైవవశత
మరణ మొందును జంతువీ • ధరణిలోన.

౭౪

సీ. ఉదరస్థులైకొంద • అదయించి కొందఱు
ముదియక కొందఱు • ముదిసికొంద
అంతంబు నొందుచు • నలపురాతనకర్మ
గతిమట్టిరోయట్టి • గతివహించు
దేహంబుఁ జొందిత • దేహానురూపంబు
లగు సౌఖ్యదుఃఖాదు • లనుభవించు
మాయానుభవప్ర • మాణంబుచేత్రీలు
పురుషులు సుగతాను • భూతికైంది

కలసియుండిన దైవయో • గమున జంతు
వృషయ మొందుచు సమ్యగా • యువునుసౌఖ్యము
దుఃఖమును పుణ్యాపాపంబు • దొడగఁజాన్ప
ధనములను జొందుచుండునీ • భాతిలోన.

౭౫

గీ. వనజభవుఁడు లలాటంబు • లను లిఖంప
తదనురూపంబుగా దేహి • దనరుచుండు
కాలకర్మంబు లవిలంఘ్య • గతివహింప
భావముల నిత్యములు దుఃఖ • పడగనేలా.

౭౬

గీ. స్వప్నమున సౌఖ్యమెక్కడ • సమ్యగింద
జాలమున సౌఖ్యమెక్కడ • శారదాభ
మునకు నిత్యత్వమెక్కడ • తనువులకును
నిలుకడెక్కడ లేదని • నిశ్చయింపు.

౭౭

క. శతకోట్యాముతసంఖ్యా మితజన్మంబుల నతిక్ర • మింపగనాశా
శ్వతవరతత్వంబెఱుంగమి సతినీకీ భ్రమజనించె • శాధ్యనమొనఁగ.

క. ఎవ్వనికి దనయవైతివి | యెవ్వనికిం జననివైతి • యెవ్వనికిలలో
నివ్వటిల భార్యవైతివి | జవ్వని; శతకోటిజన్మ • సంగతివగుచుకా.

22

సీ. పంచభూతాత్మ కో • దంచితంబగుమేను
త్వజ్ఞాంపరుధిర మే • దఃప్రభూత
మజ్జాస్థినహితంబు • మాటియుఁ బురీషమూ
త్రస్తేష్టభాజన • త్వంబునొంద
నాత్మదేహోద్భవం • బగుమలంబును తన
పుత్రుండనుచు మూఢ • బుద్ధిజేసి
పొగులంగ నేటికి • పొలతియొకానొక
జనఁడు మృత్యునువాత్స • మ సతరించ

గీ. నేనిపూర్వంబునను • ధీనిలెంతభాధ
పడిరి తపమున విద్య • ప్రజ్ఞచేత
నవ్య మంత్రౌషధ రసాదు • సములచేత
మృత్యు నొకధీరుడైన త • నింపలేదు.

23

క. ప్రతిదినము జంతుబాలము | మృతిబొందుట నిజము గాన, మృత్యుహాతుఁడుకూ
పతిప్రవేశ్యుడ కాశ్వతు | సతిశరణుగాఁడలంపు • నద్గతి గలుగుకా.

24

ఆ. ఎంతతడవు తన్న • హేశ్వరు సాదాంబు
జంబు శరణమనుచు • స్వాంతమునను
దిలచి డంతదడవు • తాజన్మజాత
ఘోరమృత్యుభయము • మీరలేదు.

క. దాచుకొనసారివిహా | వారూఢంబైన సింఖము • నంటిన మదిలో
క్షిరుండగుచు మహేశ్వరు | వారాధింపంగవలయు • నజ్ఞానికై నకా.

క. లతేవి; శివధ్యానరసా | మృతిపాదము జేయుమనఁజూడెవ్వఁడైనకా
సతీమూ భవవిషయాననః | గోచ్యవృన్దానుపలేడు • కంజదళాక్షి.

25

గీ. సర్వసంగ వివర్జిత • స్వాంతమృతి
మందు వైనాగ్నోయంత్రితం • బుగనొనర్చి
యెప్పుడు శివపద భుగ్నమై • యెసఁగఁజేయు
నపుడు పునరద్భవము జెంద • దబ్బవదన.

26

— శివయోగి సుమతికి మహా దేవు ప్రభావంబు బోధించుట —

సీ. నకల జగత్పాక్షి • నర్వేశ్వరుడుపరా
 త్పరుడు సాక్షాత్పర • బ్రహ్మతత్వ
 రుండే కపవరు [ద్రోనద్వితీయాస్తి
 తస్మాత్తనందగు • ధన్యమూర్తి
 బ్రహ్మధి పతియని • బ్రహ్మబోధిపతిశ్చ
 యని శ్రుతుల్ బలుకున • య్యముదలిర్ప
 మణి శంభురాకాశ • మధ్యేయనుచువిశ్వ
 తత్పక్షువని శ్రుతుల్ • దవిలిచాట

సీ. యఃపరస్స మహేశ్వర • యనుచు నజాడు
 నిత్యుడును శాశ్వతుండును • నిర్గుణుండు
 ననుచు బహువిధముల శ్రుతుల్ • మునుష చిరప
 నతడు నిత్యన్వయావుడై • యలరచుచుండు.

20

సీ. సర్వవిద్యలకు నీ • శానుండ యధిపతి
 సర్వభూతములకీ • శ్వరుడకర్త
 హాధివిశ్వాధికో • రుద్రయంచూర్ధ్వరే
 తంవిరూపాక్షమం (తన్ముడైన
 యాత్ముడు నద్వితీ • యస్వయాపుండుశివ
 మద్ద్యేత మనుచు వే • దాంతనికర
 మెప్పుడు వచియింప • నీకుడు సర్వోత్త
 ము త్తముండని శ్రుతు • లానరబల్కు

• సర్వలోకంబులకుఁ బత్తి • సర్వవృక్ష
 మలకుఁ బోయి • పంజీకృతు • పుంజులకు
 దేవతానాథుఁడగుచుండు నిష్ఠు • నర్వేశ్వరుని
 నతడుగాక తదాత్మకీ • యవనిగలడే.

21

సీ. ఉర్విగాలాగ్నిరు • ద్రోపనిషచ్ఛత
 రుద్రీయములు ఘుండు • రుద్రుడెలుపు
 శ్వేతాశ్వతరమును • స్థూతసంహితయును
 హాదేవుడే దేవుఁ • డనుచుఁబల్కు

ఁగైవల్య మును లన • త్కృతవల్లియునుబర
 శివుఁడె బ్రహ్మాంబని ? చెప్పుచుండు
 ఘనబృహ దారణ్య • కంబునారాయణ
 ప్రశ్నంబు నభవుండు • బ్రహ్మమనుచు

సీ. వేదపాదస్తవంబును • విశదవృత్తి
 శింశుమారస్తవంబును • చెప్పుచుండు
 వామదేవుని శిరమధ • ర్వస్థశిరము
 శంకరుండవరుండని • చాటుచుండు.

౪౦

౩. యోగీశ్వరేశ్వరుండని! యాగతివాయువ్యసంహి • తాష్టావింశ
 త్యాగమము లెవ్వనిమహా! భాగుండని వినుతినేయుఁ • బరమప్రీతిఁ. ౪౧

౪. గాయత్రియు బాలము! నాయత వేదాంతములుని, రాకారశివ
 స్వామిత్వము దెలుపుఁ. వేయననేటికి శివుఁడు • విశ్వమయఁడగుఁ. ౪౨

౮. పురుషసూక్త మెవని • బోధించు బ్రహ్మది
 దివిజలెల్ల నతని • దివ్యపాద
 కమలములను గొలచి, తమతమ నెలవులఁ
 జెలలగుచుండు రదియు ? జెప్పనేలా.

౪౩

సీ. ఆవ్యయ నిర్విక • ల్పాద్వితీయబ్రహ్మ
 మునుధ్యాన మొనరింప • దనరుననుచు
 దత్వయాపావస్థి • తత్వంబు జెన్నొంది
 సగుణుడై విలసిల్లు • శంకరుండు
 దేవుండుగాన త • దేవుని కిష్టమై
 ధన్యమౌ రుద్రాక్ష • ధారణంబు
 రహ్యవిభూతిధా • రణమును దగియతం
 ఉధిపతిగానన • య్యధిపుడలరఁ

గీ. దాల్చులక్షణములను త • దృక్తులైన
 జనులు ధరియింపవలయునీ • జగతిలోన

వీప్రముఖజాతులకు భక్తి • విభవమలర

దాల్చ వలయునటంచువే • దములు బలికె.

౧౪

చ. అతని విభూతివేదమాలు • సర్థముల్ గ్రతువుల్ సతంబులున్
శతధృతియున్ బ్రభాకరఁడు • చంద్రుఁడు పేంద్రుఁడు నింద్రముఖ్యు ది
కృతులును సిద్ధసాధులును • పర్వులు దారకలున్ గ్రహంబులున్
యతులును యక్షరాక్షసులు • సంతయుఁ దద్విభవంబు నందగున్.

౧౬

క. సతత చతుర్ముఖ ముఖదే! వతలు పనులుగాఁగఁ తఁడు ! పశుపతిగాఁగఁ
మతిఁదలఁపనిది పశూనాం! పతియేనమ యనుచుశ్రుతులుఁబలుకఁగవినవే.

౧౭

క. అదిగాన నీవుభ్రాంతిని! వసలి మహేశ్వరునిభక్త • వత్సలుని శివున్
ముదమున నెమ్మదిలోపలఁ! జెడరక యారాధనంబు • జేయుముభక్తిన్.

౧౮

క. అని యివ్వధమునశివయో! గినిజోధితయగుచు రాజ్ఞి • కేల్సొగిది తదు
క్తినిబద్ధబుద్ధిఁ దత్పద! వనజంబుల మీదవ్రాలి • పలికె వినతిచే.

౧౯

క. న్యామీః మృతపుత్రత్వం! బామయము సదేష్టబాంధ • చాభిభవమునన్
వేమరుగలిగింపకనికనా! మరణమెకానితనకు • నన్యమెటుంగన్.

౨౦

గీ. కాననీతనయునితోడ ! మేనుదొరగి

నినుభజించి శృతార్థత • నెగడుననుచు

దవలి మరణోన్ముఖత్వంబు • దాల్చునతివఁ

గనుచు శివయోగి నెమ్మది కరుణదోవ.

౨౧

సీ. పు ర్వోపకారంబు • పురిణించి మృతుడైన

బాలుని కడఁజేరి • భస్మమైన

భస్మంబు శివమంత్ర ; భావితంబుగఁజేసి

వివృతమా తద్వక్త్ర • విపరమునను

ప్రసరించ మృతుఁడైన • బాలుఁడెప్పటియట్లు

కన్నులుతెరచి త • తత్కరుణచేత

* (సర్వేంద్రియః పరత • జరుగఁగస్తస్యంబు

నకు రోదనమతి సర్వ • సంతపేగ

గీ. మృతుండగుచుఁ బునరుద్ధాన + మెసఁగెననుచు
వైశ్యపురమున నివసించు + వారలెల్ల
విస్మిత స్వాంతులై వచ్చి + వెరగునొంది
మించు నమ్మోదమున నివ + సించియుండె.

౯౨

గీ. అప్పుడానంద రసవిహ్వ + లాంగియగుచు
దనయునిఁ గ్రహించి బాష్పనం + తాననేత్ర
యగుచు నాలింగనముజేసి + యతిముదాత్మ
నలరి తన్ను నొరునెరుంగ + దయ్యెనంత.

౯౩

ప. మఱియు నావృషభ శివయోగీంద్రుఁడు నారాజపత్ని తత్పుత్రుల విషప్ర
ణావృతంబులైన శరీరంబులఁ దద్విభూతి స్పృశించిన నయ్యిద్దరు దివ్యతనువుల
ధరించి బహుపుణ్యకర్మంబుల యేడేవతైశ్వర్యసుఖంబు గలదో దానికంటె
శతగుణంబుగల సుఖంబునొంది యమ్మహాత్ముని పాదపద్మంబులపై వ్రాలి నస
తుండెత్తి యోరాజపత్ని; నీవు బహుసంవత్సరంబులు జీవింపుచుఁ దాపంబు
నొందక జయంబు జెందఁగలవు. నీకుమారుఁడు భద్రాచలమున నామంబు ధరి
యించి నిజరాజ్యంబు పాలింపుచు భ్రాతృనొందఁగలఁడివైశ్య గృహంబున సక
ల విద్యలు గ్రహించి యవ్వనాభిరాముండగు పర్యంతంబు నిర్వృందగునని వచిం
చి యా యోగీంద్రుఁ డజీఁగెనని సూతుండిట్లనియె.

౯౪

క. ఏపూర్వంబునఁ జెప్పిన + నాపింగళ కృష్ణపింగ + కాఖ్యశివార్చ
దీపితయై తోలుతను ని | ర్యాపణమొందంగఁ బుణ్య + పరతఁదలిర్పఁ.

౯౫

—: సుమతియొక్కయు దత్పుత్రునియొక్కయుఁ బూర్వజన్మ పుత్రాంతము: —

సీ. చంద్రాంగదుండను + జనవల్లభునిభార్య
యైన నీమంతిని + యనెడుసాధ్య
కుదయించి ప్రతిదినా + భ్యుదయరూపాదార్య
సుగుణ గణోపేత + సురుచిరాంగి
యై కీర్తిమాలిని + యనునామమున భూమి
వృద్ధిబొందెను గుణ + పృథ్వీలెన్న
భద్రాచలపును వైశ్య + పతితనూజుండు న
య్యంబుఁ పు, నిప్రతి + బింబములన

గీ. సాంపుజనియింగా వైశ్య • సూనుడెలమి
సునయుడను పేగడగురాజ • సుతునితోడ
జెలిమిఁ గావించి రత్నభూ • పలధరించి
క్రీడసల్పుచునుండిరి • వేడుకలర.

౯౭

క. ఆవైశ్యాగ్రణి ఘనభూ! దేవగ్రామములచేను • దీర్ఘప్రతిభా
భావిభవ గాల్పుతునకుయ • ధానిధి సంస్కారములను • దగనొనరించె.

క. ధనధాన్యాంబర మణిగణః ఘనుడై తగువైశ్యవిభుఁడు • కడువేడుకరా
ట్రనయుని నిజప్రతాగ్రణి! మునుగురుశ్రీహరిబంధు • ముఖ్యులజేసె.

వ. మఱియు సర్వజ్ఞులైన దేశికులవలన యతురలక్షణగణిత గంధర్వాలంకారేతి
హాస న్యాయమీమాంస నీతిశాస్త్రపురాణాగమజ్యోతిశాస్త్ర స్త్రీలక్షణ
రుషపులక్షణ కన్యావాద ఏవవాద రసవాద ధాతువాద మాయావాద క్షత్ర
కర్మాశ్వవైద్యగజవైద్య యింద్రజాల మహేంద్రజాల గజకర్ణ శోకర్ణ తృణ
వధాన శస్త్రవధాన ఘంటావధాన భ్రమణ మోహనోచ్ఛాటనో ద్వేషణ
కర్షణాంజనాదృశ్య కరణి భృగుమతభేతాశమత కావ్యలక్షణ వాస్తుశాస్త్రనీ
తిశాస్త్ర ధనుర్వేద రథాలోహణ శిబికారోహణ యోగశాస్త్ర భరతశా
స్త్ర మోహనస్తంభన ఖడ్గస్తంభన ఆపస్తంభన ఘటికాసిద్ధి మంత్రసిద్ధి భే
చరగమనసరకాయ ప్రవేశములను విద్యలనెఱిగించి అసిముపల కంపణకా
య భల్లభిండివాల కోదండ శరచక్ర కుంతకుతార సరశుపరీఘగదా ప్రాస
తో మర ముద్గరలాంగలత్రిశూల ఘోకాంకుశాద్యయుధ విశేషంబు లభ్య
సింపజేసి యున్నంత.

౯౯

సీ. తలముల్లు మెడనూల్లు • * దండచే కడియముల్

బిగువాళ్ళు రుల్లతాళ్ళు • బిరుసుడన ము

* దండక పిండిముల్ - అచ్చుప్రతి - ౨ ఘనశతి శుక్త ప్రకాండజముల నతులవరావా దండక
రొద్దముల మానసి బహువిధమాక్త కముల గరములపూని మంసు పగ్రాహ్యములుగ జెందు
వాండ్రు ముదంబెడమిందుగాడ - గాల్పుతాల్లోకలాలశోల్లాస మమర - నేగుచెంచి తదాభిచ
నెముటనిలచి.

గండపెండేరముల్ + కటినంపు గొలసుల
దగిలిన శునకముల్ + జిగురుగండ
లలరెడు తడకలు . నడ్డంపు పందివా
టులు వలలునుసురి + యలునువంక
కత్తులు శూలముల్ + ఖడ్గముల్ పట్టిన
ములుకుంతములు భల్ల + ములు తెలంగ

గీ. కఱకుమీసాలు కందెన + సరకునేయ
గాత్రములు శోణనేత్రముల్ + కప్పవలువ
కాసెలును గండ గొడ్డండ్లు + గలిగించెంచు
వాండు జనుడెంచి రయ్యెడఁ + దీండముగను. ౧౦౦

సీ. వరరక్త సితవర్ణ + వంశోద్భవంబులఁ
బీతవస్త్రేతునం + జాతములను
గురుకద్యురద్యోత + కుంభి కుంభముల
నీలవర్ణాహిస్స + టాలయముల
శ్వోతీరుగంబుము + జ్ఞాతసంభవముల
శ్యావద్యుతివరాహ + జన్యములను
ఖర్జూరదీప్తి శం + ఖసముదితంబుల
మహితగౌరవభా. + మత్స్యజముల

గీ. కలితదీధితి శుక్తి + ప్రకాండజముల
కరములనుబూని ముందు + ప్రగాహ్యములుగ
రాజదర్శన లాలసోల్లాస + మలర
నేగుడెంచి తదాజ్ఞచే + నెడుటనిల్చి. ౧౦౧

క. నతికి జాహారొనరించిరి పతికి వితరణగుణునకుఁ బాస్వన్నతిగీ
వృతికి ఘనతేజోహ ర్పతికి సతతాభియాతి + రాజనిరుతికి. ౧౦౨

వ. ఇట్లు మొక్కి నిలిచి. ౧౦౩

క. జేజేజేసామీ! యాజేజేసేనివలె నొ + యారంబులరం
గాజనములఁ బొలింపుయి మా జీవములీవసుమ్ము + మానవనాథా. ౧౦౪

చించిన.

౧౦౫

గీ. వారిగన్గొని మన్నించి • మారిచటికి
నేమికోరికవచ్చితి • రెచటనుండు
వారు మీపేరు పెంపు నే • ర్వాటుగావ
చించుడనఁ బల్కె • నందొక్క • చెంచుతేడు.

౧౦౬

సీ. చలువగుబ్బలిని ని • చ్చలువసింపుచునుండి
తీరిగొండమీదని • త్తీరిజరించి
చుట్టుగొండ మెకాలఁ • జుట్టుకొంచు మెలంగి
జాళువాతిప్పపై • జాలువారి
వెండి మెట్టనుజాట్టి • వెండియు విహరించి
సిరిగదపుంగట్టు • సిరిహరించి
ప్రొద్దుప్రొద్దుమలనే • ప్రొద్దుసంబరముది
గుంకురా పైనీటఁ • గుంకుచలమి

గీ. ఇంపుగల సొంపుటడవిని • ద్వంపునడక
లడక నాడాడ దిరుగుచు • నవనినాథ
నిన్నుఁ బొడంగని పెనుమెకా • లున్నచోటు
దెలియ వచియింపవచ్చితి • మలపుమీర.

౧౦౭

గీ. అయ్య వైవస్వతకులంబు • నందుఁబుట్టి
శ్యామ శబలంబు లగుచును; • ద్రామబలము
గలుగు శునకంబులీగండు • తులకురాక
దక్కినపు దిక్కునవసించె • నుక్కుదక్కి

౧౦౮

గీ. దేవరా, తేత్రపాలక • దేవుడెక్కు
భషక మీగంగ గన్గొని • పారిపోయి
యెచటనుండెనొ కానిమా • కెరుకలేదు
తెలియఁజెప్పెద వీసిఁ స • త్తులనుజగతి.

౧౦౯

క. * బూసులరాయఁడు తొలిమా! వేసాలదరించి నాల్గు + వేపులగాఁగఁ
జేసెఁదొల్లిపలుకులనుమా! వాసిగలుగు వీరితోడ + వడిబోరంగఁ. ౧౧౦

ఆ. సామి కొలనిచుట్టు + చక్కని యడవిలో

చెంచువేసమూసి + సిరిమగఁడు

దిరిగె దానిచుట్టు + దెగలేపి వేతువే

మెకము లలరుచుండ + మేకొనుండు. ౧౧౧

క. * ఈమృగయాకుశలమునా! నామృగములఁ జంపజూచి + నలినశరహరుఁ
సోమని సమాశ్రయింపుచుః నామృగములు బ్రతికియుండె + నటదలపోయెఁ.

క. అనిపల్క నొక్కశబదం! డనుమోదముతోడ దేవ + రా చూచితెయి
వనమృగ గండరబిరుదాం! కనమునఁదగు కుర్కురమును + గౌతంక మలరఁ.

గీ. దేవ యాబైతవుఁడు మించి + సావనమున

బొమ్మదేవర మెరగుల + పుట్టెబట్టె

దేవతలు గీవతలు గడ + శేరలేరు

మానవులు గీనవులు నెంత + మానవేశా. ౧౧౪

నీ. ఈమృగదంశకం + బేచిన గండబే

రుండంబు నైనను + బెండుపరచు

నీసార మేయంబు + నేకంబు లైనట్టి

బొల్లినోటి మెకాలఁ + బొలియజేయు

నీకుర్కురంబు వ + న్యేభంబులను గిట్టి

కంభస్థలాసంబు + గోలివచ్చు

నీభవకంబుఁ + యేకవంశంబులఁ

మన్మలుగాజేసి + తొంగలించె

గీ. నిదియఁగ్రామివుఁ డనువేరఁ! బొదలుచుండు

నిదియు పోలమరాజున + ముదమునొంచు

* బూసులరాయఁడు తొలిమా! వేసాలదరించి నాల్గు, వేపులచేప! నావ్రపంచరుఁ డయ్యునుమా!
తొసాటికిరాకకొండ తొనల్లాదాగఁ. త. ప్ర-

+ క. ఈమృగదంశకముల అద్భుతపతి.

నిదియు నాపోతు లింగడకో • పదవిన్దొందు

నిదియు మనుజోతులకు మిత్తి • యిలదలంప.

౧౧౫

క. అరపదిమోముల వేలుపు | టొరపు జిరాదాద్రిపైన • యొడయడవగునీ
సరియొక మాసెంచుల | పగిలెనెఱఁమా గాగరమ్మ • పాఠివముఖాన్

౧౧౬

నీ. తడ్కు వేటకుబంటు • తగినయీ పాపఁడు

నులులకు దిట్టయీ • చిట్టతవాఁడు

జోనులు చేబట్టి • పొదలుకీబుడుతండు

వలవేయ నేర్పరీ • కెలనిపట్టి

పందివాటుకునేరు | పరియయ్యె నీకందు

చిల్లమ్ము బలితుఁడీ • చెంతకూన

బొట్టెకోలలమెకం • బులఁగొట్టు నీబొట్టె

జంజాలి దాల్చుయీ • జంటకుట్ట

గీ. మెదలకుండంగ తెఱనోటిఁమెకమ్మనైన

పట్టిపల్లాప్పు నీచిన్న • వాఁడు సామి

మాకులంబునఁ బుట్టిన • మగతనంబు

గల్గువా రెల్ల మునువేట • కాండ్తుదలంప.

౧౧౭

క. అనిపల్కిన వినయోక్తుల | మనమునహర్షించినారి • మన్నించిప్రతా

పనిరూఢివేట తమకమా | జనియించిన రాట్పుతుండు • చయ్యనలేవకో. ౧౧౮

క. గరికిజిగినీ దగినజరా | నరువుసధరియించి • తత్తఁజాచిత్వగతి

స్ఫురణంబున సాంగుకయి | న్నెరయఁగ సాంగుమని శబర • నికరముపొగడకో.

ఉ. మాపగులెల్ల నుల్లసిల • చూడ్కికివేడ్కు దలంకపంకజో

ద్రిపిత వామపాదముధ్య • తిన్దవనీయ పుటంకవన్నెపై

స్థాపనజేసి నవ్యకర • సంస్థితినా యము లుల్లసిల్లగా

జ్యోపరమేశ్వరాయనుచుఁ • జంగన నెక్కెందుతంగపుంగముకో.

౧౨౦

క. వినయజ్ఞుడైన నునయఁడు | దనకు సహాయతవహించి • ధౌరాశ్వమునకో

దసఁచను దేరఖాద్యా | దినివహములరంగ దివ్య • తేజుండగుచుకో. ౧౨౧

వ. ఇటుల వాహ్యలి సముత్పవంబునకో హటించి, చటులభాసురచంద్రహాస ప్రా
సరాసన భిండివాల కరవాలతోమర పరశుపట్టనకుంతశూల ముద్గరగదాది
సాధనంబులడర, తద్బలసహితుండై, గిరిసరి దువవన జనపద దుర్గంబుల ని
ర్మమించుచుఁ దత్పులింద సైన్యకలకల నినాదాకర్ణ నేతస్తతః కుంజపుంజంబుల
సరయుచుం జని ముందట. ౧౨౨

సీ. ఉడుపథోత్కమణశా + భోపశాఖాశిఖో

త్కటజటాపటలవ + త్కటసమూహ

ముఖయ తీరప్రసా + తోల్లలత్కల్లోల

గుంభశుంభత్సరో + జృంభణంబు

సన్మోహ్య జన్యకృ + ధర్మక్ష వీక్షణ

క్షరదద్భు తతరక్షు + సంచయంబు

సమిత శుండాదండ + హతదండ సంతాన

ధానదుద్దండవే + దండనికర

మమిత సంపౌఢ కుటజకు + సుమనముదయ

మత్యుదార తరుజమనో + వారఫలంబు

లమనవర్మలకునుజోర + నలవిగాని

గహనమయ్యెడఁ గనుగొని + మహివిభుండు. ౧౨౩

సీ. హారాయితోభయ + ద్వారసిలాసమా

సక్తముక్తాలోక + సమద సింహ

మతివేల మజపూరి + తాశేష నిర్ముఖ

బింబితాత్మోరుకుం + భిషకాండ

మనుగళద్భోరదం + ప్రాసీల నఖముఖ

దారితముస్తాత + టోరుకోల

మగణిత సగభేద + నాభంగ తరశృంగ

సంఘటితాటవీ + సైరిభచయ

గీ. మహాసమాప్రాభనఖరపం + చనఖఖడ్గ

గంధ గంధర్వశంబర + బంధురతల

మగుచు సగభేది సానయి + వెగడి నిగుడు

వివీస మార్గంబు గనుగొని + పృపవరుండు ౨౨౪

లయగ్రాహి

నింగిదవులం జివురు + లంగదరు నూచులవ
యింగదియు భృ + గములభంగ రుతులకానా
రంగములుముంగల మె + లంగెడులవంగముల
చెంగట వొరంగునన + లంగొమరుమై గొ
జంగుల జెలంగెడు వి + హంగముల భంగుల గ
నుంగొనుచు నాన్మవతి + పుంగవుడు రాశి
వ్వంగులు కురంగులు కు + భుంగములు శింగములు
చంగున నలుంగడల + కుంగదలిపోవకా ,

౨౨౧

వ. హతీయు నాగరాజస్థితి యనందగి యనంతమూలాధారయై కల్పవేళ యనంద
గియేకకాలోదితానేకార్కవిరాజితయై సుధర్మ యనందగి స్వచ్ఛంద కాశిక
యై, సత్పురుషసేవ యనందగి శ్రీఫలాడ్యయై భారత సమరభూమి యనందగి
ప్రయాథాద్భుతయై, సజ్జనసంపద యనందగి వికసితాశోక పున్నాగసరళయై, శి
శుజన లిలయనందగి ధాత్రీకలాపయై రాఘవ చిత్తవృత్తి యనందగి వైదేహి
ప్రమాదయై శ్రీరసముద్ర మధనవేళ యనందగివిజృంభమాణామృతయై, లం
కాపురియనందగి బహుపలాశ సేవితయై, సుగ్రీవసేన యనందగి వనసనల కు
ముదభాసురయై, నువాసిని యనందగి సింధూరతిలక ప్రవాళాభరణ భూషిత
యై, కురు సేన యనందగి ధార్మరాష్ట్రోల్లాస శకుని సనాథయై, భీమకలహ
భూమి యనందగి కీచక నికురోపశోభితయై, వింధ్యాటవిం గనుంగొని నల,
నలద, నళిసే, నిచుళ విమలబిల్వ, చిరిబిల్వ, బహుళంబును, ప్రచురపిచ్చిల రం
భాభిరామంబును వివిధోట జకుట జరుద్ధోప కంఠంబును వితత చూతప్రతతి
వాతావరుణ తరుష్కంధ సన్నద్ధ భృంగగేయంబును, గోలాంగూల భగ్నగ
ళస్మధుఫలిమధురసా సారసిక్త తరుతలంబును నారికేళ కంకేళితాభీ నాలహిం
తాల తమా లలవలీ వకుళపూగ పున్నాగ నాగకేసర ఘనసార గంధసార
కోవిదార ఖడ్జూర మందార బీజపూర జంబీర మల్లికాకేతకీ కుందబృందంబు
ను దాత్యూహ వ్యూహ కుహకుహారావ భరిత నదీతట నికట నికుంజంబును
బుంజితోత్కంఠ కలకంఠాధ్యాసిత సహకార పల్లవంబును పరాగపుంజ పింజర
సింధువారమంజరీరజ్జ్వమాన మధుకరమంజుళింజిత జనితముదంబునులవంగలుం
గ చంపకమధూకలోద్ధ కర్ణికారకదంబ కదంబకంబును జటకసంచార్యమా

ణ చటులవాచాట చాటకైరక్రియ మాణచాటుసయాచరిత వంచుచరణ చ
తుర చక్రారకంబును కిరాతమాణవక నిర్దిష్టమష్ట బలాకా కుటుంబిని నిరీక్ష్య
మాణస్త విరళబర కుంజాంతరంబును శైలేయవాసిత మగంధి సీలాతలమఖశ
యిత శశక యను, సవిధగిరిచితగబ నిర్మర వినదశ్రవణ నిద్రాణానంద మందా
యమాన కిరకుంబును, తనాపన్న కిన్నరీగీతాకర్తనరమచూణారుదునికరంబు
ను కులిశఖర నశిఖరప్రకర ప్రచండ పరిపాటిత మత్తమతంగ మదచ్చటాచ్చు
త చారుకేసరభర భాసురకేసరి విసరంబును అగు తద్వదంబుఁ బ్రవేశించి మ
హాభుజంగమంబు చందంబునఁ బ్రవేశించి సదా గత్యభిముఖంబై సరిత్యతి య
నందగి శుక్తిశోభితంబైన వింధ్యవనంబున మెలసి శ్రీవృక్షలాంఛితంబై హంసం
బనఁదగి మానసగమనంబై హరిత్తురంగంబనఁదగి చిత్రభానూర్జితంబై తనరు
తనయుత్తమ తురంగంబును నాస్కంధిత ధారితక రేచిత వల్లిస్థితాదిగతుల
సంపించుచు.

౧౨౫

సీ. తొవలరాయిడికాని • తొలుసోకుసోకని

చిగురుటాకులవంత , చెలువుజూప

దెలివాక బోకల • లలిడాలు పీకల

నలరారు నినుకదిన్నెలు మెలంగ

నొకటిపై మొకటినుం • టుకయున్న సన్నంపు

కోమ్మల దొమ్మలు • నెమ్మిజూప

నప్పటప్పటికుర్లి • దిప్పరంబుగవచ్చు

కప్పుచంబుల పొడు • లొప్పజూప

గీ. సుమనమూహంబులను జమ్మి • జమ్మనుచును

జమిల ముక్కాలు చాలుపుల్ • సందడింప

బొదలఁ బొదలుచు నిద్దుర • నొదిగియున్న

మిన్న మెక మూలఁ గనితదా • సచ్చుడగుచు.

౧౨౬

సీ. శింజినీరవముచే • జెప్పులుచిండరరేగ

కొండలంబుండెడు • కోలములును

తురగఖురోత్పన్న • భూళికన్నులఁగప్ప

దల్లడింపుచునుండు • భల్లుకములు

తరవారిదీప్తులు • మిరిమిల్లు గొలుపంగ

గజబిజి నొందెడు • గజచయంబు
శరపాత నధ్వసుల్ • తడుచుగాదోచిన
పరపరలైపోవు • హరిణములును

గీ. చివ్వుచివ్వున వడినార • సములురాగ
దవ్వుదవ్వున జనుమృగా • దనగణంబు
కర్తరీముఖ సుశీలీము • ఖములు గడంగ
నార్తి నొందునవార్యహ • ర్యక్షములును.

౧౨౭

చ. కెలకులఁజేరిచేరి శర • కీలిత గాత్రతఁ బారిపారిప
ల్వలములఁ దూరి తూరిబలు • వత్తును వైఖరిఁ గేరికేరిపె
స్థలకల మీరిమీరి చల • సంబాగిలేకనుఁ దేరితేరి పె
బుబులులు నృపాలు బారిఁబడి • పోవకచావక యున్నిచ్చితమే.

౧౨౮

ఉ. సందులఁ బొందిడెక్కఁకుది • చిచ్చుడులన్బిరికించి పూజొదల్
మొందరిఁగలఁ తత్కుహర • ముద్రితమూలము లన్గంచి శ్రీ
చందనముల్ హరించి మును • సత్వములేమిదలంచి యెక్కుడౌ
పందులు మించిపోకనని • పైబడుటల్ వివరింపశక్యమే.

౧౨౯

చ. ప్రదరోత్పాతిత కుంభశంభవమణి • ప్రచ్ఛాదితాస్యంబుపై
మదమాతంగము లొక్కపెట్టున మహా • మందారబృందోల్లస
త్పదనాంత్రవతితో గసత్వములని • స్సారత్వి మొందింపుచున్
బొదలంగన్గొని భూభుజండ డరిని • పూర్ణప్రతాపంబునన్.

౧౩౦

నీ. కరవాలములదుండ • చరణముల్ నరికినఁ
గుంభినీస్థలిఁబడు • గుంభిచముము
మండల్కాగంబు • గుండియలవియింప
ధారిణి నొంగు కం • తీరవములు
నారాచముల మెడల్ • నటికినభూమిపైఁ
భారలాడుచుండెడు • హరిణములును.

గ్రూరమార్గణములఁ దూరుపెత్తినఁ నన్ను
కొని నేలఁబైబడుఁ కొలములును

గీ. సాయకంబుల. బడుచిత్రఁ + కాయములును
కాండములఁ దెగుగండభే + రుండములును
గలిగి యారీతి రక్తసి + క్తంబులైన
భూతలంబులు గావించి + భూభుజుండు..

౧౩౧

గీ. వేటచాలించి యవ్వనఁ + వాటిలోన
నొక్క యెలమాణిగుంపులోఁ + బక్కితేని
మానికంబుల తిన్నెనై + సూనశయ్య
యలఁయుండుట + గన్గొని + నెలవుఁజేసి.

౧౩౨

ప. ఇటుల విశ్రమించి పోటుమానసులగు వేటకాండ వేటాడ నియమింప చార
లుక్కుమిగిలి మగటిమిసెన పొగలెగయ వెలుంగబెగడని మృగంబులఁ దగిలి
మిగుల వగల నొగిలించి జొరియలు మరువులుగ నొరుగు మొకముల మొరగుల
వజ్రలు శరములనడికినఁ దిగుగుడువను కరులును కరభంబులఁ బాపి తొలుగక
మొలగుబలుపులుల పులులు గరపించి చంగుచంగుచ నింగిచెంగట కెగసి మగు
డి యంగముల రంగుతెపంగ నున్నొంగు సింగములను భంగంబు నొందించి
మాటిమాటికిఁ నవాటిదాటంగల పాటిగలిగి నేటగు లేటిదాటులనేటుపోటుల
నాటించి యల్లడలఁ గొల్లలగు జొల్లిలోరు మొకంబులఁ జిల్లలనడంచి మించు
వారును, గొలుసులుడిపి విశ్వక్రమవులనుసికొల్పి బలుమృగంబుల నడగించు
చూరును, వలలోడ్డి బలుపులుగులఁ బట్టెనువారును దడులడరించి వాగురులఁ
బనరింపఁజేసి కృష్ణసారంబుల విదళింపజేయువాడునైయుండి కాజయోగ్యంబు
లగు కొన్ని మృగంబుల సంతంగంబుల నా భద్రదాయపు మ్రోలసిడి జోహ
రొనరించిన సంతసించి వైశ్ణవండును నునయిండు. దాను తద్బలంబులతోవ
చ్చి నిజపద సమీపంబున నాలభుక బలంబున కాజ్ఞానోసంగి తన్నగరంబు బ్ర
వేశించి జనినికి నమస్కరించి వైశ్వాగ్రణికి నమస్కరిం బలరించి యున్నంత.

సీ. హంసరూపుండనే + సనిపడించినరీతి

+ భసిత లిప్తాంగంబు + బరగుచుండ

లలితాంతరస్థకుం • డలిబహిర్గతమైన
విధమున యజ్ఞోప • వీతములర
మస్తకస్థితచంద్ర • మశ్వస్థ పటమూల
ములుమించె నన శ్మశు • వులువెలుంగ
ఫాలంపుటజుని చాల్పకటంబులగునన్న
వృత్తి నొసలిభూతి • రేఖలర

గీ నలవరాదులచేజగం • బుల వసించు
వర్ణరూపిణి నావశం • వదయటంచు
దెలుపుగతి నక్షమాలిక • చెలగుచుండ
మువభ యోగింద్రుడేతెంచె • బ్రహ్మమెలర్ప.

౧౩౪

అతండు.

౧౩౫

నీ, పరశివధ్యానసం • భవపరామృతపాన
మత్తత నన్యంబు • మరచువాడు
నాహను సంధాన • మోదాత్ముడైలోక
నినదంబుల విసంగ • జనినివాడు
సతత చాక్షరీ • జననలక్రన ముడై
పరగోష్ఠి సలుసుంగ • జొరినివాడు
ప్రత్యగోత్మస్వరూప • స్వానుభూతియై
యితర మెటుంగక • యేగువాడు

గీ, సగుణ నిర్గుణరూపుడై • స్వప్రభావి
భవము నొందిన యల్లమా • ప్రభువనంగ
బహుళ జన్మాంతర తప్రప • భౌవమొందు
సనయు భద్రదాయు దర్శింప • నరభవమున.

౧౩౬

చనుదెంచిన శివ యోగిని ఘనుడగు నారాట్పుతుండు • గనిప్రియమెసంగె
దనివిన సత్కారాదుల మునిసమ్మద మొంది పోకె • భూవిభునతుతో. ౧౩౭
ఓతండ్రి నీకుకుశలమో నీతల్లికి లెస్సముగ్గునె • నీవునమస్త
ఖ్యాత్రకుతశంభయముల జాతుర్యమొనంగ నెట్లు • జడివితో జెవుమా. ౧౩౮

క. గురువులకు సవర్యాత! త్వరత వహించితివె నీకుఁ + బ్రాణసఖుడనై
నరవిలయు నన్నుదలఁతువె! పరగునబల్కుమన నతని + జననికడంకన్. ౧౮౯

ఉ. అతివేగంబున వచ్చి యయ్యతివసా + స్థాంగప్రణామంబులూ
ర్జితభక్తిన్ దగనల్పితచ్చరణరా + జీవంబులంబుతునా
నతునింగానొనరించి సమ్మఖముగా + సప్రమాననత్యాదిసం
యతయై దేనెలు జిల్కుపల్కులను న + యోగీంద్రుతోనిట్లనున్, ౧౯౦

గీ. ఇతనిగురుఁడ వయిననీకుఁ, నుతఁడు నగుని! తనికిబ్రాణంబొసంగిన + తండ్రివీవు
గాన నితనిని శిష్యుని, గాభరింపు! సరసకరుణామయాశ్చ యో; + గురువరేణ్య.

క. జాతిజనబంధువర్జితఁ డీతనయుఁడనాథుఁడగుట + నితనికిసహ్య
జ్ఞేతిప్రద సహృద్దను! నాతతమతిదెల్పమీరె + యర్హులుదలఁపన్. ౧౯౧

క. అని యివ్వధముననార! డ్వనితానుణివిన్నవింప + వాత్సల్యమునన్
యామునిరాజుతునకార్థినిసర్ధంబు తెనఁగు + దెల్పన్దొడఁగెన్. ౧౯౨

క. శ్రుతులయందునుస్మృతులందు, హితవు రాణతతులయందుసనాతన, ధర్మమేలమి
బరగవర్ణాశ్రమానురూ, పమునసర్వధాజనంబులుసేనింపఁ + దగుదలంప ౧౯౩

క చాలగుతత్పర్యార్థము! వాలాయంబుగనుమాణ; వక; భజియింపన్
మేలగుగావున నీవిపు! డీలీల జరించెదేని + హితమగుదెలుపన్. ౧౯౪

మ. తెలియన్ నీకవియలంఘ్యమై తనిరమ + ద్వివ్యాప్తి నీవెప్పుడా
విలమార్గంబున దేవహేళనముగా + వింపన్దలంచేవు న
త్పలదాశృప్తితినొంద దేవగురుని + ప్రశేషులందెల్లని
శృలభక్తిన్ జరియింపు సంతతమిలన్ + సత్ప్రథానుండవై. ౧౯౫

మ. ఎపుడున్ దుర్లభవస్తుజాతములయం + దిచ్చన్ విచారించకా
శ్వవచుండై తగునేని మన్నతిథియై + సంప్రాప్తుండై నన్ద్రుల
పవర్తిగాహత నొందబోవకను సంతం + భావించి యన్నంబు న
త్కృపతోఁ బెట్టినఁ బుణ్యముల్లసీలునీ + పృథ్వీస్థలిన్ బుత్రకా. ౧౯౬

సీ. ప్రాణసంకటము సం • ప్రాప్తమై యుండినన్
 సత్యంబు విడనాడ • జనదుతలఁప
 రమణగోబ్రాహ్మణ • రక్షణార్థంబుగాఁ
 బుడమిలో నొకవేళఁ • జొంకవచ్చు
 పరభామినులయందుఁ • జరవిత్తములయందు
 భువి దేవవిప్రవ • స్తువులయందు
 దృష్టనుచువుము • తృప్త బ్రహ్మబలాధ్య
 దంభంబుసర్వదా • తలఁపవలయు

గీ. సత్కథలయందు సద్వ్రతా • చారవిధుల
 సత్పథములందు ధర్మాది • సంగ్రహముల
 నిత్యమును తృప్తనుంచుము • నిరుపమాన
 హృదయ వచింపుంతుఁ గొన్నిటి • సదయమతిని.

౧౪౭

సీ. స్వాభ్యాసమునన్నాన • జపహోమపితృ తర్ప
 ణాతిథిగోబ్రాహ్మ • ణార్చలందు
 నలసత్వమువహింప • నర్హమార్గముగాదు
 ముందుఁ గ్రోధమా ద్వేష • మునుభయంబు
 నలజాడ్యపై శూన్య • మనదాగ్రహంబుకా
 టిల్యంబు మోహంబు • తీవితోడ
 నుద్యేగమునువీడు • టొప్పు త్పత్రియధర్మ
 మెనసియు వృద్ధుల • హింసవలదు.

గీ. శుష్కవైరంబు గూడదు • సొంపనుచుమ్మ
 మోనులాపంబు పరనిందలఁ • బూనఁదగదు
 గాన నీవింక బహుధర్మ • గతులు గలుగు
 వధమును మనంబులోదల • పంగవలయు.

౧౪౮

శ. సఖులందు మైత్రియుంచును సఖులందు దయానువృత్తి • జూపందగునో
 సఖి; పూర్వవంతులందును సఖిలము మెచ్చంగమోద • మలరింపదగున్.

క. వాసికుబుద్ధులయందొ! దాసీన్యముచుంచి తిరుగఁ • దలపుముసద్గ్రం

ధానక్తిగలిగి గురునే! నాసక్తుం డయ్యెనేని , హర్షముదలచున్.

క. అత్యాహరమతిశ్రమ! మత్స్యాలాపంబు మఱియు + సతికోపంతా
ద్ధత్యంబతి వీర్యముభువి! నిత్యమతిక్రీడనలుప + సీకుదగదొగిన్. ౧౫౧

క. అతివిద్య యతిశ్రద్ధయు! సతిపుణ్య మతి స్మృతియును + సత్కుతాస్మాహం
బత్తిదైర్ఘ్యంబతికీర్తియు! సతతము గడియింపవలయు + సౌజన్యనిధి ౧౫౨

స. మోహకృన్నిజవరా రోహసమభిలష
త్సాంతంబుతో నున్కి + జనుదలంప
సత్యాహితసృదప్రత్యవస్థాతుని
స్తర్హణంబొనరింపఁ + దగుదలంప
గణ్యంబులై నట్టి + పుణ్యంబులందు తా
భ స్థితి వర్తింపఁ + నగుదలంప
సభ్యేతరాధర్మి + కేభ్యసంఘమునందు
సాభ్యసూయుండౌట . నర్హయుక్తి

గీ. చండమతి హిండితాత్మసా + మండగణము
నందు విద్యేషుండగుటపెం + పొందుదలంప
సజ్జనులమీద ననురాగ + సహితుడగుట
యుక్తమగుచుండు వివరింప + నుర్విలోన. ౧౫౩

సీ. తెలివెమీరంగబ్రకృ + తిప్రత్యయంబుల
ననురక్తి గుణవృద్ధు + లరసియరసి
ప్రబలపరాదేశ + పదవిభక్తులసంధి
విగ్రహంబులచక్కి + వెలసివెలసి
పటుపరహాపని + పాతంబుల రసిత
ద్ధితవాక్యములమేలు + దెలసి తెలసి
సునుచిరాగమముఖ + నూత్రావ్యయార్థవృ
త్తులసమ్మదంబున + నలరియలరి

గీ. గురునమంచదహీనఁ, వాగ్గుంభనముల
నలరు చలజాతినిగ్రహ + ములవితర్క

గతులుగల రాజనీతిప్రపంచమున • కారమరయ

పలయు భూనాలతనయ యీ • వసుధతోన.

౧౫౪

క. కాపాలికలోకానుభవ • కావశ్యత్యైకతద్వయ • యాతిగులందుక
దీపించి తత్పథముదూర • రాపాతన మొందజేయ ? నగువలపోయక.

౧౫౫

క. నిర్మర్యాదాభిజ్ఞులు! దుర్భంతులు జోధజేయు • దుర్బోధముచే
ధర్మంబు దప్పగూడదు! ధార్మికమార్గానువర్తి • తతనత్కీర్తి

౧౫౬

క. వర్ణవ్యాప్తిస్థితిఁ గర్ణేజవనిర్ణయప్రపంచ • కారోక్తులనా
కర్ణించునెడలబధిరో! దీర్ఘత్వము నొందలలయు • దీననిధానా

౧౫౭

క. క్రూరశతదంభ ధూర్త వి! హరికితవచపలవతిత • నాస్తికజిహ్వా
త్యాగరూఢులఁ గన్నంతనె! దూరముగాఁ దొలఁగవలయు • దూషిత కలుషా.

సీ. సంతతాత్మప్రళంభ • సారక్తుడవుగాక

విజతేంద్రియుడవుగా • విశదమతిని

ఘోషమిత్రకుటుంబ • మూలనొకస్పటికిన

తాత్పర్యుడవుగాక • యోగవలయు

సాధ్వీత్వమొందిన • జాయవాక్యమూలందుఁ

• చిత్తభాషితములందుఁ • బ్రీతివెలయు

సద్గుణాక్తులయందు • సర్వదావిశ్వాస.

మంచంగవలయునో • యరుగుణాధ్య

గీ. యాత్మరక్షావరత్వంబు • ప్రమత్త

తయు దృఢప్రతబుద్ధియు • దగజరింపు

మాతృజలమీద నైసనో • కప్పుడైన

నలదు విశ్వాసమూచంగ • వక్షసీయ.

౧౫౮

గీ. అవని వారకోలు సన్నాసి • యైకవిశ్వ

సింఛనేనియువాని హిం • సింహతాద్ధు

మాయలేక చరించిన • మనుజునందు
శంక జేయంగవలవదో • జనవరేశ్వర.

౧౬౧

సీ. స్త్రీల బాలురవృద్ధ • కృపకౌశ్యనాథుల
నవరాధ రహితుల • నవనీలోన
బుద్ధిబలప్రాణ • ములశక్తిబలమున
నరసిరక్షించుచు • యతిముదయున
సత్యంబు వలనను • జలియింపఁగూడదు
హననయోగ్యుండైన • యతివరుండు
శరణాగతుండైన • జంపంగవలవదు
పాత్రుండైనను మన్న • పాత్రుండైన

గీ. సేచుడగునేని మతి • మహనీయుడేని
యెవ్వడైనను యాదించె • నేనివాని
కొఱకు శిష్యుల నొంగుచు • గురుయశంబు
నొందు పుణ్యక్షేత్రమున • యుర్విలోన

౧౬౨

క. నరవతులకుఁ గోవిదులకుఁ భరగీర్తియె భూషణంబు • తత్కీర్తియెవ
స్ఫురితమగులక్ష్మి తత్కీర్తి • ర్తిరతింబుణ్యంబుగలుగు • ధీరవిచారా. ౧౬౩

క. అవనీశతనయః సంతత! కవి నన్నుత చంద్రచంద్రి • కలకెటువలెనో
యవినాభావంబటువలె! నవనిజనము కిర్తిచేత • నలరుచునుండున్. ౧౬౪

క. రాజాశ్వహేమనఃమణి! రాజని గుప్తక్రియలను • రక్షింపమహా
రాజః యకీర్తినిపతితో! త్రేజితసర్వజిబువిదుము • తృణగణముబలెన్. ౧౬౫

ఆ. మాతృకౌపంబు జనకున • మర్షణముగు
రుప్రతిఘ్నరైవ్యయంబు పు • త్రులవలనను
బ్రాహ్మణుగు నవరాధంబు • బ్రాహ్మణాప
రాధమునహింసవలయునో • రాట్కుమారా.

౧౬౬

ఎటువలెనైన విప్రశతు • లెంతససన్నత నొందుచుందురో
యటువలె వారికిప్పితప • దార్థమొసంగపొసంగురాజుసం
కటపడుచున్నవారల నొ : కానొకవేళ గడంగి యుద్ధం
చుట నిజమైచెలంగుం బరి • శుద్ధగురూదిత బోధసంయుతా.

౧౬౬

౧౦. ఆయుఃకిరీబలంబు సౌఖ్యధనపు • ణ్యస్త్రీప్రజల్ పూర్వక
ర్ణామృతంబులుగాన నేదిజనితంబై • ప్రాస్తమాదానిని
చ్చాయుక్తి భజియింపు కాలముచు దే . శంబుక్ బ్రహ్మక్తనదా
స్థాయత్కేతుక కార్యము జనముమె • చ్చుండేయుటే మేళుగుక.

౧౬౭

గీ. ఎవ్వనికిబాధ జేయగా • దెంచుమాడ
బదునిబాధ నివారింప • బడదలంపు
శాత్రులంజోగులక దుష్ట • సంచయముల
శక్తికొలందిని శాధింపు • జనవరేణ్య.

౧౬౮

గీ. వెలయు పితృకర్మ జపహోమ • ములను స్నాన
మొనటఁ జేయుశతీక వేగ • ముడుగవలయు
భోజనముజేయుచో నిగ్ర • బోవునెడచు
సత్వరస్థితి నొందంగ • జరుదలంప

౧౬౯

నీ. దాక్షిణ్య యాక్ష్మై • తనరి యిక్పూరమై
జనమనోహరమునై • సత్యచుగుచు
సల్పాక్షరం బనం • తార్థమావాక్యంబు
బలుకుమెప్పుడు గురు • భక్తిసహిత
ప్రతిపార్థివులయందు • భయమొందకుము గురు
శాసనద్విజపాప • చయములందు
భయమొందుమా జ్ఞాతి • బంధుమిత్రులయెడ
జామూత్సృజలయందు • సహితచేత

గీ. సంచరింపుము పండ్తిభో • జనమునందు
నటుల వర్తంప నగువిద్య • దభిహితోక్తి

కాన్తగోమల పుణ్యప్ర • సంగములను
ధార్మికులపై బ రాజ్యఖిష్ణింబు పలదు.

|౧౭౦

క. పరిశుద్ధ పుణ్యమానస పరణిక్ విఖ్యాతివిప్ర • సఖయందుఁబరా
త్తురు శివుని మందిరంబున! స్థిరతక్ వసియింపవలయు • ధీరవిచారా ౧౭౧

క. కాముక కులటాగణికా! త్రీమంబునీచార్త దుష్ట • దేశమునను ము
న్నేమరి పాటున నైనను! నేమరి వసియింపరాదు • విహితవివేకా. ౧౭౨

గీ. త్రిభువనేశ్వరుడగు మహా • దేవుభక్తి
నేదినంబున భజియింతు • వాదినమున
నకల దేవతలను మది • సంస్మరించి
పూజజేయంగ వలయునో • భూపతినయా. ౧౭౩

క. నిరతము శుచివైచిత్వి! స్తరబుద్ధిని నిర్జితారి • వడ్డ్యర్థుడై
స్థిరశాంత దక్షతలుమది! బారయగ్గనేకాంతవాసమునదగుము నృపా. ౧౭౪

సీ. మునుత్రయీధర్మాభి • ముఖ్యాస్యవిప్రుల
శాంతులై నియమిత • స్వాంతులై న
యతులఁ బుణ్యాత్ములఁ • నతివృత్తులనుబుణ్య
నదుల నదంబులఁ • జౌదలుచున్న
బుణ్యతీర్థంబులఁ • బుణ్యసరస్సుల
వితతమణీరత్న • వృషభములును
సత్య పతివ్రతా • సముదాయముల నాత్మ
గృహదేవములఁ గూర్చి - శేవలంఘ

గీ. భక్తిచేఁ బ్రణమిల్లుచు • బ్రహ్మసమయ
ములను మేల్కొని స్వచ్ఛాంబు • పులనుగ్రుంకి
యాచమన మొనరింపుచు • నాత్మగుతుని
కలరవందన మొనరింపఁ • నగుదలంప. ౧౭౫

వ. ఇవిధంబున్నవ ర్తింపుచు శ్రీమదుమా మహేశ్వరుల భ్యానంబునెయును
య మ్మహాత్ముని ప్రభావంబు మందర శ్రీకవచ పూర్వకంబుగా వివరించె

నిష్పాదు సగుణనిర్గుణ ప్రకారంబుల దన్మాహాత్మ్యంబుల వివరించేడ నాకర్ణింపు
మని మఱియుట్లనియె. ౧౭౬

క. శ్రీసుఖదశుద్ధసత్త్వా వాసము శివపార్వతీని • వాసము సుమహా
భాసమనా భాసముకై | తాసముదనరారుచిద్వి • లాసం బగుచుకా. ౧౭౭

ప. అద్దియు నాదిమధ్యాంత రహితంబును సజాతీయ విజాతీయ స్వగతభేద శూన్యంబును, నిత్యావరోక్ష స్వప్రకాశాపహ సితానంతకోటిసూర్య చంద్రానలలోకంబును, వేదశాస్త్ర పురాణేతిహాసా గమాగమ్యంబును జహువిధకర్మధర్మ గుణనామ రూపవికార శక్తివిహీనంబు బ్రహ్మాందాద్యమరాసురోరగ గరుడగంధర్వకిన్నక కింపురుషసిద్ధ సాధ్యవిద్యాధర చారణాపురోయక్షగుహ్యకఘోషరభూచర దేవర్షిబ్రహ్మర్షీశ్వర యోగీశ్వర మునీశ్వర వాగీశ్వరాద్యుపాస్యంబును, నిత్యనిర్గుణ నిర్వికల్ప నిరాకార నిరంజననిర్విషయాత్మింద్రియావాజ్ఞానప గోచరాప్రమేయ శుద్ధబుద్ధ ముక్త కేవలాఖండ వచ్చిదానంద మయంబైన తురీయాతీత పరతత్వ కైలాసంబున నవ్యక్త మహాదాది నప్రావరణ వేష్టితంబును. చతుర్దశలోకకందర సుందరంబును సార్వభౌమాది హిరణ్య గత్భాసంతానంద గండశైల భాసురంబును, భానుసోమనక్షత్రగహతారకా పావకసాదామన్యాది వివిధరత్న శర్కరిలంబును, బ్రవిచుల వైరాగ్యోపత్య కాత్యంతమ ముక్షుతాధిత్యకా కలితఫలిత నిష్కామ కర్మోపాసన యోగయోగజవతపశ్శౌచ సత్వదయాశీల వ్రతదానాది నానావిధానోకహోద్యాన విరాజితంబును' ఋషిత నిగమాగమాంత కల్పలతా విలసితంబును షడధ్వపమాధి సాధవిభ్రాజితంబును పరమాధ్యాత్మ విద్యానంద జలాభిషిక్త నిర్మల చిత్త వృత్త్యంగణమును? తితితౌశ్రీద్ధా సమాధాన మానిత్వారంభిత్వాది కల్యాణ గుణమణిగణ రంగవల్లీ ప్రకాశితంబును నిరతిశయ కైవల్యభాండాగార శోభితంబును ఫలకామానాభానస్వభావ నియత కర్మాచర చిత్తతుద్ధి సర్వకర్మ పరిత్యాగ గురుభక్తి శ్రవణమన నిధిధ్యాసనాది సోపాన సమన్విత విజ్ఞాన రాజమార్గ లలితంబును పంచాక్షరీ మహామంత్ర మాణిక్య తోరణాలంకృతంబును బ్రణవనాద మంగళవాద్య రవపూరితంబు నగు తదానాన సంతాపాంతరంబున సర్వోప నిషత్సార భూతబ్రహ్మత్వైకత్వరూపాంకార సింహాసనాసీనుండై శుద్ధసత్త్వ ప్రధాన మాయామయదివ్య శోభన దివ్యవిగ్రహంబును సర్వజ్ఞత్వ సర్వేశ్వరత్వ సర్వాంతర్యామిత్వ సర్వప్రప్తత్వ సర్వరక్షకత్వ సర్వసంహారక త్వాద్య గణిత సమగ్రసుగుణ పరిగ్రహంబును సత్త్వ

జ్ఞానానంద స్వరూపుండునగు శ్రీమహాదేవుడు శీఘ్రమున మంశంబులైన వత్తింశతత్త్వంబులు ఇచ్ఛాజ్ఞానక్రియాశక్తులు, హృషీకేశ్వర వాగీశ్వర సురేశ్వర నందికేశ్వర విఘ్నేశ్వర కుమారాది ప్రమథగణాధీశ్వరులును, బ్రహ్మమహేశ్వర్యాది నస్తమాతృకలు స్వసాన్నిధ్యంబున నిజకరుణా కటాక్షంబున పేక్షించి కొలువ న్యస్వరూపాలోకనంబు నేయుచు నాత్మరామండలయుండఁ గడియ వామార్థ శరీరిణియు, బాహర బ్రకృతిస్వరూపిణియు, నిఖిల జగదుపాదాన కార్ణభూతయు, నిఖిల లోకైకమాతయు, ద్విభువన గోహినియు విశ్వమోహినియు, ధీమతి జ్ఞానవిజ్ఞాన లోచనయు, విషయ విరక్త్యధికయు, విచార మందస్థితయు, సిద్ధిని తానిరిహంతాహస్తయు, యోగబోధస్తనియు, సందేహమన్యయు, సందార చక్రనాభీయు, రాగద్వేష జఘనయుగా మలోభోరుయుగళయు, సంకల్ప వికల్పచరణయు, కాలానుగత కర్మయానయు, వేదాంతవిద్యావ్యసన వసనోపరతి కలచుక ధారుణియు, రజస్వత్వతమోగుణగ్రంథియు నీ వి బంధ వేలుబంధురుచిరయు, ఫల త్యాగపూర్వక వర్ణాశ్రమోచిత ధర్మాచరణేశ్వర ప్రణిధానాద్యుపాసనేంద్రియాత్మయు, నిగహస్థిర ప్రజ్ఞత్వాది నాత్మిక గుణభూషణాలంకారిణియు, శుద్ధవాసనా వాసినియు, నిత్యానిపాయనియునగు నమ్మహాదేవి నామభాగంబున వసియింప జేయించు నా యుమానుహేశ్వరుల ధ్యానంబు నేయుమని మఱియు నిట్లనియె.

౧౭౮

- క. నారాయణ మూర్తి యిది యిది హరింబు వచితోదాని : నాకర్ణింపక
ఘోరతర పాతకంబులు దూరముగా వొలంగుముక్తి : దొరకొనుదలంపక.
- క. అనివచియించిన ఋషభునిఁ గనినంబిము బెట్టినీవు : గరుణదలిర్పక
ననురక్షింపుము శ్రీహరిఁ ఘనతర సుగుణానుభవము : గరవిముదమునక.
- వ. అనిన నయ్యోగీంద్రుఁ డిట్లనియె శ్రీమన్నారాయణ చుకారవింద భక్తియుఁ
దదితర విరక్తియు. నీకు సంభవించు నిండుకు సాధనంబు వినుము. నర్వా
త్ములకు జ్ఞేమహేతువగు స్వస్వరూప జ్ఞానంబు, తద్వ్యతిరిక్త వైరాగ్యంబు
ని నిశ్చయింపఁబడియె, సరియెట్లనినః నాత్మశుద్ధుండును, జ్ఞానానందస్వరూపుం
డును భగవత్ప్రేమభూతుండును శిరఃపాణ్యాది లక్షణంబుపిండంబు, నాత్మవ్య
తిరిక్తంబు గానియాత్మకాదుఁ యుపచయాపచయాత్మకంబగు దేహంబుఘటా
దకంబునగిది నాశస్వభావంబు, ఆత్మసిత్త్వండనిచెప్పి మఱియునిట్లనియె.

సీ. అసహమర్థం బైన • యంగంబునందభి
 మానంబుచేతన • జ్ఞానియైన
 జనుఁడు తత్ప్రాకృత • సత్వాదికక్రియా
 మాణంబులైనక • ర్మములంగర్త
 ననుచు బద్ధుండగు • ననయంబు తద్గుణం
 బులు స్వకార్యంబులఁ • బొదలుకతనఁ
 దానకర్త నటంచుఁ • దత్వజ్ఞుడగువాఁడు
 దలంచు నిన్సంగవ • ర్తనముచేత

గీ. వాత్సక్యకీదృశ కర్తృత్వ • మరిసిచూడ
 లలిపురాకృత కర్మమూ • లగుణయోగ
 కృతముగాని విచారింప • గేవలస్వ
 రూపకృతమనదగదవ • నీపతిలకా.

౧౦౨

ఉ. కావున నాత్మయందురతి • గల్గితదన్యము లందరకున్దడ
 పావనమూర్తి శ్రీయవతి • భర్తృనమర్పణ బుద్ధిజేసి క
 ర్ణావళి సాచరింపుచు ని • రంతర తత్ఫల పంగకర్తృత్వ
 భావమునందుఁ జేర్చకవి. • భానీలునాత్మ హితాభిలాషయై.

౧౦౩

సీ. అభ్యాత్మయోగని • ఘృతిశయంబు వి
 జ్ఞానంబు శ్రీభు • సరససత్క
 ధానులాపంబుత • దాకర్ణనంబును
 పరమయోగీశ్వర • ప్రాప్తి యంచి
 తాథేంద్రియారాము • లగువారి వినిచుట
 యును వారి కిష్టమై • దనరునన్
 కామంబులందున • కాంక్షశీతోష్ణాది
 సమానతాహింస • శేమనమాది.

గీ. కంబు విజనస్థలస్థితి • గలిగితొరి
 క్తిర్తన మృతపానవి • స్ఫూర్తి దక్క
 దతితర పదార్థ వైగాగ్య • దశదలిగ్ని
 యుండు యమనియమాదిసం • యుక్తుడగుచు.

౧౦౪

ప. ఇట్టి పురుషునికి జ్ఞానవైరాగ్య మోగంబున భక్తియోగాన్ని జనించి హృదయగ్రంథి విదాహకంబగు నిట్లు దగ్ధహృదయగ్రంథియైన పురుషుడు బాల్యాదిబాహ్యధర్మంబులు, నుఖదుఃఖాద్యాంతరధర్మంబులు, రాజభృత్యాద్యుచ్చభేదంబులు, నాత్మైకారాముండుగుటంజేసి, నిరీక్షింపకుండు ద్రష్టయైనయాత్మకు, దృశ్యంబులైనయింద్రియార్థంబులకు సంకరణంబు బంధుహేతువగుటంజేసి యయ్యంతఃకరణంబు నాత్మకధీనంబైన కతింబున దదితర దృశ్యభేదంబులు గనకుండు నిట్లుగాకుండిన విషయాకృష్టత్వంబులైననింద్రియంబులచేత మనంబాకృష్టంబులైన నిందియంబులచేత మనంబాకృష్టంబై విషయానక్తిందగిలియంతంబైనవిచారశక్తినవహరించుదానివలనఁ బూర్వాపరానుమేయసంధాన రూపస్మృతి దొలంగు నట్లయిన నాత్మవిషయక జ్ఞానంబు దూరంబగు నదియే యాత్మాపహ్నంబనదగు నదియుంగాక

అలాగే

సీ. మహినాత్మ నోగుకా + మాయసర్వప్రియం
భవతియక్ వైదిక , భాషణమున
నఖలంబు ప్రియతమం , బగునాత్మ కేయాత్మ
స్వాపహ్నంబున + నలరుకంటె
నధికతరంబైన + నాత్మనాశంబెద్ది
గలుగు జర్చింపలో + కంబునందు
మతియు సంస్మృతిదాట + మతిగల పురుషుండు
దొలిపురుషార్థచ , తుష్టయములఁ

గీ. ద్రితయమతి భీకరంబని , తెలసినాలు
గవది ముఖ్యార్థ మనిజనుల్ . గణుతిజేతు
రనుచు నదృక్తియుక్తుడై + యనుపమాన
మైన మోక్షమపేక్షించు , ననఘచరితా.

౧౦౩

ప. అదియునుంగాక స్థావర జంగమాత్మకంబైన ప్రపంచంబునంగు భగవంతుండైన శ్రీహరి వ్యాపకుండయి యంతర్యామిత్యంబు నొంది వెలుంగుచుండు నమ్మహాత్మునియందుఁ గార్యకారణావస్థానద్యయంబుగల జగంబు సదనచ్చబ్బబాచ్యంబై ప్రవర్తిల్లు “యస్యాత్మా శరీరం యస్యప్రకృతిశ్శరీర” ఇత్యాదివేదాంత వచనములచే చిదచిదాత్మకంబైన ప్రపంచంబంతయు నచ్చబ్బవాచ్యుండగు నతనికి శరీరభూతంబు సూక్ష్మదశావన్న చిదచిచ్ఛరీరుండగు నతం

దు కారణభూతుండై శనదేవసోమ్యదమగ్రాసీత్ ఏకమేనాద్వితీయంబ్ర
హ్మో అనంబడు పురుషోత్తమునికి శరీరశరీర భావంబుచేతగాని నిర్వికారంబై
న స్వరూపంబునంగాదు. ఏకవిజ్ఞానంబున సర్వవిజ్ఞానంబగునను వేదాంతోది
తార్థంబున నూత్నుచిదచిచ్ఛరీరక బ్రహ్మవిజ్ఞానంబున స్థూలచిదచిచ్ఛరీర వి
జ్ఞానంబగునని దేహాశతంబులైన కామరాగాదికంబులు దేహీయందు జెంద
ని తెరంగున, హృద్గతంబులైన వికారంబులు అపహత పాపాది గుణకుండైన
జగచ్ఛరీయందు దపులకుండునట్టిసర్వేశ్వరుండు స్వసంకల్ప కృతజగదుదయ
విభవలయ గీనుండును పాపకానుగహార్థంబు హృత్కమలకన్ది కాంతరంబున
వసించి సర్వనియామకుండు నర్వవిలక్షణుండు దివ్యమహిమీ రమా రమణుండు
బ్రహ్మకర్మోభయ భావనాత్రయాతీతుండు ననంత కల్యాణగుణ పరిపూర్ణుండు
నై వర్తించునని యిట్లనియె.

౧౦౭

మ. కమలాభ ర్త లనత్స్వరూపగుణయో . గధ్యానమాధ్వీక పా
నముచేతనడుమత్తుండై చెలగి య . న్యంబించుకంతైన చి
త్తమునందెంచక ధన్యుండై (వకృతిబం . ధంబుల్ దెగంగోసియు
త్తమయోగీశ్వర గమ్యముక్తిపద మం . దంబూను సర్వేశ్వరా.

౧౦౮

ఉ. ఏనులవిందుగాఁగ నర . వింద దళాయత నేత్రసత్కథా
గానము సోకమేను బుల . కల బచరించి ప్రమోదకామ్యనం
తానమమేయ మయ్యుగను . దమ్ములఁ జార గళంబు గద్గద
స్వానము చేఁజెలంగఁ దగు . వానిది జన్మము నూతలంపగఁ.

౧౦౯

సీ. ధరలోన నెవ్వని . చరణాబ్జభక్తిసం
స్మరణంబునకా సుధి . శుంచయంబు
లధికకర్మగ్రధ . తాహంక్రియాహృద
యగ్రంధి నడచిన . యటులనిర్వి
షయ నిరుద్ధేంద్రియ . సరణిమా నులుబోధ
జ్ఞయలేరదియేమి . జెప్పవచ్చు
నట్టియూశ్వరునిశ్రీ . యఃపతి వాసుదేవు
నిజగత్సావను ననఘచరితు
గీ నర్థిశరణంబుగాఁదత్ప . దాబ్జయుగళి
భక్తి భజియించు నదియెనూ . పంమయోగి

సన్నతంబైన పదమునిఁ స్మశయముగ

రమ్యసుగుణవిహారయోఁ కాటుకూమారా.

౧౯౦

శా. కామకోధఁ ఇన్విషద్యయదనఁ క్రవ్యాహ సంకీర్ణని
స్సీమాగాధ భవాంబురాశిగడవకఁ శ్రీనాథ సాదారవిం
దామందస్మరణస్థవంబు తదుపాఁ యంబన్య మేదన్నను
ద్దామప్రీతి దదాశ్రీయుండ వగుమీఁ ధాత్రిక్ నృపాలాత్మజా.

౧౯౧

ప. ఇన్విధంబున శ్రమన్నా రాయణు సభావంబుజెప్పితి నతని భజయింపుమని ప
చించి తదనంతరంబున బ్రహ్మదేవుని, విఘ్నేశ్వరుని, కుమారస్వామిని, మహా
లక్ష్మీని, సరస్వతిని నేవింపుమని దేవీ మహాత్మ్యంబు వినుమని యిట్లనియె.

—ఋషభయోగి రాజకుమారునకు దేవీమహాత్మ్యంబు చెప్పట—

మ. అనయంబున్ననియె నవావరణముఁ ఖ్యప్రోల్ల సదత్నకాం
చన సింహాసన దేదివత్సరశివాం చద్ధాను వామాంకవా
సిని, సామర్థ్యక రాజ్జవీజిత కసఁ చేలనిలస్పర్శసం
జనితానందినియెన శ్రీతిపురవాఁ నక సంస్మరింపందగుక.

౧౯౩

చ. సరసమహాత్వతత్వ నవఁ చక్రరథాధినివాసయయ్య వి
స్తరతరగేయచక్రగిరిఁ చక్రధరస్థితు లీప్సి తార్థమం
త్రరతిని దండనీతిని యఁ ధావిధిఁ జెల్పుచు నుండనొప్పునా
సురుచిరమూర్తి యాత్రిపురఁ సుందరఁ గొల్వము నెమ్మనమ్మునకఁ

౧౯౪

నీ. సదసదాత్మకజగఁ జన్నాది హేతుత్వ

మొందుచు సచ్చిదాఁ నందయగుచు

దీపితస్వస్వరూఁ పాపరిత్యాగస్వ

రూపాంతరదర్శఁ రూఢిదనరి

సర్వోపనిషదర్థఁ సాంభూతస్థితి

కాదిహాది మనుప్రపఁ కారమొంది

సమ్యగేకోనవిం శబ్దశా వరణాంత

రస్థకోణత్రయాఁ రమ్యచిందు

గీ. వీరగద్వార శాంతవి . స్థితకమల
భామ కామేశ్వరాంకోప . భావయైర
మీనలోచన కాహిత్య . మిత్రమైన
చరణ కనుబంబు దలంచుము . స్వాంతమానసు.

సీ. శ్రీవిజా రుణసితాం . ఘోర్యాసముల జగ
ద్భాసకా భాసక . ప్రతిభజెంది
పరశివ స్వావినా . భావనబంధనా
మర్థ్యయై సృష్ట్యాది . మహిమనొంది
దివ్యసద్గురుమంత్ర . దేవతాత్మమనోని
లైక్యవేది జనప్ర . హర్షమంది
జ్వలనాశయాధార . జలజబాంధవసాత్ర
సంభృతైందవ సుధా . స్వాదీని

గీ మందరేశ్వర హృదయసా . నందనరసి
సరస హంసీవతంసయై . సంభ్రమించి
బ్రహ్మ విద్యామృతాదన . పరనమాంస
మీనమీనాక్షి దలంచునీ . మానసమున.

మతియు నమ్మహాక్షి స్వయా వం బభివర్ణించెక మృష్ట పద్మగా
గ సచ్చశ చరణాంబుజ నఖర నికరయు, యావకర ని రసేక్ష చరణ కాహిత్య
నాహినియు, మారతూణీరదర్పచార జంఘికయు, గరికరకదళీన్తంభ నిభోగ
యాగళయు, సూక్ష్మగుణ దుకూలాలంకృత నితంబజనురాభోగయు, సద్భోగ
క గ్రంథిమద్రక్తకాంతి విరాజితయు, నతనాభిమహావర్త త్రివహ్వర్ష్య ప్రభా
ర్పరియుస్తనకట్టలలోల ముక్తాదామ శతావృతయు, నతిపీవర మక్షోజభా
భంగురమధ్యయు, శిరీషదామ పేకల చతుర్భుజయు, బసినంమృష్టశంఖసుర
ర కంధరయు, సుస్పృత్తము కురాభివదనయు, బింబికా పాటలాధరయు, బంక్తి
ఫరిశుద్ధ శుచివిద్యా రూపభావస్కంధముకుశుతుచ్ఛాయ దంతదర్శిం చంది
కయు, స్థూలముక్తాశల సన్నద్ధరాసాభరణ భాసురయు, గైతకాంకిశ్చంద్రోణి
దీర్ఘలోచనయు, స్థరేందు తులితఫాలతల సహ్యక్షప్త కచ్ఛచ్ఛటయు, రాశీన

తంస మణిగండల మండిత గండభాగభ్యుతియు నవభునసార కస్తూరికాది న
మామోదిత వీటికయు, జ్వలచ్ఛార దైందవమండల మధురాననయుఁ జింతా
మణి సారకహితసరీటయు, దరోన్మీలద్రక్తాభఫాలనేత విరాజితయు, గాఢాం
ధకార నిబిడశ్యామలఁ గల నంజనసంహతియు, నీకుంఠ వీడ్చివ్యస్త సంఘార రే
ఖలతో నున్న నీ కన్నల నెడలఁ జూచుటలో, పితృవనయు సర్వశృం
గార విశేషాధ్యయు, నకు నమ్మహాదేవి నేపింపుమని యిట్లునియె. ౧౦౬

గీ. హరిహరాయానల యమకోణ • పాంబుధీశ

పవనయతౌధి వేశ్యర • ప్రభృతిదిక్ప

తులను బుణ్యాత్ములగుమునీం • ద్రులనుగూర్చి

ధ్యాన మొనరింపవలయు ని • త్యంబు మదిని. ౧౦౭

సీ. సముదయత్పద్మినీ • రమణునకు నిరంత

రంబు నమస్కర • గంభీరార్పు

పుష్ప సుగంధతాం • బూలశాకంబుల

ఫలపత్రముల శివా • ర్మణముఁ జేసి

భజియింపవలె భక్త్య • భోజ్యాదు లన్నిటి

నటువలె నేయంగ • సగుండలంప

నేది దత్తంబగు • నేది కృతంబగు

నేది స్నానముజవేం • బేదిస్మృతము

గీ. నేది తపమగు నదియంత • యీశ్వరునికి

నర్పితముగాఁ దలంచుట • యర్హ మగును

అమ్మహేశ్వరు కృపచేత • శరణపదపు

లనుభవింపంగ వచ్చునీ • యవనిలోన. ౧౦౮

సీ. రుద్రాత్ పలయునం • రూఢోద్వలత్కర

దండయుగ్మంబునఁ • దనరుచుండి

ఫాలభాగాంతర • ప్రస్ఫురతనితభస్మ

యుక్తిపుండ్రంబున • నొప్పుచుండి

త్రైరాజమౌ • పంచాక్షరి జపించి

సోపధానంబైన • శోతమునను

సతతంబుకవపదా • బృథ్యానమొనరించి

యింపుగాఁ గనుభుజి • యించునెడను

గీ. పల్కునెడ, జూచు నెడ, నిల్వఁ • బడినయెడ, ది
రంగునెడ, గూర్కునెడ, విహా • రంబొనర్చు
నెడను, వినునెడ, గ్రహియించు • నెడను, శివుని
చింతసే నుంగఁ దగుబుద్ధి • మంతులకును.

౨౦౦

క. ఈవిధమున సంక్షేమము! గావచియింపఁదగి నిర్మ • గతిసంగహమీ
భూవలయమున బహుపురాఁ కావిష్కృతమయ్యెఁ బ్రకటి, తాంచితవృష్టిఁ

చ. ప్రకలపురాణ గుహ్యమను • సంహరణంబు పవిత్రమాజయ
ప్రకట మఖప్రదంబతివి • పత్తి, వి మోచన మైతలిర్చు శై
వకవచమెను నీకుహిత • వర్తన మొప్పు వనింతురాట్కమా
గక పరిశుద్ధ మానసము • రంజిలఁజేయుము సమ్మదంబునఁ.

౨౦౧

జ. అని శివకవచంబు సాంగంబుగా నతనికి నుపదేశించి యావృషభ యోగీం
ద్రుఁ డిట్లనియె.

౨౦౩

సీ. అవనివరప్రదం • బగు శైవకవచంబు

చెలఁగ నాచేముందు • జెప్పఁబడియె

వకలబాధావ్రశాం • తికరంబు సర్వదే

హులకు రహస్యమై • యొప్పుచుండు

సేమానవుండైన • నీయుత్తమంబైన

శివకవచంబు సా • సింహనేని

యామర్చునకు శాంభ • నాసుగ్రహంబున

భయమింతుకేని నం • భవమునోగి

గీ. దరసిచూడంగ • డీకాయు • వైనబ్రాహ్మ

మృత్యువైన మహారోగ • మిళితుండైన

నతుల సంపన్నులందు • ధ్వాన్మువెలమి

జెంగు సంతయ ముక్కింత • జెందవలదు.

౨౦౪

గి. పర్వదారిద్య్ర శమనంబు , సర్వమంగ

శ్రవదంబైన శివకవ , చప్రభావ

మెప్పుడేని పహించువాఁ , డివ్యనుమతి

దేవతలచేతఁ బూజ్యుడై , తిరుగుచుండు.

౨౦౫

క. ధరణి వివరించిచూచితే! పరమ మహాపాతకోప , పాతకములచే

బరివర్జితుడై శివకవ! చరణి దేహాంతమునను , * సద్గతిజెందుక , ౨౦౬

క. నీవును శ్రద్ధాయుక్తుడ! వైవర్ణ్యతైశ్చల్యచ , మత్స్యత్తమమి

చ్ఛావిధి ధరియింపుచు శ్రీ! యోవంతాడవగుముమామ , కోక్తి వశమునక .

క. అని యివ్వధమున ఋషభుండనుపమ శివకవచమునన్మ , పాత్ముజనకునె

ర్పున నుపదేశింపుచుఁజే! మనుతమపరసత్కృపాస , మగ్రతదోషక . ౨౦౭

కా. గర్వాఖర్వ విపక్షశిక్షణచగా , గ్రశీకనచ్చక్రముక

సర్వద్యేచనా హృత్పుటస్ఫుట నక్య , చ్ఛంఖంబు మున్నిచ్చి శ్రీ

సర్వోష్ఠంబయి మంత్రపూతమగు భ , స్థంబుద్దదంగంబులక

వేర్వేరక స్ఫులియింపుచుక మఱియునా , విహృత మోదంబునక . ౨౦౮

చ. ద్విగుణిత వడ్డహస్యగజ , దీప్తబలంబు నొసంగనప్పుడ

య్యగుణితశక్తి భూతిమహి , మాతేశయంబలరక ధృతివృత్తి

స్యగురువిభుత్వ మొంద జన , శానసూనఁడు , శారదేందుడై

సోగపవహించి కేల్లోగిచి , చూడ్కికి వేడ్క నొసంగుచుండఁగక . ౨౦౯

ప. అయ్యెడ నమ్మహాత్ముండు.

౨౧౦

మ. మనజాధీశతనూజ; ఖడ్గముతపో , మంత్రానుభావంబుచే

తన నీకిచ్చితి దీనిజూచి పరఁడం , తంబొందు వైరులనిరా

సముక జెందుటఁ జెప్పనేల మఱియీ , శంఖంబు మోయంగము

స్వినక శత్రులుమూర్ఛనొందుదురునిర్వర్యాత్ములై భూమిలో . ౨౧౧

సీ. జననాథ సుత; దివ్య • శంఖఖడ్గంబులు
 పరస్పైన్యనాశన • ప్రతిభజెందు
 నాత్మసైన్యంబుల • నలరించు నిత్యంబు
 భవ్యమానేతత్త్వ • భావమునచు
 జటులద్విషట్పహ • నన్నిప బలముచే
 బ్రహ్మతా భస్మధా • రణముచేత
 నిఖిలశాత్రవసేన • నిర్జించి పితృసంఘ
 తంబైన సింహాన • నంబునొంది

గీ. భూమి పాలించగలవని • బుద్ధిఁ దెలిపి
 జననిచేఁ దత్పుతునిచేత • సరసపూజ
 నంబులను దృష్టిఁనొంది • యానందము నను
 ఋషభ యోగింద్రుఁ డతిగై య • భేచ్ఛమీర.

౨౧౩

వ. అని యివ్వీధంబున సూతుండు శౌనకాదులకుం జెప్పిన నటమీద కథ యె
 ట్టిదనిన.

౨౧౪

మ. వరనైజస్ఫురణోద్ధ వర్వభువనో • పాదానపాదానత
 స్వరధీశాజ ముసీంద్రనిత్య విలస • ద్వాచూఁగ వాచూఁగనా
 కరుణారక్షిత శాస్త్ర సత్వజలవ • ద్గాంగేయ గాంగేయ భూ
 ధరతాణాసవిలాస సత్యవదకృ • ద్వాహార వ్యాహారకా.

౨౧౫

క. హార్దస్తుతికృజ్జనసా హార్దసకాపర్దము క్తిదాపగయభ్యా
 మర్దన సమ్మర్దబలీవర్దరవవి పాట్యమానః • వనజ భవాంజా.

౨౧౬

భుజంగప్రయాతము

ప్రమాణప్రమేయ • ప్రమాత్పన్యయాసా
 అమేయావ్యయాత్యద్భుతైశ్వర్యదీపా
 రమానాథ హరిశేరమ్యానులాపా
 నమోంతాను వాకాభిసంవాన్త ప్రతీసా.

౨౧౭

మ. ఇదిశ్రీమత్ప్రతి పాద్యవేద్య కవితా : మేవాకభావాదిక
ప్రదశయ్యాధ్యనివృత్తి రీతిరశపుం. భావ ప్రభావవృత్తి
ధదయాసంభృతి రాజశేఖరహిత : శ్రీరమ్య భద్రాయుర
భ్యుదయాభిఖ్య మహాప్రబంధము ద్వితీ యోల్లాసమై పెంపగు. ౨౧౨

—౧౧ ద్య—

ఇది శ్రీరామారెడ్డిపేట రాజరాజేశ్వర కరుణారస కటాక్షము ప్రసాద
ప్రాప్తాశేష భాషావిశేష సాంమాజ్యపూజ్య రామశ్లోత్ర పాత్ర
కామినేని సంశపయః పారావార రాకానుభాకర రాజ
దాజన్న దేశాయసార్యభామాజ్ఞాపితాంధగీర్వాణ
కవిత్వతత్వ చాతుర్యధుర్య పరాశరశ్లోత్ర
రాపాకలింనామా త్యప్రతలక్ష్మీవతి
ప్రణీతంబైన భద్రాయు
రభ్యుదయంబునందు
ద్వితీయోల్లాసము

శ్రీ రస్తు

భద్రాయురభ్యుదయము

తృతీయాంశము

శ్రీ రం కరుణారస
భారాన్లుత హృదయనదయ తత్సవసభురా
ధారేయ సుఖకరవిహః
రారామా రెడ్డి వేట . రామ మహేశా

వ. అపథరింపుము. కొనకాది ముసీంద్రులకు సూత్రం జవలికథ నిష్టా చెప్పబో
డంగను. ౨

గీ అధికబలుడు దళార్థిదే . కాధినాథుఁ
డై తగినవజ్రనాభురా , జ్యోబు గొనఁగ
నుగధ దేకాధి పతిమహా , మహలుడు హేమ
రథుడనెడు రాజనబలాధి , రామ డేవుడు. ౩

క. ధనబలవంతుండాయో! ధనబలరథగజతయగప, దాత్యసి ముఖసా
ధనవలయిత భుజాడరిసా! ధనవిలయ్యంతకుడగుచును , వగ్రతదోవకా; ౪

వ. అతండొక్కనాడు హితులు మంత్రులు పురోహితులు సేవాధిపతులు సామంతులు ప్రపథానులు సంధివిగ్రహాది విచారులు, దండనాయకులు వాయభారకర్తలు వైశాధికులు రథికులు హస్తీపకులు వీరలు భటుమిగిలువఁ కొలువుదీర్చి యంశజు గలయంగని యందు రాజకార్య ఖడ్గప్రవీణులగు ప్రధానపురుషులంజూచి యిట్లనియె.

మ. విమతవ్రూహ విభేదనోద్యమమునా , విరూభత విశ్వాపహ
ర్యమునీతిప్రమదాత్మ రక్షణవిధి . ప్రారంభమిష్టాద్ధలా
భము విద్యన్నికరస్తుతంబు శమనం , ప్రాప్తంబు నౌమంత్రకా
ర్యము గోప్యంబగుగాన మీమదిని ని . త్యంబిచ్ఛయింపక వగుక.

గీ. కాన నామదిలోనొక్క , కార్యవరణి
యుప్పుడుద్భవమయ్యె న . వెట్టులనిన
సకలదేశాధిపతులు లం . చమువిధాన
మొనఁగి రొకవజ్ర బాహుండు , నొనఁగడయ్యె.

క. ఆతఁడు మదోన్మత్తుండఁ | ధృతిభవబలవిక్రమములం , దనరును, యుద్ధో
ద్ధతిఁగెలచి యతినిసంపదఁ | లతిరయమునఁ గొనగవలయు , వార్షింపఁదగుక.

గీ. అనినవిని తత్ప్రధానవీ , రాగ్రగణ్య
ముఖ్యులిదే దండనీతిన , ముజ్వలఁబు
నీదువచనంబు మామది , నిరుపమాన
మోనమొనరించె నీయెడ . మేదిసీకా.

క. అనివార కియ్యకొననఁ జ్ఞాపతి సొగసైనకొలువు , జాలించిజయ్యా
కనబిరుదధ్వజకీలితఁ కనకరథంబెక్కి కాతు , కంబిసురొత్తక.

—, హేమరథుండు వజ్రనాభునిపై దండెత్తుటఁ—

గ. సంధుక్కి వడ్విధబలఁ బంధురుడై వెడలెనపుడు , బధిరీకృతది
క్పింధుర బంధుర దుందుభిఁ ధంధాంధానికరణములను , ధరణి వడంకక.

న. ఇవిధంబున వెడలినఁ

సీ. అధిత దుష్పథజన • ప్రథితావితథమనో
 రథశాస్త్ర శస్త్రభృ • ద్రథములలర
 బంధురావయవగ • రంధదానసవ
 ద్గంధ సింధుర ఘటల్ • గడలుకొనగ
 ఘోరబాహ్నికథా • దారట్టతుఖ్ఖార
 ఘోట్టాణధట్టికా • కోటులెనయ
 చటులారి ధీరహృ • త్పుటపరిస్ఫుటనార
 భటిసముద్భటవీర • భటులు గొలువ

గీ. భూరి భేరీమృదంగధ • కార్తవములు
 పటహ గోముఖవాద్య శ • బ్రముబు భద్ర
 కాహళీ కుహళీరవ • పూహముటును.
 నొక్క మొగ్గిమోయ మాగధుల్ • పిక్కటిల్లు.

౧౩

ప; పుణ్యము

౧౪

సీ. అధికులై తనినట్టి • రధికులు దుష్టవై
 వధికులు దవిల్కి కీ • వలఁజేలంగఁ
 బ్రాసికుల్ కార్మికా • భ్యాసికుల్ ముద్గర
 న్యాసికుల్ దగుహళా • హళియొనర్ప
 తాళికుల్ వండివై • తాళికుల్ నిశితార
 హళికుల్ సాటోపు • లగుచునడవ
 హేతికుల్ ముసలవి • భ్యాతికుల్ ముష్టిసం
 ఘాతికుల్ మెండుగా • గ్రండుకొనగ

గీ. శాంఖకులుఘాంటికులఁగూడి • చాంక్రికులును
 ఖాడ్గి కులయాష్ట్రకులమించి • కాంతికులును
 దారసోత్పాహ సన్నాహు • లగుచునపుడు
 పగరనిర్జించు వేడ్కచే • బలసిరాగా.

౧౫

సీ. స్వవిషయానంతర • స్థానుండు శత్రుండు
 తదనంతరుండు మి • త్రత్యమొండు

తత్పరతరరాజు , కానీయ జగుచుండు

దవమె... ..

విధిమంతరిలమున , పలయుచుండు

సాధుసహాయంబు , సాధనోపాయంబు

పరదేశకాలవి , భాగమరసి

గీ. ఘనవిపత్తికి మునుబ్రతీ , కారవృత్తి

కార్యసిద్ధియు నననైచు , గతులుగలుగు

జరప పంచాంగ మరయుచు , వడ్డీధంబు

బలము నడపింపఁ దొడగె , నబ్బలితు జన్ముడు.

౧౧౬

సీ. కాంతీర వికభయం , కరనినాదంబులు

కారభీకస్వావ , జారభటాలు

పాండరీక ఘోర , భాంకార రావముర

పైరిభీక ప్రిన్సు , టారవములు

వారాహిణోద్భట్టి , తోరుసం రావముర

భైరుండి శోగళ , బ్రవజంబు

భాగ్దీక పందర్శ , కతిస స్వనంబులు

కాళిక హుంక్రియా , కలుషరుతులు

గీ. సాహసాగత సైన్యకో , లాహలములు

గల్గిసి యేకీభవింప ను , త్కంతతోడ

భీకరారణ్య గ్యోద , ర్వీకకోగ్ర

మార్గముల నిర్గమించుచు , మహివిభండు;

౧౧౭

వ, మఱియు.

సీ. పర దేశములకు సం , బాధంబు రాకుండ

ప్ర్యాపంబు నొనరింప , నూహజేయు

దుష్టసత్వంబులఁ , దూలింప నియమించు

వీతత దృష్టాదృష్ట , విధముఁ జెలియు

దవి సాందృప్తికో , దర్కంబు గార్హతి

కులుదెల్పు సంతోష కలనఁజెందు
నింపుమీరంగళ్ళే . సంపాతకిట్టిప్ర
సానంబనుచుఁ బల్కు . బూనఁజేయు

గీ. సన్త్రముల బండ్ల సవరణ . లలరుచండ
శార్కరిలసికతిలమ హా . శాడ్వలముల
ప్రకటపంకిల నడ్వల . పద్ధతులను
గడచి చతురంగ బలములు . త్కలికతోడ.

౧౧

కా. భీమావర్గళ నిర్గళత్పరబలా . భేద్యంబు . ధావ్యాదిక
స్తోమస్తోమ మనేకపార్శ్వరథవి . స్ఫూర్తదృఢప్రక్రమో
ద్దామంబద్భుత నూత్నరత్నవిలస . త్థానంబజస్రైకస
ద్భమచ్ఛత్ర)గ వజ్రబాహునృపురా . జ్యంబాక్రమించెవడిక.

౨౦

— భద్రదాయువు దశార్ణదేశనగరాదుల నాక్రమించుట —

చ. కలుషిత ధూళితోనెదురు . గాడ్పులు డాయ, వరభుగూయ, ను
ల్కులుబడ, రక్త మేఘములు . గర్జిలి నెత్తురు నింప, మించుచు
క్కలు భయదంబుగా దివిని . గన్పడ, దుష్టములైన శాకునం
బులు గనుపించ. మాగధ పే . మూహము బెగ్గిల కగ్గలంబుగఁ.

౨౧

వ. ఇద్విధంబున పముద్రతరంగంబులచందంబున, వర్షబింగువుల విధంబున చిలు
కపరిగలి, మిడుతగమివడువున మసిళ్లగుంపురీతి, నేల యూనిన పగిది తం
జోప తండంబులై, లక్షోపలక్షలై, కోటానకోటులై, పెక్కగతుల నెక్కడం
గన నక్కడగ నుపట్టుక తాఱోహిణి మాగధబలంబు వజ్రబాహు పరిపాలిత ద
శార్ణదేశనగర గ్రామజనపదంబుల నాక్రమించి.

౨౨

ఉ. కొండలు రత్నరాసులను . కొండలు స్వర్ణచయంబులఁ మఱిం
• కొండలు దివ్యవస్త్రములఁ . కొండలు గోవృషసంచయంబుల
న్గొండలు సుంహరీములు . కొండలు బాబుర గొండఁజింపుటె
న్నొందిన ధాన్యనింఘముల . నుదృఢవృత్తిని సంగ్రహింపుచుఁ.

౨౩

సీ. యోగ్యకాపోతమా • యూరశౌకాదిస్ఫు
 టోద్యాన వనముల • సుక్కడంది
 జాలపాదర థాంగ • జాలమేధాభంగ
 విమలాంబు పద్మాక • రములగలఁచి
 సుఖభోగ శాలికా • మఖయుక్త సస్యంబు
 ఘోటకంబులు మెక్క • గోసివైచి
 ముక్తాఫలాసక్త • ముఖ్యేక్షు వనములు
 విటతాటనంబుగా • వింది మించి

గీ. కమ్య కేళీరథంబుల • గాసిజేసి
 ధనవదాగారములుజొచ్చి • తస్కరించి
 సకల వస్తువజంబును • తృప్తకతఁ గొనుచు
 రిపుబలంబులు తద్రాజ్య • రిపులనొదిచి.

౧౪

చ. ఆలదులత్రుంచి, తివియల • నన్నిటి మున్నిరసింది పెంపుడుం
 బులుగుల గాంచి, నానిఁజొరిఁ • బుచ్చదలంచి • రహస్యకూటముగ్
 తోలుతనడంచి, రథ్యముల • తోరణముల్ విదళించి స్త్రీలసాం
 పుల నడగించి, వారిదవగు • భువణముల్ హరియించి మించగాఁ.

౨౫

క. అనదలగుచు ద్విషదపహృత! ధనకనకకళత్ర శూత్ర • ధాన్యాంబరగో
 ధన్మలై సర్పంధన్మలై! చనుదెంచి నిజాధిపతిక • సాగిలిభీతిక .

౨౬

సీ. ఓమహారాజ, నీ • యుద్విలోల మందు
 సఖవేమృద్ధినిజేంది • సుతులుమేము
 సకల సంపదలచే • సతతంబు చరియించు
 వారిమైయుండు నీ • పారమయ్య
 వలసిన యప్పుడే • వారిదంబులునిల్చి
 వర్షంబు గురియున • వ్యారగాఁగ
 ముక్కరుపంటలు • నెక్కడ గనుగొన్న
 తరగకుండును ధాన్య • తదిదలిర్చి

గీ. కామధేనువులన ధేను • లామహిసఁగ .

క్షీరవారిధి నింపునీ , నీమనెపుడు
బ్రహ్మణ త్రిత్రయార్యశూ , ద్రవజంబు
పత్యవృత్తి జియించు నై , శ్వర్యమొంది.

౨౭

గీ. అట్టి మాపాటు వినుమిప్పు , డవనినాథ
యరివరులు నీదు రాజ్యంబు , నాక్రమింప
భంగపాటున పంకట , పాటుదుఃఖ
పాటుగల్గెనయా, యేమి . పలుకవచ్చు.

౨౮

—*పజలు వజ్రనాభునితోఁ దను సంకటములఁజెప్పికొనుట*

క. నిగ్గుడింపునీదు మగటిమి! సెగపొగలెగయంగ శత్రు , సేనాటపులక
దగులుకొనఁగ లేకునికిని! వగలుడుగు నెనిన్నుగొల్పు . వారల మదిలోక . ౨౯

వ. అని విన్నవించిన.

౩౦

మ. వినియాభూపతి క్రోధఘూర్ణితరసా , వేశాత్మకై మంత్రకా
ర్య నిరూఢాంతరులైన వారి, ఘనశౌ , ర్యస్ఫూర్తిఁ జెన్నొందువా
రిని బిల్వన్నియమించి శాత్రువులగా . రించంగ నెన్నొళ్లకో
మనకు ద్యోగముగల్గె నర్వబలసం . మద్దంబుగాఁ జోదగుక . ౩౧

౩౧

మ. అనిమీసాల్ వడివేసి యీసుననుచా , మాదండ పాండిత్యమే
ననిలోఁ జూపెద నాసమానులటె ము . న్నామాగధుక గీగధుల్
ననుఁజోటిం దొడరంగ వచ్చినను నే , నానావిధాన్తాళి
త్తనువుల్ నెత్తుట జొత్తిలక బరపెదం దభ్యంబుగ నెంచినక . ౩౨

౩౨

వ. అని కోపాటోపంబున వీకాలాపంబులు పలికి.

౩౩

నీ. సమరసన్నాహదు , స్సహజలబంబరంగ
రథముఁజెమ్మనిన సా , రథకడంగి
వివిధాన్తకస్త్రప్ర . వేకుదివ్యంబైన
తేరుసమ్ముఖమునఁ , డెచ్చినిలువఁ

గని తద్రథంబెక్కి + కదనంబొనర్చునా
 ప్రవరూధి నీపతుల్ + దరిసినడువ
 నాగరాశేషమా + నవమోదమువహించి
 చతురంగవాహినీ + సహితుడగుచు

గీ. స్వీయదేశప్రజార్తి కృ + చ్చీలభేల
 బహుళమాగధస్యైన్య సం + బాధనంబు
 కొఱకు రాద్రసవిశేష + ఘూర్ణమాన
 మానసంబున వెడలెన + మృహి వడంక.

3౪

ప్రగ్విణీవృత్తము. భూర్భువస్సూర కృ దూర్భరి భేరినినా
 దార్భటుల్ ధాక్కనాదార్భటుల్ మోసినా
 విర్భవతానిమిత ద్వేషి రాడ్గర్భణి
 గర్భనిర్భేదనో త్కంఠదీపింపఁగఁ.

3౫

క. తనరాజ్యవర్తులై తగు మనుజులలో గల్లుపోటు + మానవులెల్లఁ
 వెనువెంట నంటిరాన! జ్ఞనపతి సంగరమునేయ + సరభనవృత్తిఁ.

3౬

ప. ఇవిధంబున బలనమన్నితుండై నొక్క దినమాత్రంబున శత్రుసైన్యంబు
 గదిసి.

3౭

క. అరదంబులు నరదంబులు! కరులుకరుల్ హరులుహరులు + కొతుకమలర
 నరపతులును నరపతులును! దుర మొనరించంగనపుడు + తుములంబయ్యెఁ.

నీ. శుందాంచితాయసో + ద్దండ దండములచే
 నెత్తులు బగులంగ + మొత్తి మొత్తి
 కఠినోగ్రతరదంత + ఘట్టనంబులచేత
 రొమ్ములు బగులంగఁ గ్రుమ్మి గ్రుమ్మి
 పటుభయంకరకాల + పాశవజములచే
 వీపులు జెదరంగ + వేసివేసి
 దృఢదృఢత్సంకాశ + దీప్త దేహోద్ధతి
 మేనులు సలియంగ + మెదపి మెదపి

శ్రీ యోగ్వాసము

గీ. మలయమాళవ చోళసింహా హాళసముద్ర
 పాండ్యశోలకామరముఖ
 పాళ్యుగోపహస్తామృతాంబుజాంబు
 దోచందదధివృతవజంశబేదిపాళ.

34-

౩. శాలస్థలాయఃప్ర • భాలీన మకుటముః
 ఖడ్గధారలఖంగు • ఖంగుమనఁగ
 కవచరూపంబుల • ఘనశీలాబత్త రుః
 కరవాలగతి ఘల్లు • ఘల్లనంగ
 గూర్పర గుప్త్యయః • కోశముఃమండలా
 గ్రంబులచే ఖణిః • ఖణిలనంగ
 బంధుర తరముల • స్కంధదేశంబులు
 తరవారు బనుఖిః • ఖరిలనంగ

గీ. హత్తుకొని మత్తులైనరా • హత్తులడరి
సింధుకాంభోజ కురుపార • శికపసాయు
యవనభవననవీనవా • హములు బరపి
తుముల మొనరించి రన్యోన్య • నమతదనర

సీ. రథముల బరషిత + తృప్తుల ఘట్టనముల
 నెదురించు భటులము + న్జడిపి చడిపి
 రయముమీరగ సాంఘ + రాయికంబున మోహ
 రింపుపాదాతంబు + జంపిచంపి
 యిరుగెలంకులనిల్చి + మర మొనర్చినవారి
 సిరముల నందందఁ + జిదిమిచిదిమి
 బెనువెంట నంటవ + చ్చిన చూడబలముల
 మించి తచ్చదములఁ + ద్రుంచిత్రుంచి

గీ. యద్భూతానోన్యైస్య సైన్య గః హనము నడుమ
జొచ్చి ఘటాపథంబుగాఁ జొచ్చి పెరిగి
రథికు లత్యంతరణ మనోః రథికులగుచు
బవర్ష మొనరించి రమితమ్మాః బరవసమునః.

వ. ఇవిధంబున నుభయసైన్యంబులు దలఁపడి పరిఘ గదాపాన తోమర భండి
వాలాసిముసల కణయకంపణ భల్లాంగచ్చురికా కుంతిముద్దరశరచక్ర క్రకచ
పాలలాంగూలాంకుశకుతార శూలాదిసాధనంబులం బ్రయోగింపుచుండలడి

లయవిభాతి పుడమి గడగడవడక + నెడతేగక నిగుడవడి, పిడుల
నుడెగడుకడు + బెడిదమగు కంతుల్
తోడరు జడివిడి వడిన + వడువునను మిడుగురులు
గడలుకొను నలుగడలఁ + బడుకడిదిఁ తూపుల్
తడబడేగ గడుసులగు నొడలనడుములదొడల
నడుగిడులను వెడలిబుడి + బుడివదియురక్తం
బడర తొడుబాడుమనెడు + నుడువులను నుడువులను నుడువుచును
విడనికడిమిని జడ + వడబడనేనల్ - ర౨

సీ. ప్రబల ముష్టాముష్టి + శూటించికొందటి
శివులు పరియలై + తొరుగజేసి
ప్రకటఖడ్గాఖడ్గి + బచరించి కొందటి
కరచరణంబుల + నురుముఁజేసి
శ్రీమహాహాహూహీ + బెనఁగొని గొందటి
కాయంబు లనుదును + కలుగజేసి
చటులదండాదండిఁ + జర్పించికొందటి
బిరుసైన విపులఁ + బెటిలమోది

గీ. పటునఖానఖ ఘనపదా పదిగచాక
చిని రదారదిననిజేసి + రనుపమప్ర
తాప దీపిత వీరాను + లాపములర
నుభయపక్ష బలంబులు + రభసమానను.

ర౩

ఉ. భండన భూమినిట్లు భయ + పద్ధతులైకడు సుత్రహించియు
ద్దండ పటిష్ఠతం దొడరి + దారుణయద్ధము జేసిచేసి
హస్తండ కటాహముల్ బగుల + నార్చిన వదిగృహాంతిరంబుల
నిండి ప్రతిభ్యనుల్ నిగుడ + నివ్వెరగొందిరి దివ్యులత్తటి.

ర౪

వ॥ మఱియు నబ్బలంబులు గురువడి నొకరొకరు తను శౌర్యంబు మెరయ ఖడ్గంబుల వ్రేసియు, కుంతలంబుల బొడిచి కుశారంబుల నడచి వంకుల గ్రుమ్మి శూలంబుల జిమ్మి ముసలంబుల మొత్తి పరిఘంబుల విదళించి పాశంబుల బంధించి ప్రాసంబుల హరియించి భిండివాలంబుల భేదించి ముద్గరంబుల ఛేదించి చక్రంబుల విక్రమించి తోమరంబుల నాక్రమించి మఱియు వివిధాయుధంబుల బరగించిన విరుగు తేరులును, యొరుగు నేనుంగులును దిరుగు హనులును, దనుగు భటులును గలిగి విచ్చిన్నంబులైన ఛత్రంబులును, విదళితంబులైన కేతనంబులును విధ్ధంబులైన తమత్రాణంబులును విదితంబులైన శరాసనంబులు. విధ్వస్తంబులైన శరంబులు విగతంబులైన బాహుడికంబులు వికలంబులైన మస్తకంబులు. విలూనంబులైన కంఠంబులు విశర్జ్యంబులైన భుజంబులు విగళితంబులైన వక్షంబులు వివిధంబులైన తుండంబులు విశకలితంబులైన యూరువులు విపాటితంబులైన జంఘికలు విభ్రష్టంబులైన కదంబులు గలిగి వివృత్తావృత్తి కీర్ణనర్తన పరివర్తన ప్రభూత భూత ప్రేతపిశాచ శాకినీ ధాకినీ భేతాళాది గణకోలాహల రంపంబులుగలిగి బహు ప్రహరణంబులవలన బుడిబుడి బడయు శోణిత ధారాళ ధారావారి పూరంబుదారుణ బాణవిలూన గజవాజి యోధమేదోమాంస మజ్జమ స్తిష్కంబు. పంకంబు. భుజంబులు. భుజంగంబులు శిశుకపాలంబులు కమతంబులు శిరోరుహంబులు శైవాలంబులు కరంబులు మత్స్యంబులు తుంగంబులు నక్రంబులు ద్వీపంబులు ద్వీపంబులు ఛత్రంబులు ఛేనపుంజంబులు చామరంబులు మరాళంబులు. నానా విధభూషణ మణిగణ చూర్ణంబు పులినంబుగల సంగరాంగణంబు మహాక్షయంబు ననకంబు దంభసంరంభ విజృంభమాణ ద్వంష్ణి యుద్ధంబున శతాంగంబుల నిట్టట్టుజేయు మాతంగంబులు మాతంగంబుల దూలించు తురంగంబులు తురంగంబుల జెదరించు భటులును నిట్లు నిర్మర్యాదంబుగా జెనంగు సమయంబున.

౪౧

క. మగధ మహీపతి బలమున మగటిమిగల వారలేట, మార్బలములముగ జెగడుపడజేసి తరిమిన! వగచెడి దాశార్హ నేన, పడిబరచుతటిక॥ ౪౨

వ॥ అట్టియెడ వజ్రబాహుండు.

౪౩

క॥ కలగిన తదృశము నమఱి, గోలు తలగాఁజేసి సృపతి, కుంజరుఁడుచలాం, చలవృత్తి
నొండ మాగధ, బలముల జరుకఁతగాత్ర, పరులుగఁ జేయక. ౧౮

క॥ వెరచరచి నలుగడలకుఁ | బంచిన తనబలముచూచి, బాహుబలవిసు
రితుఁడగు హేమరథుఁడం | ఒకతల భూతలములడరఁ, బటురయమలరక్క ౧౯

క॥ హుంకృతులు సింజినీభవ | టంకృతులు సదానకరిభు, టాసంభూతో | ధీం
కృతులు భేరికోదిత, భాంకృతు లడరంగవజ్ర బాహుం గదిసె ౨౦

సీ. వజ్రబాహుండేయు , వాడితూపులచేత
నరవరిత్రేపోపు , నరదములును
హేమరథుండేయు , భూమమార్గణములఁ
బరిపరిత్రేపోపు , భటచయములు
వజ్రబాహుండేయు , వరశిలీ ఎ. ఖముల
నట్టిట్టుబడుచుండు , నశ్వములును
హేమరథుండేయు , నిద్ధబాణంబుల
జరిజర దిరుగుఁ బె , స్కరిపరములు

గీ. నిటుల సన్మోహబలము ల , నేకశరము
లడరగాఁజేసి యలయించి , కడిమిమోరసి
యెనతో వజ్రబాహుండు , హేమరథుండు
దీప దివ్యాస్త్రములఁబూనఁ , దివిరి యపుడు. ౨౧

గీ. వజ్రబాహుండు విస్తార , వారిధార
నారిదాస్త్రంబు బరిగింప , భూతికోప
మెసఁగ నా హేమరథుండును , ద్వృత్తిమీఱ
మారుతాస్త్రంబుచేత తన్ను హిమ నడచె. ౨౨

క. విరసంబుమృగముగ భూ | పరబాణము వజ్రబాహు, ధరణిపుండ్రయక
సరిగా హేమరథుండు త | త్పరిహరమై తనరుకులిశ, బాణంబేసెక. ౨౩

క. కర్వీక రాస్త్రముపుడు ను | పక్షులు వినుళింప వజ్ర, బాహుండేయక
మార్కాతి హేమరథుండు ప | గర్వండయు గారుడాస్త్ర, గదిచే నడంచెక ౨౪

గీ. వర్ణితాగ్నేయ బాణమా • వజ్రబాహుఁ
డేయ, నదిఃస్వల లలరంగ • నేనిరాగ
హేమరథుడంత పరుణాస్త్ర) • మేసిదాని
యుగుటడంచెను తనసైన్య • ముబ్బుచుండ.

క. రుంద్రప్రకాశమూనదగు • సైంద్రాస్త్రము వజ్రబాహుఁ డడరించయశ
స్సాంద్రుడగు హేమరథుఁడును • హేంద్రాస్త్రముచేతదాని,యేవడచె వడికా.

వ. ఇవిధంబున సింహంబుల చందంబున శరభంబుల బోలె శార్దూలంబులగతి
వృషభంబుల విధంబున గజంబుల చాడ్పున సంతకంతకు మచ్చరంబు గచ్చు
కొన దివ్యాస్త్ర) విలాసంబు జూపుచుఁ జిందంబు మొఱియింపుచు శరవర్షం
బులు వాటింపుచు నిజబిరుదంబులఁ జాటింపుచు బోరునవసరంబున. ౧౬౭

సీ. చటుల భృత్యామూత్య • సహితుడై యవ్వజ
బాహుఁడు వజ్రాధి • పతినిగిట్టి
అయిదింట గుఱ్ఱంబు • లారింటసారధి
నేడింట దధ్యజం • బెనిమిదిటఁ
జావంబు తొమ్మిది • తూపులఁ దత్తును
త్రాణంబు దశసగఖ్య • బాణములను
వక్షంబుగాడంగ • వసనేయుటయుఁజూచి
శ్రోధారుశాక్షుడై • యోధవరుఁడు

గీ. సతదు నిగుడించు శరముల • సంతకంటె
బెడిదమగు తూపుగమిచేత • నుడిపి తత్త్వ
కార మూర్గంబునకు. బ్రతీ • కామెనయఁ
జేసి కడుపూట యుద్ధంపు • చిత్తమునను. ౧౬౮

క. తనయోధాగ్రణులందఱిఁ గనుగొని చేపీచికడిమి • గడలుకొనఁగఁద
త్తుని శితబాణాసారము. మనువడివారింపుచోన, మోఘాస్తుండై. ౧౬౯

గీ. స్వాశీవర్షంబు గురిసిన • చందమలక
సతిని యురదంబు బాణము • యంబుజేసి

విజయ బిరుదాంక నిజయోధ • వితతిఁజూచి
పట్టుడని బరక సమెచ్చ • పట్టియెడల •

౬౦

నీ. ఆహవంబున స్రుక్తి • యలతజెందివజ్ర
బాహుపై మాగధుత్ • పలువురేచి
* యొగ్గిబాగ వాక్పృత్య • గుడగధిస్థలములఁ
దవిలి శస్త్రాస్త్రసం • తతులచేతఁ
• దద్దేహము సహస • ధారంధముగఁజేసి
కొండతాతసి తేరు • గూల్చిరకట
గొండతాతసిసూతు • గుదియఁగజేసిరి
కొండతాతనివిల్లు • గిండువరచి

గీ. రెలమిఁగొండలు తేత్తూణ • మిలఁబడంగఁ
జేసిరొకకొండ అరనివా • జ్వలజంబు
నరికి యిటువలెనారాజు • విరధుఁజేసి
పట్టిబంధించి రత్నం • బలముమెరయ •

౬౧

చ. ఇటువలె బద్ధుఁజేయును హేయరథాధిపు యోధులెల్లఁద
దృఢునదివాప్యభృత్యగణ • బాధవులందరిఁ బారదోలియు
స్థితులయి భేకావిజయ • భంకిరణంబుల శంఖకాహళ
స్ఫుటరవముల్ చెలంగఁ బడి, పూర్ణ మనోరథైత్తిదోపఁగఁ.

౬౨

నీ. మహిత చకాంచనమణి • మయమ్మనై రంజిల్లి
కనుపట్టు ఘనశతాం • గములఁగొన్ని
దానధార సమిం • ధానగంధోల్లస
దృంధుర తరయూధ • పములఁగొన్ని
కొండ కరిరత్ని • పర్యాణభరవాయు
గమనంబు గలతురం • గములఁగొన్ని
విజయ నాహకో • న్నతకాయములు గల్గి
సమదంబులైనయు • వ్రములఁగొన్ని

గీ. బహుళ ముక్తాఫలాంచితి + పటగృహముల
వితత సౌవర్ణ ముద్రికాం . చిత్రవిశాల
వేటికా సంఘములరాజ + బిరుదకేత
నాదులచుగొని రత్నంత + మోదములర,

౧౩

వ. మఱియు.

౧౪

గీ. వరచు తన్మృతి ముఖయోధ + నరులమీన
వాయువేగాశ్వములఁ దోలి + వారిబట్టి
సాశ నిర్బంధ దేహులై + పరిగజేసి
హేమరథమోల నిడనమ్మ + హీనుడపుడు

గీ. వీని నావజ్రబాహుని + విరిచికట్ల
తోడ బహుళకటములతోఁ + గూడబెట్టి
తెండు మీరిపు డేమర + కుండుడనుచు
విజయ దుందుభి మ్రోయించె + వేడుకలర.

౧౫

క. నృపుడు చతుర్విధసైన్య ప్రతతునిగని మనమువజ్ర + బాహుపురశీ
నిపుడపహరించి యారా జ్యపరిగ్రహణంబు సేయఁనర్హంబయ్యెక .

౧౬

క. అనియాసతి నొసంగినవా రనుమోదముతోడ వేగ + మునిరంగళుభల
క్షీని దగుతత్పురవరముఁ న్నిలగ్గకుజొచ్చిమిగుల + కడిమిదలిర్పక .

౧౭

హేమరథునిభటులు వజ్రబాహుని పురంబు కొల్లగొనుట.

క. వీరులు తత్పురికావలి వారలొకించుకయువేటు + వాటులచేతక
బోరగ వారలనెల్లఁ జీరికైకొనఁతశత్రు + సేనలుకడిమిక .

౧౮

గీ. ధనకనక వస్తువాహనా + దినిదనర్చు
వజ్రబాహుని గరిమము + వ్యరుసగాఁగి
దోచి తమతమకిష్టవ + స్తువులఁగొనుచు
బ్రభునియక్తిఁ దదంతఃపు + రమున కేగి.

౧౯

సీ. నవవిధ సానసం భవమాక్తికంబులు
గలుగు దివ్యాగారములుగలంచి
వజ్రవైభవార్ద్రవ వాళగోమేదికం
బులమించు సనసితంబుల నడంచి
సావర్ణ చేలసం చయముల విలసిల్లు
లలిత చతుర్శాల ములజరించి
రమణీయ తపనీయ రౌప్యముద్రకలుండు
భాండాలయంబుల బడలుపరచి

గీ. హరికేయూర మంజూరచాతుమకుట
మృతీత పేటిభర్తృబుల గాసిజేసి
వలసినట్టలఁ దిరిగియ వ్వారిగాగ
సపహరించుచు రిపుసైన్య ములరుమతిని.

౭౧

సీ. రామణీయకకన ద్రాణివాసస్త్రీల
రాజిల్లుదాసదా నీజనలను
జన్యస్థలమునకు జనకళాలలనుండు
రంగత్తురంగమా తంగములను
హృదీమూర్తి వివాహి తావివాహితనిత్య
మాన్యలై తగురాజ కన్యకలను
పోషితవ్యక్తకా పోతమాయూరాది
భరిత చామికర పంజరముల

గీ. జనమనోహర మగుమ్మగ సంతతులను
మహితకన్తూరి కాసంకు మదమ్మగ మద
ముఖ్యగంధ యుతకరండ ములునుమొదలు
గాంగ సర్వస్వము హరించి కౌతుకమున,

౭౨

సీ. ద్రాక్షాఫలసముత్తి తస్వాసవంబుతోఁ
జరణాయుధోపదం శంబుగూర్చి
పయ్యగైత్తువరసాం చత్వీధుతతితోన
జ్ఞాపైత్తరంబుజా సంగఁ జేసి

మత్స్యం దికాదిసం • భవమధుప్రతతితో
సచ్చేకతరనంబు • సంఘటింది
మహిత గంధోత్తమా • మైరేయముంగూర్చి
యావక పలలంబు • నావటింది

గీ. వారవనితాళి వేలాస • వంబుగాంగ
శేసి పానంబూనర్పిరం • జిల్లువారి
బట్టకొని ప్రమదావన • ప్రముఖులను
యాపుమాపుచు నవ్వుదా • యాథజనులు.

౨౩

సీ. దుర్భరావద్వాధ, కార్భకస్త్రైణాకు
పాతవంకిలమునే • వట్టుబాడ
గుల్బద్యయసశ్శాత • కురభముక్తాఫల
కార్కరిలంబునే • చక్కిగనిన
జానుమాత్రసితాభ • సంకుమదాగరు
గంధగంధిలమనే • కడదలంద
నృదహ్నాధక • చణకశాలికుభుద్ధ
మావతుందిలమునే • మన్కిసరయి

గీ. ఘనజనులు మూరబుచ్చిన • కతేనదేత్పు
రావణంబులు జూపట్ట • నఖిలజనుల
కెర గొనుచుఁబోవ సింధుసం • భరతీనవేడ
మనుకరించెను వినువారి • కద్దుతముగా.

౨౪

గీ. అప్పుడాబాల గోబాల • మనకప్రజలు
నొక్క మొగ్గవైరులకుజక్కి • సుక్కిపోక్కి
క్రందియాక్రంద నధ్వని • జెందియుండ
శత్రుజనులేగుచుండ త • త్సనుయమునను

౨౫

మ. సరథాశ్వేభటాళియై వగధధే • శంభేలుడున్నట్టి
మరథాళిఖ్య నృపాలహాళి మిగుల • మత్తిలిదాశ్శార్దరా

జ్వరమాధీశ్వరు వజ్రశావనసృపుఁ బ్ర + భ్యాతాత్మకఁజేసిచె
చౌరబంధించుక పోవువార మొరసెక + శేషించుదేశంబులక.

౭౬

క. అవార్త పకఃరాజ్య శ్రీవిభవసమేతరాజ + శేఖరులమహే
త్యావిమ్మతోక్తుల డరభి యావహతక జాగమాకుఁలైయుండిరొగి.

౭౭

వ. అట్టియెడ.

౭౮

పద్మకరుడను వైశ్యుఁడు భద్రాచలపు సహాయమున
— వడనాభుని దండించుట. —

సీ. ఒనరభద్రాచల + భక్త్యదయాదినెఱిగిన
వాడొంట జేసియా + వైశ్యవరుఁడు
వధితారి వీరుడ + మృగధాధి నాథుఁడు
దృష్టుడై యస్త్రతన + మృద్ధిగల్గి
మించుదేశంతాక + మించగలఁడువాని
వికమంబిమ్మహీ + వీరుచేత
నడగింపఁ వలయునీ + యడ నదియుంగాక
మును బిత్తూము దీర్పు + కొనిననతడ
గీ. సుతుఁడుగాక తదన్యుఁడు + సుతుఁడె మఱియు
నివ్వినంబున భూపాల + కేప్పితంబు
సర్వజన సమ్మతంబునీ + శప్రసాద
లబ్ధబలుఁడీతఁ డతనిగ + లంచగలఁడు.

౭౯

మ. ఘణిహరుల్ పరజేశ వైవధికులై + ప్రస్తావనావాప్తివా
కృణితి మార్గతార్య వల్లభునితో + భాషింప నాతండుత
త్పణితింజెప్పిన స్ఫూర్ణదూర్జితశరణ్ణి + త్పర్జాన్యగర్జవిజృం
భణ మేవారనపారకోప మలరస్ + భద్రాచలభక్త్యన్నతిక.

౮౦

సీ. ఘనయోగి వరలబ్ధ + ఖడ్గశంఖంబులఁ
గొనిహీర కవచంబు + మునుధరించి
మణిగణాలంకార + మకుటాదులవహించి
రమ్యదుకూలాంబ + రములఁ గట్టి

పరశువట్టనశూల • కరవాలముద్గర
 ప్రాసతోమర భిండి • వాలముఖ్య
 శస్త్రాస్త్రములనెల్ల • సవరించుకొనివీర
 గంధమాల్యంబులు • త్కలికదాల్చి

గీ. యీశ్వరాజగవన గూన • విశ్వజైత్ర
 మనుశరాసన వరముబ్ర • హస్తస్త్రముఖ్య
 మార్గణంబుల విలసిల్లు • భర్గుడనంగ
 దసరి సఖుడైన దద్వైశ్య • తనయుఁజూచి. ౮౧

క. ఇపుడు ధనుర్విద్యాభ్యా ! స పరిశ్రమరాకుమార, చాతుర్యముతో
 నుపమింపజేసి శాత్రువ! నృపకులముచు గీటడంచి • నిగుడంగవలయున్, ౮౨

క॥ కావున నీవీయెడ, వీరా! వేశముబూర, వాస • హాయముగలుగన్
 నావిజయమె నీవిజయము! గావింపింపుమి తె మైత్రి • గడలుకొనంగన్. ౮౩

గీ. అనుచు బలికిన సమరోచి • తాసమాన
 భాసమాన సముద్యచ్ఛ • రాసమాన
 నీయ బాణపసాధన • నియతుండగుచు
 దద్వభోత్సహా పరితచే • దగిననగుచు. ౮౪

సీ. ఋషభ యోగీంద్రము • హేశ్వరాంఘ్రులముందు
 స్వాంతంబులోపల • సంస్మరించి
 మాతృవందనముత • న్మానితాశీగ్వాద
 మొంది వైశ్యాధ్యనా • నందమెనసి
 బహుమతపూర్వక • ప్రహరణంబులుమూర్తి
 మంతంబు లై కనం • ఒడివెలుంగ
 ననఘుడై రంజిల్లు • నునయుఁ డవిధమున
 బాలించినవారిని • పురజనమ్ము

గీ. లలిరి శత్రులఁగలచి మీ . రతిరయమున
రావలయునని దీవించ . భావజారి
కవచి సామర్థ్య యుక్తవి . క్రమధురీణు
డైన భద్రదాయువవ్వేశ . హర్షమెసంగ.

౫౫

శా. ద్రాఘిష్ఠప్రతిఘాతఘాతవిధిసం . ధానోన్మ సీమామహా
శ్లాఘామోఘు జవప్రభావవిదన . చౌర్యంబునకా న్వీ చుధా
రాఘోట్టాఘమునెక్కి దివ్యబలధా . రంధర్య ధుర్యుండునె
మేఘాడంబర శంబనిస నవము . స్మిల్ద్రవారంభుడై.

౫౬

క. వినయః బుతోడ నున యుడుఘనతర కాంభోజఘోట . కమునెక్కియశో
ధనుడై తగుభద్రదాయువు వెలువెంటరాగ దివ్య . విభవంబలరక.

౫౭

చ. ఇట్లు త్వరితగతిం జనుడెంచి.

౫౮

సీ. లక్ష్మత (బాహ్మణం . బజ్జతపార్థిం
బవినితార్యంబు . ధ్వాన్యవర్ణ
మాహృత ధనధాన్య . మాద్రసత్కంఠాణ
మాఘలద్దజబృంద . మావిలూన
రథసంఘ మాధ్యస్త . రథాథరాజాత
నాభమచ్చేకంబు . నాపతవ్య
జవ్రజంబు భిన్న . సాధాగ్రమాగళ
త్తోరణ బాకృత్త . దుందుభియును

గీ. గలిత తక్కిటణచురాజ . కంబునప్ర
థాసమా వర్జితపదాతి . మానమగుచు
దుర్బుదఃపృత శేవవ . స్తువులు నిటుల
గాసికెంచి కనంబడ . కనికరమున.

౫౯

శా. కంటేమత్సర, యస్మదీయ పిశృసో . త్కంతాఖిలశ్రీపురికా
లుంటాకప్రకట ప్రతాపమున ని . స్తోకంబు గావించిపె
న్పంపై హేమరథుండు పోవఁగలడే . బాణానలజ్వాలలొ
క్కటా జేయుచు దదృశేంధసము వే . గన్పండగాజేసెదక

క. వనజాప్త తుంగమేగతి జనురాగతి నామనోజ్ఞః + జనాశ్వమువే
చనునీవును నానెంబడిఁ జనుదొచితివేనినాకుఁ + సంభ్రమమలరుకఁ, ౯౧

చ. ఇవ్విధంబున బరవసంబుజేసి జనుబిరుద భేదకా భాంకారాదుల నిగుడింపుచుఁ
బోవు మాగధ సైన్యంబును యో జనమాత్రం గూడముట్టి. ౯౨

కా. స్వోధానర్హ్యచింతన రత్నమయమే + రుద్యద్ధనుశ్చిఃజనీ
గాధాకర్షణమాచరింప నదియా + కల్పాంత భూభ్రావ
ప్రాధధ్యానమునై తగఁ శ్రవణమా + త్రప్రత్యక్షస్థాత్మసం
రీధాలజ్జిత వేపమానతనునా + రీగర్భ నిర్భేదతు. ౯౩

గీ. అమ్మహానినాద + మఖభీతిప్రదం
బయ్యె రిపులగుండె + లావలింపె
గ్నాంతనడికెఁ దెలివి + గూడంగరిపుసైన్య
మొక్క మొగినిఁ గవిసెఁ + బిక్కటిల్ల. ౯౪

చ. ఇట్లు గదిసిన నక్కుమాగ కంఠీకపుండు మనోవేగంబుగల నిజతురంగంబును
దత్తైన్యంబునకు వలయాకారంబుగాఁ బరపి, దా వాభూముల దగనార్చి ని
లునిలుమరి యదల్పి తన ధిమర్విద్యాభ్యాస పాటవంబుంజూపం దలంచి
లాఘున దృఢత్వలక్ష్మ్యశిద్ధివనరఁ బ్రభుమాభ్ర విభ్రమరణాదభ్రనిరర్గళ నిర్గళన్ని
ర్హాత పాతనంబుల ననుకరించు మార్గం గణపాదంబు బరగింపుచు శత్రునే
నారణ్యంబు ప్రాకృత్పిమోత్తర దక్షిణ క్షాంతంబులైన ఘంటాపథంబుగా
వించి యాహవదోహాలంబగు తన వాహనంబు మెరయ నిర్వక్రవిక్రమక్ర
మంబు నడిపుచు నెక్కడంజూడ నక్కడం దానయై యేరికి నెరరిపరాకయె
దిరిందినవారిని నొక్కకోలను నొక్కనిఁ బెక్కుకోలం గూలించి కేలిసలు
పుచు నప్పటప్పటికి జ్ఞానాదంబు నిగుడింపుచు లస్తకంబులను భయకోటు
బెడి దంపుటంప పెల్లినిగుడించుచు నెరినిల్పు పరక బదగుల్ఫజంఘజానూరు
మధ్యతుండవక్షఃకంఠంబుల గత్తులబచ్చడినేయు చందంబు నొందించి చతు
రంగ బలములఁ దునియలు హయలు గుడులునై బడలుపడ నడవనఁ గూలి
యు వ్రాలియుఁ జచ్చియువిచ్చియుఁ గెడసియు మడసియు జెల్లియదొల్లఁ దిప్పి
తిసియు విరిసియు వెరచియుచుండమెలుంగుమెఱసి నెఱింగున గొరివియుద్ధాన

చందంబునఁ గార్చిచ్చుఁ జొదివినచ డ్దున నింద్రజాలంబుజూపిన యేవున మా
యఁగ విడిచిన పగిది మంత్రించి షడవై చినగతి విపక్షబలంబును గనుపుగొట్టఁ
చుచునుంగి ప్రళయవమయసమారంభ సంరంభ జృంభమాణ వరాశాంభవీని
టల తటస్సుటిత కీలికలాపం బనందనరి యమ్మహాత్ముండు మందస్మిరి వదనా
రవిందుండై.

౯౧

క. పూజ్యప్రాజ్య విభావిభాకరములై , పుంఖాను పుంఖంబులై
సత్వేహ్వసనముర్ఘ్నితంబులఁపన , శస్త్రంబులఁ పంప్రహా
లేజ్జ , ఎర్తిలుశత్రునంచయముల , హింసించి తద్రక్తపూ
రాజ్యోద్ధార్పిరవక్రవిక్రమశేఖర , హర్షంబు నొందింపుచు.

౯౨

చ. దుర మొనరింపు శాత్రువుల , తోరములైఁ దగుమేనులెల్లఁజ
ర్పుఁడములైఁ దలిర్చగను , నాయకముల పరగించిమించి దు
ర్భరతర శాతహేతుల, న , పారవిరోధి వహధీ నీశభీ
కంకర పాదమస్తకని , కాయముం దెగటార్చి పేర్చుచు.

౯౩

ప. మఱియును.

౯౪

ఉ. ఆశుగవేగతోమరి గ , దాసిపరశ్వథ , చక్రకుంత వి
వ్యాకుగ ముద్గరాది నివ , హంబుల ముచ్చిగుడింపుచు ధనుః
కాశల మేర్పడఁ భయద , కాండమునొక్కటి నేర్పిసంగరా
భ్యాశభటాళిమీద తెగ , కాపెఁగిక్కుతుఁడిచ్చమెచ్చగ.

౯౫

చ. పొండగఁ కోలఁబూనుటది , పొందగవింటఁఁడుటంతలో
నెదిరిన మార్పలఁబువయి , నేయుటవారినిలోనఁ గూలుట
మదపదరాతి భంజనుని , మాన మొక్కటెరుంగుగాక వా
నిదురముజేయునేరుపు ఛణి , ప్రభుకైన వశంబె యెన్నగ.

గీ పదియైదురెండు , పరగంగనొక్కటి
యెదురులేనికూపు , లేర్పివుల
బదిపదులనివెయి , బదిహవ్రంబుల
లక్షదాను మహస్త , లాఘవమున

వ. అట్టియెడ.

ఉ. ఈసున శత్రుసైన్యము ల • నేకములై తగు సైనికోత్తముల్
కానటయై మెలంగఁ బటు • భల్లసమాహము లుల్లసిల్లఁ
వేసియు దాసియుం బరగ • విచ్చియు నొచ్చియు మచ్చరంబుతో
గాసిఁదలిర్ప నిప్పగిది • కయ్యముదయ్య మెరుంగజేసినన్ ౧౦౩

చ. అనువుగ వారుబట్టిన శ • గాసనకాణ కృపాణతూణముల్
తునుకలుగాఁగఁ బెట్టిదపు • తూపులనేయుచు వారివర్మముల్
దునిమి తదంగ కంబులను • దూరగ ఘోర తరాశుగంబుల్
జొనుపుచు రక్తపూరములు • జొచ్చిలఁజేయుచు కౌతుకంబునన్ ౧౦౪

క. గంధోభగమనుడరి ని ర్గంధన మొనరించి కాడ్చు • కప్రోష్ణితగో
గంధన సఖివిసిఖా సరిధానితఘన వేసొనర్చు • జతురిమమెరున్. ౧౦౫

వ. అప్పుడమ్మగఁగ బలంబులు. ౧౦౬

చ. తమతమ దర్పమేర్పడ ము • దంబున గొల్తలఁ జేసిసంభ్రమ
భ్రమితమదేభ ఘోటభట • పంక్తుల. నేరుపుచే బ్రచక్రసూ
ద్యమమలరంగఁ జేయుచు య • ధావిధిగా మొనలేర్పరించి, భూ
రమణునితోడ శత్రులుదు • రంబొనరించిరి పేరువాడుచున్. ౧౦౭

గీ, అట్టి సమయంబుఁ జూచివై • శ్వాగగణ్య
సుతుఁడు భద్రదాయఁగనుచునో • శూరవర్య
ఘనగదాయుధ నైషణి • గలదునాకు
చూడుమని వాహనమడిగి • స్ఫురఁదనరన్ ౧౦౮

వైశ్యసుతుఁడు హేమరథు సైన్యంబుతో గదాయుధంబు నేయుట.

ఉ. దండధర ప్రచండతర • దండసమానమునైన పెన్దదా
దండముఁ గేలఁబూని, భుజ • దర్పమెలర్పనిజాంగకప్రభా
మండల మానదేశమున • మార్పలముల్ గని నీతిజెంద ను
ద్దండ పటుత్వ మొప్పు బ్రవి • దారణ మినిఁ జొచ్చినిల్చినన్ ౧౦౯

క. కనిమగఘాధీశ్వరమి త్రనివహమధ్యమునశూన్య ధన్యుండనువాఁ
డనువమ బలదర్శుడుదన! శనవఃకింపుగ నుగదవె . సంగొనివచ్చెన్. ౧౧౦

చ. ఇల్లువచ్చిన యవ్వైశ్చిన్దనునకు నభిముఖుండై. ౧౧౧

మ. సమదాటోపతవార లిర్వరుజయే . చృకానూరుచో మండలఁ
భ్రమణంబుల్ బటుసింహ చంక్రమణముల్ . పాటిల్ల నుద్యద్గదా
సమిదారంభ విజృంభితోభయగదా . సవ్యావసవ్యప్రభా
రమ.లం జప్పుదు లుప్పతిల్లభయదా . రావంబు నంజోరుచున్. ౧౧౨

జ. మృదు హరిగతిగజగతి వ్యాఘ్రగతి, మిహిషగతి, జంబుకగతి, మర్కటగ
తి, మార్జాలగతి, హరిణగతి, చటకగతి, తాండవగతి, మొదలగు ద్వాదశగ
తులు జూపుచు ప్రభాతంబు నావృతంబు నావిధ్దంబు నాపాతంబును విభ్రమ
ణంబును మానుషంబును నిర్మర్యాదకంబును జిత్రకంబును భిన్నంబును సవ్య
కరంబును దుంగబాహువు నావృష్టప్రహరంబు వేల్లితంబును గురించ తంబు
నుస్వస్తికంబును మొదలగు ద్వా తింశత్ప్రకారంబులఁ బఠరంపుచు. ౧౧౩

జ. మొనలు గనుంగొనంగఁ దల . ముప్పురిగాఁగదియంగఁజాట్టి నె
మ్మనములఁ గోపముల్ గడర . మర్మవిభేదన మాచరించునే
ర్పున బహుదితమార్గముల . మూపులవీపుల మోదిమోదిలెం
పొనరగి నేదదీర్చుటాన . శోపవైపున నేపుజూపుచున్. ౧౧౪

కా. పాదద్వంద్వ సమాహతిగలహభూ . భాగంబు గంపింపజే
షాగుల్ తద్భరమానిభేదమున ని . ర్వాప్తపారు లైయుండపె
న్వేదండ.బులు సింహముల్ శరభముల్ . ద్వీపుల్ మహోదంబులున్
భేదంబిందుకలే పోరుగతిని . ర్భీతి విజృంభిపుచున్. ౧౧౫

చ. ఇవ్విధంబున. ౧౧౬

మ. చేలవాదంబులరన్ స్వనంభృతగదా . సంఘట్టనప్రోజ్వల
జ్వలనజ్వల భవస్ఫులింగమిలచే . సంగ్రామరంగస్థున్.

స్థలదుద్వేషణ లొక్కపెట్టునఁ గలం . గంబార తద్దాత్రమున
శలభాభంబులఁజేసి కాల్చి నిధన . స్థానంబు నొందించినఁ.

౧౧౩

క. ఇనతనయుఁ డివ్వధంబున! తననెచ్చెలియైన వైశ్య . తనయుఁడుబోరక
గనినీవు విశ్రమింపుము! నచగనుగొను యద్ధమిపుడో . నర్పనననుచుఁ.

—, రెండవచూరి భద్రదాయువు శత్రుసైన్యంబుతో బోరుట.—

ఉ. చండతర వ్రభ విభవ . శాతశరంబుల నేర్చిపేర్చిదో
ర్మండల కుండలీకరణ . మండితచాపలతా విశేషుఁడై
ఖండనభూమి శాత్రవుల . భల్లముఁ దెగటార్చి యార్పెనా
ఖండల దివ్యముఖ్యులును . కాతుకమా ననులై కనుంగొనఁ.

౧౧౦

వ. అట్టిసమయంబున భీషణహేషావిశేషరంగదుత్తుంగతరంగసన్నిభంబులగు తు
రంగంబులు ప్రావృట్నమయొచిత పర్జన్య గర్జావిజృంభణ శుంభచ్చతుర్దంత
కాంతంబులగు దంతావళంబులు దీర్ఘఘ్నరసినదాపక్ర చక్ర సుందరంబుల
గు న్యందనంబులును చటులాయుధ పటల సముద్భటులగు వీరభటులును; ని
బాధిపతి పనుపున నడువ దచ్చతురంగ బలపదాఘాత భూతల సమ ద్భూత
ప్రభూత ధూళిపాళి విహిత కాంతిగలిగి మార్తాండ వండలంబు కళదోలం
గ విశ్వవిశ్వంభరాతలంబు తద్రజోమయంబై వెలుంగప్రతిపదవాద్య మా
నోద్యద్భేరీ పటహాధాక్క కాహళ ఖతాళ మర్దలాది వాద్యవిశేషంబులు
ప్రమోయ తత్పరాగ భరంబున మునింగి యొక రొకరు నెటుంగక పేరెలుగుల
మెలంగుచు కనకవణి మయంబులగు తమతమ ధ్వజంబులు మెరయ
కూట యద్ధంబునకు జొచ్చి భీండితాలమండలాగ్ర
భల్లరాచకోహణ సఖరప్రముష్టి ముద్గర శూలముసలభాసుండి
క ప్రాసప్రకూర్మకంపనగది కుతారోద్ధండ కణయకుంత పరశుచక్ర పరిఘప
టసంబులను వంకిణి సబళంబుల సెలకట్టెల చిరుతిచేయమ్మల గొరకలును
రియలు మొదలగు బహువిధాయుధంబుల నారా కుమారుంగప్పుచుఁ గది
యంగనుంగొని.

౧౧౧

క. ఆరధికులలోనొక్కమ! హరభూడిదుటఁ పసింపక . నతిజవముననా
తామ్రాధహయముడిగి గరు! డారయమునఁ దద్రధంబు . నందుచుకడిమిఁ.

గీ. నుసిశితాస్త్రంబుచే వాని • నూతుఁడునిమి
తద్రథికు శిరముక్కన • స్త్రమున నరికి
తామహరథుడై యుండి • తనదుసఖుని
సారథిగఁచేసి వరశరా • సనముఁబాస.

౧౨౩

వ. అట్టియెడ.

౧౨౪

ఉ. వాదనవృత్తి మాగధులు • డగ్రతనారథి కాధ్యతేరుదా
గేరుచువచ్చి హెచ్చియిరు • గ్రేవలఁ గిందను వెన్న ముందర
నేరువుమీరినిల్చి యతి • నిష్ఠరశస్త్రములేసి రుజ్యల
ద్వారధరంబు లొక్క ముగి • వారికణంబులు రాల్చుకై వడిగ.

౧౨౫

వ. ఇట్లు గదిసినం గనుంగొని.

సీ. ఆమహరథికుండు • వామదక్షిణపాద
జలజముల్ సవ్యాప • సవ్యములుగ
సాచిపాత్పద్యయీ • సంచరత్సంచక
తూర్వవర్షలముందు • స్రుక్కతేసి
సమముగాఁ బదపద్మ • యమశంబు నియమించి
చరమభాగస్థాస్ను • వరులనడఁచి
మంత్రానదండసం • భ్రమణంబు నొందించి
యగ్రతస్సరనప • త్నాళిగలఁచి

గీ. యంధ్రుల జరిసిరుహములునా • యామములుగఁ
తేసి తనతేరుక్రిందట • జెలఁగుచున్న
బలువిరోధి వరూధిని • ప్రభలుదోచె
భూరిశరములచేత న • ద్భులనియతని.

౧౨౬

కం. నమగధిక ప్రత్యాఘ్ని ధమునాలీధంబు మునుగ • డ్దోళానుచుండ
నమపాదమండలంబున • కమనీయస్థానవంచ • కంబునబోరె.

౧౨౭

వ. యిట్టియెడ.

౧౨౮

ఉ. కొందల మందకప్పగర • కూటవకూట విధంబుదోపగా
నందడిగాఁగ గూడి శర • జాలములఁ నిగుడించి మించనా
నందడి కయ్యమియ్యకొని • శౌర్యధురంధరుడైన రాట్సుతుం
డెందును జూడఁదానగుచు • నేపడిచెఁ రిపుకోటి నయ్యెడఁ.

౧౩౦

వ. మఱియును,

౧౩౧

చ. సాగనగు కెంపుసాంపుగల • చూపులఁ బుట్టిన కోవవహ్నిత్రాం
బాగలెగయంగ రాదరస • పూజ్యతరాజ్యము చేతఁ బైవయ్య
నెగడఁగజేసి యీనున న • నీకచరారులమీద దీపితా
శుగమరి, జోసియేయనది • సూరెలముట్టి దహించె వ్రేల్లిడిఁ.

౧౩౨

ఉ. ముక్కులు జెక్కులుంజెవులు • మూపులు వీపులు జానుజంఘలు
బక్కలు డొక్కలున్దలలు • ఫాలతలంబులు రంబులూరువు
వెక్కనపాటానర్చు శర • వేగమెలర్పఁగఁ జక్కుచక్కుగా
జెక్కుచు నుక్కడంచె రిపు • నేనల గ్రక్కున నుక్కుమీరగా.

౧౩౩

వ. ఇవ్విధంబున నయ్యోధవరుండు లయకాల కాలగళాభీలాలిక కీలికీలా కలాపం
బు మెరసిన తెఱంగునఁ గాండ్రపకాండంబులు నిగుడింపుచు నిజబలంబులఁ గ
సిమెసంగినం జూచి కోపాటోపంబున హేమరథుండుడగ్గరి.

౧౩౪

మ. విలనచ్చాప విలాసకాశల సమా • విరూపతతేజంబుతో
బలవద్భాణ పరంపర గురియఁద • స్థానంబు లావ్యోమభూ
తలమార్గంబులఁ బర్వవైరి జననం • త్రాసంబు నంజొల్పియు
జ్వలుఁడౌ రానుతుపై పయిన్నిగుడగీ • ర్వాణోత్తమూర్భీతిఁ.

౧౩౫

వ. ఇట్లు నిండిన,

౧౩౬

సీ. అమృత హీరాధ్యుఁ • డాశీవిషాభంబు

లై హేమరథుఁడేయు • సప్తములను

దిలలంతలై పోవ • దీవాశుగంబులఁ

బరగించి తచ్చతు + బలములెల్ల
 జరుకరితాంగులై + సమరవిదావంబు
 నొందంగఁ గుందించి + డిందువరచి
 చండకుండాకాండ + హిండితాంచితభుజా
 దండకుండలితతో + దండమలర

గీ. సర సకరపద్మ సవ్యాప + సవ్యముక్త
 నిలిడనిశిత శిలీముఖ + నికరములను
 సమర సమయసముదూత + సాహసశ్ర
 తాపదీప్తితుండై రణ + స్థలినిగుడ్చు.

౧౩౭

వ. ఇట్లు నిగుడించి వేడిమిఁజూపిన.

౧౩౮

వ. జ్వలనాంక్రుబరివోసి హేమరథుఁడా + శరవ్రసాహోజ్వల
 ద్బలవద్వర్మ మహావ్రభావుఁడగునా + భద్రదాయుపైనేయది
 క్కులునిండన్బను మంటమింట నెగయక + ఘోరస్ఫులింగావళుక
 గలయంబర్వజటచ్చి టార్భటులుము + న్నన్నట్టగావచ్చినక.

౧౩౯

సీ. ధశధశద్దీప్తిసం + ధానా చిరవ్రభా
 మారస్య గాఢాంధః కారమగుచు
 భుశభుశధ్వన ని + ర్గళిత నిర్ఘాతాప్తి
 జధిరీకృతాజాండ + భాండమగుచు
 ఘశఘశ స్వానగ + ర్భిత నిర్భరార్భటి
 స్తనితభీయాభవ + త్సర్గమగుచు
 గళగళన్నదసం + కలిత కూలంకష
 పూరితాకూపార + వారియగుచు

గీ. యుళయుళ స్వనభేదసం + జాతధూత
 వారిధాతాళ ధారాను + కారిఘోర
 వారి వాహంబుజనియించు + వారిదాస్త్ర
 మేసి భద్రదాయుడన లోస్త్రైః మిలగలంచె.

౧౪౦

ఉ. భూధర బాణమామగధ + భూధవుడేసిన సర్వలోకసం
బాధకరంబుగాఁగ బహు + పర్వతరూపముదాల్చి యప్పుడా
యోధన భూవిజృంభితః + లోద్ధత రాట్సుతుమీదఁ బెన్నిలా
సాధనముల్ నిగుడ్చుచును + సత్వరవృత్తి + గడంగ నయ్యెడఁ.

౧౪౧

సీ. భద్రదాయువంతదీ. వృంబై దనర్చిన
దంభోలిశస్త్రము + దృఢనిగుడ్చు
వదికోటి శతకోటి + యైతేజితస్వీయ
ధారావభాధాశ + ధళ్యమనయ
చటులమాగధనము + త్వరితాస్త్రంబుపై
నిగుడి మున్నెన్నంట + లెగయుచుండ
గండకైలముతోఁ + గదియంగ తత్పక్ష
ముల దచ్చిలాదుల + ముదుద్రుచి

గీ? గిరులఁ దరులఁ దదుద్బుద్ధ + హరులగిరుల
జరుల గిరులఁ దదుద్యాన + తరులనిరుల
మూలహీనంబులైపోవ + నేలగలిపి
చనియె శత్రుబలంబులు + సంచలింప.

౧౪౨

శా. బ్రహ్మశ్రుంబరివోసియేసెనపుడా + ప్రత్యర్థినాథుండునా
బ్రహ్మశ్రుంభమఖ ప్రపంచముభయ + భ్రాంతిస్థితఁ జెందరా
జిహ్వాప్రకమునైజనైన్యము నుతుల్ + నేయంగ సాక్షాత్పర
బ్రహ్మేశాన వరప్రసాదుడగు నా + భద్రదాయుపై నల్కతోఁ.

౧౪౩

శా. ఆవేళ శివవర్మధారియగు భ + ద్రాయుర్మహావీరుఁడా
ద్యావాభూములు ఘూర్ణిలఁ నిగుడుబ్ర + హ్మస్త్రంబుపై దోర్విలా
సావిరూఢత కుమారాలంబడఁ + బ్రత్యశ్రుంబుచేదానిని
జ్జివంబై దనరంగజేసె సురలో + శర్వాముల్ నేయగఁ.

౧౪౪

సీ. ప్రబలమాగధుడంత + బహుళమాయోవేత
రాక్షసాస్త్రంబేమ + రయమమీర
నది ఘోర శరభసిం + హావ్యాఘ్రనూకర

భువ్యకోష్ఠతరతః • ఖడ్గశల్య
 మ ఖయ్యగాకారమై • సఖరదంష్ట్రాయుధం
 బులుగల్గి నిజమాయ • లలరుచుండ
 శద్ధాత్రముల బాధ • దనరంగఁ జేయంగ
 మతీయు దుష్టనిహంగ • మార్గమునను

గీ. పక్ష చించూపుటాదుల • భంగపరుప
 వెండియునుచండ రాక్షసా • వేశములను
 బడలిక నొనర్చ దలపోసి • భయనమగుచు
 కడగుటయుఁజూచి భద్రాయ • డడరుకడిమి.

౧౪౫

చ. చటుల నిశాచరఘ్ను మను • సాయకమేసిన రాక్షసాశుగో
 దృట వికటాస్య దైత్యసము • దగ్రమక్షోగ్రమృగాండజాదినః
 ఘటనము బాపితచ్చరము • ఖండితమై పడఁజేసి మాగధో
 దృటబలమున్ దొలంగఘన • భల్లములన్ వడితురిపెత్తినన్,

౧౪౬

గీ. మగధదేశాధినాథుడు • స్మృత్తిచిత్తి
 వృత్తితో నంధకారాస్త్ర • మేయనదియు
 నలుదెసల చీకటులుగప్ప • బలసి, రాజ
 సుతుని పై రాగ నమ్మహా • శూరుడవుమే

౧౪౭

క. సూరాస్త్రుఁ బేసినదు | ర్వారాఖర్వప్రభాళి • రామంబగుచున్,
 భూరిత మోమయమగున్ | ధ్లో రాస్త్రుఁ గునులిచెడ నెదు • గురుతరశక్తిన్.

౧౪౮

వ. ఇవ్విధంబున •

అస్త్రప్రత్యస్త్రః - బులు నిస్త్రాణత నొందివైరి • నివ్వెరపడవా
 క్షన్త్రవరబలంబునన | ధస్త్రీశ్వర వర్మమహిమ • దనరంగననిలో,

౧౪౯

ఇటుల నిశ్చేష్టితుండేసిన నమ్మగ భేష్టరుండు సకల యోధవరులం బురికొల్పు
 కొని తానగ్రేసరుండయి రోధసీ కుహరంబు బగుల సింహనాదంబు నేయుచు
 భూరిభేరిరవంబులు చెలగించుచు శంఖకామోళంబు లొత్తుచు వేయుండు పాడు

వుండు పోనీకుండని యార్వులు పెడబొబ్బలు నలుగలు నింగిముట్టంజేయుచు
బరిఘాది సాధనంబు లడరింపుచుం గవిసినం గనుంగొనిః ౧౪౧

గీ. ఇటులఁ దనుఁజుట్టుకొన్నట్టి ♦ చటులకౌగ్య
ధుర్మలగు శాత్రువులఁ జూచి - ధైర్యశాలి
యైన భద్రదాయుఁ డతికరు ♦ శార్దూపృష్ఠి
దనర హింసించఁజాలక ♦ తడయకపుడుః ౧౪౨

౯. అంభోజప్రభవాండముల్ బగులమా ♦ ద్యచ్ఛాత్రపాలంభనం
రంభారంభ విజృంభమాణ విలయా ♦ భద్రాన వద్భాంక్రియా
స్తంభీభూత జ్వలేంధనాగ్నిభయకృ ♦ త్సప్తార్ణ వాగావకృ
చ్చంభచ్చంభము నెత్తె రాట్సుతుఁడుని ♦ స్ఫూర్తి ప్రభావంబునఁ ౧౪౩

సీ. అట్టిశిఖాగావ ♦ మాత్మహృత్పుటములు
భేదిల్ల నత్యంత ♦ భీతినొంది
ఘోటకరధరధ్య ♦ కూబరాన్నితులై వి
సంజ్ఞచే భూమిపై ♦ జచ్చినటుల
బడి మూర్ఛనొందినఁ ♦ బరగఁ గన్గొనిదయా
భుత్వబుత్తోనరి ♦ జిత్వరుండు
వీతాశ్రు శిస్తుల ♦ విగత హనులను
నప్తచే తనులను ♦ నయవిధిజ్ఞఁ

గీ, డగుటచేఁ జంపరాదని ♦ యాత్మసరసి
హర్షమెసఁగ రథావరో ♦ హాణమొనర్చి
సునయుగన్గొని పాశబం ♦ ధనమునొందు
మజ్జనకుని గనుంగొను ♦ మాన్యచరితః ౧౪౪

లవంతమైనసర్పము చలిచీమలచేతఁజక్కు ♦ చందంబునఁదా
లయుతుడయ్యును శాత్రవ బలములచేఁ బడియెడై వలరహితుడై ౧౪౫

గీ. అదియుగావునఁ దొలిబాము ♦ లండుఁజేయ
పాపపుణ్యము లనుభవిం ♦ పకతొలంగ

వెంతవారలకైన ము ♦ న్నిదినిజంబు
వీరి విడిపించుటకీర్తి ♦ విభవమెనంగ.

౧౪౭

భద్రాచార్యుడు హేమరథుని జయించి జనకుని విముక్తుని గావించుట

మ. కావున జననీజనకులు బంధనంబుల విడువుమనిన నలండట్లుజేయుట, ౧౪౮

క॥ బాధాసంయుతకన్యా, గోధన ధానాద్యబాల ♦ కుల,ముందుగనం
భాధంబు నొందకుండయ, శోధనుడగు రాజసుతుడు ♦ సుఖులుగఁజేసెన్

గీ. మఱియు దక్కినబంధవా ♦ మాతృమిత్ర
భృత్య భటదాసికాదుల ♦ వేరువేర
విడువ నియమించి క్షణమాత్ర ♦ వివశులగుచు
మూర్ఛదేరిన శాత్రవ ♦ ముఖములరసి.

౧౪౯

మ. అవినీతాత్య వరోధకాంతలఁ దడి ♦ యశ్రీమనోమారుతో
జ్జవద్దోటకముల్ గిరిండ్ర సదృశఁస్తంభే రమంబుల్సువ
ర్ణవిధానేక శతాంగముల్ సురుచిర ♦ ప్రాయస్థదాసీతతిక్
వివిధాలంకరణంబులఁ గొనుచును ♦ ద్వేగంబు వాటిల్లఁగాక.

౧౫౦

మ. విరభుండై తగినట్టి హేమరథుని ♦ ర్వీర్వుడునై యుండఁదు
ర్భరపాశంబుల బద్ధుజేయుచును ♦ ల త్రాణప్రియా మాత్యో
త్పరసేనాధిప నాయకావళిని ము ♦ స్పంధించి యున్నుక్తుతా
సురుమంత్రిశుల దాపునన్నిలపియ ♦ య్యుర్వీశ పుత్రుండొగిన్

౧౫౧

క. ఓమఃత్రులార, యిపుడీ హేమరథాదులను గొనుచుఁహితవర్తనతో
మీమీ పురముల కరుగుఁడు! సామంతులతోడ ననిన ♦ సంభ్రమమలరక.

చ. ప్రతిభట సంహతిక్ మునుప ♦ రాజతులై తగు మంత్రినాయక
ప్రతితులు, యోధముఖ్యులు, వి ♦ పద్దకతోక, పునస్సజీవన
స్థితులయి రా కుమారుని, ను ♦ తింపుచు విష్ణుయ మానమానసా
న్వితులయి వజ్రబాహుకడ ♦ నిల్చినమాహిత చిత్తవృత్తిచేన్

౧౫౨

సీ. ఓరాజిఁవినుమిమ్మ + హారాజ తనయండు
 భూమిఁజూడఁగవచ్చి + పొదలుచున్న
 యింద్రుఁడో చంద్రుఁడో + యిసుఁడోయువేంద్రుఁడో
 తెలియంగవలవదీ + తెఱఁగుమనకు
 మనమహాభాగ్యంబు + మనతపఃఫలమెన్న
 నాశ్చర్య మయ్యెనీ + యవనిలోన
 భన్యుడై తగినయీ + ధరణీశ సుతునిచే
 విజిత్తులై రివులెల్ల + వెగడుపడిరి

గీ. చెల్లగి,యితఁడు మహాయోగ + సిద్ధుడేమో
 మఱితప్తస్సిద్ధుఁడో లే + సురవరుండా
 కానిచోనీయమానుష. / కష్టమితని
 చేవిజ్ఞుంభించునా + యింత జెప్పనేల?

౧౬౧

గీ. ఇతని జననీజన్మకుల,ము + న్నెన్నిచూడ
 బావ్యతీ సరమేశ్వరు + లుర్విలోన
 నిముషమాత్ర శతాక్షోహి + గీబలంబు
 బలవదాశుగముల బయ + ల్పడనడంచె.

౧౬౨

౫౧ బహువిధంబుల స్తోత్రంబులొనరించి

౧౬౩

గీ॥ ఇవిధంబున నత్యంత + హృష్టు లగుచు
 మహామహాశ్చర్య సంయుతా + మాత్యవరులు
 తోషమలరంగ వరమహా + త్ముడవటంచు
 బలుకుచుండంగ నచ్చుహా + భాపుడపుడు.

సీ॥ విస్మయానందాను + విధుఁడనందాశ్రు
 పిహితాక్షుఁడును ప్రేమ + విహ్వలుండు
 నైనట్టి జనకున + భర్తమాదటజేరి
 దండ ప్రణామముల్ + దగ నొసఁగి
 నా రాజ ప్రణయాశ్రి + నభినదన మొవర్చి
 భన్యునిగని గాథ + తరముగాఁగ

బరి రంభణమునర్చి + బంహిష్ట మోహంబు
నొనరంగ నిట్లను + నో కుమార

గీ॥ నుశువుదేవుడవో మను + మ్యుడవో లేక
మారుడవో పరమేష్ఠివో + హరివా తలఁప
నీదు జననీ జనకులెవ్వ + రేదిదేశ
మేది నీనామము వచింపు మిద్ద చరిత.

౧౬౩

సీ॥ ప్రత్యర్థి వర్యసం + బద్ధులై విద్దులై
హాస తేజలయి మృతు + లట్ల యుండు
భీరూభవదమాత్య + భృత్యాదుల సపుత్ర
ఫత్నుల గాఢయా + పరుడవగుచు
విడిపించితివి మహా + వీర్యభైరవోజ్వల
శ్రేణోబలోన్నతుల్ + తేజరిల్ల
నీ విక్రమ క్రమ + బెల్లు నీకు ఘటించె
మహిత దేవాసురి + మానుషాత్మ

గీ॥ మైనలోకత్రయముఁగెల్వ + నలపుఁ జలము
గలుగజాలిన నీవంటి + ఘనుని ఋణము
దీర్చుకొనలేను ధరన , ముద్దితసహస్ర
జన్మములకైన దివ్యతే + జప్రదీప్త

౧౬౪

సీ॥ తగునిదం పుత్రమి + త్రకళత్ర పూజ్యరా
జ్యవరంబనక సర్వ + మలరవిడచి
ఘనమదీయాంతరం + గమునిచ్చ నీయందఁ
బ్రేమబంధంబునఁ + బెనఁగదలఁతు
ననఘవచోయుక్తి + ననువదింపుమునేడు
కడుమత్ప్రియంభావు + కుడవునీవె
యలరు మదీయశు + దాంతకాంతలనెల్ల
త్వతధీనత జరింప + దలఁతునిపుడు

గీ॥ తవిలిసిపు జితేంద్రియ + త్వమున నునికే
తోచె నామదిగాననం + తోష మొదలె

సర్వము వచింపునను నీవు + నిర్వహింపు
దేవుడవుగాక పరుడవే + భీరవర్య.

౧౮౦

క. అని యివ్వధమున జనపతి! వినయంబునఁ బల్కుఁడైర్య + వీర్యఘనుండ
జ్ఞననుతుడగు భద్రాయువు! ననునొందగ నిట్టులనియె + నందఱువినఁగన్. ౧౮౧

సీ. ఇతఁడు వెళ్ళనుతుండు + కుతలాధినాయక
సుసయాఖ్య మత్సఖ + సూర్తిఁనొందు
నేనితనింట వి + నీతమజ్జననితొ
సతతంబు వర్తింతు + సౌఖ్యగరిమ
భద్రాయురాఖ్యచే + బరగుచు వర్తింతు
వెనుక వచింతు మ + ద్వృత్త మెల్ల
ఘనమదంబున విన్ను + గాసినొందించిన
పరిపంధి బలమెల్ల + బడలుపడియె

గీ. మునుసభృత్య సుహృన్మంత్రి . ముఖుడవగుచు
నిజపురంబు బ్రవేశింపు + నిర్భయముగ
శత్రుసాధ్వస మొక్కింత + సరకుగొనక
నమ్మదంబున వసియించు + జనవరేణ్య

౧౮౨

మ. అదియుంగాక మదంచితాగమనప + ర్యంతంబు దుర్బుద్ధిభా
జ్ఞుడమత్సఖల శత్రుతాచరదధ + ర్మప్రత్య నీకావళి
వదలంబోవక బంధనాలయములో + వర్తింపగాఁ జేయుము
ద్యదయప్రాప్తిని నేనుఁజూయెద మదీ + యాగారముంజేరఁగాన్.

౧౮౩

గీ. విశ్వజననాది హేతుత్వ . విభవమొందు
నమ్మహేశ్వరు కరుణనా + యందుఁగలదు
గాన శాత్రవులఁ, దృణాయ + మానముగను
జేయఁజాలిన నేగల్గఁ + జింతవలదు.

౧౮౪

మ. అని యీరీతినిఁ బల్కి యాపృపతిము + ఖ్యాజ్ఞప్తిఁ జెన్నొందినం
జనితానంద మమందమై నిగుడసా + జన్మాత్మ భద్రాయుడ

తృనిశాంతంబున కేగి తత్ప్రథమవృత్తి • త్తాంతంబు నాద్యంతమై.
దసరణ దల్లికి వైశ్యవర్యునకు మో • దంబేర్పడక జెప్పినా.

౧౭౭

మ, దయతోడకే జనయిత్రుని తాత్పర్యము • ర్థహూణ మామోదయో
దయదాలింగన మశ్రువాతనముమో • దంబాప్త జెన్నొంది న
జ్ఞయవద్వైశ్యుడు గాజుత్రునిబరి • వ్యంగంబునంజేర్చిన
ర్యయవృత్తి వసియించెనానృపునిన • భావించుచు నిచ్చలు.

౧౭౮

నీ ఆవరణబాహుండ • నాహతాత్సహసం
హుధుడై నైజావ • రోధయువతి
పుత్రమిత్రమాత్య • భూరిబలాన్వితు
దగుచునవిచ్చిన్న • నార్హమొంది
నమరహాపావశే • వైవదాతిత్తురగమా
తింగళతాంగాది • తతులుగొలువ
నరివరావహృతార్థ • సరణేబునాపున
స్వీకార పూరితా • నేకశోక.

గీ. భారసహితుంధగుచు బటు • పటహభేరి
కానినాదంబు లొలయంగ • గాతుకాత్త
చిత్తమిగురొత్త నిజపురి • శ్రీశమృద్ధి
బాబుచు భద్రదాసనంబుపై • వెలయుచుండ.

౧౭౯

వ. తదనంతరంబున.

౧౮౦

ఋషభయోగి భద్రదాయువునకు బరిణయం బాసర్పదలంచుట.

క. నిరుపమ తేజః సాక్షాత్ పరశివుడగు ఋషభయోగి • భక్తుండుప్రియ
కరుడగు భద్రదాయువునకు నిరవారణగల బెండ్లి నేయ • నిదిశోటియ నుచు.

౧౮౧

మ. శతమన్యు ప్రభుతావిలాసుడుమహై • శ్వర్యండు సీమంతినీ.
నతికృష్ణితి భర్తయై వెలయునా • చంద్రాంగదా ధీశుస
మృతుడై కన్యానిత్యపర్యలకు నం • భావించి భద్రదాయుడు
న్నతి సౌందర్య పరాక్రమ క్రమము ని • న్నాణెంబుగా జెప్పుచు.

౧౮౨

మ. సరేంద్రా; స్వస్మహానుభావుడు శేషసరపతి శిరస్స మభ్యర్చిత శాసనమండై
 పాకశాస నుండనందగుగరభలోపలత్యమాణశేఖ చక్రలాంఛనమండై చక్ర
 ధరుండ నందగు, నిర్జితమస్మఘండై హరుండనందగు మహానాహితరాజ
 హంసమండలుండై కమల సంభవుండనందగు అక్షిజనకుండై సముద్రుండ
 నందగు ననవరత ప్రవృత్త దానాద్రి కృతకరకమలుండై దిగ్గజంబనందగు
 మహాశ్చర్యంబులకుఁ గర్త సకలశాస్త్రంబుల కాదర్శంబు మిత్రమరడలంబు
 సకు దయశైలంబు సహితజనముల కుత్సాతహేతువు సాహసికులలో ధాశే
 యుడు, వినతానంద జనకుండై వైస తేయుండనందగు చాపకోటి సము
 త్సారిత సకలారాణి కులచలుండై వైశ్యుండనందగు నతని జన్మక్రమంబు
 తెలియంజేసెద నాకర్ణింపుము.

శివయోగి చంద్రాంగదునకు భద్రదాయువు జన్మాదికము చెప్పుట

సీ. అధిప, దశార్చదే • శాధనాధుడు వజ్ర
 బాహుడనెడు నొక్క • పార్శ్వపుండు
 తగుపూత్ర సంయుక్తి • దారరన్నంబును
 రోగప్రీడితయని • రోసివిడశ
 విడచిన నారాచ • వెలదికి నుదయించు
 సనయండు నావల • సనుసమస్త
 విద్యలెక్కిగి సం • పద్రూపుఁడై నట్టి
 శివుని వర్మమునఁ బ్ర • సిద్ధిఁ జేరితి

సీ. ద్వాదశ స్థానగజభలో • దాక్షుడగుచు
 తనదు పితృసంకటము బాపి • ధన్యుడై న
 యొక్కవైశ్యుని పురమున • దున్నవఁడు
 మాన నీపుత్రికనుగుణం • డైనవాఁడు

అక్షర 3

రాజకన్యలలోధన్య • యై జగతిని
 వెలయు నీసుతకమ్మహా • వీరవరుఁడు
 భర్తయై యుండెనా, మహి • పాల, నీదు
 జననసా ఫల్యమెంతని • సన్నతెంతు

సీ. అతఁడు భద్రదాయువను సమా + భ్యును వెలుంగు
నార్యనుత శీఘ్రము వివాహ + కార్యమునకు
నిచ్చయింపంగఁ దగునని + ఋషభయోగి
నిజగృహంబున కేగె నో + నిర్మలాత్మ.

౧౪౫

స. నిజగృహంబు నందుండుచు నొక్కనాఁడు.

౧౪౬

సీ. శ్రీమంతుఁడైనచూ + ఋషభయోగీంద్రుండు
భద్రదాయుఁగనగ సం + భ్రమమెలర్చ
వచ్చిన నయ్యోగి + పరుఁగాంచి సాష్టాంగ
దండప్రణామముల్ + దగనొసర్చి
ముకుళిత హస్తఁడై + మ్రోలనిల్చినఁ జూచి
నవ్విగాఢాలింగ + నంభానర్చి
యోవుత్ర మగధదే + శోదీర్ఘబలముల
గెలచి వచ్చిననీడు + బలిమి కలిమి

సీ. నెంతవర్జింతు వినుము భూ + మీశ్వరాగ్ర
గణ్యః చంద్రాంగదుని పుత్రి + గలదు కీర్తి
మాలిని యనంగఁ దగునది + మానసియ
నీవు బెండ్లాడవలయును + నిక్కముగను

౧౪౭

*సీ. అతఁడు నీకిచ్చుటకు + మది హర్షమొందె
నీసఖుఁడైన యొక + లిస్సు నీతిమంతు
గా విచారించి వంపుమ + క్కన్యఁజూచి
వచ్చుననిచెప్పి చనియెన + వ్యరయకుండు.

క. యోగీంద్రుఁడు చెనభ | ద్రదాయువు తనచనువు నెనయు + నవనినురునితో
శ్రీయుత సత్కన్యామణి | నీయెడఁగని రమ్మనుచు మ + హేచ్ఛతఁ బలికె

పాఠాంతరము *సీ. అతఁడు నీకిచ్చుటకు మది + హర్షమొందె
నీసఖుఁడైన సునయుండు + నీతిమంతు
డితఁడుజని తస్సమాచార + మెఱిగినీడు
కోర్కి సఫలంబుగాజేయు + గుతుకమనను.

౧౪౮

గీ. అహ్మహీనురుఁ డలరిచం + బ్రాంగబాధి
నాయకునిగాంచినాతడొ + నర్పు భక్తి
కలరి యాత్రి మాలినీ + కలితయాప
లక్షణంబు లనరయుచు + దక్షణంబా

క. వచ్చి ధరణీకతనయుని | గ్రుచ్చి కవుంగిటనుజేర్చి + కొని వినయముతో
నచ్చు పడతద్విలాసము | నెచ్చరిక పదింపఁ దొడఁగె + నీహితవృత్తి

ఉ. చూచితి దేవతాసతులఁ + జూచితి యక్షపయోజనేత్రలఁ
జూచితి నాగకన్యకలఁ + జూచితి సాధ్యవధూల లామలఁ
జూచితిఁ గిన్న గాంగనలఁ + జూచితి నర్వజగల్లతాంగులఁ
జూచితిఁగాని యీపడఁతి + జోడగుచేడియ గాననేకడఁ

౧౪౭

గీ. తలిరులు తాబేళ్లు + కమలగర్భంబులు
కడళికాండములు సై + కతముసుడియు
వ్వినుతరగలుకను + వీనుల జాడరి
శైలముల్ బినములు + సారసములు
దరము దర్పణముకుం + దములు ప్రవాళంబు
కనకంబు మీనముల్ + కార్ముకములు
సిరులర చందురుం + డొరపైన తేటులు
కటిమొగుల్ కమలంబు + మొలుపుతీగ

౧౪౮

గీ. లునుకొగలునువ్వు బువ్వును + వనజవైరి
శీలలు నవనంభ్యులును పూగ + ములునులతలు
పనటుల సిరేఖకూపంబు + లనటులుకరి
కరములును గాళెలును మేను + లలరజోలు

౧౪౯

గీ. పొరజోని మేఘంబు + పొలివోని చందురుం
డలిగాడ్పుసోకని + జల జములును
జగిలిగి బాయని + సొగసు సంకెగమొగ్గ
నిద్దంపుటప కంజ + యద్దములును
చిలుకముట్టని బొబ + ఫలమంచ లంటనీ

మాడులు కోవెలత్ ♦ జూడనట్టి
తలిరులు నెలడాల ♦ నలయని రిక్కులు
మెరసి నిల్కడగతి ♦ మెట్టుగుత్తిగ.

౧౯౫

గీ. తురుము నెమ్మొము గన్గవ ♦ యొరపునాన
చెక్కుల ధరంబు భుజములు ♦ జేతులునఖ
ములును మైవన్నె లైవగ ♦ ముద్దరాలి
నరచితంబుగ నలువ ని ♦ ర్మించెనేమొ.

౧౯౬

గీ. నలువ వికచశిరీషకో ♦ మలప గ
మిందు మృదితామృతంబులో ♦ నెనయజేసి
త్రిముఖములఁ ద్రిజగత్త ♦ శ్రీవహించి
కడమ ముఖమున నిర్మించె ♦ గమలముఖని.

౧౯౭

క. వెలదుక కన్నులకాటుక | పులుగులగుటఁ దెలిసియెగరఁ ♦ బోయాననిక
న్నుల పలుతుఁడు దులనొడ్డిన | చెలువున ముంగురులుదనరె ♦ సింగారముగాక

ఉ. మేనికడానిలోనిజగి ♦ మించిన మంచిమొగంపు సొంపుడాల
చాలమడుంగునంజరుత ♦ పాయమునంబారలాడు జోడుతా
వాలుగమొల్లంగఁదెలి ♦ వాలుకనుంగవ స్తుల్లసిల్లున
బృలిక కంచులోకములు ♦ ప్రస్తుతిఁజేయును బ్రస్ఫుటంబుగాక.

౧౯౮

గీ. కలికి నిడు సోయగపు లు ♦ కన్నుగవల
వలన గ్రుమ్మరు లావణ్య ♦ జలధి నడును
జెలువు గరచింపఁ బూనిన ♦ నేతువనంగ
భాసురాంబుజలోచన ♦ నానమెరసి

౧౯౯

సీ. అధరామృతప్రవా ♦ హప్రతిక్షణజాత
నూతన బుద్బుద ♦ త్రాతమనగ
యావ్వన మన్నన ♦ ద్యానవాటీలన
డాడి మఫలబీజ ♦ తతియన
నాననపద్మన ♦ ద్మాలి యాంగణనీమ

రంజిత మూక్తిక ధృంజమనగ
సింబద్వికచముఖ ధ్రాంచత్ప్రమోదినీ
రసపూరకోరక ధృంజమనగ

గీ. లలిత రదనాంశు కారణ ధృంజమనగ
పంచబాణప్రతాప ప్ర ధృంజమనగ
శాసనాక్షర సంతతి ధృంజమనగ
గాంతకాంతామణీదంత ధృంజమనగ

౨౦౧

గీ. వరుసయై యెక్కువలుతక్కు ధృంజమనగ
యొక్కతీరున బెంబొందు ధృంజమనగ
పద్మరాగాలి బెనగొని ధృంజమనగ
తావిన కల్యాణితునుకన ధృంజమనగ

౨౦౨

గీ. కన్నుల విలుకాని యెన్నికజూతువా
జంజాళి యననాపస్త ధృంజమనగ
చక్కరవిలుకాని ధృంజమనగ
చిలుకుల నగవెల్లు ధృంజమనగ
రాచిల్లు నెక్కెడు ధృంజమనగ
విండ్లనగను నట్టు ధృంజమనగ
సింగారమైనట్టి ధృంజమనగ
పలుకయనం దోచు ధృంజమనగ

గీ. మరుల శ్రీపుత్రుడనుమాట ధృంజమనగ
జెయుచందము దోపన ధృంజమనగ
లగుచు శ్రీమలంగెనా ధృంజమనగ
భ్రమరకుంతల జూపట్టు ధృంజమనగ

౨౦౩

గీ. అలరువిల్లుడనెను గేస్తు ధృంజమనగ
లలిత శృంగారలక్ష్మీ వి ధృంజమనగ
లలివినీర్మించుటో దొలు ధృంజమనగ
నిలిచిదోయన దనురాఠ ధృంజమనగ

౨౦౪

సీ. అనురాగ కర్మభా • క్షణకక్షేలములన
మకరాంక కన్యకం • దుకములనంగ
సరదేహ జన్యలా • వణ్యపుంజములన
స్వాంతసరోజ్జ్ఞో • శములనంగ
సుదనమోహనభూతి • పదకరంజములన
గంతునిర్వక్రచ • క్రములనంగ
హరిమృణాళసం • చారకోకములన
భవమహీ రుహముల • ఫలములనంగ

చధికలోక జగీషావ్ర • వర్తనవ్ర
భవపరిశ్రమలాలన • పంచబాణ
సుఖనివాస గృహములన • సుందరాంగి
కులుకుగుబ్బలు దనరాంక • భూలుపుమీర. ౨౦౧

క. గృహకాంచ నాచలాచల దళదురు నంజీవనీల • తాన్యములనక
విలసిల్లె దదురోజయు గళమనందగు లీలచేవి • కానము దవరక. ౨౦౨

చ. మెఱిగుదొరంగు తుందమను • మేలిమిబంగరు రంగుటాకునక
మరుడు తదీయరూపమహి • మాతిశయంబున కన్యమీడుగా
దొరయదటంచు కజ్జలము • తో లిఖించిన నాగరంబనక
సరసిహాక్షి చక్కనగు • శ్యామలరోమగణంబు సాంవగుక ౨౦౩

క. చూపట్టసట్టి పొక్కిలి లోపల విలసిల్లు కనద • లోలమనోభూ
దీపపు కొడియన నూగా రావూర్ణ శశాంకవదన • కందంబయ్యెక ౨౦౪

గీ. అంశుక వ్యాప్తిచే మధ్య • మాస్తి కత్వ
మొగివరామరిశించిన • యొనరుననుచు
నంబుజాక్షి మననుపట్టు • ననుటగాని
తలచిచూడ గృకత్వంబె • దానికిరవు. ౨౦౫

చ. ఉరుకుచ కంభపాతమున • కోర్వకనో? యటుగాక భావిన
త్పరున కరోరుపాశమునే • బుట్టిన భేదముచేతనేమి? యా

సరసిరుహాక్షీ నెన్నుము + చారుకృత్యముబూనె గానిచో
గంగా నది నది నది నది నది నది నది నది నది నది

౧౧౧

మ. సరసిరుహాక్షీ నెన్నుము + చారుకృత్యముబూనె గానిచో
ద్యల సద్భావము సద్భావము క్రమము పాం + ధరాణికోటిం జలా
చలవృత్తింభజియింప జేయగ జయ + స్తంభంబులన్ నిల్పెనా
గలనన్ భీతమృగీ విలోచన తొడల్ + గన్పట్టెకం పట్టుగాన్.

౧౧౧

క. అంగజుడనియెడు సామరి + బంగారపు రంగులన్ వి, భాగింపుచు మున్
రంగాయించిన గుడెలన + సంగన జంఘికలు దనరె, నద్భుతరీతిన్.

౧౧౨

గీ. జంఘికాగతలావణ్య + జలధి జనిత
శుక్తలయ్యె బదంబులు + స్ఫుటిత తత్పు
ముఖవినిర్యస్మణులు చంద్ర + ముఖ నఖములు
గాని సుమతారకలు పోల్కెన్ + గానవయ్యె.

౧౧౩

గీ. తారకలు సరిగాజేయ + దగదు నఖన
మాస మొసరుట కనిబ్రహ్మ + యమృతబిందు
తతికి నిల్కడవన్నియ + దగనొనర్చి
వెలచినఖములు నిర్మించె + జెలువుదనర.

౧౧౪

ఆ. అంగజేభ శిరమ + నంగ వక్షముదోచె
గుంభయుగమురీతి + గుచములలరె
గరముపోల్కెరోమ + గణము జెన్నొందెడ
దగ్రముగతినాభి + యలరుచుండె.

౧౧౫

చ. అతివ విలోచనంబులు శి + తాబ్జములంచు గనీని కామివ
స్థితి నిరుమేనులంద నరి + శ్రీ హరి నిల్చిన జూచిలక్ష్మిత
త్పతి నెడఁబాయలేక కను + పాపల నేనెవమొప్ప నుండెన
ప్రతిహతవృత్తి జెందునన + పయినిగాభవి నెన్న నిచ్చలున్.

౧౧౬

గీ ఊదతము దరంబనందగి ♦ యొప్పుచుండ
మధ్యమ ను మధ్యమంబయి ♦ మలయుచుండ
బొమ్మలలతుంట నింటికి ♦ బొమ్మగట్ట
బురుదు చాటించు జెలియపొ ♦ బిరుదు లెపుడు.

౨౧౭

చ. చెలువగుతావి మోవిరుచి ♦ చేద గగు కెంపులసొంపు పల్కువై
నలరుల వింటిదంట విర ♦ హత్తుకులై జరియించు పాంథులక
గెలిచి జగంబునన్ బిరుద ♦ కిలితనై జ జయాంక నాక్షరం
బ లలలి, గీలుకొల్పెనన బొల్పెల ♦ సన్మదిరాక్షి దంతముల్.

౨౧౮

క. కందర్పగ వాలానపు | పొందునదగు గర్తమనగఁ ♦ బొక్కిలి మెరసెన్
సుందర తచ్చరణాగ్రస | సుండుక మన్నరోపురాజి ♦ యలరాఁ దగఁ.

౨౧౯

క. సొగసుగు నగు మొగ మనియెను | తొగరాయని దండనుండి ♦ తోచిన
బలుకెం | జగిదగిన సాంధ్యరాగపు | వగయన జగురాకుబోడి ♦ వా

తెలువెలసెన్ . ౨౨౦

సీ. చేతో గృహంతరా ♦ నీన మానాంబక

వీక్షణోత్సవదగ ♦ వ్వాక్షుల న

వదన సంపూర్ణలా ♦ వణ్య స్రవంతికా

విహారదంజననామ ♦ విహగమలన

గమనీయ దరహాస ♦ కలశాంబునిధిభాస

మానసీలోత్పల ♦ సూనములన

లసమాన్వితప్రీతి ♦ లాకుంద మాలికా

కలితద్వి రేఫయు ♦ గళమనంగ

స. మహితదృష్టి యధేష్టగ ♦ మననిరోధ

కశ్రేష్ఠకూప కృతకోప ♦ కమరూప

లోహితోపాంతముల జగ ♦ లోభనీయ

మగుచుదన రుచగున నే ♦ త్రాబ్జయుగము

గీ. మరుఁడు సార్యభామ + బిరుదుఁ గైకొనితన్ను
ఖంబు భద్రపీఠి + గా నొనర్చి
మెరుఁగు గరికపచ్చ + మేలుకట్టానరింప
బోలుననఁగఁ గలికి + బొమ్మ లలరె.

౨౨౨

గీ. వెలది కక్షభాగ + ములు చెలువొందెనా
పుల్లహల్లకముల + పోల్కెదనరి
లేతలైనదండ + చేతులువిలసిల్లె
వానితూడులనఁగ + వన్నెమీరె.

౨౨౩

చ. సిరి, హరి రాణివాసమయి + చెల్వగు నైరిక సారసారసం
బరిమురి విభ్రమద్రుమర + కాంచితసంచితమైన వాసనా
భద్రమునఁజెందు మోమగుచు + భాసిత తత్కమసియ పేశల
స్ఫురిత మృణాళమోయనఁగఁ + బొల్చెను నాసిక సారసాక్షికిన్.

౨౨౪

క. అరుల జయింపఁగ జలజము | వెలదుక జిగఁదగు మొగంబు + వెనుక
కరుగ న, య్యలకముల పొల్పు దెలుపుచు | నభులక్కడ నిలచియుండఁ
ననఁ గచమలరెన్ ౨౨౫

గీ. తగు ధనుర్మీనములుగూడి + మగువ భృన
యనములయినను గురుడు నా + సను మొలం
మాక్తి కాకృతి దేదీప్య + మానుడగుచు
వెలముఁ దానేల్లకై నను + నెలపు బలిమి.

౨౨౬

చ. పొలుపగు గుబ్బలన్ బటువు + పుల్లుల మెల్లగ శంబరారి పొ
క్కిలి నెలవై జెలంగ జవి కీలని సోలకజాలముంచి త
త్కలిత నిగ్గిల సూత్రమున + కై యమరించినకితిదోచె న
య్యలి కులవేళితిగి మెరు + గాగు చినోడిమునొంది పొంగుగిన్.

౨౨౭

గీ. జలజసాయకుడమ్ముల్ + సానబట్టు
రత్నమయశాణ చక్రమా + రమణిషిరుడు
దాని జగికుందనపుబంది + యానుకొను
దనరనందు వసించిన + దరులుతరులు.

౨౨౮

క. అలికంబరనెలఁ దెగడిన | నలికంబునచూపు దెగడు ♦ టది చిత్రముగొ
దలకంబుమొయిలఁ దెగడిన | నలకంబును గళము దెగడె ♦ నారతలంపన్ ౨౨౮

క. వలమురిగళమైతగఁ గలువల మురిగొనులే తనగవు ♦ నసుధాస్థలిపై
గల మహిళామధ్యమమే | కల మహిళా మధ్యమంబు ♦ కమనీయంబై ౨౨౯

క. ఆవర వర్ణనియధరం | బావరవర్ణని సుధాస ♦ మన్విత మగుచున్
భావిదితయైన యాసతి | భావిదితయన గ మిగుల ♦ భాసిలుచుండెన్ ౨౩౦

క. సరమాతను వసిత్తోర | స్సర మావేనలి సుధావ ♦ సరమానుడిమేల్
సరమాపొక్కిలి రత్నవి | సరమారదనాళి చెలిను ♦ సరమా పొగడన్ ౨౩౧

క. ఆరమణిరో మగణకబ | కీరమ్య కుచంబు లలరె ♦ శ్రీదన రారన్
ధారాధర ధారాధర | ధారాధరములు తిరస్కృతములై దనరన్ ౨౩౨

ఉ. జంబుగదేకచంబు , జలజంబుగదే మొగమా మణీనమా
జంబుగదే దావళిగ ♦ జంబుగదే నడతార హేమపుం
జంబుగదే యొడల్ మలయ ♦ జంబుగదే మయితావి చంద్ర తే
జంబుగదే స్థితంబునని ♦ జంబుగదే నడుమెన్నబోటికిన్ ౨౩౩

వ. అని యివ్వధంబున వివరించి ౨౩౪

గీ. ఋష భయోగీంద్రుఁ డెపుడు నా ♦ హృదయమందు
స్ఫురణఁ బుట్టించుటయుఁ జేసి ♦ భవనములను
గలుగు కన్యలఁ గంటినా ♦ కంకివంటి
చెలినిఁ జూడంగ లేదయా ♦ శ్రీదవిభవా ౨౩౫

వ. అని యివ్వధంబునఁగీర్తిమాలిని సౌందర్యాదిగుణంబు లేకతంబునఁదెలియం
జెప్పిన నారాజ సూనుఁడు సంతృప్తాంతరంగుడై యుండె నట్టియెడ ౨౩౬

గీ. అంతనక్కడఁ జంద్రాంగ ♦ దావనీశుఁ
డాపులన్ముజూచి పలికె భ ♦ ద్రాయువునకుఁ
గీర్తిమాలిని నొసంగినే ♦ గీర్తిశాలి
నైతి మీకంకిఁజేసినది ♦ హర్షముగదా ౨౩౭

క. అనవారలనిరి జనవర | యనుపమ సౌందర్యధుర్యుఁ డాద్యుఁడు భద్రా
యునికంటెవరుఁడు లేడీ | వనధిపరీతమగు భూమి యల నుములోనన్, ౨౩౮

వ. అనివారు సమ్మతించిన నంతఃపుర స్త్రీలలో సాధ్వీరత్నంబగు సీమంతి
నికీ భద్రాయురభ్యుదయాది కాద్యంతంబు వృద్ధబ్రాహ్మణ ముఖంబున
వివరించిన నాకీర్తిమాలినివిని తనమనంబునకు భద్రాయువు సాక్షాత్క
రించి నట్టయినఁ గరణత్రయంబు నతని యస్థనంబు జేసియుండు నమయ్య
బున, ౨౩౯

సీ. ధారాలసితవారి యధారాలసితసరా

ధారాలసితహంస యరమగుచు

ఫదన నిర్యత్సదా యనవన మానసదురా

నదన వార్తికవిద్యు యదుదయ మగుచు

భావ జరితహంస యభావ పల్లవికాధి

భావ కృత్యనితపుం యభావ మగుచు

హల హలేత్యగుహాప యహలవిలాస భృతిదో

హల భుజాబల కృషీ యలము నగుచు

గీ. దేదివద్ధాతు భూతలో యత్థితలలాగ్ర

వితత సీవద సీవనీ యపతదనమకు

నుమన ముద్గీర్ణ ఘుఘుఘుమ యత్సరభీభూత

లంబదగ యనంబు దాడంబ యరంబు దోచె.

౨౪౦

చ. పలుతాపంబుల నావసోపములు జూ యపట్టంగ నిట్టట్టుగా
సినలసె స్ఫుటవలంతి దీనికిఁ కలై యత్యప్రక్రియల్ జేయగా
వలె నంచున్ ఘనుడంత వృష్టిజనిత యవ్యాపారముల్ జేయగా
బులకల్ మేనజనించిమించెనన మున్ యబొల్చెన్ దృఢాంకూరముల్, ౨౪౧

చ. క తల భూముఖస్థలుల యజెందుచుముందు వివిక్త రక్తకే
టకము లనవ్యా తాపవిలు యతస్మహిత తృప్తమయుండు పొందుఁబా
యక గిలిగింతఁ గొల్పఁ దరు యణారణదీధితి మత్ప్రవాళపా
త్తికల సరుల్ ఘటించెనన యలీలగనండనరారె నత్తటిన్, ౨౪౨

చ. ముసిముసి ముమ్మున న్దనరుఁ * ములైపుటత్తులనం దృఙాంతనర
వనదురు శీకరరేబులన * వద్యత దంతర కీలితంబులై
మిసిమిపసిండి కెంపులన * మించుమెఱుంగు పురుంగు లొప్పెనా
నసిగలచోట గాటముగఁ * జాలుపు వానలులేని వేళలన్.

౨౪౩

మ. వినుతప్రాప్త యోధాక్రమ స్తనితయై * విద్యుల్లతామూర్తియై
తను మార్గాగత వృత్తి మభ్యసనయై * భారావ్రవాళై కయై
కనదుత్తుంగ పయోధరోల్లననయై * కమాంబ రోపేతయై
ఘననంగంబున వృష్టిజూడఁదగె లో * కంబుల్ మదిన్మేచ్చగాన్.

౨౪౪

క. అహమహమికా వివాదం బహర హమా స్తనిత విద్యుల్ల దంబునికరస
న్నహనములకు రావత్తముఁ తహతహవాందించె నకల * ధరణులన్లెల్లన్.

౨౪౫

మ. అలరున్ జానపదస్థలంబులు న * ముద్యద్భూమ ధూమాలయో
జ్వలదాచ్ఛాదనముల్ నిరంతరజలా * సారంబునన్ నండు. నం
దుల ధూమాంకురముల్ జనించి మునుముం * దుంజారు భారాకరం
బులుగఁ దజ్జితరంబులంబుదములై, భూమిన్ దివింతేయఁగన్.

౨౪౬

సీ. ప్రతిపదా దర్శాను * మితవర్తుల్లాద్యంత
రంబులై కుచిరఁగ * ర్తంబులలర
సర్వతస్థాపితా * భక్త్యదుర్వర్ణ సా
త్రంబులై పద్మాక * రంబులలరఁ
బరితస్స మర్పితః * స్థిరదు కూలొచ్చాద
నంబులైతటి నీగ * ణంబులలర
విష్వక్సరిష్కియా * విరూపత తారహ
రంబులై కుల్యోది * కంబులలరఁ

గీ. బంటవలఁతె యనెడువాలు * గంటిపోడ
మంటి * తెరువరిదంటి వా * ల్గంటనంటి
బంటకుండిన నివియెల్ల * నొంటియొరడఁ
దెలియ వదియంపనలెట్టి యే నలువకైను. వ * తదనంతరంబు.

౨౪౭

సీ. కలితప్రకాశనం • ఘాతంబు వెలయుంగ
 గల హంసకన్పూర్ణ • ద్గతులు దనరఁ
 బటుతర రజితకుం • భవయోధరములొప్ప
 ధవళాంబరము ధళ : ధళ వెలుంగ
 వేణీప్రదేశంబు • విశదమై గనుపట్టఁ
 జండ్రోరేఖ విలా • సంబుదోప
 నరలోచనము లకానందంబు ఘటియింపఁ
 దారాలి • నిర్మలత్వంబు నొంద

గీ. శాలినుకృత ఫలమహాత్మ • మాలికాశ
 యంబు విలసిల్లగాఁ బ్రవీ • కాశుకవిల
 సితని నాదంబులదరఁ నా • శ్వినపువాస
 రంబునను వీకశరదాగ • మంబుదోచె,

౨౪౮

మ. హరిదుగ్ధంబుధి నిద్రితుండగుట చో • ద్యంబెట్లనన్ వైద్యశా
 స్త్రీరహస్యంబతఁ డేర్పడం దెలిసెఁడ • త్కానోప భోగ్యస్థితిం
 జొరలేవన్యములై నఁ రోగము లటం • చున్ లేనిచో శేష సా
 గర వై కుంత ముఖప్రముఖ్య ఘరలో • కంబుల్ దగన్ లేవకో.

౨౪౯

వ. తదనంతరంబ

౨౫౦

సీ. ఇందూప లాగార • బందీస మూచార
 మంబుష్ట వోచ్ఛార • కాపవాద
 ముద్యాన యాసప్ర • యోగభాగవిలాస
 మైందవా తపసేవ • నాప్రసక్తి
 పన్నీరగంధ సం • బంధ నిర్గంధంబు
 కోమల వ్యజన వి • శ్రామకథము
 సరసాంబు జాతావ • సానప్రకారంబు
 పత్యర్థిరచితప్ర • పావిరహిత

గీ. మగుచు నెగఁదొంది నేవంధి • కాంతిర్దాశ

హరిధారాశతు హిసధా • రావతార
మిళిత నక్తంది వసవ • నిమిషాక మగుచు
వసుధఁదుహినాగ మోక్ష • కామరూపిణి

౨౫౦

చ. ఒనరనయోమయాంతరన • ముజ్వలిల జ్వలనంబు నాడఁబా
ల్చినఁ బ్రహసంతి కాగ్రములఁ • జేతులు నిట్టటు విప్పుచుందురొ
జనముల దెట్లనన్ హిమము • సర్వజగంబుల నీవలావలన్
జెనచు నటంచుఁ దెల్పుగతిఁ • బేర్చిన యా హిమవాసరంబులన్ • ౨౫౧

మ. తనరెన్ సాంద్రతరాంతి కానలల న • ద్వాసోష్ణవాః కుంభసం
జననంబిష్ట ఘనోష్ణ కోపచితవా • సస్వాపనాట్యప్రవ
ర్తిన నిర్నిద్రకళావతీకృతపరీ • రంభస్పృహోద్వద్వయో
జనమాక్రందిత దుర్గతాధ్వగవధూ • జాతంబు నీలిచిలన్ • ౨౫౨

సీ. పాదంబు లగ్నిలో • పలఁ జాపఁగాఁజేయుఁ
బూని మున్నినునంత • వానినైనఁ
గరములు జల్లగాఁ • దిరుగంగ నొనరించు
వసుధలో రాజంత్ర • వానినైనఁ
మేనెల్లఁ దెలిదాలుఁ • బూనఁజేయఁగనేర్చు
వహిసదా శివునంత • వానినైనఁ
నిలువెల్ల నల్లనై • మెలగంగ నొనరించు
వజులు శ్రీహరియంత • వానినైనఁ

సీ. నితరు లననెంత యీ హిమ • ప్రతతికనుచుఁ
దనకు నిలయిత వదన పా • దముల విడచె
నగ్నియటుగాక తక్కి • వన్నియుండ
నదియుఁ జలీనొందునని జనులనుదు రెచ్చుదు • వ తదనంతరంబ ౨౫౩

సీ. విలసద్ధనేష్ట కా • విరచితాంతర్గత
నిద్రాభిలాషిత • విరసనంబు
మేదురాగరుకుంకు • మాదిసమ్మిళిత

గంధిలాతేప ని • స్కాననంబు
నద్రక్త మృగరోమ • జప్రచ్ఛదాచ్ఛాద
నేచ్ఛావిచారణా • హింసనంబు
స్థాపితాహర్ని శో • క్షుక దుష్టశాః కుంభ
సంభూతి కాంతాను • శాసనంబు

గీ. తిష్ఠకాంచన శవదవ • ధ్వస్తశస్త్ర
భూమధూమజ్వలన పరి • స్ఫురణచరద
యోమయ హసంతి కాదినం • యోగ జనిత
సుఖనికారణవృత్తిచే • సాంపుదనరె.

౨౧౫

సీ. సాంద్రచంద్రోపల • స్థగిత ధారాధర
సౌధాగ్ర కేళికా • సౌఖ్యకరము
మహనీయ హిమవారి • మర్దిత శ్రీగంధ
చర్చానుమోద ప్ర • నక్తిదాయి
సతత ఘుమంఘుమ • త్రోరభోదీర్ఘ కా
సారహారి విహారి • కారణంబు
శీతలా నిలజాల • ధూతప్రసూనసం
వాసితో పవనప్ర • వాసనేవ

గీ. నాస్పదంబును జంద్రోప • సౌభిరామ
మందిర ప్రాంగణారభోజ • మూర్ధ్నిశ్రవ
ధనగ తాన్యోన్య పరిరంభ • జననసమ్మ
దానహంబై వెలయుచుండె • కట్టియెడల.

౨౧౬

గీ. మధిత సజ్జాతి యగుచును • మధుపనికర
మెనసి కొలువంగమే నెఱుంగ • గనివిభునితో
నేస్త మొనరించు లొక్కటే • నీచగుణము
గాని యిటువంటివాఁడు • లోకమునఁ గలఁడె.

౨౧౭

వ. అట్టియెడ.

౨౧౮

ఉ కాంతము పాంథలోకజయ • కారణ మారజనిప్రకారవృ
త్తాంతము భృంగవంభ్రమద • దభ్రమదభ్రమ దాభ్రదర్శనో
ద్భాంతనమానమాన నమ • దప్రమదాపతి కంభశుంభదా
కాంతము నైవసంతము ను • ఖంబోనరించె జనాభి కయ్యేడకా.

౨౩౬

సీ. మాధవీమన్మథ • మహిమచే గనుపట్టి
యలసువర్ణ సమేతుఁ • డైతలిర్చి
విగతజ్జర్ణ పలాశ • వితతిచే దనరాఁ
యతికామ నాసత • నమరియుండి
కాంచనచ్చదకాంతఁ • గన్పడఁ జూపట్టి
తాపింఛ వర్ణప్ర థనువహించి
వినతి పున్నాగావ • ననిరూఢిఁ జూపట్టి
సురసాలములచాయ • సాంఘికాంకి

గీ బహువిధాగమశిఖరసం • వహనసహన
శుకవికన్వర సున్వర • శోభియగుచు
మాధవుండు రుతరవనీ • మాధవుండు
సొలిచె వనసంచయముల • సంపూర్ణగతిని.

౨౩౭

సీ జిగిసిగ్గి బులఁ • జెలఁగుచు కడద్రోచి
లిసుగక ననువుల • వెడలఁజేసి
ఘనవనీ వనులను • గలయంగఁ గదలించి
లేజిగుళ్లను బీజ • రాజిజల్లి
తేటతేనియ నీటఁ • దీరగు తడివేసి
వాడుజాజుల మది • తాడుజేసి
వెలయు కోవెలలఁగ • ల్పులుదీయ సమకట్టి
మెరయు కిరములకా • పరులఁజేసి

గీ. రాలు పూజోపముల ధాన్య • గానిజేసి
కలయు చండాలులపుడుగుం • పులుగ దనర
కలుములనెలంత కోడకుబల్ • కాపుజేయ
దలచుకావని జమొన్న • నపొలచియుండ్ల.

౨౩౮

క. మలయు వలరాచ వానికె, బలువిడిదలుగ ననుశ్చేత ♦ పటచుంటచుల్
వెలయించె ననెడిపగిదింబాలుపుగఁ బుష్పితనికుంజ ♦ పుంజము లలరెన్. ౨౬౨

సీ. మెలఁగు సహస్రార ♦ ములబండ్లనమరించి
కలువకాడల నిరు ♦ నులుగఁజేసి
సొగసునాళంబుల ♦ సొగలుగా నవరించి
పెలుచగేదఁగిరేకు ♦ పలుకఁజేసి
మంచి సంపెగపువ్వు ♦ మద్దిగంబొనరించి
పొగడమొగ్గల చీల ♦ లొగినమర్చి
మేలుదానిమ్మల ♦ మేల్లల తామర
నూలుచే నేటులు ♦ గీలుఁజాలి

గీ. పువ్వుఁదేనియ కందనె ♦ సొలుపుఁజేసి
వగడముల తీగలను పల్పు ♦ లుగనమర్చి
రాచిలుకలును గుఱ్ఱంబు ♦ లైచెలంగ
రాజహంసలు జలుమతీ ♦ తేజులుగను

౨౬౩

సీ. అభుల మొత్తంబులు ♦ కలగానములుజేయఁ
గలసికోవెలలు కా ♦ హాళములూద
సారసంబులు మృదం ♦ గారవంబులునేయ
గలరవంబులు తాళ ♦ గతులు నెఱవఁ
బుడమిపుట్టువుగుంపు ♦ లెడనెడ జడియంగ
మెరయుగాడ్పులు బరా ♦ బరులునేయ
నేపైన తీవియ ♦ లింపుచేడియలెల్ల
బలసిపేరంటపా ♦ టలఁజెలంగ

గీ. జుట్టుపులుగులు నట్టువ ♦ సిట్టవరవ
పరపులగు మావితాపుల ♦ మెరకత్తోవ
రహితా కోరకాళితో ♦ రణములలర
మరునికి విహారయోగమా ♦ మనిరచించె

౨౬౪

సీ పూచెనశోకముల్ • బున్నాగడులుబూరు
 గలుకలి గొట్టులు ♦ తలకములును
 కాచెనామ్రకపిత్త ♦ కదలికాకంటకీ
 ఫలజంబు జువీర ♦ పాదపములు
 నేచెసాలతమాల ♦ హింతాల తృణరాజ
 నారికేళ పలాశ ♦ భూరుహములు
 తోచె గైరవసిత ♦ తోయజేందీవర
 మాధవీమల్లికా ♦ మహితలతలు

గీ విజయమణి మాతులుంగల • వంగలుంగ
 హింగుదీభుజ పత్రనా ♦ రంగగంధ
 సారఘనసార సహకార ♦ సరళవకుళ
 కురువకసితాసితాగరు • కుజచయములు.

౨౬౬గీ

సీ. తొలుదొల్త దేనియల్ • దొలుకుచు దెడిమగుచి
 ఫలజాత విదయించె ♦ విలసితముగ
 నాఫలనంతతి ♦ కన్న ముందుగదోచె
 దోరగాయలపిగు ♦ మేరమిరి
 యాదోరగాయల • కాదియై మునుదోచె
 బువ్వపిందెలగుంపు ♦ నివ్వటిలుచు
 న పువ్వ పిందెల • నలరించి ముందుగా
 మ కుళ నందోహంబు • ప్రకటమయ్యె

గీ. తిన్ననగు మొగ్గ గమికన్న • మున్నెయగుచు
 బల్లవము లుదయించె శో • భాప్రకార
 మందు ముందుకు ముందుని వ్యవహార
 మధుర మధురస మొలయంగ • మహివనమున.

౨౬౭గీ

సీ. ననలదట్టముతోచ • సంబులై కనుపట్ట
 నభులగుంపుకనీని ♦ కలునుగాగ
 లలిజగురులు ప్రవా ♦ శంబులై విలసిల్లె
 గలికాతతులు మాక్తి ♦ కములుగాగ

మంజరుల్ స్తనభార + మహిమచే జెలయంగ
నరుణపల్లవములు + హస్తములుగఁ
బండుటాకులుపట్ట వంగ జేచుచిగుంప
శాఖలు భుజములై + సంక్రమింప

సీ. పొలిచె వనలక్ష్మి మాధవ + స్ఫురణమునకు
నుచితవేషము ధరియించె + నో యనంగ
నలరుచుండిన యవ్వేళ + నఖిలజనులు
సమ్మదంబునఁ బొదలిత + త్సమయమునను

౨౬౭

ప. మహేంద్ర వైభవండుగు చంద్రాంగదుండు భద్రాయువునకుఁ దన పుత్రికార
త్నంబైన కీర్తిమాలినిఁ జెండ్లిసేయదలంచి సకలమంత్ర జ్ఞానుమతంబున కా
ర్తాంతిక నిశ్చిత పరిణయోత్సహంబున నుండెనని శౌనకాది మహామునులకు
సూతుండుజెప్పిన.

౨౬౮

మ. పురజిన్నాన మార్గణాశిసుమ మనో + భూజాతమిథ్యామత
స్థిరధీవారణ పారణాసినగర + శ్రీవిశ్వనాథాంకశ్రీ
కరపాదాన తదాన తత్పరసదా + కల్యాణ కల్యాదయా
వరసన్మానన మానసవ్రభవద + ర్పథ్యంసకృల్లోచనాః

౨౬౯

క. క్రీడాకిరాతమాయాః క్రోడీభివ దాశరథ్య + గురుమోక్షదమా
నీడిత శ్రుత్యవలోడితః తాడితపూషాభిధాన + దశనవిలసనా.

౨౭౦

కా. అభాంత భమదుత్కట వ్యతికర + వ్యత్యస్త లోకాంధను
శ్శుభ్రాంశుధ్రుత విశ్వసృష్టహపద + స్ఫూర్జన్మహావృత్తతా
విభాదానవిభావదాన్యశశభృత్ప్రీతద్యువన్నిర్ఘ్రితీ
శుభ్రాదభ్రతరంగ సంగతజటా + జాటప్రియంభాపుకా.

౨౭౧

నర్వీణః విశ్వకదూభవ + ద్వేషవేదాదివ
ర్ణాశ్వతోత్రక్రియా + ధ్యక్షదక్షంతకా
వైశ్యహాపానుభా + వప్రసిద్ధిప్రభా
వేశ్యరీ నాథవా + గీశముఖ్యస్తా.

౨౭౨

మ ఇదిశబ్దార్థపరిష్కారయా కలితబం + హిష్టప్రతిష్ఠాగరి
 వ్యదిగంతస్తుత పారమేశ్వరకళా + సంకాశ రంగంగనా
 హృదయానంద దరాజశేఖరహిత + శ్రీమూర్తి సద్రాయుర
 భృదయాభ్యాన్నిత సత్ప్రబంధము తృప్తి + యోగ్లాసమై సాంపగుః ౨౭౩

—: * గ ద్య * :—

ఇది మశ్రీద్రామారెడ్డిపేట రాజేశ్వర కరుణారస కటాక్షవీక్షణ ప్రసాద
 ప్రస్తావన భాషావిశేష సామ్రాజ్యపూజ్య రాచుల్లగోత్ర పాత్ర
 కామినేనివంశపయః పారావార కాకాసుధాకర రాజద్రా
 జన్న దేశాయి సార్వభౌమాజ్ఞా పితాంధ్ర గీర్వాణ
 కవిత్వతత్వ చాతుర్యధుర్య పరాశరగోత్ర
 రాసాక లింగనార్యపుత్ర లక్ష్మీసతి
 ప్రణీతబైన భద్రాయు
 గభృదయంబను మహా
 ప్రబంధంబునందు
 దృతీయోల్లాసము
 శ్రీ శ్రీ శ్రీ

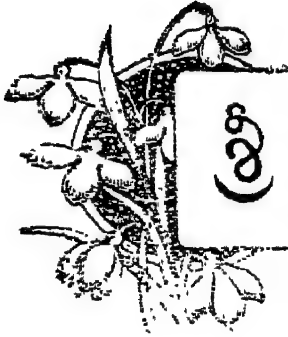

శ్రీ ర న్త

శ చ్చా యు ర భ్యు ద య ము

శ తు ర్థో జ్ఞా న ము

తరుణీమృదు మధుర ర
సాతతవచన రచనాన • మంచితవీక్షా
పాతన రామూరెడ్డిధ
రాతల పతిపురనివేశ • రాజమహేశా.

౧

మీ అవధరింపుము, నిఖిలపురణ వ్యాఖ్యాన సమేతుండైన సూతుండు కౌసకాడి
మునీంద్రుల కిట్లనియె.

౨

గీ. అవ్విధంబున శ్రీవనం • తాగమంబు
కరము నర్వజనానంద • కరముగాంగం
దనరు నవ్వేళ కీర్తిమా • లినివిరహాని
రసిత బోలాయ మానమా • ననమునొంది:

౩

నీ. శ్రీమంతుండైనట్టి • బువభయోగీంద్రుండు
మిహిరప్రకాశుడే • మిటికివచ్చె

సచ్చగాకేమి స • ద్వంద్వ భద్రాయువు
 త్వాత శౌర్యంబేలఁ బ్రీతినుడివ
 నుడువుగాకేమి సం • తుష్టుడై మాతలడ్రి
 హితమదుద్వాహంబు • నేలఁదలఁచె
 దలదుఁగాకేమి తి • త్సౌందర్యముఖములు
 ముందునా మదియందు • నెందుకలరె

గీ • నలరుగాకేమి దుస్సహం • దనమశరుఁడు
 కనుమశరముల నన్నింత • మసలఁజేసె
 నేమిసేయుదు విరహార్తి • కెటులనోర్తు
 తాళలేనిక నేనని • తలఁకి తలఁకి

౪

సీ • మేనువేదనపాలు • గా నొనరించుచు
 నెరజవ్వనంబు క • న్నిటికొనఁగి
 తేనెజాల్గులు వా • తెఱసోయగంబెల్ల
 వేడినిట్టూర్పుల • తోడఁ గలసి
 సాగనుగుబ్బలమీది • పొగరెల్ల జాళు
 పసగల పయ్యెడ • పాలుఁజేసి

గీ • బయలు కౌఁగిటఁ జేర్చుచు • బ్రకటమైన
 ధైర్యమంతయుఁ గడుదీన • దశకొసంగి
 తలఁకి యుస్సరనుచు మది • దల్లడిల్లి
 బెగిలిచు మన్మథాయని • పేరుగొనుచు

౫

క • నినుగుంబయ్యరసోకినఁ కసిగండెడు వేళనేలఁ • గదియింపుచు సా
 మ్మసిలంబోవుచు లేచుచు వినుగుచు వేసరును మనలె • విరహభరముచే =

సీ • తొలుతకాయక్లేశ • మలవడఁగాఁజేసి
 యచలాసనాభ్యాస • మలవరించి
 ఇంద్రియార్థంబుల్ • నెలమివినర్జించి
 కనుగవ యరమోక్షు • గా నమర్చి

చూపుకొక్కటఁజేసి + శుద్ధమనోవృత్తి
తదధీనముగఁజేసి + తమనడంచ
సకల వస్తువులను + తృప్తత విడఁజేసి
భేదరీముద్రను + గీలుకొలిపి
గీ. తనకొకటి దోచుటన్నది + తానొకటికిఁ

దోచుచున్నది లేకయ + శ్రోయజాప్తి
విరహ యోగంబుతోఁగూడి + విభునిపదము
లక్ష్మ్యముగఁజేసె నాత్మీయ + లలనలదరా.

క. అభిలాషవిప్రలంభః ప్రభవంతంభాద సత్వ + భావములెదలోఁ
ప్రభవిచ్చిన నిర్వేదాః దిభయము గాడకట్టేదేట + శైలమిగాఁగక

గీ. సిరవిభాను భావసా + త్వక ముఖముల
నలరు రసమంబు జాతాయ + తాక్షిమేనఁ
జెలఁగుచుండె నవసాని + శేషములను
నవనిధములఁ బరస్పర + భవములగుచు

క. గరమాయె నోగిరముసాఁ గరమాయె వియోగమలిక + గతకస్తురినా
గరమాయె రేబగలు జా గరమాయెఁజెలికి విరహ + గతియెట్టిది మో ౧౦

వ. మఱియు మందమందాందోళిత కలశ జలనిధి కల్లోల జాలధవళిత హాసచ్ఛుతి
తాధరంబు పూమా శశాంసంకాశ ముఖంబు కోటికందర్ప లావణ్యధీకృద్రా
మణీయకంబుగల భద్రాయువు సునూపంబు హృదయంబున ధ్యానం
బుఁ జేయుచు నేత్రగోచరుం డైనట్లులైన నలుదిక్కులం జూచుచు యా
వన సాగర చంచలాభంగ తరంగ పరంపరా సహితయు, ననురాగ
రజ్జుసమావృతయుఁ గుసుమశర శరకీలితయు నభిలాష విప్రలంభశృం
గార భావసా పరిభూతయు నిజహాస పరీభాష శల్యకీలితయు మలయాని
లావధూతయునై ప్రియసఖులంజూచియో యనంగరేఖావిరహ పతాప దు
స్సహంబైన నాహృదయంబున బాణిపద్మంబు జేర్చుము, ఓ మదనమంజరి,
నాయవయవంబుల శ్రీచందనోదకంబులఁ దడుపుము, ఓ వసంతతిలకా, నా

కఞ్చరీభరంబుఁ జక్కంజేయము. ఓతరంగవతీ కేతకీసుమపరాగంబు పయింజ
ల్లము. ఓ కందర్పమాలినీ, శైవాలశాలకీలిత వ్యజనంబుల వినరుము. ఓ చిత్ర
రేఖా నా చిత్తవిత్తాపహరకుంజై న పురుషరత్నంబు చిత్రపటంబు లిఖింపు
ము, ఓ విలాసవతీ ముక్తాఫల చూర్ణంబు నిక్షేపింపుము. ఓ సఖీ నళినీ దళ
చయంబున నా పయోధర యుగళంబు గప్పుము, ఓ సంచారీకా కనకకదళి
పర్ణంబునఁ జల్లనివాయువు సంచరింపఁజేయము. ఓ కాంతిమతీ బాష్పంబుల
పనయింపు మనుచుఁ బలికి నిరుత్తరయై యించుక నిదురించి యులికిపాటున
మోలుకని పరిజ్ఞాన ప్రాయత్నంబున గృహీత జీవితయై యున్నంత. ౧౧

మత్స్య కూర్మాంగ విలసన ♦ మహిమఁదనరు
సరసిజానన లావణ్య ♦ సరసిలోన
శంబరాహిత్యుఁ డడరి జా ♦ లంబువేసి
కలయఁ దజ్జీవనంబెల్ల ♦ గలఁచి కలఁచి. ౨

చా కరువలి తేజఃతీరయ ♦ గారడీలేదలిరాకు బాకుచే
జరజరలాడు నయ్యెదఁగ ♦ జక్కునఁ గాటపు పోటానర్పవి
త్తరీ తడియింపరానిబలు ♦ తాప నితాంతదురంత చింతనా
కరవిరహోద్దిగ్బెగ్గిలిన ♦ కాశవధూతతి నేమరింపుచుకా. ౩

నీ. అనవరతానిలో ♦ ధృతరజో భరచూత
నూతనస్మరభూత ♦ భీతయాగుచు
కోరకచ్చరికావ్ర ♦ కార్తకైతకమూర్తి
మహితగర్వోపీర ♦ మహిమకలసి
కతకటకలక్ష్మిశు ♦ కతతిపాంథామిష
సహిత నఖివ్యాఘ్రు ♦ సరణికులికి
నిరతోర్ధ్వ భాగనం ♦ చలపరాగస్థల
నలిసీతలజ్వల ♦ నునికి జడిసి

గీ. నికట కింజల్క పుంజకం ♦ టకచయంబు
కుసుమ రసదీప్తి కాకూప ♦ వినరములను

దనరుచున్నట్టి యుద్యాన ♦ వనమూజేరి
తదృశ్యంశర నృత్తికి ♦ దల్లడిల్లి.

౧౪

గీ. మఱియు శుకపిక ముఖసము ♦ చ్చరిత విరుత
భరితపరిలసదుపవనా ♦ తరము శ్రవణ
కటుతఁజేసిన నీనున ♦ కంపమొంది
నుందరీమణి వలవంత ♦ సోలిసోలి.

౧౫

మ. తత్రదేశంబున శిశిరఘనసార వినరాపగాపులిన తలంబునఁ దుహినమలయ
జక్మత కనరిత్పరిసరంబునఁ గనత్కనకారవింద బృందసరస్తట చందనవిటచి
చ్చాయలనని లాందోళిత కదళీకాననంబునఁ బూర్వరచిత ప్రసూనతానమా
న శయ్యలందు పారసంభూత శిలాతలంబుల వసింపుచు విలహదహస్ బండ్ల్య
మానమానసయై సంచరింపుచున్నంత.

౧౬

ఉ. అయ్యెడ నెయ్యపుం జెలులా ♦ యారపుటారమణిం దలంచిత
నెయ్యెడకేగెనో సకియ ♦ యేకతమేకత మానుయాధియై
పయ్యెరసోకినన్ వనదు ♦ పాయపు పువ్వుల మేనులాడితా
నెయ్యెడఁదీయ్యవిల్లు వన . మెయ్యెడ హయని త్తరింపుచున్.

౧౭

క. రోయుచు నిదియేమని తలఁ పోయుచుఁ బెగడొందికుంది ♦ పూఁబొడరింటిం
డాయుచు లతికలఁబాయం దోయుచుఁ బొగలెగయువగలఁబోఁబొరలంగన్

గీ. మంజుకుంజాంతరసమేధ ♦ మానమాన
నీయరమ్యఘృణీమణి ♦ నిబిడమైన
వేదిమీదను వసియించి ♦ విరహఘూర్ణ
మానమానసముననుండు ♦ మగువఁజూచి.

౧౮

మ. పడతీ; సాహసముల్ వియోగభరము ♦ త్పాదింపగా మమ్ములన్
విడనాడిట్టులఁ దియ్యవిల్లు వనమున్ ♦ వీక్షింపగావచ్చినన్
జడుపింతైననులేక భీకరశరా . సారంబు ఘోరంబుగా
పెడవింటన్ బరఁగించునించు విలుతు ♦ స్వేడంగే మాశక్యమా.

తా. రోలంబాలక; మానినుల్ జగతిలే + రో. సీవతె వేదనా
 లోలత్వంబునకొప్పి పుష్పిరిగనీ + లో. బాయకున్నట్టియా
 బాలామన్మథుడై ధరాతలమునన్ + భద్రాయువక్ రాట్టుతుం
 డీలోనక బచరించుగాన వగనీ + కేలేకురంగేక్షణా

౨౦

చ. తెలికనుమీలు వేడిగను + తేకువవచ్చిన నీటివెల్లితో
 గలయముడింగి మిట్టిపడ + గామరుడొత్మజ యాంకముల్ చల్లా
 చలతనుఁబూననోపవని + సారెకుఁ నోపము జేయునంచు నె
 చ్చెలులుపచారభేదములఁ జేయ దొడంగిరి యానెలంతకు.

౨౧

తీ. వినకిసలయ భుజపాణులు! వినకిసల ప్రముఖవస్తు + భేదంబులనా
 వినరుహనేత్రకు మృగనా! భినురభిపాత్రకు నొసంగ + కీతిలి తమల్లో

౨౨

నీ జగిపెంపు గలకెంపు + చిగురుటాకులసొంపు
 లలగారములరంగుఁ + లావహింప
 నడరువీ వోవుల + నడలెడతెగనియా
 దుడు క్రోవుల తెరంగు + దొలుతఁదెలుప
 నెనయజొబ్బిలనంత + టనలందు గందంబు
 మొగివెలిగరంబు + సొగసుఁజూప
 మేదురస్వేదోద + కోదయనంతతి
 కలయఁజల్లిననీటి + చెలువుఁజూప

గీ. గనలునన సెజ్జయు హనంతి + కళలనీసఁ
 జెలియ యడిగొందనపుమూర్తిఁ + జేసికఁజుచె
 నతనుఁడును స్వర్ణ కారకుం + డనుచు వగచి
 రింతులొక్కింత చింతద్భు + రంతముగను

౨౩

వ. మఱియుఁ జిత్తజాయత్త చిత్తయగు బిత్తరి యత్త రుణీమణు లొనరించు నొ
 జపుఁ గజపు విరివరపుపైఁ బొరలుచు జగురువిలుతుమగంటిమి సెగపోగలెగ
 య దిగుబొకొని మిగుల నగలఁబొగిలి నొగిలి కన్నీటి మేటియేటి వరుద బరువై
 యుల్లలదా యుల్లకజ్వర ప్రభుప్త కార్తస్వరమణిగణప్రభామండిత కుండలం

బులపై నావరించి యూత్పత్తులు నిగుడింపుచు సిరులకరవగు కుచగిరులపైకి
 దేరవారి తోరంబులగు తారహారముల వికారంబు నొందించి పులకలమాం
 కూరంబులకుఁ దన్నిరుచందంబు నొందుచు నందముగనలందు గందమునఁ
 జొందుపరచిన మెకపు గోవజవ్యాజి యొప్పిన కప్పురంబు కుంకుమ మొదల
 గు ప్రశస్తవస్తువులు కరంగి కుర్చంగట దొరంగు మకరీకలాపంబుల జిగిబిగిబా
 య గండమండలం బఖండ పొండిమ పిచండిలంబై తోచుచుచిరుచికుర నికు
 రుంబంబున దొరయు విరిసరంబులు పరిసరంబు మెరియ మిసిమిగల పసిడి
 మేనులు కసిగంద నడుగడుంగున కుడుగని జడివిడిననువున నొడలి చిరుచెమట
 నిగుడుచుండ వియోగావస్థ నవసిన నల్లెనల గునగునలఁబోయి మనలుచు బిన
 రుహలోచనలు తటస్థోద్ధీపన వేపమాననూననయగు నా చిగుర కుఁజోడిం
 జూచిః

సీ. సంతత సురసాల • కాంతఫలాహార
 సమయంబుగల్గు శుక • సంచయంబు
 వరసుమనప్రియా • చరణ సవనభూమి
 గలయవర్తిల్ల మృధు • కరగణంబు
 మధురసాయన నియ • మచ్ఛదస్వాదనం
 భమరస్మనువన ప్రి • యవ్రజంబు
 సరసీ భువనదేశ • జంఘాలగతులఘే
 బెనుపొందు బరమహం • సనివహంబు

గీ. విభవ యోగగమోల్లాస • ద్వివిధఫలద
 మాధవాలోక నామోద • మహిమదనరి
 పరగు నివీయెల్ల నీకేల • బాధదలఁచు
 నింత చింతిలనేటికి • వంతనొంది

౨౬

సీ. శృంగార రసమొల్కు • చెలికోప్పు మొయలను
 గనిడాయవచ్చుశి • ఖావశములు
 రాగవిస్ఫూర్తితో • రంబులౌ కుచమంజ
 రుల నటంపగఁజేరు • నేళులగములు

మధువినోదముడెల్పు ♦ మహిమనీగతిలోచ
 న్నామ్మల్ గనవచ్చు ♦ హంసతతులు
 నతిమధురతఁ జూపు ♦ సధరబింబముదారిఁ
 నెరివచ్చునదార ♦ కీరనార

ఆ. మలర నింపుసొంపు ♦ హావ బుభావంబు
 వహిదలిర్చునీయ ♦ వయవరుచులఁ
 గొసరి దెసల మనలు ♦ ననఁబూణబలంబు
 లేలఁజాలిఁ జేయు ♦ లోలనయనా.

సీ. శంబరారియటన్న ♦ జడియంగ నేటికిఁ
 దగసరిత్వము ముందు ♦ దలఁచనవుడు
 కుముద బాంధవుఁడన్న ♦ తమకింప నీకేల
 విగత బాంధవముగా ♦ వించినవుడు
 కుసుమాకరుండన్న ♦ నుసురునందఁగనేల
 దొలినిరాకరవృత్తి ♦ దలఁచినవుడు
 చెలి వనప్రియమన్న ♦ నులుకంగనేటికే
 ప్రేయమార్దమున దానిఁ ♦ బిలువనవుడు

సీ. కాంత నామాంతరంబుతో ♦ గలిసియుండు
 శంబర కుముదకుసుమవ ♦ సంబులకును
 పనిత యొక్కింత వలవంత ♦ మనములోన
 నిలుపకుము నీకు మేలగు ♦ నిక్కముగను

చ. నెనరునఁ జిత్తగింపురమ ♦ ణీరమణీయమదీయ వాక్కులన్
 దనుతవహింపనేల వని ♦ తావనితాంత తనూవిలాసయీ
 వనటలఁ జెందనేల మగువా ♦ తగవావనజాత్రుశత్రుముల్
 వెనఱానవేగనేల పద ♦ వేపదవేగమెలర్ప ముంగలన్

చ. తెలసినదానవాదుపుర ♦ తిప్రయునాజ్ఞల మీరనట్టి రా
 చిలుకలు శోపెలల్ మనకు ♦ త్నేమము నేమమాగాగఁ గోరునీ

వలయకుమమ్మ సొమ్మసిల : కమ్మ శుభంబగునమ్మ నెమ్మదిన్
దలఁకక నమ్మవమ్మ రుచి ♦ ధాళధళీ వికచాబ్జలోచనా

30

క. అనియూరార్పుచు నుపవసా మునవనితాచుణ్ణిక్రబాధ్యం : బుత్త మనుచునే
పున్ద్రకై దండల నిడుకొని వనజనయన లిట్టులనిర ♦ వారణ గరిమన్. 3౧

శీ. చూచితే పొమ్మకొమ్మల ♦ సొంపులింపు
లతల జలను బుష్పసం ♦ తతుల రుతుల
వెలయు నభులను శుకపికా ♦ వభులచెలుల
పొదలఁ బొదలెడు పొదలనం ♦ పదల నిచట.

32

చ. అలవియె కాంతకాంతలతి ♦ కాంతనితాంతచర స్ఫురన్మతు
చ్చలదళ జాలకాలనివ ♦ సన్నివ సత్కలికా కలాపనం
వలయత నూతనాతినువి ♦ మాససమానర మావిలాసవ
త్సలలిత కాయమాన ల : సంచులమించు మతింనుతింపఁగా♦

33

చ. కనుగొనెఁబట్టుచున్నఁ ను ♦ కావలియుంచిన మించు తేటులీ
వనజమరంద బిండువుల ♦ వైపులఁ జక్కగ మెక్కిసొక్కుచున్
వనిఁ గలయన్మెలంగుచు న ♦ చొదగు గేవరి బోదులందు వి
చ్చలవిడిఁగూడి యాడెడు వె ♦ సకవికచోర్పుల పత్రలోచనా.

34

ఉ. చూచితివా వనికగమన : నూచిశరేచిత కీరవారిహ
హాచలితావనీజ జని : తాచిశ సంచితమా పరాగమన్
రోచదుదారమారజయ : సూధికనధ్వజ చేలలీలగా
నోచెలి యాదిశాసరణి నోరగవారుట మంచిదేజుమీ♦

35

చ. చెలికలయంగఁ జూచుమిదె ♦ శీర్షదుదార రసానుభవోత్పత
త్సలవిలసద్రసప్రసవ ♦ పంచమరాగ పరాగభాగభా
గలిపిక శారికీరసము : దంచితివద్ద మరందబిందుతుం
దిలజల పత్రచిత్రితవి ♦ నిందితవారి సరోవరంబునన్.

36

క. లలనా, కలకంఠవ, యో! లలనాకలనాదగీత , లహరీవిహార
చలనాత్మాత్మజ విశిఖాం! చలనానానూనముల వె + సంగనుమిచటకా + 32

సీ* అల్లిబిల్లిగ నుల్ల + సిల్లుమల్లియతీవ
అల్లమొల్లలంగూడి + యింపులెనంగ
బజ్జపజ్జలనున్న + గుజ్జగొజంగుల
తావిమావులతావు + లీవుకొనంగ
జాలుగామ్మెన + యేలకిచాలుపుల్
గొప్పకప్పురముల + నుప్పతిలంగ
జెంతల వింతతా + బంతినేవంతులు
గున్నపోన్నల వెన్నె + లెన్నుకొనంగ

గీ* నెలమివలిగలిగిన వేల్పు + తేటిసీటి
తోటివీటయి కాటమా + తేటిసీటి
జలజలననేల బలుచలు + నెలను దనరు
దొనల బెనుగొను తెలిలాక + లనువుగనుమీ.

33

సీ* కొమ్మ నిమ్మళపులే + గొమ్మల గదలించి
యింపు నిద్దంపుపూ + జొంపమరసి
తోగరుచే బొగరెక్క + జిగురుపేండుంగలంచి
విప్పకప్పురముల + కుప్పలెక్కి
మొల్లమా వట్టవేళ్ల + చల్లపందిరులంది
వెలివలి + తొగలను + గలసిమెలసి
గనిగట్టు కొనుతట్టు + పునుగుపట్టరయ్యుచు
నల్లబిల్లగుమ్మలి + యలనుజూచి

గీ* కలకలను పులుగులవడ + గలనుకొలను
లరసి బలుగొమ్మల మెకంబు + రమరుచెక్కు
చెమరులల్లార్పుచును గుమ + గుమను వలపు
వెలయుదక్కిన పూదెమ్మ + రలనుగంటె

క. కమలము శాలియగుచుహిమ|నుమితవనముమనకుసాంపుఁ + జూపఁ దగఁజె యు
రమణిరతి రాజుకాబీ| రము న నదు విరహిణు ను + రాపొనరించుకొ + కన్

గీ. నిబ్బరంబై రవిలిసయీ + గబ్బిమలయ
మారుతంబిచ్చటఁ జరించు + మారులేక
విశ్రుతానంద బైరవ + విభవుడైన
మారునకుఁ దేరగుచునిది + మలయుచుండు.

౪౬

క. విరులంటగ వల*దన్న| సరి*యని కోపంబునైన + సమకట్టితివి
త్తజిమారువేడి తూపులు నిరతము శాసించకున్నె + నీరేజముఖి.

సీ. అతివ;కన్నడ *గౌల* + అతివదనంబునను మ
మ్ముల విడనాడిట్లు + మెలగి తేని
యబల; *నీలాంబరి* + వై యొంటిపాటునఁ
జదియింప నేటికే + విరహమునను
చెలియ; *సాదాహిరీ* + తులయూధి కాతతూర్
చలయింపుచున్నవి + నెలవువలన
వడతిరో; మారాచ + పట్టివై యీ వేళ
ధైర్యమిందుకలేక + తలఁకనేల

గీ. చూచితె వ లి యిప్పుడే + యేచి చెవులు
చెవుడు దడమ్రోయుచున్నది + చిగురుఁజోడి
తరుణి యిచ్చోట పున్నాగ + తరులు కనుమ
విసరముల మించె గనుగొనె + విశదమతిని.

సీ. సకియరోనాగమ + ల్లికనుజూచినశంక| రాభరణంబున + సలరుయొడు
ఘనవసీపదము మో + హనమై కనుంగొను| వారికిన్దోపుగా + మీరుచుండు
నీ*తోడి*రాచక + న్నెలఁ గాంచితినిగాని| విరహార్తి నిటువలె + వేగలేదు
రేగుప్తి వీసవే + జోగుచు నీచక్ర + వాకవంశతులుండు + వనతి గనుము

గీ. సుఖలేనయి చును*కల్యాణి* + పాంచుమూరి
యవనిఁలోపలఁ గల్యాణి + వై మెలుంగు
పూరిత మనోరథస్థితి + బొలిచియుండు
మనుచునూ రార్చి రత్నలత + వినయమునను

క. వినుసహసావేగైత్రో చిన వారినివిడువవలయు ♦ సేవకధర్మం
బునవర్తించిన వ రిని వనితామణివీడఁదగదు ♦ వసుధాస్థలిలో.

౧౦

సీ. *కేదార గౌళాంధ్ర* ♦ కేరళా దికదేశ
ములనైన నీటువంటి ♦ ఫలితవనము
జూడలే దెచటనీ ♦ *సురట*కోకిలకీర
ములఁజెందు మాకంద ♦ ములఁదలిర్చి
సారంగ నయనవే, సారంగనేటికే
ఘనవిప్రలంభశృంగ ♦ గారమునను
బహుకన*కాంభోజ* ♦ పద్మాకరంబులఁ
జూచితే యిచ్చట, సుందరాంగి

గీ. కాయజుడు *కానడా*వియో ♦ గమున నొంటి
వైచరించిన నిన్నేచే ♦ నంబుజాక్షీ
ధవళ సుమములు కురువక ♦ తరులవెలసెఁ
గలతఁ జెందగ నేటికే, లలితగాత్రి,

౧౧

క. పడతీ విరస భరంబేఁ గడఁచేర్చెద నాయటంచు ♦ గళవళపడుచున్
బడలికఁ జెందఁగఁ దగదీ యెడ,మావచనమ్మునమ్ము ♦మిందునిబాస్వా. ౧౨

గీ. చెలియ, యీవనీ శ్రీరాగ, కలనఁజెంది
చూచువారల కిట్టమై ♦ సొంపొనర్చు
నతను ఘంటారవంబుల ♦ ననుకరించి
పికసమూహంబు మ్రోయు - నుత్సుకత జెలఁగా.

౧౪

సీ. కుంజ ల్ మాలతీ ♦ పుంజముల్ తీరభూ
కుంజముల్ వేష్టిత ♦ గుంజములును
సాలముల్ కుండాల ♦ వాలముల్ వితతప్ర
వాళముల్ నిలసద్ర ♦ సాలములును
పూగముల్ కల్పనం ♦ యోగముల్ శ్రీచంద
నాగముల్ మల్లికా ♦ భోగములును
కేరముల్ భృంగప్ర ♦ చారముల్ కలకంఠ
వారముల్ మధువారి ♦ పూరములును

గీ. గలిగి సవిధ వివిధకుట • గళితలలిత

కుసుమ కిసలయ వినరసు • వనన నిలన

నకనదవకీతల మున్నప • సలినముఖుల

సుఖమతుల నొనరించెను • సాంపుదనరి.

గీ.గ

శా. మందార ద్రుకుటీ తటీవిటపయ • జ్యుల్లిమతల్లిగతా

నంద పోదిత మన్మథాంకజయగా • సప్రోల్ల పత్తిన్నరీ

బృందాలోక సుఖైకకోక యువతి • ప్రేమాస్పదీభూతమా

రందోదార సరస్వతీర మలరేఖ • రాజాననల్ పూడగా.

గీ.క

వ. మఱియుఁ దత్ప్రదేశంబున నహరహర్విహరదవక్రచక్రాంగ ప్రాంచచ్ఛంచూ
పుట తృటితనాళీ నాళంబులవలన మెలగి వెలికుబుకుచు చోజలంబుల తుం
పురులు పొంపుజూసఁ దుంపింబులచెంత నిద్రించు చమరీమృగంబుల సమరి
తామరసపత్ర పాత్ర వ్యాకీర్ణ వివివర్ణానూన సంతానంబులు శోభనాంగ రం
గవల్లులై దనరఁ దద్విక్షణతాది దృష్టపేక్ష దాతౌనికాయమానాంతర స
మాసీన శస్త్రకస్తూరికామృగంబులఁ జూపట్టుచు మద్భూమసామజ సమకంట
కీర్ణలమూల ఫలబంధుగ గంధానుసంధాన నిగళాయమానసకూన మధుపా
ళి జాలంబు గనుంగొను సారంగంబులు సాద్రచ్ఛంద్ర రంభాస్తంభాను గళద
సమహిమవాలుకా హంసతూటికాశయన సంకు మదమృగంబులఁ దనరియు
పటుపటీర కుటీరప్రదీపీ భూతప్రభూతి గంధిల గంధఫల్య వికల ముకుళంబుల
కుఁ గరంబులుచూచు విగత ఖరకిరణవిహరణ సమంజస కంజపుంజాంతర ని
ద్రాప్రబుద్ధ భద్రదేవంబులు గలిగి కనత్కనకకందుకా కారసహకార ఫలంబు
లన్గని తత్కినలయ ఖాదనామోదనా కుంతి కంఠకలకంఠంబుల నొనరి
మంజరీసంభూత భూతలసమాసమానిత చేతోమోదంబుల మీరు కీరవారం
బులఁ దనరి మఱియు.

గీ.గ

క. విచికిల వీరువ్వలయిత! నిచుల్లాగణ సైకతాది • నిర్మిత వసుధా

పచిలి విధానవిధాన సు! మచయముఘన కిచుకనల • మన మొనరింపక

గీ. చూచి తలయూచి చేచూచి • సోనతేన

లీను సూనప్రతాపంబు • లానిమాని

కములగుమ్మి బెళ్లగొనుపటి • కములపడకు

లడరఁ బడఁతుక ల్లింపులు • గడలుకొనగా

గీ.క

సీ. కీరవాణియొక్కర్తు ♦ సారెసారెకుజ్జరి

బింబాధరాయని ♦ కిలువవొడగె
గలహంస యూనయొ ♦ క్కతె ప్రమోదంబున
బిసరుహాననయని : పేరుకొనియె
గలకంఠ నిసదయొ ♦ క్కతె మేలమునలుంచి
పల్ల : శయయని ♦ పలుకరించె
సింహమధ్య యొక్కర్తు ♦ చెలంగుచు జనుడెంచి
గజగతియని పిల్వ ♦ శౌతుకమున

గీ. కమలగంధి యొక్కర్తువే ♦ గ న వచ్చి
యలిసమానక చాయని ♦ కిలచి నిలిచె
నిటూల నన్యోన్య నామంబు : లెచియెంచి
చెలంగి యూరామా లారామ ♦ నీమలోన

౬౦

వ. విరహవేదన నొందు నా రాజసుందరికి బొద్దుబుచ్చందలంచి.

౬౧

క. దరహాస మొసర్ప మహా! దరమున బొన్నటదలిర్ప ♦ దరమా శనశ్రీ
దరమోప వనోదరసుం! దరగతిసేవసముజీవ ♦ నము మనకతివా.

౬౨

గీ. రమ్య పరిరంభములను కు ♦ రంటకంబు
లేచి చూచి రసోచిత ♦ రోచిదనరె
మనము బెనుగొన గనుగొని ♦ కొనల ననల
డనివిగ నొనంగ ననమయ ♦ మనగవలదు.

౬౩

సీ. ప్రసవస్థలంబుల ♦ బలుమారు దిరుగుచు

ద్విజపంక్తి మిక్కిలి ♦ తేజశ్శిల్ప
గణికా నమూనాంబు ♦ కడసుండి పల్లవ
సందోహమానంద ♦ మందుచుండ

గంధోత్త మావని ♦ గదిసి నృత్య సల్పు

మధుప్రజము సంభ ♦ మమువహింప

గమనీయ భూవరా + గంబులను వహించి

గంధవహుడు మంద + గతులజూప

గీ. విమలభువనస్థలీ + వయో విభ్రమంబు

దనరః బద్ధిను లతిముదం + బునదొలంగ

సార్వకాలిక వైభవా + స్థానవివిన

వాటిలోపలఁ దిరిగిరాఁ ద బోటులపును.

౬౫

కా. ఆశ్వాసంబు లొనర్చినక బాగడలా + హయేమనక వచ్చునా

విశ్వాసంబులు నావిలాసములు నా + విఖ్యాత దాతృత్వములే

శశ్వత్సుందరదివ్యగాత్రల మహా + సంతోష మొందించెనా

విశ్వాసః ఫలదాయకో య నెను ను + నిష్ఠుక్తముందప్పునే.

౬౬

ఉ. గానము సింధువారనగ + కల్పితవల్లవ చిచ్ఛసంపదా

ధానముతాన నంచయ ని + ధానము రాగవిశేష మిత్రసం

ధానము శ్రోత్రసమ్మద వి + ధానము చంద్ర భీమభోధయ

స్థానము నైకనందగె ని + తాంతముతద్వన నీమలోపల.

౬౭

మ. అదలించున్ముదమొంది ప్రేంకణము ల + త్వంతంబు కాంతాతతి

బాదలించుక సుమపల్లవామల లతా + పుంజాంత రేలాతతిన్

మెదరించుక మధుపాలిపాలికలన + మ్రాఘాత పీరుత్తులక

గదలించుక దదుదారకై శికలన + త్కల్యాణ భూషావళి.

౬౮

చ. జిలజిలఁ దేనియల్ వెలికిఁ + జల్కగఁ గుల్కెను ముద్దువల్కులక

గలయజనింప సంసరగు + కమ్మనిన సనలాననింపుసం

పులుగల పువ్వ జంపముల + ముందుకు ముందొనరించి మించుకా

తల నలరించె నొరప్రమ + దంబున *హసుర కన్నలెన్నఁగా

గీ. భాసి ముఖవాసనావాపి + తానవంపు

తావులంటుచుఁ గేసర + తరువరముల

విరులనువగు పరవుల + దొరలనొనఁగె

నసమ కుసుమాంగుళకు విహః + రాసుగతుల.

౭౦

క. ముదముదవ మదవతులకుం బడతాడన వీడనములఁ ♦ బల్లవముకుళా
స్పద రక్తాశోకములు వి శదకళలంబొదలి కునుము, సంతతి నొనఁగెన్, 2౧

క. అంటినపెంటనెవువ్వుల నొంటుగఁగం కేళికేళి ♦ నొనరింపుచుఁబూ
వింటను గెంటనిబంటగు దంటను బుట్టించుచతుర ♦ తన్విలసిల్లెన్ 2౨

ప. ఇవ్విధంబున దోహదక్రియలొనరించి 23

క. ఆరామాక్షణు లయ్యెడ నారామమునందుఁగడునొ ♦ యారంబుగనం
చారంబొనరించిరిసము దారూఢిన తానతాన, తానతముఖులై 2౪

ప. అలిత శయోవిలాసవికీ లాపకలాప కలాపకుండలన్
స్థలితమరంద కందళిత ♦ సాలరసాలకిసాలభాదసం
చల కలకంఠ గాననుఖ, సారససార ససారసాభులన్
నెలకొను భూతలంబులగ ♦ ణింపుచు నింపుజనింపఁ బోవుచోన్. 25

క. హేలావతులైఁ దగినమ హేలాతతు లుపవనోప ల హితవిహితవిధా
నైలాతత బోలామతః ఖేలాతలగుచు నగుచుఁ గేరుచుఁబోవన్. 26

చ, సవిధగధాతకీతరుజా ♦ జాలకజాలక జాలకాంతి మ
త్ప్రవిమల సూనసంభృతవ ♦ రాగ పరాగ పరాగతాళినం
భవకలనాదమే దురిత ♦ మానస మానస మానసంతత
స్తవనదముల్ నదేశజక ల దంబకదంబ కదంబులై తగన్. 2౭

క. లలిసి పవనాంతస్థితః ఫలిసిలతి కారతీవ్ర ♦ పదభవవికస
న్నలిసిపత దలిసియుతః మలిసికృత పదము ముదము ♦ మదిబొదలింపన్ 2౮

క. ఆ రామాంతస్సఃచరః దారామలు సూలమాని ♦ లాప్తిమరందా
సార సుమాసారలతా సారగృహంతర గతాళి చయములఁగనుచున్. 2౯

ప. వలదురు మీనచంచదని ♦ వారితవారిత వారిజాకర
స్థలక మలాళిచెంత నత ♦ తంబు తతంబు తతంబుగాఁగ నం

చల దోచర్మ సంఘయని : శారదశారక శారదంభు శ్రో
వల గరిగించి రింపుగల పాటలఁ ♦ బూటల పాటలుంబులఁ.

౩౦

క. నాళీకముఖులు మదనుని నాళీకములనంగఁ దగియ ♦ నారతవికస
న్నాళీక మృణాళీకఘా రాళీకల నాదమోద ♦ రసికసరసులై.

౩౧

చ. వనిఁబరికించి కించిదలి ♦ వర్ధనిహారముఁ గాంచికాంచికా
ధ్వనులకుఁ జేరిచేరి కన ♦ చింతింపఁబడ నాకాళికాళిమూ
కనపిక చక్రచక్రములు ♦ తక్కుమటచే మోయుఁగ నొక త్
తనివినఁబడఁ గడంగజాడ ♦ కుట్రపా నూటపై పగ్గెన్ పుష్పము

౩౨

క, భద్రాచల యవతులఁ కాకాదినుప మితవికసి ♦ తాగనుష్ఠులఁ
ధారామధుధారాబహుఁ ధారారట దలిపికాది ♦ ధారలుదోచెన్.

౩౩

శ. ఇవిధంబునఁ దోచ నిహరింపుచుఁ బుష్పాపచయంబు జేయందలఁచి.

౩౪

ర గ డ

సారసారరజోభరముకా ♦ సారసారమునైః తలిర్చును
భూరిభూరి నగంబు లిప్పుడు ♦ బూచేబూచెల్లు వంబుదనరంగ
జాతిజాతి లతావితానము ♦ జాలజాలక ములను స్థలకం
జాతజాత నుమంబులను వెద ♦ జల్లజల్లఁదనంబు దగుని
స్నాటఁ బాటలఁ దరులు దగఁగరి ♦ పాటిపాటితఁ తామరసకర
హటహటక గర్భవాహా ♦ లమరనమర నగంబు లలరెను
గోరగోరంటలను జదుము ♦ గోరగోరకములు శొల్లంగు
బారుబారులు గట్టి సరసపుఁ ♦ బలుకుపలుకుచుఁ గీరచయములు
మలయమలయ సమీరముఁజువే ♦ మరుమరుండును నెమ్మనంబులు
కలఁగఁగలఁగుడు పరతురదెని ♦ క్కంబు కంబు సమానగళయి
క్కురవ కురువక తరులునిక్కలి ♦ గొట్టుగొట్టు పడంగఁజేయఁగ
విరియవిరియఁగఁ బూయఁదలఁపని ♦ విరితవిన్తరుణీమణిరొయి

సరస సరస విలాసముననీ • సరసిసరసిరుహాక్షిరోయి
త్తజ్జీ దరింపవశంబు మనచెం • పల్లవలంకక నున్నదీయెడఁ
గీలికిలిత కాంతిగలకం • కేళికేళిక మౌగ్యము యీ
పాళిపాళి నికరమలరులఁ బద్మబద్మమువచ్చియీరస
దాడిదాడి మతరులఁ గనుమిం దాకదాకలఁ గనినగతిని
వాడవాని ననలువనిచెలు • వమ్మువమ్ముగఁ జేయనీకే
సరముసరము లొసంగఁగొనవే • సరససకుఁ గొనకుండు తగబం
భరభరంబులఁ దెగడిననువెం • బడిబడింజను దెంచునీయెడఁ
గదలికదలిఁ గనుంగొనవెనొక • కంటఁ గంటకి పలగణమునఁ
మ్మదమదనతుల కిష్టమగుగుణ • మనికనునికె నొసర్చునీనన
భూమభూమహానీచగీతులఁ బొగడఁ బొగడలు పూజువలపు
సామిసామి హితప్రదములగు • సారెసారెగ నందలంచిన
రమ్మ శుకనికరమ్మ సహకా • రమ్మపై సుకరమ్మగను
గ్రమ్మకొని పైకమ్మగూయను • కమ్మమీరరకంబు జెడెను
రామయ్యాయా రా పదము ని • రామయ్యంబగు రామచిల్లకు
నేమమునను జనేమయీవన • నేమమరయ వినేమయ్యలితిన్

౪౫

అని యివ్వధమున • సనితరసాధ్యపు
వని దిరుగుచు జ • వ్యనితోఁ గూడుక
కలుకులు వనితో • గలికాయుతముగ
ఫలచయమును జం • ఫలనిచయమ్ముచు
వళములలోప • కళః గ నింపుచు
నలరుచు దిరిగిరి • యలరుచు లెనయన్

౪౬

ఇవ్వధంబున సంచరింపుచు

౪౭

శీతలభూతల జాతల తాతల సుమనముదయాప • తద్రసధారా
స్తాతానిల నీతావిల • శీతాచలప్రలయివ • సింపుచు గాంగన్

౪౮

నీ. హరిహరయోగకుట్టి + మావనితలములు

కాలాగరుజధూవ + కళవహింప

బద్ధరాగప్రభా + ప్రాజ్యస్థలములు

రాజనభాజన + తేజమనయ

కళికాంత కాంతభూ + సరణులు శ్రీగంధ

బంధురపాత్ర ప్ర + భావమొంద

సురభికుంకుమరజో + భరథరాభాగంబు

సాక్షితచ్చదపుటం + బగుచువెలయ

బహువిధాగమ కునుమ నం + భవపరాగ

నికర మవ్యక్త పరిమళ + నియతి దనర

రమ్మరమ్మని కలకల + రవవిహంగ

రుతినానంగించె నొక్కన + రోవరంబు

౧౫

క. చూచి తిద్దోచితవృత్తుల కాచిలుకల కొలుకులలరి + యంబుక్రీడా

ప్రాచుర్యసౌఖ్యమునడ | తేచనమున దనరి తద్విశేషమరయుచుకా ౧౦

చనంజన వసంతలక్ష్మీ మాధవ సంభోగ గ్రీడానుందర మందిరాయమాన
మానాశీతనూతన లతావితాన సమంజస కుంజంబును తదీయ హంసతూలికా
కేలికానల్ప తల్పసూచక రోచదుపాంతకాంత ద్రుమాంత లతాంత పరివ్యా
ప్త సాంద్రచంద్రోపలస్థలంబులునునలయ వలయాభూత సదేశరిరం సుహంస
కంబులును, తత్సమయ జన్యాన్యోన్య గళరవాయిత కలరవ కోకిల ముఖసుఖ
వికార విహగరుతంబులును, వితతరతికూజిత యాచ్ఛార్థ ముహుర్ముహుర్భా
షణాయమాన కపోతజాత హుంకృతులును, తద్భవ జలకనతోకానేకంబును
కుచమంజుల మంజిత కుంకుమ నంకుముద మృగమదాది బంధురగంధ రసా
యిత సుధ వివిధకుసుమ విసరానర్గళ నిర్గళస్మధూదకంబును, ఇతలస్తత్సవతిత
విలులితాలకజాలాయమాన పరితః పరిభ్రమద్భవరస్మదయంబులును భా

నురాశ్వసా నిలీకృత మధుపానార్థ సంచరచ్ఛంఛంచరీక కానే గరున్మరుత్ప్వన
రణంబులును, ఘనస్త నసమ్మర్దపీడలూనతారహారాయిత సమీరకుమారాందో
ళిత సుమితలతా వీతానంబులును, మధ్యే మధ్యేరతి ఫలమధుసంగత భృంగా
యాభవస్మరంద బృందభరిత పత్రపుట పాత్రనికరంబును గలిగి చెలువొందుచు
విప్రవర సేవ్యంబై సుమనోచత్సవన భూమితెఱంగునఁ గాంచసప భ్రాభిరామం
బై భూరి ధరాధరంబనఁ జందన వల్లవ విలాసాన్నదంబై గణికానివాసంబుగతి
నతివిచిత్ర పత్రరథపాలన శీలంబయి విగ్రహభూతంబు పొలుపున నుత్కలికా
నమన్వితాంతరాధారంబయి శ్యామానికరంబనమిలచి జడశేయప్రసాదకృద
భిరామంబయి దేశికోక్త మహావాక్యం బనంనగి, సమీరకుమార విశారంబై
యా రామపద సాన్నిధ్యంబనందగి దేశోపలక్యమాణశంఖచక్రసువర్ణవిష్యక్తే
నాది సమన్వితంబై మాధవలోకంబు వశువున వశీకృతరాజ హంసమండలమ
కరచ్ఛప కుండాద్యలంకృతంబై శ్రీదవై భనంబురీతి సుగంధ బంధుర సుమ
నోని వహంబై దివ్యనికేతనంబు భాతినరుణ హరిత్పత్ర విలసనంబై లోక
బాంధవు పథంబుచాడ్చున నిగమాంతామోదచరద్వన ప్రియాలావకలాపం
బై కమలభవనదనంబన మించి భద్రశకుని బాలవకు లోపేతంబై కరణప్రదే
శంబురీతిఁ గర్కటమీన సహితంబై రాశివిలాసంబుగతి బుష్పవతాంతే
తన్ధలంబైన ఛిప్రదేశంబుఁ ఘక్కి బహుళరజోభరంబై గంధవహాగారంబనఁదో
చి స్వభామృతాధరంబై శుద్ధపస్తు విధంబున మెరయు సరోవరంబు రిక్తసి
రుదంసుచు కుండరదలులు ముదంబున.

౯౧

స్తాపితతరణి హరిహాయవిః ధూపలఘనకనకనికష + నోప + శ్లోకా
రొపణ సోపానోపల + నోపరిభాగ్ధాగధగ్య + మోగమరయుచు

౯౨

సీ లాలిత మణిమయా + లంకృతుల్ నడలించి

పంచాశ్రు దివ్యప్ర + భలవహించి

శాంతిచోలనిచోల + జలంబు వెడలించి

సుమబాణ బాణవిం + స్ఫూర్తిజెంది

ప్రస్ఫురత్కజరికా ♦ భారముల్ వదలించి

కందర్ప భేటక ♦ కళలఁదాల్చి

హేమమాక్తికపుష్ప ♦ దామముల్ నడలించి

కందర్ప తరవారి ♦ గతులఁదాల్చి

గీ. పలికె పావడలనుగట్టి ♦ వరహరిద్ర

మేనులనలంది భృంగవి . తానమలర

తవిలి, జానుద్వయసకటి ♦ దఘ్ననాభి

మాత్ర సేరంబులోనయ ♦ మృగువలలిరి.

౯౪

చ. చివురుమెటుంగు బోండ్లుసర . నీజనమాజ్ఞపరంపరాజనం

జవ భవనత్సరోవరన ♦ సంభ్రమ సంభ్రమ దండజాదిసం

భవవిభవంబు లారయుచు ♦ బొయుచు జాయుచు వేయుచున్దదు

వృషనవ కేళిలాలసతఁ ♦ బల్మదు నోలయటంచు లల్కుచున్.

౯౫

గీ. సారకాసార సంచారి . సరులేక

కాలమునఁ గ్రుంకి లేచిన ♦ గాననయ్యె

దత్సరశ్రీది దృఢైగ ♦ తద్విరోసన

రాజరాజాన నారత్న ♦ రాయనఁగ

౯౬

చ. వెలఁదుకలంక కంతకున ♦ ఎనవినోదము లేర్పడంగ ద

జ్జలకలితాంగ శృంగములఁ ♦ చక్కగకొక్క మొగిన్బహిస్థి

కలనను జెందఁజేసినను ♦ గన్పడెదజ్జ విముక్త మాక్తికం

బులు వెలిబుచ్చు దేవతల . పోలిక జోదులుగూడి వేడుకన్

౯౭

ఉ: శంబర సేత్రయోర్తురభ ♦ సంబున నంబుజరాగయోగ శృం

గంబునఁగంబులుంచి కల ♦ కంతులనొంచిన సాంద్రచంద్రికా

డంబర హాసభాసురత ♦ టంబులఁజేరి ముఖేందుబింబమా

ర్గంబులఁ జద్విలాసము మరల్చిరి ♦ సత్ప్రమదాత్మ చిత్త లై.

౯౮

చ. సరసిజపాణిపాణిగతః | చంద్రశిలామయశృంగసంగతః
స్ఫురదుదకంబులంజెలులః ముద్దుమొగంబుల పైలగించినన్
దురుమలః జూపి దీపిత విః ధుంతుదశంకనానర్చినన్ భయాం
తరమును జెందుచందమునః • దత్తరసారస చుగ్గయై యెగెన్.

క. ఆలీలావతు లాసరోవర విహః • రానంద సందోహవా
చాలీలావ్రజ మాత్మిదంత వసనః స్ఫాయన్మధూపీత వ
క్త్రాలోలాంబుజపాలిః గన్గోనుచుః బా • నానక్తి రాజూచినా
సాలీలన్ మరలించి రంచిత విలా • సప్రాభవోదారతై

మ. లలహారత్నములంబు జాకరగనా • శ్రేణి ఖండంబులన్
జలదంభోజ సమానహస్తములచే • సంధించి తద్రంద్రసం
కలితాంభోః కణముల్ మరాళములపైః • గవ్వంగనాటంబలెన్
గలిగెన్ నాళమరాళసంతతికి లోక • ఖ్యాతి వైరంబిలన్

చ. చలమునరేబగల్ దపము • సల్పచుమోములతోటిసాటిరాఁ
దలఁచెను సారసంబులని త • ద్దళముల్ హరియించి వాహినిం
గలవంగ వద్దవద్దనెడు • కైవడి క్రౌంచము లిమ్ములై నతీ
రలలిత సాలజాల శిఖర • మ్ముల నెమ్మది మ్రోసె జెచ్చరన్

గి. సారసంబుల వాడలు • దూరితూరి
సారసంబులు వేడుకల్ • నలుపుచుండఁ
గలువగుంపుల సేడ్చించి • కలువగుంపు
లగుచు జక్రంబు పొకవంక • పొగసొనరెన్.

క. కంజాలనయన కటువలె • గంజాతానయనలీలఁ • గనఁపట్టినచో
మంజులవంజులకుంజనః మంజన సింజానభృంగ • మండలి పొసలెన్.

సీ. హంసయానయొక్కెడు • హంసడగ్గరఁజేరి
హంసయానవనటంచు • పటముటంచు

గమలపాణియొక్కర్తు . కమలంబు జేబూని

కమలపాణి నటంచుఁ , గరము మురిసెఁ

చంద్రానన యొక్కర్తు . చంద్రవాటికజేరి

చంద్రచూడ నటంచు . సంభ్రమించెఁ

గీరవాణియొక్కర్తు . గీరంబు దరిజేరి

గీరవాణి నటంచుఁ గేరుచుండ

గీ. మఱియు రంభోరు వాకతెరం . భలనుడాసి

రంభ నేనని సమ్మదా . రంభయయ్యె

నిటుల సద్వివ్య భూమిసం . ఘటనమునను

ద్రుదశభావంబు దలతురా . నుదతులెల్ల

౧౦౪

చ. కరము నటించుచాభ్రమర . కంబులు పత్రము లుల్లసిల్లఁగఁ

సరసవయోవిలాసములు . చక్కగ గన్నడఁ బద్మినీస్థితిఁ

దొరసినమమ్ము సమ్మదముతోఁ బురణించుకమించు పద్మినుల్

సరసి వసింపఁగూడదని . బాడదలంచిరి ప్రోడ చేడియల్

౧౦౫

మ. లలనారత్నము లంతకంతకునవై . లామాధవీమల్లికా

ఫలినీజాతక జాతడోలికలలో . బాంచాలికానాళికా

విలనల్లీలల ప్రోడఁగూడుకొనియా . విరూభత మోదంబునన్.

జలముప్పొంగగు భాలునన్ దున్ను కుచున్ సారప్రచారంబులన్.

౧౦౬

క. దరివిరివియైన తీవియ! దరివిరి పొదలంటి కునుమ . తరణివిలాసా

దరలై తగిరాజకృశో! దరులా సరసి వినోద . తత్పరలగుచున్.

౧౦౭

. ఒకరొకరి మేచులంటుచు! వికవిక నవ్వుచువిలాస . విభ్రమ దచక

చ్చకితాక్షులు కాసార! ప్రకట విహారంబునలిపి . బహుళశ్రమలై

గీ. తీరములఁ జేరఁగుచతతో . చారగంధ

సారమన్మణ ఘనమహారి . ద్రోరుమ్మగమ

దమిళదుదక సరోవర ! మమరనపుడు
జాహ్నవీయము నానర + స్వతులగుతుల

౧౦౪

క. తనుమ శరశరద్విసరుహ! లసితాత్యను బంధగంధి + లజలాశ్చత్త
ద్యుసరః పరిసర సరదురు! భసలవిసరసర మెరసిసె + బహువిధగతులగా

నీ. తడసిన పావడల్ . పెడలించి చెందిర

వన్నెమిన్నగు వలు + పలుధరించి
పెడదక్రొమ్ముడులముఁ + నడలించి ముత్తైంబు
జడియనబడు చిన్నుఁ తడలుమాన్ని
నెగడుమానికములఁ + బొగడల సారముల్
కబరీభరములలో + పాబఁగొనర్చి
విలసిల్లు మేనిచా + యలకు చాయలొసంగు
జుమిలితున్నలరవ + ణములు బూని

గీ; తట్టుపునుఁగున చానన + లుట్టిపడఁగ
నలరు మేనుల సిరిగఁద + మలదివదన
కమలముల కేకమేపుబా + ట్లమరఁజేసి
నిలిచిరింతులు మరునివూ + ములుకులనఁగ

౧౧౦

నీ. గండన్దలోల్లన + న్నండి తనవరత్న

తాటంక రుగ్ధాళ + ధశ్యములును
పకలాంగ కవిశ్చేష + సంభూతలావణ్య
యోగ్యరోచిరైర్నగ + నిగ్యములును
కరపద్మ భానుర + కంకణ మణిగణ
చారువిభాచాక + చక్రములును
వ్యాలోల పరహీర + లీలామనోహరి
తరదంత రుచిధాగ + ధగ్యములును

గీ. పలుకులను దేనెచిలుకులు , దొలుకబెళుకు
బెళుకనెడు చూపులక్షులఁ ♦ జెలఁగుచుండ
దనరి వనరుమా లోచనల్ ♦ వనజశరుని
ప్రసాదంబ నెమ్మదిఁ ♦ బొదలెరవును.

౧౧౧

సీ. గుఱ్ఱగొఱ్ఱంగులు ♦ గున్నపొన్నలకలి
గొట్టుచెట్టులతోడ ♦ గూడియుండఁ
మల్లికావల్లికా ♦ మందార మాకంద
కుంధబృందంబులు ♦ సందడింప
మాతృలుంగలవాగ ♦ మాధవీ లలికలు
బంతినేవంతులు ♦ బలిసియుండ
ఘనసార చంపక ♦ గంధసారంబులు
పున్నాగ వకుళముల్ ♦ బొదలుచుండ

గీ. సాంద్ర చంద్రోఽలస్థల ♦ స్థగితదివ్య
కుసుమితలతా వితాండ ♦ ప్రసరదచ్చ
రస సర మధుభాగవి ♦ భౌజమాన
గంధఫలి దీవకళికలు ♦ త్కలికజ్ఞేయ.

౧౧౨

క. ఎన్నికఁ గన్నియ లప్పుడు! తిన్నని వన్నిటమొదపి ♦ దిద్దిసకపురం
పున్నిడుద తిన్నెమీదను! గొన్నన లన్నియునుదెచ్చి ♦ కోరికలలరక. ౧౧౩

చ. వరహానరించి దానిపయి ♦ పాండుర పంక్తజముంచి తచ్చదాం
తెరముల మంచికస్తురిని , తామరసాస్తుని హాసివానిముం
దర ఋతురాజు వ్రాసిరితి ♦ దాపలగా వెలయించి క్రేవలక
బరిచరులక లిఖించి లలనా ♦ జనమంతట సంతసింపుచుక.

౧౧౪

సీ. ధాన్యంబు మానసా ♦ యతననంచరునకా
సాహసం బమితోగ్ర ♦ సాహసునకు
నాసనం బభిక్ ♦ న్యాతనూభాతుని
కర్మంబు శంబర ♦ హరణునకును

సాద్యంబుమాధవా ♦ పాదితబలునకు
మహితాభిషేకంబు , మన్మథునకు
గునుమాంజలులులన ♦ ద్విసరుహంబకునకు
గంధంబులు వసంశ ♦ బౌంధవునకు

సీ॥ ధూప మనిలశతాంగనం ♦ దీపితునకు
దీపముల్ లోకచటుల ♦ ప్రతాపునకును
నిత్యనైవేద్యములుకిర ♦ భక్తునకును
విశద తాంబూలమలరుల ♦ వింటిదొరకు॥

౧౧౩

సీ॥ కిసలయ కుసుమంబు , తొనఁ గెదమంటిమా
వైత్రుండునీకు స ♦ నిత్యుం డయ్యె
నమ్మతాదికంబుల ♦ కలరింతమంటిమా
కైరః పుండునహ ♦ కారినికు
బరిమళ ధూపమే ♦ ర్పరచెద మంటిమా
బాలానిలుండు నీకు ♦ బరిచదుండు
మేలైన పాటల ♦ పోలింప మంటిమా,
వికళకంబులు నీకు ♦ బియ్యదములు

సీ॥ శ్రీవసంతెస్య కుసుమాప ♦ చితివిధాన
మర్దున ధరస్యభూరి ♦ తార్పణంబు
కల్పవృక్ష సృహృద్యార్థ ♦ కల్పనంబు
గావిచారింపి కైకోము ♦ శంజబాణ॥

౧౧౪

శా॥ నేదిక్రమలతావి తానములు నీ ♦ నెయ్యంపు ముయ్యాలలై
యాదాక్షిణ్య మరుచు సఃలేముఖుల ♦ శ్యంతాపులై యొప్పలే
తాదృక్కానన సూనతానములు విం ♦ తల్ గాదెమేమిచ్చుటల్
యాదోభర్తృబంజరిఁ కృతేమితి ♦ వ్యాహర మన్మథతి

సీ॥ చిగురాకుఁ బోడిపైఁ + జిగురుతూకు కటారి
 నొర నాయఁ బెరుకనీ + కుచితమగునె
 ముద్దులగుమ్మపై + మొగిలి పూతరవారి
 చేఁ బట్టిజరిపింపఁ + జెలువమగునె
 ముగుద మీదటను నం + పెగ మొగ్గ గదఁ బట్టి
 నిగుడించఁ దలఁచుట + తగుననీకుఁ
 జొయ్యలి మీదమో + దుగుపువ్వు జాతుల
 జొత్తువాల్తిన కిత్తిఁ + జూపఁ దగునె

అ॥ మిక్కుటంపు సొంపు + చక్కెర వింటను
 పెక్క సంపు కోలఁలెక్కుబెట్టి
 స్రుక్కఁ జేయఁబడిఁ జా + రుక్కునఁ బాకెంపు
 ముక్కు బక్కినెక్కి + నొక్కుతేడ

౧౧౦

సీ॥ కలుముల జవరాలి + చెలికాఁడునీతోల్లి
 టమ్ములఁ గన్నుల + నద్దుకోనియె
 సామేనుపైదలి + సామినీ యాననీ
 చెలికాని సౌదల + నిలుపుకొనియె
 దలఁ కిట మెలఁగు + పొలఁతి నేలినవాఁడు
 నీబలఁబుల మీద + నెనఁచుజేయు
 బంటారుమోముల + సామినీయాజ్ఞప్తిఁ
 దిగుగనిచోటులం + దిరగుచుండు

శ్రీ॥ బోడులను జలపట్టిపూ + బోడులందు
 మనసుగల వారిగాఁజేయు + మతికరివిగఁ
 తిగబోడులనఁగ నీకు + ద్దణసమాన
 మలరు విలుకాఁడ; యాచితీ + చలమువలదు.

౧౧౧

చ॥ నెలతల దారిదారిమును + నేరమి వేరముఁ జేయరీతిని
 నెలతల దారిదారికడు + నేరమివేరముఁ జేయనాయమా

వలపులరాయ నూనెడల • వంబయినదయలేమనీనుచే
వలయులకించెమేనులిక • వల్లయువంటి • గజిలదనూర్జనుల్

క. అని యిటుల నిటలతటఘట్టి తనిహూడా బలి క్రిటములు • దనరంగ వనితా
జనము ముదంబున నుండగ | దినకరవింబుబుచరమదిశే • జెన్నోండగ ౧౯౧

సూర్యాస్తమయ వర్ణనము

గీ. సతత రాజాభిరక్షిత • స్వచ్ఛకువల
• యస్థిత శ్రీలహరియించి • యాప్తచక్ర
• మలరజ జేయుచు బాపాత్ముఁ • డగునినుండు
వారుణీగాగ మగ్నుడై • మీరియుండె.

౧౯౨

స్తీ. కుంజాంతర శయన • ఘోరసత్వంబులు
పలశంక బల్లవ • పటలమెనంగ
గైరిక ఝరకేళి • కాకిన్న కాంగనల్
క్షుతిజేహ దత్పురి • సరములంటు
జెంచుముద్దియలు ను • మాంచత్పరాగంబు
గుంకుమ శంకచే • గొనుచుబూయ
సరనీచ రద్విజ • సంచయంబొహన
కాంక్షను గింజల్క • గణము గదియ

గీ. శీతలోదక ముత్పత్తి • హేతుభూ
కుసుమితలతావితానాగ • కుంజపుజ
భాదిదృక్షాగతాబ్ధిశ • భాసమాన
రాంకపటంబనంగ సాంధ్య • రాగమలరే.

౧౯౩

త. మఱియును.

౧౯౪

స్తీ. అరుణాశ్వఖురపుటా • హతధూతభూతిల
జాన రక్షాభర • వాతమనంగ

మారుతోద్ధతచర • మత్సాధరిస్తల
 నలినీపరాగన • న్నాహమనఁగ
 వికసిత బంధుజీ • వకజపాకంకేళి
 కర్ణికారచ్ఛవి • కాండమనఁగ
 వరుణ శోభనగృహ • స్ఫురదురు కరదీపి
 కానేకదీప్తి • సంతాపమనఁగ

గీ॥ బద్ధినీ ప్రియవిరహానం • భవదన
 లస్కులింగ ప్రకార వి • లాసమనఁగ
 మిన్నుడిగ్గియ లోపలి • మేలితమ్మ
 సంచుగామింట నెఱునఁజే • మించెనపుడు

౧౨౫

వ॥ మఱియు దివసమహిషరుధి రథారా ప్రవాహంబన నపగమహర్ణవ
 తటస్ఫుటితి విద్రుమలతా తాన ప్రభయనంగ గనకా సారవిక్లవ్వరారుణ కం
 జపుంజ ప్రకాశంబన గంధర్వరథ స్థికాంచన కే తనోద్యోతంబన॥ నభస్సధశా
 న పతాక దీప్తియన, స్వయంవర గృహీతపీఠాంబరలక్ష్మీయన, రక్తాంబర
 ధారితపస్వియన తామ్ర పయోధర కామినియన, సాంధ్యరాగంబు మించిన॥

సీ॥ సారపాహనజగీ • పానటదన్నాది
 గహన వాహద్విష • త్కళలనంగ
 దర్శుర కుళీకృ • తవనజనిస్పృహం
 బరచరన్మధు పాలి • పాలియనఁగ
 సుఖిక రేన వియోగ • శుక్పద్మినీ స్పృష్ట
 సాంజననే త్రాశ్రు • పుంజమనఁగ
 వరుణాంగ నాలక • విరచిత పంస్కర
 కాలాగరుజ ధూప • కాంతియనఁగ

గీ॥ వనభవకరటి కరట ప్ర • వన్మదాంబు
 సమ్మిశ్లేధరి హయశిలా • స్తరణనరదు
 దారనిర్ముఖశఙ్కద్యోత • కారమనఁగ
 రహినవీన తమ ప్రచా • రంబు మించె

౧౨౬

వ. మఱియుఁ బ్రదోష సమయనటన పాటవనీలకంఠ కంఠ నీలిమంబనఁ
బ్రకు పితతారకదైత్య బలమన, నిఖిలకాష్ఠాపహారక కృషవర్త్య మార్గంబనఁ గా
మిసీ కేశసంస్కారధూప ధూప సుధ్విజృంభితై. మధుకరిని కరమేచకితకరివరక
పోలగతి దాన సాధకారంబై. వితత తనూలకాననలీయమాంబై, పాం
సులా కలితౌషధబల పృష్ఠహారవని తాపత్యంబన, రజనీనమరమిత్రంబనఁ బ్రత్య
క్షద్రో వ్యవహన బౌద్ధసిద్ధాంతమన, యింద్ర నీలమణి మృదితంబై సంకుచత్కు
నలయ దిశ కరో దయారంభంబైతి రస్మృతి కళాంతరాన సన్మహత్వంబై, లం
ధకారంబు ధోచిన॥

౧౨౭

నీ. పదములఁ దొట్రుపా • తొడవనస్ఫుటములై
వాక్యముల్ వెలయుజ • వంబులేక
సారసాలంకార • చాతుర్యమెడలంగ
విగ్రహంబులసారు వెడలుచుండ
విగత సంశ్లేషల • విలవిల జోవుచు
వృత్తి శూన్యత యొక్క • వింతచెట్టు
నుహిత శయ్యాని • ధము లేర్పరింపక
యెదుట వీపాకముల్ • బొదలుచుండ

గీ. విరసరీతులు దోచంగ • విమలినాంత
రాశి యాభావమునమెప్పు • రాకకుకవి
విర్మితంబా ప్రబంధంబు • నెలవుగలిగి
సండులను గొండులనుదూరె • జక్రకుకవి

గీ. మొదల సద్విహార • మునుద్వీజసంతాప
కరమునలత మోపి • కారమగుచు
గాలభేదమవుడు • గననరాజకమైన
నేమిచెలియవచ్చు • నిలజనులకు

౨౨౮

చ. తొలిగలవైరముల్ దలంచి • తొరపుచీకటి మూకలెల్లనా
వెలుగులజేనిచుట్టముల • నేమరుజుట్టి శలంచిమించియా

గలతలలన్వహింపుడని ♦ గేలిగొనక మలిన్వహాననం
బుల నలచక్రదీపచయము ♦ ముల్ చెలంగెగ్గ హసీమల్ దొగిన్.

క, ఆమెడ గులటలు జీకురు | వాయులు బాగడంగ ద్రోవ ♦ ట్టుచుఖద్యో
తాయా కరుచులు దివి నులు ♦ గా వగణికలగుచు వెడలె ♦ గౌతుకమలరెన్

చ ♦ మొగులను పల్కెచూడను బ్ర ♦ మోదముతోన జడేకేకే స్రుడి
చ్చగగణితోది తార్థగతి ♦ సంఖ్యయొనర్చి తదన్వయక్రమ
ద్విగుణితమైన యొడ్డునిడి ♦ తేకువతో గుణియించున్నలం
డగనొనరించునోయనగ ♦ దారకలుల్లసితెన్నహోన్నతిన్

౧౩౦

వ ♦ మఱియు సుధ్యాసమయతాండ ♦ డంబరోచ్చలిత మహానటజటాజాటవర్తి
తరంగిణీ తరంగ లింగత్పవత్పరంవరలన, దిజ్జాతంగకరనిష్కృత్ తుమార ని
కరంబులన నభ్రభ్రమణ ఖన్నదినకం తురగముఖ విశ్లేష్ణేన కణంబులన,
వియత్సరోవర ప్రకట వికసిత కుముదన ముదయంబున, జగత్రయ జగీషామ
సీషా నివర్గతానర్గళ భుజార్గళ మకరకేతనశిరః ప్రసారిత రతినతీ కరతలాగత
లాజలన, ఖస్థలకలశ పారావార డిండీర ఖండంబుల నవ్యోమపదలక్ష్మీవక్షోవి
హారహార తారముక్తాఫల నిచయంబులన నాకాశ మహాస్థానీభజ్యమాన లా
జలన, విహాయస్సాటిక ఫలకవిలిఖిత మదనవిజయ శాసనాక్షరంబులన
జనరి ♦

౧౩౧

గీ॥ గురుడ గంధర్వకిన్నర ♦ సురముఖాంబు
జాననాసివ మస్తక ♦ న్యస్తకుండ
మల్లికాపుల్లను మనస్స ♦ మాజయనగ
సురవధంబున దారకా ♦ భరముదోచె ॥వ॥ అట్టియెడ॥

నేయిమోములతో గంగ ♦ డాముటయును
దదభిముఖముగ వచ్చు ♦ ప్రాగుదధి మకుట
తటఘటిత హీరవరవిభా ♦ పటలమనగ

దొలుత దేనవైన బలువైన ♦ వెలుగు దూచె ॥ ౧౩౨

క. హరుఁడతఁ రజస్సత్వాః కరుఁడైవసుఁడైతమోవి ♦ కారముదూర
మృరయముగఁ ద్రోచెననుగతిఁ ♦ జరముగ నిలుకడలులేక ♦ చీకటి వెరిసెన్

మ. కరమవ్వేళఁ బ్రసాధికల్ హరిహరి ♦ త్కాంతప్రహోధ ప్రభా
కరముక్తావయ భూషణానయనగాఁ ♦ శైశ్వాచన్ శస్త్రకం
ధరవక్షస్థలులందుఁ గుంతుమను వి ♦ లిన్ దిద్దిరోనాగనా
కరణిన్ లేకయి సామయై సకలమై ♦ కంజారియైచ్చెచ్చెనన్

౧౯౯

ప. మఱియు రజనీ రాజకన్యా కరగత కనక కందు కంబన, నుదయగిరి
ఖాలమంశార పుష్పస్తంభకంబనఁ బ్రాచీ మహిళాల లామలలాట తటబంధురబం
ధూకలికంబన నభ శ్రీప్రతప్తజాంబూనదకుండలంబన దిగ్విధూ ప్రసాధికాప్ర
శస్తహస్తస్త్రిస్తాలక్త కపిండంబన, సురపథశాతకుంభంబన మకరకేతన ప్రస్థాన
సమయమంగళ కలశంబన, బురందరాశానతీ కుంకుమారుణస్తన మండలంబన
నుదయ రాగసము జ్వలుండై చంఘ్రిండుదయించే దదనంతరంబున యామిని
గోపాలాంగనా విష్కృత నవనీతఖండంబనఁ గును మశర శ్వేతచ్ఛత్రంబనఁవో
మతప్రధాన కరధృతస్వాతిః లింగంబనరతి రాజమహారాజ సితచామరంబన నంబ
ర మహర్షి వశంభంబనఁ మందాకినీ పేనపుంజంబనఁ ధాతృనాది పాణిగత పార
దంబనఁ గంధర్వకవళచామ చక్రంబన స్వర్ణపుర సాధపాండుర పారావతంబన
వియదై రావత శుంభత్కుంభవృంబన సిద్ధాంగనా వీరితసిత తాళసృంతంబన మ
న్మథసాయక కషణశాణ చక్రంబన సకల జగన్నియామక దివ్యకీర్తి కాంతారత్నరు
చిరాన నంబనఁ బౌఢనికరజైత్ర యాత్రావిజృంభ మాణపుంజేక్షు కాండానన
కుండలీ కృతకోదండంబనఁ బురుషూతది శ్చురతస్థాపితరాత్ర వజ్రకీలిత పీఠంబ
న స్వరంగణతరంగిణీ పరిః మత్సరనంబన బూర్ణపుకాశంబై యుండే ||నట్టియెడ||

గీ. హరుఁడు నిజమంత్రసామర్థ్య ♦ మలరుభూతి

నిలకలుషములఁ ♦ బోగొట్ట ♦ దలఁచివెలుచు

బర పెనోయనఁ గాగడ ♦ తెఱుగఁలేక

విరిసెఁ జీకటివెన్నెల ♦ తరచుమొసె

సీ॥ సరసీవరులనుండు ♦ జన్మాదిమెకములు
క్షీరస్పృహన్ వారి ♦ పూరిమానఁ
గలిత భిల్లాంగనల్ ♦ కైతకభ్రాంతచే
నెలమావిచిగురుటా ♦ కులధరింప
ముదితని వజ్రేభ ♦ ములుకుంజములఁగాంచి
హరిశంకచే మహా ♦ దరులదూర
సారకామికలు వృ ♦ క్షుచ్ఛాయలనుఁ జూచి
యారకు లేతెంచి ♦ రనుచువెగ

గీ॥ వేలుపులతో॑ వసిరిండ్లి ♦ వేశనకల
దివిజలెడతెగకుండ నం ♦ ధించినట్టి
మహిత కళఁ దగు వెన్నెల ♦ మడుగులనఁగఁ
నిండు శేయండ్ల జగుముల ♦ నిండియుండె॥

౧౩౦

క. చెలులార చూడుడిదెమనఁ చెలులారనవిలసదచ్చ ♦ సీధురసమువె
న్నెల రారాల్లలగిన్నెలఁ నలరారం దెచ్చిరనుచు ♦ హర్షంబెన్నగఁ

క. పానముసేయఁ దగుపయాః॥ పానముదధి పానమమృత ♦ పానముహాలా
పానమునకు సరిగాదను॥ మానముమానసమునందు ♦ మలయుచునుండఁ

వ. అట్టియడ హంతాళీతాళీనారికేళీ ♦ ఖర్జూరీ ముఖపృక్ష సంభవంబైన గంధో
త్తమాధానంబునఁ దనరి

౧౪౧

సీ॥ పాణితైలాచూర్ణ ♦ భరితస్సద్వోస్తుత
పక్వసంస్కారపూ ♦ నములుగొన్ని
మరిచమి శ్రీధన ♦ త్తరుణమేమాచాది
రచుణ్ణయ నెలలనూ ♦ ర్వులులుగొన్ని
గంధిల ద్రవ్యాను ♦ బంధబాలవిజంగ
కరినమస్వర్ణపా ♦ ములుగొన్ని
సమ్యక్సితోపేత ♦ శమ్కులికాధార
ఖర్జూర మయబస్త ♦ కములుగొన్ని

సలవణార్ద్రకవిశ్వభే • పజనమేత
 ధన్యమృతయజ్ఞమండ • దధినమృద్ధ
 శాలిలంశుల భక్తంబు • సంగ్రహించు
 కొనుచునారామలవ్యేళ • వినయమలర

౧౪౨

క. నుమితకదంబకదంబక | కమనీయపరాగవేది • కాస్తాస్మశ్రీ
 రమణీమణినర్పించిరి | సమబుద్ధిని పోడశోప • చారవిధులచే

౧౪౩

నీ నవరత్న ఖచితవి • కా దన వినోద
 సంగీత రసికశ్రీ • సారసాక్షి
 లలితలీలాశుకో • ల్లాసిని బింబోష్టి
 సరసయావకయక్త • చరణనఖర
 అంచితార్ణవకే , శాలికహృద్యాంగి
 శితశంఖ తాటంక • యుతసుకర్ణ
 కమనీయ మణిపరి • మౌరసముజ్వల
 సస్మితాధర పూర్ణ • చంద్రవదన.

గీ. యగుమహా లక్ష్మీ కుపహారముగ నొనర్చి
 వలయితస్థితచేమధు • వారమునకుఁ
 దారతమ్య విశేషత • త్వరతో దనరి
 నోష్ఠినలిపిరి యాముద్దు • గుమ్మలపుడు

౧౪౪

మ. ఇవ్విధంబున మధుక్రమంబునందవిలి కాండ జకాకడప్రకాండ పుండ్రేక్షుకో
 దండ కాండాసన పాండిత్య హిడితంబైన చంద్రమండలంబు వెలుంగ నెలచ
 లుపలుగఱిగి జలజల జాలు కాద నీరంబు పన్నీరంబునంగలసి తోరంబులైన
 యారాబులందగు కుసుమ సముదయంబులవలన వలపుజెందు మరంద బృం
 బునొందుచు స్ఫటిక ఘటతంబులైన పడకుల నడరి గంధేభయానలకుగండ

భోత్తమ భాంతినిఁ బుట్టింపుచు సజ్జనజలనజులగు గొజ్జగుజ్జంగుల వలని చలి
జలంబు సొంపునంపాదింపు కెంపుజొంపయ్యుంగ చోటుల నిలచి గాత
మద్యంబని మదవతు లెడగురిన ముదంబుఁ గ్రోల గుంకించి నొప్పుతో లింగ
బులగు నిజనేత్రంబులు సంస్కారాత్మ సత్తివ్యోమిల దళంబుల కుంబులనంటి
న నవి యంటకుంకుటందెలసి నేవ్వుజవ్వనులును హరిహయోపల విభులాన
లంబుల దొట్టిన తేటచలిసీటింజూచి ద్రాక్షాఫలరస వినరంబుల జనించుమా
ధవకంబని కొందఱు ముగ్ధంగన లుపభోగింప బోగింప నిజాననంబుల
యందు బ్రతిబింబించినఁ దద్వాసనార్థంబుగా నొనరించు కమలంబులని భ్రమ
జెంది రిత్తయగుటకు నబ్బురంబు నొందువారును గలిగి జగిగరగరి పచ్చల
విచ్చలవిడి గ్రచ్చుకొనవచ్చు నచ్చంపు పన్నీరుచెక్కుకు రసంబున జనించు నా
సంబని యానగమకించి స్వీయనాసికలందుఁ దోడ్చిన గంధర్వతీ కలికలని వి
చారించి నిశ్చయింపనివాఁను బువ్యరాగంబులుగల చోటుల గాటంబు
నిండినసేవంతి కానుమ సముదయ గళన్నీరపూరంబు తేనియవలన సంభవిం
చు మధ్వానంబు లెలంచి దవ్వుదవ్వులంబోవు చెలులఁ బలచుకొని కలసి
యాస్వాదంప దదభావంబగుట కరుదందువారును గోమేధికంబుల నెలవున
నలముకొనిన పుష్పరసంబు ధాతికీప్రసూన ఖిశితగుడసహిత ధాన్యాంబుకృ
తంబైన మైరేయంబని గ్రోలంబోయి సిగ్గునొందువారును సాగసుగలమగమా
నికంబులని గనిగనులోయల వెన్నలతేటనుఁదీటుకొను వలినీరు పైస్థికంబైన
మాధ్వియని పలంచి తారసిల్లి తెలివినొందువారును వైడూర్యంబుల విలసిల్లు
కలుగుల పలరు తెలిసలిలంబు బాల్యణమూల సంజాతి హలావిశేషంబని
కదిసి పిమ్మట॥ బోవునారునై సాంద్రచంద్రాతపక్రీడా వినోదంబుల నుప్రస
న్న ప్రసన్నోపదశ ప్రత్యవస్థానంబులం దలితరువుల కాంతలంగని లాతివారు
చనుదెంచిరని భయంబడి నిశ్శబ్దంబుఁ గల బానశాలా పురోభాంబున నెదు
గువారును, నస్మృతి విశేష బున భూషాంబరాదుల వ్యత్యయస్థితిఁ జేర్చువా
రునై యుండ చంద్రాంగద దర్శనార్థ మహాముని తపస్సంకల్పితఁ డగు నుద్యా
నవనంబునందిరుగు మెటుంగుమెటుగు బోడ్లం గఁగొని యా కీర్తిమాలిని
యాల బన గుణంబైన రూప యోవనాదికంబును యోవనోద్భూతంబులైన

హాసభావాదికములును దదలంకరణంబులైన సూపురాంగద హారాదు ను
దటస్థోద్ధీపన ప్రవర్తకులైన మలయానిల చంద్రాదులును స్ఫురించి నంతకంత
కు వలవంత యగ్గలంబై తోచ విరహభరంజన నొక్క మంజరీసంజాత సిం
జానమధుకరీ పుంజరంజిత కుంజాంతరంబున నిజసఖుల గన్మొరంగి వసించిరి.

సీ. కన్దవ యీక్షణా • కాంక్షచే విలసిల్లి
చిత్తమభీప్సితా • యత్తమయ్యె
నంకల్పము తదేక • సరణిజేపల్లంప
గృతనమ్మేనున • విశదమయ్యె
నరతిమిక్కుటమైదు • రంభై కనుపట్టు
హ్రీత్యాగమధికమై • యేపుజూపె
నున్నాద మవ్వేళి • నుద్వేలమైయుండ
మూర్ఛమునొప్పిదలియు • దుబ్ధమయ్యె

గీ. వంత్యమూర్తియు సందేహ • మైతిలిరై
ఘోరతర విప్రలంభశృం • గారమునను
దగుననంగ దళాదళ • స్థానమాన
సమునఁ జింతాభరంబున • దెమలితెమలి.

౧౪౩

వ. మతియూర్తంభప్రళయ రోమాంచస్వేద వైశర్వకంసంశు వైశ్వర్యంబులను
సాక్షాత్కభావంబులు నిశ్చేదగాని శంకానూయామద శ్రమాలస్య దైన్యచిం
తామోహస్మృతి ధృతిప్రీడా చపలతా హరావేగ జడతాదులగు సంచారి
బావంబులును మనంబునందోచినఁ జింతాసంతాప సమ్మోహ నిశ్వాసభకం
బునొంది యుండునటియెడ.

౧౪౪

క. పెనఁగొసిన విరహబాధను • మనలందిగ నాడికీర్తి • మాలినియెటకే
కైనొ యరయవలయుననినె • య్మనములఁగని కరముదోప • మగువలువేగఁ

ళా॥ రాకేముద్దులగుమ్మలారవెదుక • రాకేందు బింబాస్వయా

శ్రీరాజనామ స్వాత్మానిడి కృతిం • యజ్ఞాదాతే నేమను
ర్వారాకార విహార మారకృతసం • త్రాసాధికవ్యాధిమ
చ్ఛారీరాదృతినోనన శ్రమజలా • సారంబు తోరంబుగా

౧౪౩

వ॥ అని వితర్కించి

శా॥ నానా సూనర సాతి రేకమధు పా • నత్తేత నాచేతన

జ్ఞానానూనలు వ్యత్యయావయ వసం • ధానాంతు కాదాత్ గళ
న్యూనధ్యాన వితానలై న నవలా • లున్నత్త మత్తేభరా
జ్ఞానాన్వేషణ భాషణంబులఁ దదా • యత్తేకచిత్తంబుల

౧౪౪

సీ॥ తరుల లోపలఁ దీవ తి త లతావులనేటి

దరల కోపుల వింత తి లరసి యరసి
తొగలచాయలను నం • పెగల పాయలనుగెం
పుగలలో యలను వె • దగిలి తగిలి
సరములక విడదం తి తరములక మకరంద
యురములక మిక్కిలి తి మెరసి మెరసి
విరుల గుంపులను గ • ప్పురపు పెంపులను చ
ప్పరపు వంపులజాలఁ • దిరిగి తిరిగి

గీ॥ దారువుల నా వులమీదఁ తి దడసి తడసి

నేలలో మాలలోఁ జొచ్చి నెమకి నెమకి
సారముల తీరముల వట్టు • లెక్కియెక్కి
రేవులను బావులను జల • రేగి రేగి

౧౪౫

సీ॥ మదనాగ చూడవే తి మదనాగయానను

చికుచచూడవె వర్తు తి లకుచనిపుడు
కరవీరచూడ భీ • కరవీరపుత్రికన్
జీవక చూపుమ • జీవకసఖఁ
బొటల మాయూట • పాటల వింటివే
చంద్ర చూడగదె మూ • చంద్రముఖిని

పొగడ మేమంతని ! స్వాగడ వినవదేమి
దాడిమాగటన + దాడిమానె

గీ॥ దంట గోరింట నీకింత + కంటకంబె

వల్లదంటని మేషసం + వల్లవంటి

కోరకమ్మ వియోగ + ము గోరకమ్మ

వకులమానీదు నీచభా + వకులముగదే

౧౫౨

కం॥ మాలతి భవదారణతే! మాలతి మిరవిహరణమున + మనలదెవదేయే

దేలాలత మమ్మెచెద! వేలాలతకూనజూప + విదివిదితంబే

౧౫౩

కం॥ కైరవ మావంతగనిట! కైరవమాయెనిదియేమె + యాలింపుమ యూ

సారసమా మ రందా! సారసమాకృష్యమాణ + పట్టదచయమాగిర

గీ॥ వేపమానమధూద్యుత్తి + వేపమాన

మానవతులను గారించి + మానవతుల

జెందలేవుగదే చూపు + నుండరాంగి

దాకతీవెమరుంగులెం + దాకతీవె.

౧౫౪

క. వనజమ బంధుర గంధిని! వనజమహితలతలనీడ + నాడదేకో

కవదమనిన్ని దైగకో! కనదమతరుణీలలామ + కైమేలగుటల్.

౧౫౫

గీ అనుచు ననబోడు లత్యంత + వినయమనువు

పడంగ గుడమిత్రితానవ + బడుగడుగున

తొడలెటుంగక క్రోలుట ,లుడిగివడతి

నడరు పరిరోయుచును డస్సి + యలయికలచే

౧౫౬

గీ. తిరిగివేసరి యాసర + త్తీరభూవి

హరిహరాయమాణం + తావతార

కేన సుముఖసఖితతుల్ + యేనకేన

స్థాభవేత్కింసు ఖనియని + సంభ్రమమున.

౧౫౭

నీ. పోవభోవగదోచెఁ , బుడమిడమ్ములవొమ్ము
 లడర బెడంగై న ♦ యడుగుజాడ
 లరయనరయవీఁ , దంతరాంతఃపాతి
 తఃప్రసవంబుల , తలలుమెరసె
 జూడజూడగనొక్క ♦ చోటగాటంబై న
 యాటతేటులపాట , లమితమయ్యె
 వినివినితారిన ♦ విద్రుమాధరవేము
 వీడ్వంపుఁ సనల్ ♦ వెడదయయ్యె

గీ. దరియఁ గదసిన నొకతీవ ♦ దరివిరిగద
 క్రింద నందముగాఁగన ♦ క్షందనాదు
 లందగుల్కాను కురుచింద , పందిటందుఁ
 జొక్కమైనట్టికపురంపుఁ టిక్కదండ.

౧౫

మ. సవిధోద్ధిర్ణ సుధార్ణ వీభవదన , శ్యామోద కావాలభూ
 లవలీచూతల తావితాన సహితై ♦ లామలికావల్లికా
 భవనాంతద్రవనీకరోవల తల ♦ ప్రాయః పతత్పుష్పసం
 భవశయ్యాగత గంధవాహకృతన ♦ స్నానం బపేక్షించుచున్.

౧౬౦

వ వసించు చెల్లింజూచి.

౧౬౧

క. వికవికనగి. నకియరొనీ! వకటాని కటాద్రిమాధ ♦ హరిణాంకమరు
 న్మకరధ్వజ మధ్వాదులు! తుకతను వుడికించునిటులఁ♦దూకొననగునా ౧౬౨

చ. తలకవడేమి వింతగలఁ దాకల దాపరమైన మేరుదే
 వలదని వల్కనల్కతగు , వామగువాచల పాదియైననీ
 వలపుల రేనిరీతి విన ♦ చాకనవాయిటువంటి చోటులన్
 నైలవొసరించుమించు మతి ♦ నీకగునా తగునాదియొనీ

౧౬౩

శా. తాపంబేపగిదిన్ వహించితినిరా ♦ తంకాకగాపాదిత
 వ్యాపాదుల్ దురదుంతుదోన్నద వచో ♦ వక్తృద్విరేఖాదితా

३॥ టోపుల్ కోపులుమన్నథ ప్రభుతులె ♦ ట్టోకానినుక్ సైచుటల్
భూపాలాత్మజవై నవై న మనయ ♦ బున్ముచిదూహించినన్

౧౭౪

క॥ అననహరహర్వి రహజద హనవహనానహనచిత్త ♦ యైప్రకటపునః
పునరంగ నాప్రచోదితా మనముననొకరితిశీతి ♦ మల్లడికొనగా

౧౭౫

చ॥ నెలతల మూపులాపులుగ ♦ నీడలనీడల నాడకాడకున్
నిలచియొకింత చింతలుచు ♦ నెవ్వెరగందుచు గుందుచున్నెయిన్
బులకలు జెందజెందమున ♦ బొక్కుచు వెక్కుచునుస్సురంచుహ
యలగుల వింటిదంటవెగ ♦ టాయగదే జగదేకసూరుడై

౧౭౬

వ॥ అని యాచేడియలలోఁ బ్రోడయగు నొక్క పూబోడిబాచి

౧౭౭

మ॥ నెలతా వెన్నెలవేడియై మెయికడా ♦ నికవేగరంగించెనో
మెలతా కోమలతాంచితా పునవదే ♦ మేమన్నధుండేయున
మ్మలకున్ దాళ నతాళిలావయవనై ♦ పుంస్కీకిలాలాపముల్
గలతా నాకలి తాళినంతతి మెలం ♦ గగంటివేనెచ్చల్

౧౭౮

గీ॥ ఏమి నేయుదు వీరహర్తి ♦ నెట్టులోర్తు
గామువలెడాయుఁ గాము నే ♦ కరణిగెలుతు
నేయెడలనైన నీమాట ♦ ద్రోయలేనె
నెలతరోయని పలుకన ♦ పొలంబినిచె

౧౭౯

చ॥ రహివిడనాడగూడ దన ♦ రాశమరాళక రాశ భాషణ
సహనము చేతమానకు ♦ సాయకదాయక నాయకాభ్యుదా
బహుళ తరప్రకండే సుమ ♦ భారవనార విహారవైత్రచే
దహతహనోంద నేలిముది ♦ త్యావిదితా దివిలంబెటురగకన్

౧౮౦

మ॥ అని యీరీతిధరామహేంద్ర సుతతో ♦ నాలేఖమున్నెల్లెమ
ల్లననేర్పర్చిన సామవాక్యములుదె ♦ ల్కన్యాంతజాయల్లకం

బనువేలానల కీలజాలముగది • వ్యాపార సీమాంతరం

బునఁ జెన్నొందిన భేదభేద • మలరంబుంజీ భవత్తాపయై

౧౭౧

మ॥ లలనారత్నము నింపువెన్నెలకుఁ • దాళనోలేక పైతాటం

చలమాన్యంబునఁ జేర్చియేడ్చెను మన • శ్యామాకరాంగ్గమహా

కలిత గ్రామ విశేషక శ్రుతకళా • కాలక్రియామానవ

ద్విలసత్కన్నడ గాడమేళకలనా • వీణాను కారధ్వనిన్

౧౭౨

కం॥ అనివగచిను నుప్పుమొనచే దనరినగేదంగి సురియ • దరినదర్శించన్

గనికరములఁ గరములసార్చకన కాంగులు గ్రుచ్చిగ్రుచ్చిఁకొంగిట్లఁజేర్చున్ ౧౭౩

కం॥ వలదని వనితలు లవలీ॥ వలదనిలచల తలతోప్ర • వర్తనమునఁగ్రే

వలద విలిసిలువరింపన్॥ వలదవిలిన మీనురీతి • వనితవడంకన్

౧౭౪

గీ॥ ఇటులవడికిన నన్యథా • వృత్తివర్త

నములఁ దవులని యిందియ • నటనలైన

తనువలగ్న లొకించుక • తడవునుడువ

నాలుకాడకనాడాడు • జోడుగూడి

౧౭౫

గీ॥ విప్రలంభార్తి చేఁ జిక్కి • వెలఁ దినుఁక్కి

దీనిగొక్క యుపాయంబు • బూనవలయు

ఫలకవిలిఖిత తత్త్వయా • పంబుజూపి

తాంతి నొందింత మీవంత • కొంతదీర

౧౭౬

గీ॥ అనివిచారించు నిర్వయా • వనవిలాస

వర్తియైనట్టి యాతని • వర్ణనీయ

ఫలకతలమునఁ జిత్రయా • పముగవ్రాసి

మోలనిలిపిన యారావ • ముద్దుపట్టి

౧౭౭

కం॥ చూచితలయూచి తత్త్వము॥ యాచరితాయల్లకార్తి • నాఫలకంబా

రేచితదృష్టింగనుగొని॥ రామ్మాలివి రాళిఁ జేలి • నాపడిపలికె

౧౭౮

౧౧. ఏలరయిప్పుడింత చల • మేలర నూరునికేళిలోనన
 నేలర యీవిరాళి గొన • నేలరనాఁ దగువంతదీర్చనా
 భీలర సాలసాల సుర • భీకృతభీకృద నూననూనవా
 చాలవిశాల మాధుకర • శబ్దచాలన్విన బాలనేలరా

౧౭౯

౧౨. అనిపలికి యాచిత్ర ఫలకంబక్కునంజేర్చి పలుకరించినం బలుకవని చిత్తం
 బున జడిముడి పడుచు సారెసారెప మూచుచు విరివరపునం బొరలుచు నంత
 లోఁజెలివొంది శిరఃకంపం బొనరించి కన్నీరు మున్నీరయి పయ్యెద దడియ
 నెడఁగుందికుంది యాశయ్యను మేనుజేర్చి నేత్రాబ్జంబులర్థముకుళి తంబుగావిం
 చిప్రాణనాథుండు పురోభాగంబున నిలచెనని విచారించి తేకున్న విన్నదనం
 బుదోచ విరహమోహ సాగరమగ్నయై యేదెసకేగెనో యని నలుదెసలం
 బూచి తేచి సొంద్ర చంద్రాతపంబునఁ దిరిగి పరవ శాయత్త చిత్తయై దే
 హంబుగంపింప నెచ్చలి మేన వ్రాలియొక్కింతనేపు నజ్జాతచేతనయై నిదురిం
 చిన నీవలవంత శాంతదీరునిని తలంచి యూరికుండి కలవరంబునొంది పలుకె
 తలఁ జెందుసుందరితలంకి

౧౮౦

లయ గ్రాహి

బంగరు మెఱుంగుల తె • రంగు లలితాంగముల
 నంగునిడుబీరపు సె • గంగరఁ గిన్నరై
 పొంగి వలిగుబ్బల బె • డంగులఁ దగంగదరి
 యంగదలి పొక్కిలి మ • ములగు నఁ బడంగళ
 ముంగురులు చెంగలు వ • రంగుల కనుంగవకుఁ
 జెంగటనటించుచుఁ దొ • లంగకసియీడల్
 ముంగర జరంగిపెద • వింగదియ నంగలియ
 నుంగుచెలు లంగను చ • నంగసపడంకెన్

౧౮౧

—: త్రోట క ము: —

నలదాయగ్జే + న్నల గాయగదే
 బులుమోయగ్జే + బులుదాయబికం
 బులుగూయశుకం + బులుద్రోయగన
 వ్వలరాయడుగ్రే + వలరాయడిడన్

౧౮౩

వ! ఇవ్విధంబున చిరహావనను జక్కి తటస్థాద్వీపకులైన మదనాదుల నుద్దేశించి కోసావేశంబున

కం॥ మదనా యలయ్యించెదవదె॥ యదనామెలతాతశరము + నట్టిటగనామెదనా
 త్తిచెద వికలాదా॥ శెదనానదయుడవు గమ్ము + లీలానదనా

౧౮౪

క! మమునాదరించవదెప్తే మముమీరగ విరహభారన + మగ్గినియమనా
 యమనాయమనాయమనానుమశ్చరముల నేలనేయ + జూచెదుచెపుమనా

౧౮౫

చ! వలపుల రాజరాజవము + వారిజలోచనలక వధించిమా
 వలగలువంబు నొందెదగ + వాపగవారలకైన దద్గతుల్
 వలనదటంచు మించు జన + వార్తలెటింగి యెటుంగనట్టులక
 జలమొనరించ మంచిదగు + నాభువనావన జుండవై భువి

౧౮౬

సీ॥ పరగునీధగ్గంబు + పాండుజన్మాహితా
 చరణమై కలసిల్లు + నరసిచూడ
 నీనూనునంచిన నెటిరజోవతియైన
 యగ్ని శిఖోత్పత్తి + నంటుకొనియె
 పెలయనీ చెలికాని + వృత్తి దలంచిన
 గలకుజాతులకు సౌ + ఖ్యంబొసంగ
 మతియునీ మేనమా + మను విచారించినో
 దమ్ముల నడగించి + తాకృశించె

గీ॥ మొదల జటుల్ నిశాచర + మూర్ఖులయ్యు
 నబ్బనేత్రారులగుచుఁ బాం + భాళినేచు

౩. దువీరని యోశంబు ♦ రారిమిమ్ము
నజాదు దువ్వుచతుష్టయం ♦ బనియెదొలుత.

౧౮౪

౪. మదనా యివ్వడునీకే | మదనా యెనొకానితేలియ ♦ వయ్యాయోదు
ర్మదనానామార్గముగల | మదనారత బాధదీర్చ ♦ మదిగరంగదయో. ౧౮౫

౫. నిన్నుగన్నట్టి దానిము ♦ నిగ్రహించు
నట్టివారలఁ జెనకలే ♦ కనదవైతి
వనదలై నట్టి వనితల ♦ నడలఁజేయఁ
దగదు నీకెట్టి ధర్మరేఖు ♦ చిగురుటంప

౧౮౬

౬. ఓరిమన్నథ నీతండ్రి ♦ యుగ్రశక్తిఁ
గన్నతల్లినిద్రుంచి యా ♦ ఖడ్గమిపుడు
నీనొసంగెను లేకున్న ♦ నీరజాక్షు
లను గలఁచంగఁ దలతువే ♦ యవనిలోన.

౧౮౭

౭. విరహ బుచ్చే స్తుక్కు ♦ వెలదుల వేచేవు
నీవుకోడండంబు ♦ నేలఁగలియె
కళవళపాటాందు ♦ చెలులవేచెదవేల
కలనీశరీరంబులు ♦ గాలిపోను
వెరనొందు తరుముల ♦ వెరపించెదవునీదు
బలము లరణ్యంబు ♦ పాలుగాను
జేడతనోండన ప్రేమిలఁ ♦ జేడిపోచెవచ్చెదు
నీకేతనంబులు ♦ నీటఁగ్రుం

౮. మునువియోగార్తిఁ జెందిన ♦ వనితలంద
విక్రమముఁ జూపెదవునీదు ♦ విభవమెల్ల
వినుము సంభోగ శృంగార ♦ మున్నవనింపు
చారివంచించ లేవుగా ♦ వారిజాక్షు

౧౮౮

సీ॥ ఎ॥ మి॥ బలాశాలిఁ ♦ గలసిన వానికి

మధుసంధ్ర మంబున ♦ మసలుతుండు
మధుసంధ్ర మంబున ♦ మసలినవానికి
చండాలులను గూడి ♦ చలగుతుంత
చండాలులరగూడి ♦ చలగిన వానికిఁ
బుష్పవతులఁ గూడి ♦ పొంగు తుంత
పుష్పవతులఁగూడి ♦ పొరలేడు వానికి
నలకుజన్మప్రాప్తి ♦ నలరుతుంత

౧౦౩

సీ॥ యొకటి కంటెనొకటియుచ్చ ♦ రికమునేయఁ
బద్ధసేద్విజగోపాతుల్ ♦ బరగఁ జేయఁ
గడఁగువారలలోపల ♦ గలసిమలసి
సంతసించెడు మర్గుణ ♦ సజనమదన

౧౦౪

సీ॥ దాహంబుగొనినీరు ♦ ద్రావవచ్చినవిప్రు

ధరఁ ద్రెళ్ళనేసినీ ♦ తాతయెన్న
చనువుతో కినువని ♦ స్తన్యంబానఁగవచ్చు
దానివధించెనీ ♦ తండ్రియెన్న
యోలగిబున వశించి ♦ యోగిరం బిడునట్టి
న నిఁ భంపితివి నీ ♦ వరునదలఁ వ
జాతిసీతులెఱుంగ ♦ జాలకంతట నిండు

శానియుండె నారనీ ♦ జననియరయ

సీ॥ నిలను స్త్రీపుంస మానసం ♦ బులగలంచి

పెనఁగఁజేసి నినుబట్టి ♦ కినుకతోడ
గట్టుచిల్తుండు వధియించి ♦ కరుణఁదిరుగఁ
బుట్టజేయుట కేమాదుఁ ♦ బుష్పధన్వా.

౧౦౫

—:౦ చంద్రభూషణ :—

సీ. లలితసంపూర్ణక • భావేది యనఁదగి
విష్ణుపదాసక్తి • వెలసినావు
నన్నార్గమునమించి • సంచారమొనరించి
విబుధసంగతిఁగని • వెలసినావు
ఘనసంగమంబున • ననయంబు విలసిల్లి
యతనుమిశ్రాభ్యాళి • నేలరినావు
చేలఁగుచు సర్వజ్ఞ • శేఖరతవహించి
భిః శరత్పూర్వతఁ • జరగినావు

గీ. తరుచు బలుపోకలనుబోయి • తరుగుచున్న
గంధవహునితో నేస్తంబు • గలిగియేచ
నేలయివేల నేముద్గ • రా ననఁగ
నందమానీకు చందమా • చందమామ

౧౯౩

సీ. దోషాభి ముఖఁ డనై • దురితంబు నొందుచు
నలసదాచారుండ • ననుటకొఱఁత
మైచ్చాను మోదివై • మేదిని విహరించి
ద్విజరాజననుకొంట • వెట్టిగాడె
కువలయాధ్వన్యలఁ • గుందింపుచుండియుఁ
గువలయాపుఁ డనను • కొంట కొదువ
విషసరిత్పతి నుడ్చ • విఁచి యమృతవార్ధి
వెడలితనను మాట • కడమగాడె

గీ. నేరముల సారములు గల్గి • మీరిగేరి
నందియము లేకయిపుడు మి • న్నందినావు

నీదునడుమంత్ర పుంగల్ని + వాదులేల
సారెసారెకు వినరొరి + సారసారి

నీ గుకళాదుండను + ధన్యనామ జెంది
మునుకళాదుండను + సారినావు...
తతసురావా నాన్లు + తవహించి తతసురా
పానాన్లు తవహించి + ప్రబలినావు
గురువరి గ్రహము పైఁ + గోష్ఠిఁ దీపింపుచు
గురు పరిగ్రహమునఁ + గుందినావు
ద్విజవర్ధన ఖ్యాతిఁ + దేజరిల్లుచునుండి
ద్విజవర్ధన ఖ్యాతిఁ + దేలినావు

గీ॥ బహుళ సావంబుల భరించి + పరఁ గునిన్ను
ముందుగాకారవ స్థితిఁ , జెందకున్న
యెలమిఁ గీలాలజన్మునఁ కేలగల్గు
సద్గతులు భవివినరొరి + సారసారి

౧౪౭

నీ॥ భర్గుఁ డధ్వరములో + పలనీకరంబులు
దరగంగ ఖండించఁ + దలఁచఁడయ్యె
రావలనిన్ దంష్ట్రాంత + రంబునని మిడించి
కసిగంద కుండంగ + మెసవఁడయ్యె
వపసినున్ పాండురు + క్తనుఁ గానొనర్చెను
గడుడస్సి పోవంగ + నుడువఁడయ్యె
జడచారి నినుగంట + నెడలించెఁగానివే
గర్భస్థుగాఁ జేయఁ + గానడయ్యె

గీ॥ నార నీవంటి దుర్మార్గుఁ + డ ఖలమునను
గలఁ జనవలాలనే చరిగఁ + దొలుతకడిమి

నిన్నుబుట్టించి మున్నొక్క ♦ జన్నిగట్టు
పాదతాడనము వహించె ♦ బంకజారి

౧౯౯

॥ పల్ల చేతులవాడని ♦ జనులుబాగడ
వేడికరముల వాడవై ♦ చేడియలను
జలతనొందింపఁ జేసితి ♦ జడభ వంబు
గలుగువానికిజ్ఞానంబు ♦ గలదెచంద్రా

౨౦౦

మలయమారుత దూషణము

సీ. ఎనసిచూచిననిల ♦ చినచోట నిలువక
భువనావిలత్వంబు ♦ బూనినావు
భువనావిలత్వంబు ♦ బూనుటయేగాదు
ఘనుల నిల్వగనీక ♦ కలఁచినావు
ఘనబు నిల్వగనీక ♦ కలచుటయేకాదు
తపిల్లిరజోవృత్తి ♦ దాల్చినావు
తవిలి రజోవృత్తి ♦ దాల్చుటయేకాదు
సాకుసంగతులచే ♦ సాలినావు

గీ. బుడమి పాశ్చాత్యసరణులఁబొందువారు
తవిలి దాక్షిణ్యపదమున ♦ దారుటరిది
సుందరీజన బృందంబు ♦ గంధజేయ
వలదు వలమూన పవమాన ♦ మలయనిలయ

ఆ. విరహజన్మల్పదా ♦ వేడిమి దరికొల్పు
సామివగుట కగ్ని ♦ సాక్షియయ్యె
సలివకారణం వి ♦ నాకార్య ముత్పద్య

తేయటంచు నీతి + తేటపడియె.

౨౦౨

నీ. కనకసంచయముపైఁ + గాంత జెన్నొందుచు
గంధోత్తమావనిఁ + గలయదిగి
ద్విజసంతతుల మింటి + తెరువునటగఁజేసి
గోచయంబుల తెల్పిఁ + గొఱతఁజేసి
బలముచే సరసుల + భంగపాటొందించి
సుమనః ప్రపాతన + స్ఫూర్తిమించి
పరరజోవత్తులైన + వద్మినులఁగలంచి
యత్పల ప్రీతిచే + నుల్లపిల్లి

గీ. మహినిస్థావరములజంగ + ములఁగల్గంప
ముందజేసి పిశాచాది + యోగ్యవృత్తి
మీనులభరించి దర్శించి + మించియిపుడు
మలయవలదుర నామీదఁ + మలయపవనా,

౨౦౩

క. పవనానన్నికఁకరుణింపవనాపవనాశేషగర + భారగమలయో
పవనోదర భవనాకరఁ జవనాకుసుమాశుగాంగ + జాతకతాంగా.

౨౦౪

—:వసంత దూషణ:—

క. తివిరిమదన యానమవై! తివిగాభవనాయమాన + దీవ్యస్మలయో
పవనాగురుపవనాజరు! పవనామరుబారిని గుడి + పైరాకుండక

౨౦౫

గీ. పకలజాతుల కెల్లన + సహ్యవృత్తి
సంచరింపుచు నుండు వ + సంతనీవు
విరహిదశనొందు చున్నట్టి + వెలఁదులందుఁ
గదాణలేనట్టి కాయఁజ + గదియఁదగునా

౨౦౬

మ. అని పలికి పికళుకమధుక చాదుల నిందించి నివ్వెరఁగండు యానుందరింగని
చెలులవుడు

౨౦౭

చ. కదియఁగజేరిచేరి విగి • కొఁగిటఁజేర్చి యదేమి దేమి నీ
వదరునఁ జెందనందమటె • యానవునేమన నింటికేగినం
గొడువ యొకింతలేక యొన • గూడుశుభంబననమ్మినమ్మికం
బాదలెడు విప్రలంభ పరి • పూరితమాననయై రయంబునక.

౨౧౮

వ. ఇవ్విధంబున బోధితయై సఖజనంబులతోడ నిజాంతఃపురంబు ప్రవేశించి యొక్క సూనశయనంబునం బవ్వళించి మిక్కుటంబగు చక్కెరవిలుకాని చిక్కులఁజిక్కి నొక్కి కళవళపడుచు నలుదెసలంజూచుచు నాచిగురాకుఁబోడి విరహవేదనా ధూయమాన మానసయై యుండు తఱిఁ దత్సఖిజనంబు వగచి తద్విధంబులతయుఁ దజ్జనకున కెఱింగించ నతండు శైత్యోపచారంబులు జేయ నియోగించిన.

౨౦౯

క. నెలరాలనలఁబుగిన్నెల | జలజలయని జాలు నరు • శీతలవారిక
పలిపె ముతామరనూల్ల | తెలివలువలు ముంచిమించి • తేకువతోడకే ౨౧౦

గీ. కప్పరంబును బన్నీరు • గదిసినట్టి
గందమందంబుగాఁ బూసి • కంజపుంజ
కేసరంబుల వ్యజనంబు • జేసివిసరి
శాంతి నొందింపుచుండిరి • సంభ్రమమున

౨౧౧

ప. అని శౌనకాది మహామునులకు సూతుండుజెప్పిన

౨౧౨

మ. అసమాశేష విశేష పాశుపతయో • గాధేయగాధేయతై
జనవృత్తి ప్రదవిశ్రుత శ్రుతిశిర • స్సంధాన సంధానమ
ల్లసమాన ప్రమథాధి నాయకసదా • లంకార లంకారసా
రసదింబ్రాది సుతాంఘ్రి పద్మహృతపా • రావార రావారయా

క. రణవిజి తలాంకజృంభణ | చణకాంచదనంతకోటి • సరసీరుహభూ
గణితాంధక హరదృంభ • ఛణిమణి ఘృణిలసితకర్ణ • ప్రత్యక్షార్పణ ౨౧౩

పంచచామరము

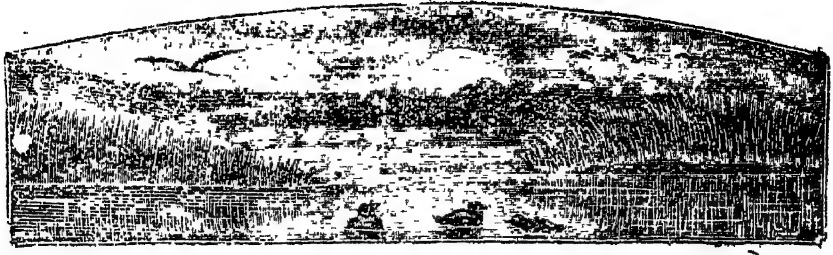
చరాచర ప్రపంచరూప • సజ్జటాట వీనట
స్మయత్సరిత్త రంగసంగ • మమ్రశస్త మస్తకా
సురాసురాది వందనీయ • శుద్ధశైవ భక్తిమ
ద్ధరామరప్రథానధీని • ధానముక్తిదాయకా

౨౧౧

మ ఇదిరాజేశ్వర పాదపంకజ సప • ర్యేతప్రభా . ప్తసం
పమదీర్ఘత్వ విధుత్వ ధర్మసుగుణ • ప్రాల్భ్య సంయిక్తసం
మ్మదరాజన్న నృపాలకాభిహితశుం • భక్తిర్తి భద్రాయుర
భ్యుదయాభ్యాన్విత సత్ప్రబంధము చతు • రోలాస మొప్పగ్ధరక్ ౨ ౧౬

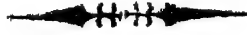
గద్యము

ఇది శ్రీమద్రామారెడ్డిపేట రాజరాజేశ్వర కరుణారస కటాక్షవీక్షణ ప్రసాద ప్రా
పాశేష భాషావిశేష సామ్రాజ్యపూజ్య రామల్లగోత్రప్రతాప కామినేనివం
శపయః పారావార రాకానుభాకర రాజద్రాజన్న దేశాయిసార్వ
భౌమాజ్ఞా పితాంధ్ర గీర్వాణ కనిత్వతత్వ చాతుర్యధుర్య
పరాశరగోత్ర రాపాక లింగనార్యపుత్ర లక్ష్మీపతి
ప్రణీతంబైన భద్రాయురభ్యుదయంబను
మహాప్రబంధంబునందు
చతుర్థోల్లాసము

శ్రీ శుభం

ద్రావిడుల భృదయము

పంచమోల్లాసము

శ్రీ మత్సువర్ణ పూర్ణమే
ణీమయసంతత సువాసి ♦ నీపూజితం
క్షీమందిర పరితోషితం
రామారెడ్డింద్ర నగర ♦ రాజమహేశ్వరం

౧

వ. అవధరింపుము శౌనకాది మునీంద్రులకు నిఖిలపురాణ వ్యాఖ్యానాభ్యాతుం
డైన సూతుం డిట్లనియె నట్లు నారాజకన్య నిశాంత సమయంబున ఖిక్వత
తైత్యోపచారంబు లొందుచుండు సమయంబున

౨

సీ॥ ఎడనెడఁ గన్పట్టు ♦ నడుతత్తుల్ ముత్తైంపు
గుత్తులు గలపువ్వు ♦ పెత్తులుగను
తొగరుడల్లల మొగుల్ ♦ తెగలు లత్తుకనుబె
డంగై న చీరచె ♦ రంగులుగను

మొఱుగారు కటిమొగుల్ ♦ తెరతెరల్ నలుపైన
యగరు ధూమంబుల ♦ పొగలుగాగఁ
బలుచనై వెలయుట ♦ న్నెలపిండు లందంపు
గందంపుకోరల ♦ చందములుగఁ

౩॥ బొడలచాయలు కపురంపు ♦ మడుపులుగను
గుంపురేయెండ దీపంపు ♦ సొంపుమీరఁ
బాలిచె నొనాయికానాయ ♦ కులకుఁ గలయుఁ
కేళికా తల్పమనఁగన ♦ వ్యేళమింట

సీ॥ శ్యామానుమోదంబు ♦ నమకూర్చి కలజీవ
నములకుఁ జల్లద ♦ నంభోనర్చి
సంపూర్ణ కళలచేఁ ♦ బెంపువహించి కు
ముద్వతీ వికసితా ♦ మోదమెనసి
బహుళరశ్మిస్థీతిఁ ♦ బలుమారు బుధకోటి
కర్పించినట్టిమ ♦ హనుభావుఁ
డనుదిన శ్రీవ్యయా ♦ వ్యయమునఁ దనరారి
కువలయంబులప్రేమఁ ♦ గోరుచున్న

గీ॥ సరనుఁజై నట్టిరాజు న్ని ♦ జప్రభువుల
స్వపదములనుంచె యామత్ర ♦ యపరిమితప
థంబు గతియని పలుమరు ♦ ధర్మదేవ
తలు బలుకురీతిఁ జరణాయు ♦ ధములుమ్రోసె

ఆ॥ సకల చక్రపాల ♦ నకుతూహలేనుండు
శార్వరప్రకాశ ♦ శాసనుండు
కదిసిరాగ నెమట ♦ కాహళంబులుమ్రోయు
సరణి కుక్కుటములు ♦ తరచుమ్రోసె

ఆ॥ ఇక మరుద్విజాళి ♦ వృత్తులొసగుకొర
వచ్చెనని త్రిశుద్ధి ♦ వాచకముగ
నమ్ముడనుచు నజ్ఞ ♦ నమ్ముడెల్పుగతిగను
క్కుటములొక్క చక్కెర ♦ గూయఁదొడఁగె

౬

గీ॥ వీర్యవృద్ధికరంబుగా ♦ విశదపాద
రసఘటిక పుక్కిటనుబెట్టి ♦ రాజసమ్మ
దోత్తరాది సతీకేళి ♦ నొనరిమరల
నుమియుగతి వేగునక్షత్ర ♦ ముదయమయ్యె

౭

చ॥ బలావియ దాలయంబునన ♦ పారసరంపరలైన పూసరం
బులగతి వెల్లుతారలను ♦ పొల్పుగ వేకువ యాదికెంపుతో
య్యలిలలిమించు శోధినిబ ♦ యల్పడనుడిచి యొక్కరాళిగా
నలరిచెనోయనంగ జల ♦ జారిగనంబడె సారెసారెకు

౮

మ॥ కమనీయూరుణ వాసరింబను వనా ♦ కంబానభోవృక్షమిం
పమరన్బ్రాకిని శాఖ్యశాఖలనుము ♦ న్నట్టిట్టు గానూచము
క్షములఁ బువ్వులు పల్చునై కనఁబడెన్ ♦ చంద్రుండనే పండు ప
శ్చిమపుంసంద్రములోన వ్రాలెననఁదో ♦ చెన్ సంధివేళెన్దగఁ

౯

వ॥ మఱియును

౧౦

గీ॥ యామినీ మినీపీత ♦ హస్తనార
నీరుహమృతి పరియాళు ♦ శేషమధుభ
రస్ఫురద్రాప్య పానపా ♦ త్రింబనందఁ
జరమ బూధరమునశీత ♦ కిరణుండలరె

౧౧

గీ॥ ద్విజపతియునై ప్రవృద్ధనం ♦ దీప్తవారు
ణీనమాగమముననుండి ♦ నిశ్చయముగఁ

బతితుండగునని నవ్విన ♦ పగిదిమాడ్చు

దెనను తెలిడాలు ♦ గనువట్టె ♦ దెలివిదనర

క॥ అంధీహా ని గంధమంధతమసా ♦ హంకార శూరంబనం
బంధేందీవర గంధమంబు రుహనం ♦ బంధానుసంధానతా
బంధూభూక మహర్ముఖాగ్ని ముఖనం , ప్రాప్త ప్రభంబుజ్వల
ద్బంధూకస్త బకాభిరామము జగ ♦ ద్బంధూదయంబొప్పినన్

౧౩

మ॥ మఱియుఁ బ్రాచీనుమారీలలామ లలాటతటఘట్టిత కుంకుమ తిలకంబనఁ బ్రా
గ్దిశా విలాసినీ కనకకు కురంబనఁ ద ప్తలోహ కుంభంబన మంజుసారణ పట్ట
సూత్ర సిండంబన ప్రాగ్ధర ఛాతుధారా శణదిగ్గజ పాదతలంబనఁ దిమిరచో
రుండైన దివాకగుండన సంహృతతారకుండైన కుమాండనఁదగి ఉల్లసిత ప
ద్మండై పద్మనాభుండనఁదగి గోవతియై శక్తకుండనఁదగియుండఁ నరుణకేసరి
ఖరనఖరహతాంధకార కరీంద్ర) రక్తధారలై యుదయగిరి గై రికధాతు భూత
లపరాగంబులై హేపారవపరి కుశితకాననసెరి భభయచకితపూష శతాంగ
తురంగ ఖరపుటిపాటిత పద్మరాగోత్పత్త్యాంతులై ప్రాగ్గిరికూట కోటిప్ర
రూఢజపాకుసుమద్యుతులై యరుణ కిరణంబులు వెలయ జలధరచ్ఛదాంతరేం
ద్ర ధనుఃకాంతి లేపంబన శాక్యాశ్రమశాఖశాఖాతాండ వితకాషాయపటంబ
నవోద్యమసౌధాంగణ లిప్తకుంకుమ రసంబనఁ గామమహానటన నటనయో
గ్యారూణ యవనికాపటల మనఁబ్రవాళ భంగూణంబైన బాలాతపంబు ప్రస
రించఁ గ్రమక్రమంబు జక్రవాక హృదయసంతాప హరణంబువలనఁ దహ
నప్రవేశ ప్రభాగ్రహణంబువలన సూర్యకాంతోపల సంగమంబువలన సుష్ణత్వం
బు వహించిమించిన

౧౪

చ॥ పలుచని నాతెఱల్ మెఱుగు ♦ పట్టుల గన్నడుచుండ బేరురం
బులవలిచన్నులన్నెలల ♦ పొందలి నందముజూపగందపుం
దళుకులు మేనదంతురిత ♦ ధామముఁబూన నిజాంగణంబులన్
వెలచెలులట్టియెండలను ♦ వేడ్కఁజరింపుచు నుండిరింపుగన్

౧౫

వ॥ అట్టియెడఁ గీర్తిమాలిని విరహసాగర నిమజ్జనోన్ముజ్జన సజ్జభవదంతరంగమై
నిజమనోహరుండు ధృగ్గోచరుండుగాఁ దలంచి మనోవృత్తిఁ జక్కజేసిన నది
సంకల్పమాత్రంబై తోచ జాగరావస్థాధీనంబై కృతత్యంబు సంపాదించి యర
తిప్రకారంబు లజ్జాభావంబు మూర్ఛోన్మాదంబులు జిత్తంబునం బేరంబులు
వారవియోగావస్థ నొందిన ౧౬.

క॥ ఆనమయంబునఁ గుసుమశః రాసనుఁడ నుదతిహృదయ + మట్టిట్టుగను
దృఢసిశరములను సారెకుఁ గాసింబడజేయ సకియ + కళవళపడుచున్ ౧౭

క॥ చెలులారః మరునిబారిం గలఁగితి నేనెట్టులింకఁ గడ తేరుడు నా
వలవంతఁదీర్చురేయని యలరుల పానుపునఁ బొదలి + యలముటనొందన్ ౧౮

క॥ వనితవిరహార్తిఁ బలికినఁ వినియత్తురుణీలలామ + విధమంతయుఁద
జ్జనకునికిఁ దెలియఁజెప్పినఁ దనయపయింగూర్చిచేత + ధరణిపుండంతన్ ౧౯

గీ॥ నిఖిల సుగుణరత్న + నీరధియైనభ

ద్రాయువల్లుండైన + సంతకంబె

బుణ్యమేమియనుచుఁ + బురము చాటింపఁగఁ

బనివినిజపురోహి + తునికిఁ దెలుప

౨౦

మ॥ వినయంబేర్పడ మంచిలగ్నముమనో + వృత్తిన్విచారించి యో
జనపాలాగ్రణిః శోభనావసరమా + సన్నంబుగన్వచ్చెరా
ట్టనయుందోడ్కొని రాగ మంత్రివరువే + డ్కంబంపు మీవన్ననం
జనితానంద మమందమై తనరఁగాఁ + జంధ్రాగదుండర్పిల్ ౨౧

క॥ తనమంత్రివరులలోనొకఁ ఘనగుణమణిరాజకార్య + ఘటనాచతురా
త్ముని వాయువేగ జవవాఁ హనరథమున నునిచివనుప + నాతఁడు గడిమిన్ ౨౨

గీ॥ భూరితర మోదమున పైశ్య + పురములోవ

సింఘ భద్రద్రాయుగని ప్రమో + దించిరత్న

నికరముతోచముగఁజేసి ♦ నిఖిలరాజ

మంత్ర తంత్రాంగములఁదెల్పి ♦ మదిఁగరంచి

౨౩

క॥ స్వామీ; చంద్రాంగదాడను! భూమీశుఁడు తనమకూర్చి ♦ శ్లోత్రికనుబల్లి
ద్వాముడనగు నీకియ్యుగ! నేమంబొనరించెనిపుడు ♦ నియతాత్ముండై ౨౪

ఉ॥ కావున నీవువచ్చుటయె ♦ కర్ణమటంచు వచించియమ్మహా
భావుఁడు వైశ్యనాథుఁడు న ♦ బాంధవుండై చనుడేరి దీప్తర
త్నావం మైన వాహనము ♦ నందుముదంబునఁ దల్లినుంచిపుం
భావపరాక్రమక్రమము ♦ బర్హసం హనుండై రయంబునన్ ౨౫

క॥ వచ్చిన నెదురుగఁ జనియును! గుచ్చిపరీరంభింపించి ♦ కూరిమితోడన్
విచ్చల విడివిడిదలలో! నచ్చుపడన్ విడియఁజేసి ♦ యతిమోదమునన్ ౨౬

ప॥ పురాధికార పురుషుల రావించి వివాహకార్య ప్రయత్నోత్సవం బవలంబిం
చుండని నియోగించిన శుంభద్రంభా స్తంభంబులు నిలిపిగరికపచ్చల తోరణం
బులు గట్టువారును బ్రశస్త కస్తూరి కలననలికి యొప్పిన కప్పురంబున మృగ్గు
లు పెట్టువారును. మృగమద్యసంకుమద పరిమృదిత హిమాంబు సంచయంబుల
నేల్లకడలం జల్లువారును వివిక్త ముక్తాఫలరంగ వల్లీసంగత శృంగాటకంబుల
హాటకమయ వర్ణనీయ పూర్ణకలశంబు లుంచువారును నిటుల బహువిధ శో
భనకార్యంబు లొనరించి యాభద్రాచలువును శిల్పకళామర్మ సారగ నిర్మిత
భర్మమయలక్ష్మీవీలాస మందిరంబుల వసింపఁజేసిన ౨౭

గీ॥ అటుల వసియింపఁ గూతురు ♦ ననుగుఁజెలుల

కలరఁ జేయుండనుచుఁ దెల్పి ♦ సంతకంత

కభినవవ్యక్త లావణ్య ♦ మమరంగఁ బ్ర

సాధికలు తత్సమయేక్మత ♦ సాధనముల

సీ॥ తతపయో ధరనిరో ♦ ధంబుగా నంబరం

బలరించ దగెనొక్క ♦ తలిరుజోడి

ఘనసువర్ణప్రభ ♦ గన్పట్టనంజనం

బమరించ దగెనొక్క ♦ కమలవదన

హృదయరంజకముగా ♦ మెదపి కుంకుమగంధ

మలరించ దగెనొక్క ♦ జలజనయన

నేతాంతకాంతితో ♦ సూత్రపట్టివరీతి

కస్తూరి బొట్టొక్క ♦ కలికిదీర్చె

గీ॥ విమల గోరోచనాచిత్ర ♦ కములురోజు

గల్లసీఘల యందొక్క ♦ కాంతనిలిపె

జరణతలముల ల్లాఘోర ♦ సప్రకార

ముంచి చెల సేనె నందొక్క ♦ చంచలాక్షి

౨౪

ఆ॥ మెఱుగులీనుచున్న ♦ మేలిమి సంపంగి

విరుల మెఱుగుత్తురుము ♦ తరుచుమెఱసె

మెఱుపు లిడుముకొన్న ♦ మేఘమో యనంగను

వెలసె జూమవారు ♦ వెరంగువడగా

౩౦

క॥ పుల్లుగడిగిపట్టి ఘుత్తియ | ములచే రొకసకియదీర్చి ♦ ముంగురుకుమ

వెలసె నలత్తురుముతారో | జ్వలదంతుర మైతనర్చు ♦ జలధరమనంగ

౩౧

ఆ॥ ఛెలియయొకతె సకియ ♦ చెలువై ననాసను

గొప్పముత్తియంపు ♦ నొప్పనునుప

నాన్యమున దలిర్చె ♦ నధరామృతప్రతి

బింబమైనరాజ ♦ బింబమనగా

౩౨

సీ॥ సుదతి యొక్కతె కరముల ♦ బదతలముల

గంకణంబులు ఘనహంస ♦ కమలు నిలువ
మొలసె దద్దేహాలానన్య ♦ సరసిలోన
నవి విసోదింపు టాశ్చర్య ♦ మపునెతలచ

౩౨

చ॥ చెలియ యొకర్లు బోటికటి ♦ సీమపయి రతనంపుసొంపు బి
ల్లల మొలనూలు నిల్విన ను ♦ లక్షణమై కనుపట్టె నెట్లనన్
గలికి విలోచనంబులు మృ ♦ గంబులనన్ విలసిల్లుచుండగా
నొలయును దారమారమ్మగ ♦ యుండొనరించిన జాలమోయనన్

౩౪

సీ॥ తీగబోడి యొకర్లు చు ♦ తైంపునరులు
గలికి కుచసీమ వెలయింప ♦ వెలసెనవియు
వెలది వేనలి మేఘంబు ♦ వలన్ద దొరగి
గిరుల జాల్గొను ముక్తప్ర ♦ కరమనంగా

౩౫

సీ॥ పొంకమై తగువజ్ర తా ♦ టంకయుగళ
మొకనరోహ లోచన ♦ యుంచనలరె
మంగళాంగతి దింగనా ♦ పొంగళరము
సానబట్టెడు కంఠుని ♦ శాణములగు

౩౬

క॥ చెలియొకతెరుచిరమాక్తికా ములచేలు నుడుటకేర్ప ♦ ముడమలరిచెన
య్యలికార్ధ విధుండు తారా । వలయవిలాసంబుదోచ ♦ వజ్రలెననంగన్

౩౭

క॥ తిగుణియొకతె నవరపరిచె నుమమణిగణ ఖచిలిఘంటి ♦ కౌఠ్యాణముపై
మొరసెనభోంతర్గతమై । మెరుగుల నెడతెగకనిలచు ♦ మొరపోయనంగాన్

౩౮

సీ॥ పడలె యొక్కతె తళుకుల , పద్మరాగ
మణుల పదకంబు నవరింప , మహిమ నలరె
సరసతః దలిచ్చు కుచసీమ ♦ గిరులనడుమ
దంబుమీరిన బాలార్క , బింబమనగా

౩౯

సీ॥ లలితకం బుసమాన ♦ గళమందా నేకమై
 భాసిల్లు ముత్యాల ♦ పట్టంగట్టి
 సుంసరదోఃకాంతి ♦ కందశ్రవణములౌ
 నందిటి తాయెతుల్ ♦ బొందుపరచి
 పొగరెక్కి బిగియైన ♦ జిగిగబ్బిగుబ్బల
 నవరించి జాలీల ♦ రవికదోడగి
 శస్త్రగోరోచనా ♦ కస్తూరికాసంకు
 మదకుంకు నూగరు ♦ మలయజాది

గీ॥ వస్తువుల విస్తరించిరి ♦ వలయునెడల
 మణీయక దేహాభి ♦ రామసీమ
 నలరజేయుచు దృష్టిదో ♦ పాభిహతిగ
 మంచి సామ్రాణి సూపమ ♦ ర్పింబిమజ్జియు

౪౦

గీ॥ తరుణియొక్కతె నిలువుట ♦ ద్దంబుదెచ్చి
 యెదుట నిల్పిన నారాచ ♦ సుదతిజూచె
 నంగశృంగార రసభేద ♦ మమరసపర
 లక్ష్మీయనిమన నాత్మీయ ♦ లలనలరా

౪౧

వ॥ ఇవ్విధంబున నలంకరి చుట విని పెండ్లికొనుకు నలంకరించుడని నియోగించిన
 నర్మసఖులుగడంగి

౪౨

సీ॥ సంపంగ నూనచే ♦ నవరించి యొక్కతె
 శిరసంబెనమ్మహి ♦ వరసుతునకు
 మలయ జపరిమళ ♦ మర్దితంబై నట్టి
 నలుగిడె నొకలేమ ♦ విలసితునకు
 నామోద యుక్తమా ♦ నటకలి నొనరించె
 నొకముద్దుగుమ్మీయం ♦ యుర్విపతికి

సన్నీట జలకమే ♦ ర్పరచెనొక్క లతాంగి

సాహస బిఁదాంక ♦ సంయుతునకు

గీ॥ మిసిమిబంగరు కోకచే ♦ మేనునంటి

నట్టి తడియొత్తె నొకలేమ ♦ యధికమతిని

దివ్యనసనంబు గట్టించె ♦ దెరవయొకతె

సకల జనసమ్మద ప్రద ♦ జనవరునకు

సీ॥ రంగుబంగరుతాలు ♦ రింగులువారంగ

గప్పి మేనునసిరి ♦ గందమలఁది

కురులలోఁ బువ్వులు ♦ దురిమిఁగొమ్ముడివేసి

పైమణి మకుటంబు ♦ బదిలపరచి

కళలీను మకరకుం ♦ డలములు శ్రవణం

గిరిములుగాఁజేసి ♦ కరములందు

గంకణంబులునిల్పి ♦ ఘనదోర్మగమునందు

గేయూర వరములు ♦ గీలుకొల్పి

గీ॥ వత్తుమునఁ బతకమొనర్చి ♦ వజ్రరశ్మినఁ

గట్టితట్టి సవరించి డా ♦ కాలబిరుద

సారమై తగుగండసిం ♦ డారముంచి

పడఁతులీరీతి వరుఁబెండ్లి ♦ కొడుకుఁజేసి

౪౪

చ కళలు వెలుంగునెన్నెదుట ♦ గస్తురినామము దీద్ది సొంపుగా

గలయఁగఁ గంతసీమసిరి ♦ గందముబూసి సరులే ఘటింపుచుం

బాలువుగఁ నిప్పురంగుమడ ♦ పుల్ దగనోటికొనంగుచు సఖుల్

నిలువగు దర్శనంబెదుట ♦ నిల్పినఁ జూచెద దోచితస్థితి

౪౫

వ॥ ఇవ్విధంబునఁ జూచి భద్రాయున భంగమంగళ స్నానానంతరంబున ససాధన

ప్రసాధికాలంకృతులంగైకొని నీర్జితసంక్రందన పందనుడు నిర్భర్జిత రాజ

రాజులనూజులను నిందిత వసంతుడునై నిరుపమాన మానాతీత నూతన శృం
గారరస విశేషుండు తన్నహోత్సవాగతానంద కందళిత దరహాన నుండర వ
దనార విందుండునై యుండుటవిని

౪౬

చ॥ అలరు మనంబుతోడ వసు + ధాధిపుఁ డాపులఁ బుత్రమిత్రమం
త్రులఁ దగుబంధులంగనిపు + రోహిత నిశ్చిత చంద్రతారకా
బలయుత లగ్ననిర్ణయము + బర్హిస వేడుకతోప నాయుడ౯
గలిత వివాహవేశయని + కైకొనుడందటు సంభ్రమంబున౯

౪౭

వ. అని పెండ్లికొమరుని కభ్యుదయిక స్థితి నొనరించి గోదాన భూదాన హిరణ్యా
ది దానంబులు నిర్వహించి బహుమణిగణాగణిత భూషావి శేష భూషితులును
బంధురనుగంధ మాల్యాలంకృతులును. బరిమళ మిళిత గంధలేపన శరీరులును
బాంధవులు నరునివారలై వచ్చుట కిచ్చగించి భేరిపటహాధిక్కాడిండి మమర్ద
లతాళకాహళ ముఖహృద్యానవద్యధ్వనులును వారనారీవిలాస కుండలిదండ
లాసక ప్రేరణాది నృత్యవధాన విధాన చమత్క్రియా చంచలమణి శ్లోఘ్య
మేఖలా మంజుసింజాన మంజీర విలసిత పలయకింకిణీ విలాప సంభూతారావ
సంఘాతంబులు తర్కద్వయ సాంఖ్యయోగమీ మాంసాయుగ భాట్టప్రాభా
కర నాటకాలంకారా క్షీణలక్షణ గంధసందర్భ దుర్భర వ్యాఖ్యాన ప్రత్యాతి
భౌరంధర్య ధుర్యావనీసుర క్షేమంక రాశీర్వాద భేదంబులు వందిమాగధ జ
యజయ శబ్దంబులు మాధురీధురీణతాన మానవక్ష మధ్యమ గాంధారబంధు
ర గ్రామకరానూన గానన సంధాన గాయక వీణావేణ ముఖనిస్వనంబు లేకీ
భవింప నిజాజ్ఞావశవర్తి సమాగతాంగ వంగకళింగ కాంభోజాది జేళాధీశ్వర
సల్లావంబులు చెలంగనిజమనోరంబులగు రథంబులును, సంతత గాంధీర్య నిర్జి
త సింధువులగు సింధువులును, జవనదూరీకృత గంధర్వంబులగు గంధర్వంబు
లును, నిరంతర బాహుబలోద్భటులగు భటులును దనర భద్రాయు భద్రగ
ంబునెక్కించి మండలాధిపతులను సామంతుల నతనివెంబడి రానియమించి
సాంద్రచంద్ర చంద్రికా ప్రభాసుర వివిక్త మౌక్తికాతపత్రంబులు ధ్వజాలవట్టి
కావ్య జనామలు సందడింప బరకుగడా ప్రాసతో మరళిండివాల మండలా

గ్రాది సాధనంబులుబూని కల్పలంబునేతేరఁ గనత్కనకమణిమయ వేత్రహ
స్తులు నలుదెసల బరాబరులునేయఁ బంగరు పల్కెరంబుల సాక్షత మృగమద
సంకుమద ఘనసార గంధసారి కుంకుమ చంపకత్తెల హిమోదకాని గంధిల
ద్రవ్యంబుల గొనుచు బుణ్యస్థ్రీలు నిజర సరసిజ పరిస్ఫురచ్ఛంగళా రాత్రిక
లు వెలుంగ రత్ననిలయ పాత్రంబుల నవీన దుకూలంబుల మనోహరంబు
లుఫలంబులు కుసుమంబులు గొనుచు కనకమణిమయ రాజప్రాజ మార్గంబు
నఁ జనుదెంచు సమయంబున

రూ

గీ॥ అమ్మహాత్మునిఁ గనువేడ్కఁ . నతినయోర్తు

హాగనల్లులు మొలసొల్లఁ ♦ గాఠించి

కంకణంబుల నలకాళ్ల ♦ కడియములుగఁ

జేసి చనుదెంచె విభ్రమ ♦ సీతీడలిర్ప

క॥ స్నానంబు చేయుచోనొక॥ మానిని రవణములదాల్చు ♦ మరచి జగద్ర
యోనిపుణత్వము గలిగిన॥ యారపతి సుతునిజూడ ♦ నల్లనవచ్చెన్

గీ०

ఉ॥ చేడియ యోర్తుగల్గకుచ ♦ సీమలప్త మకరీ కలాపముల్
వేడుకతో వహించకర ♦ వేనలి దూలఁగ వేగమొప్పదూ
గాడెడు హేమధామ వన ♦ నాంచల మిట్టటుఁ జేసికొంచుత
న్లుడిన లేమనవ్వగను ♦ గోరికదీరఁగ వచ్చెఁ జెచ్చెగన్

గీ०

మ॥ పొలఁతియొకర్తు నెచ్చిఱుత ♦ పుష్పాడిచీర ధరించిమేడలో
పలఁగల యంగఁజూచితన ♦ ప్రాణసఖిండు రతిప్రసంగముల్
దలవఁగ వల్లువల్లునుచుఁ ♦ దవ్వకునిం గనవచ్చెఁ జెచ్చెగన్
బిలువని పేరటంబునుచుఁ ♦ బెక్కు తెఱఁగుల గ్రేణిసేయఁగన్

గీ ౨

ఉ॥ రామయొకర్తు వచ్చి యల ♦ రాజకుమారునిఁ గాంచికాంచికా
దామము పుష్పదామయు ♦ ధాత్రమ యోగమున్దనందమా

మోమునసాదు బొట్టమర • ముగుసులల్లన నాడజూచు భా
మామణులెల్ల నవ్వగను • మారవికారము జెందిమున్నుగన్

౫౩

శా॥ ద్వారానక్తద్వగజ్జముల్ దనరనిం • ద్రప్రస్త రాగారశ్శం
గారోదార వివార • ల్ మరచిభూ • కాంతాత్మజుండల్లదే
ధారేరారె యటంచుచిల్చి కొనుచున్ • రామామణుల్ వచ్చిరొ
య్యారంజేర్పడఁ జూడవీడు గలవా • రాబాల గోపాలమున్

౫౪

వ॥ ఇటుల సకలజనంబులు ఘనంబులగు నుపహారంబులుగొని యవ్వరనికి నమ
ర్పించి నెంటరానయ్యెడ

౫౫

గీ॥ మలయుచు పకార నక్షత్ర • మాలదనర
కుజను లడరంగగఁ విబుధ • గురువులలరఁ
గల్గిసిచూచు చకోరాక్షు • లెలమిజెంద
నత్పథంబున నారాజు • సంభ్రమించె

౫౬

వ॥ మఱియు నీరాజన భాజన కరసరసిజాగణ్య పుణ్యాగన లుప్పొంగుచు మంగ
ళపాఠంబులు వాడ జేదీప్యమాన్ కరదీక్షికా నేకంబులు వెలుంగ సాంద్రచం
ద్రజ్యోతిస్సంచయంబులు ప్రకాశింప నుభయవైవాహిక బలంబు లెదుర్కొ
నునెడ ముందుముందుగ నందంబుగ నందఱు గ్రంధుకొని గండనములు పిడికిళ్ల
కొలఁదిగుప్పునం బరవదత్తుగంధ బంధుర పరాగంబు నలైనలఁ బ్రసరింపుచుం
డ నిర్నిద్రభద్ర చతుర్థంతకాంత దంతావళంబులచుండి యామహీపతి కుమా
రుండు మగసాలందిగి యున్నడ మండలాధిపతులు కైదండ లొనంగ సాకల్య
కల్యాణావహవివాహవేదిక కేతెంచి ప్రచుర రచిత చూత్నరత్న హాటకి వీరం
బునం దధివసించి యుండునంత మహాకోత్సవంబున జంద్రాంగదునను మతివ
డసి యత్తతి

౫౭

భక్తానుభవ భక్తిమానిని వివాహమాడుట

గీ॥ పాలతుకలుపొంగి సింగార ♦ మొలుకడభువ
బెరుకుచూపుల నద్దెనల్ ♦ వెలుగ గలికిఁ
కులుకుగుబ్బలు మోహంబు ♦ దెలుపమెఱుపు
మొలకనగఁకీర్తిమానిని ♦ నిలుపనపుడు

౫౨

క॥ తెరబట్టిరి తెఱవకుడెర । తెరయైలజ్జోదయంబు ♦ తేకువరాన
తెరఁ గఱుగలేక జనమే । తెరపైపైఁ గదియభాగ , ధేయకృదాద్యుల్గె

చ॥ వెలయఁగ సావధానయని + వేదవిదుల్ బలుకంగరాజున
తల్పరివిప్రుతశ్రుతివి ♦ ధాన గతిన్మధు పర్కమాదిగా
గలుగు విశేషకార్యములఁ ♦ శాశేలమేర్పడఁ జేసి కామినుర్
బలుమరు మంగళార్థగతిఁ ♦ బాటలుబాడుచు సుభ్రమింపగన్

౩౦

క॥ జలజాక్షి గళమునను మం । గళసూత్రముఁ గట్టెవరుడు ♦ కాతుక మొదవఁ
జలజాస్త్రి గలిచి తత్పురిఁ । గలువలతోరణముగట్టు . కైవడిదోవన్

౩౧

క॥ నలువొందనప్పుడంజలిఁ । దెలిముత్తియేముల ఘటించి ♦ తెరవతురుమునన్
నిలుపనవియు జీమాతము । వలనన్ జలజలనఁ దొరఁగు ♦ వై పెఱిగించెన్

౩౨

ఆ॥ పనితయప్పడంజ ♦ లిని వెల్లుముత్యముల్
వరుని శిరముమీద ♦ విరివిఁజేయఁ
బరగఁ నిండుశిరము ♦ పై శచీజీవిక
ల్పకసుమంబులుంచు ♦ పాటిదనరె

ప॥ ఇత్తెరంగువ

౩౩

నీ॥ ముత్యాల బాసికం ♦ బులు ఫాలతలములఁ
బాలుపొందు కాంతులఁ ♦ బాదలుచున్న
నన్నెర్ని దివ్యతే ♦ జన్మూర్తి గలవాడ
ననిపల్కుబడి ముందు ♦ ననువుదోవ

సప్తపదంబుల ♦ ససకల్లునంజేర్చి ♦
 ప్రకృతి పురుషులెడ ♦ బాయర నెడు
 నుడువు ♦ దోషగబమ్మ ♦ ముడిని వెలుంగుచు
 జెంగటనుప్పొంగి ♦ తొంగలించు

అ॥ వేడఁదగినకులము ♦ వేల్పులగురువగు ♦
 తపసితేనిరాణి ♦ దర్శనంబు
 జేసి పెండ్లిజగతి ♦ డానివీరంబుపై
 పొలచి రవ్వధూవ ♦ రులుకడంగి॥

౬౪

సీ॥ నిజమైనపెనువీడు ♦ నెల్లవై నదేవర
 ఘాటలోఁదిరిగిన ♦ మధుర వాణి
 తేజరిల్లుచునుండు ♦ జేజేలరాయెది
 బాయక నిలచిన ♦ పంకజాక్షి
 బత్తులంబ్రోవంగ ♦ సత్తైంబుగలదొర
 కరగామెలంగిన ♦ పరమసాధ్య
 తరుచుగాసుఖయించు ♦ తెరగన్నులలరిన
 పెనిమిటితోఁగూడు ♦ పువ్వుబోడి॥

గీ॥ గావలయునీవెలఁది యని ♦ కాంచుజనము
 పొగడుచుండంగ నారాచ ♦ బాలతెమిన్న
 మగనితోఁగూడి ♦ దేదీప్యమానయగుచు
 మూర్తివిఘ్నార్తిగను ♦ పట్టెమోదమలరా॥

౬౫

సీ॥ సరసవృత్తులనవ్వధూ ♦ వగులువేద
 ఫణిత మార్గస్థితులనేరు ♦ పరచితెలుప

నిత్యకర్తవ్య సంగతుల్ ♦ నెరపిరపుడు
బ్రాహ్మణా శీర్షచనములు ♦ బలసియుండ॥

చ॥ మునుకొని నేలవేలుపుల ♦ మూకలువీకను దానమాడి భో
జనమనకిచ్చగించగర ♦ సాతలనాథుడ భీష్మశంబుగా
నను పుపడంగవడ్రసన ♦ మంచితమైన పదార్థమెల్లమున్
బనివడ వడ్డనల్ నలిపి ♦ బంతులవె బడి సంచరింపుచున్॥

సీ॥ అన్నముష్ణంనన ♦ మంచితంతాకవా
కత్వంనభవతీహ ♦ ఘనశలాటు
సంఘటితోపదం ♦ శవిశేష బహుళతా
నాస్తిరసాధ్యప్ర ♦ శస్త్రపక్వ
ఫలసౌష్ఠవంనాస్తి ♦ బహుకృతభక్ష్యాది
క సమీక్ష్యునితాంత ♦ కరుణయాప్ర
కటశీతలోదక ♦ పటుతాంనపరమాన్న
మస్తిన్యాస్తర్షప ♦ న్యస్తవస్తు

గీ॥ సంచయోనాస్తిలవణచిం ♦ చాఫలరస
కలితమోదనమోవభో ♦ క్తవ్యమత్ర
మదపరాధవిచార్యక్ష ♦ మస్వమనుచు
విభుడుభోక్తలనందఱి ♦ నభినుతించె

వ॥ క్రమ్మరనమ్మ హీమండలా ఖండనుండ దభ్రసితాభ ప్రశస్తకస్తూరి కాకుం
కుమ సంకుమన మృగచుడి హిమాంబు పరిమళ పరిమిత సుగంధబంధు రిచ
ర్చల వలనను గంబూరంబు వేడబుబుగల తాంబూలంబుల వలననుంబహు
విధవాసనానాసప్రోల్ల సత్కుల్ల హల్లకమల్లి కాదికుసుమ వినరంబుల వలనను
సౌరవార నారీవిహార వారపౌర వారసార సాక్షి కృత తౌర్యత్రి కచమత్క్ర
యలవలనవిభావాను భావాద్యుల్ల సద్రసవిశేష శ్లేభిముఖ సుఖముభోచ్చార
ణోల్లాన కరపరిహాస కసల్లోప ప్రసంగంబుల వలనను ఇది మొదలగుదైనంది

న బహుమాన కార్యంబుల వలన సంతకలతకుసంతోషంబుల నందందయంద
రి కానందంబు నొందించి సొంపుపుట్టించు నిలింప పతివైభవంబున సంభూ
తోత్సవ ప్రభూత భూతలాధీశ జాలంబులకు జాతరూపస్వరూప ఛేలంబులూ
నంగి ధరామర వరుల కపరిమిత రత్న సువర్ణ దుర్వర్ణ నిర్ణీద్రముద్రి లాసంగి
సుజన నేత్రయగు జామాతకుఁ బప్రవేల మొదవుల కదువుల సంతకిమ్మడి తురం
గంబుల సంతకు జమిలిబలుగొల్లల మెకమ్మల సంతకు కెట్టిరథంబుల నం
తకినుమడి యూడిగవుచేడి యలసంత కెక్కువ విడిమడి సంతకన్న మిగుల
రతనంబులనివి మొదలగు హరణంబుల నాగమోక్ష ప్రకారంబుల నవినయం
బుగానిచ్చి మణిపుత్రి యనందగు తనపుత్రింజూచి.

సీ॥ త్రితమామలయాన ♦ నాగాదనకవారి

మనసురా మెలఁగుమీ ♦ మంజువాణి
సతిమాట జవదాట ♦ కతనికింపగు వేళ
నెదురాడఁజోకుమీ ♦ యిందువదన
తోడికోడండ్రో ♦ గూడివారలకెల్ల
హితమాచరింపుమీ ♦ యిగురుఁజోడి
చుట్టాల యెడయేని ♦ గొట్టుమిట్టాడక
కరుణ రానమవుమీ ♦ కంబుక

గీ॥ సేవలొనరించు దాసదా ♦ సీజనముల
దయఁదలంపుచుఁ బ్రోవుమీ ♦ తరళనయన
యెన్నికత్తింటికినిబుట్టి ♦ నింటికెపుడు
వాసిరాగఁజరింపుమీ ♦ భాసురాంగి

౭౦

ఆ॥ ఎల్లజనుల యెడలఁ ♦ దల్లితల్లి యనంగ
మెలఁగ వలయుబుధులు ♦ మేలనంగ
భావమరుదులందు ♦ నావంతయైనను
గడుసుతనము పుడు ♦ కమల నయనా

౭౧

క॥ మునుదాదులు ప్రమదాదులు | నిసదాదులు నెరవబుట్టి , నెనరట్టిపడన్
ఘనజాలకవినుతాలక! చనజాల కయున్నగన్న ♦ జనకుడంతన్ 2౨

చ॥ కరములుచాచి యెత్తుకొని ♦ కౌగిట నొప్పుగ నప్పళించుచున్
శిరముప యింగనుంగవను ♦ జెందిన యశ్రువులుంచెనెట్లనన్
సిరిజనియించువేళనల ♦ క్షీరసరిత్పతి తచ్చిరంబునన్
దరగలుచాచిశ్రీ రంకదం ♦ బములందగఁ జల్లెనోయనన్ 23

వ॥ ఇవ్విధంబున గారవించి 2౪

క॥ అమ్మా, అత్తింటికిబో | వమ్మా తడవేలచేసె ♦ డమ్మా; నీతో ♦ డమ్మా;
యింతటవచ్చెద | మమ్మామూ జాలిమాన ♦ వమ్మా కొమ్మా 2౫

ఆ॥ అనుచుజాలిమాన్చి , యంపకమొనరింప

మగుడి మగుడిచూచె ♦ జగురుఁబూడి

చెలఁగిపెనిమిటెంత ♦ సిరిగలవాడైన

నతివపుట్టినింటి , కాసపడును.

2౬

క॥ అంతట నవోధతోసా ♦ మంతహితపు రోహితాను ♦ మతితత్పరశు
భూంస ప్రదేశముధ ♦ కాంతుండొనరించె జనముకౌతుకమందన్ 2౭

వ॥ అంత శుద్ధాంత ప్రవేశా నంతరంబునఁ జొక్కమగు నొక్కసమ యంబున

ఉ॥ చంపకగంధి యోర్తురథ ♦ సంబునరాజకుమారుఁజేరినా

జెంపుపసిండి గిడియను , నిండిన నంపెగినూనెఁ బూసెని

ద్దంపుకురుల్ నటించఁగను | డమ్మలు పెంపెనలారఁచన్గవన్

సొంపులుజూపఁగంకణరు ♦ చుల్గను పట్టవలగ్న మూగగన్ 2౮

క॥ శిరసంటి వదనకమలము , చిరుచెమ్మట గ్రుమ్మరింప, శ్రీతోదకసం
భరితమగు నటకలిడిచె చ్చెరమజ్జనశాల కడకు, శర్చిపియమునన్ ౨౯

సీ॥ మంజువాణి యొక్కర్తు ♦ మజ్జనంబానరింప
 క్వేతవస్త్రుములొక్క ♦ చెలియగట్ట
 మదవతి యొక్కతె ♦ మణిభూషలనొసంగ
 శిరముననొకలేమ ♦ విరుటుదురిమె
 కంజాక్షియొక్కతె ♦ కనకవీరముపెట్టె
 గలికియొక్కతెమేన ♦ గంధమలదె
 అగరుధూనమునొక్క ♦ యతివసమర్పించె
 లలనయొక్కతెపాడు ♦ కలనమచ్చె

గీ॥ నాతియొక్కతె నీరాజనంబుజూపె
 బడతియొక్కతెసురటిచే ♦ బట్టివినరె
 బాలయొక్కతె రత్నద ♦ ర్పణముజూపె
 రామయొక్కతె ఘనచామ ♦ రంబుబూనె॥

౫౦

కి॥ వనజాస్యయొకి తెమోలన్ | గనకపువ్వురముపెట్టె ♦ గలికియొక్కతె వా
 సన దొలుకుజలములలరిన | కనకాలుకనుంచె వేమ ♦ కల్జనియింపన్॥ ౫౧

మ॥ సమరస్యంబయికించి దుష్టమగునా ♦ శాల్యన్నమున్ దుగ్ధమా
 జ్యమువచ్చుట్టినపూపముల్ వడియముల్ ♦ శాకంబులన్ సూపము
 త్తమలేహ్యంబు రసాయనంబులు ప్రమోదంబొప్పవడ్డించిరా
 రమణుల్ కంకణకింకిణీకటకజా ♦ రావంబు తోరంబుగాన్॥

౫౨

గీ॥ ఇటుల వడ్డింపనవియెల్ల ♦ నింపులేక
 పెరుగు పరమాన్నములరుచు ♦ లెటుగలేక
 కూరగాయలుచవియని ♦ కోరరాక
 వలసివల్లమిసాపాటు ♦ సలిపెనపుడు॥

౫౩

క॥ అంగనయొక్కతె ముంగల | బంగరుపావలుల గించ బడములదొడియా
 భృంగాను జల్మముచేను | ప్పొంగుచునేవార్చి రాజపుంగవుడంతన్॥ ౫౪

క॥ జాంబూనదవిదితములౌ | గంబూరపుబాగములను ధగైరావళులన్
బింబోష్ఠియొకతియందియఁ | దాంబూలమువేసికొనియ , భావిధిదోషన్॥ ౮౬

సీ॥ పండరసింజాన ధ బహుశీరశ్చారికా
ఫణితమన్నథతంత్ర ధ బంధురంబు
జాలాగతారవ ధ స్పర్శవీణారవా
కర్ణనోత్సుకపటు , కలరవంబు
సుఖకృద్రతిరహస్య ధ లిఖితబంధవిశేష
సంయుతయవనికా , సంచయంబు
నవరత్న కీలిత ధ నవ్యోపచారన
జీవపాంచాలికా ధ నేవ్యతలము

గీ॥ సారఘనసార వరగంధ , సారచారు
మన్యూఘనస్థావిదిత సంకు ధ మదమృగమద
ముఖరతి సుఖకరద్రవ్య ధ ముఖ్యమగుచు
నలరుచుండిన కేళికా , నిలయమునను॥ ౮౭

చ॥ అరుదొనరించు కుండనపు ధ టందలముల్ దగుతూగుటుయ్యెలల్
విరివిరిచప్పరంబులును ధ వింతగుకాంతులఁ జెందు చందువల్
వరలెడు దర్పణస్ఫుటక ధ వాటములున్ మగరాలదేహాశుల్
తరళగ వాత్సరత్నములు ధ తద్గ్రహదీపములై కనంబడన్॥ ౮౮

క॥ మగరాలకురుచలును నిగ | నిగమను మరకతపుమణుల ధ నిడుపులు కోడుల్
ధగధగను పద్మరాగము | లుగనొనరినశయనమున్న , లోపలిజెనకున్॥ ౮౯

ఉ॥ మూలలనీలముల్ తుదల ధ ముత్తైపుగుత్తులు సందుసందులన్
జాలగు పచ్చలున్నదుమ ధ చక్కనిఁ గెంపుల జొంపమడ్లులన్
మేలగుస్ఫాటి కాంకములు , మించులసంచుల మించుపట్టెయ్యన్
నేలుగఁగల్గి పెల్లుటకుఁ , జిత్తమురంలి సేమ్మదంబునన్॥ ౯౦

కం ఆరీతి మదినిబొదలుచు | నారాజనుతుడు పరిష్కీ + యాంచితలీలా
గాఠాంతర శయ్యవయి | గూరిమితో నిధివసించి + కోరికదీరక

౯౦

ఉ॥ ఎప్పుడువచ్చునోచెలియ + యెప్పుడుప్రేమను గారవించునో
యెప్పుడు కాంగలించునో + నెప్పుడు వాతెరగ్రోలనిచ్చునో
యెప్పుడుకేళి నల్పుదొణి + యెప్పుడునేనల మా రుగల్తునో
యెప్పటికెప్పుడంచు హృద + యేశ్వరిరాక మదిన్ దలంపుచు॥

౯౧

ఆ॥ చంచలాక్షులాల + సింహగారణమేమొ
కానుధాంశునెండ + కాకలకును
మరునిధాకలకును + మదతిరాకలకునే
దాళలేనటంచు + దలఁకితలఁచి

౯౨

వ॥ ఇవ్విధంబున నెదురుచూచు చున్నంత |

౯౩

సీ॥ కురులుచక్కగదవ్వి + విరులచేరులఁజాటి
విరివిగా మురిపెంపు + తురుమొనర్చి
సిరులీనువజ్రంపు + చేర్చుక్కనవరించి
కస్తూరికాచిత్ర + కంబునిలిపి
వీనుల మణిగణా + న్వితకుండలములుంచి
యరుత ముత్తైపుపట్ట + నిరవుళాల్చి
నిబ్బరంబొనరించు + గబ్బిగుబ్బలమీఁద
గంబురాగలసిరి + గండమలఁచి

గీ॥ కరములను గంకణంబులు + మెరయనుంచి
శుభ్రతఘ్రుకుల హఠాంబట్టు + చీరఁగట్టి
యడుగులను విడువకవ్రోయు + సందియలును
నెవరపరచిరి ముగుదక్కు + పురుణోండ్లు

౯౪

వ మఱియుఁ గర్బరాభంబులైన కుంభికుంభ సంభవంబులు రక్తసిత వర్ణంబు
లైన వంశజంబులు జ్యోతి ప్రభంబులగు జలద జననంబులు హరిద్రాభంబు
లైన యిత్తు సంభూతంబులు నీల కాంతిగల ఘటిఘణోద్భవంబులు శుద్ధస్ప
టిక స్తంకాశంబులగు శంఖ జాతంబులు కృష్ణలోహితచ్ఛవిగల వరాహదం
ష్ట్రాదితంబులు పాటల ప్ర శంబులగు శుక్తి జన్మంబులు గజల హారంబులు
ముక్తావళులు దేవచ్ఛందంబులు గుత్తంబులు గుత్సార్థంబులు గోస్తనంబులు
మాణవకంబులు సేకావళులు సక్షత్రమాలికలు సనుహార విశేషంబులు సవ
రించి రత్నమయంబులగు భూషణంబులు శ్రీ గంధాది పరిమళ లేపంబులు
నానావిధ కుసుమ మాల్యంబులు మొదలగు శుభార్చన శృంగారంబుల నలం
కరించి యించు బోడులలోఁ బ్రోడయగు నొక్కచేదీయ యాపూఁబోడి కిట్లు
నియె॥

౯౬

కా. ఓ నారీమణి చెల్వనింగదిసి నీ । యల్లాసములే బాపి నీ
వానింగానొనరించు మించుక విన్నే । వాకాగిటన్నేర్చుచుకా
సూనాస్త్రింగెలిపించి నేరుపులచే ♦ సాస్కించి సోలించితే
నీనానేస్త మెఱుంగవచ్చు నిపుడో ♦ నీరేజ పత్రేక్షణా॥

౯౭

గీ॥ అడుగులాత్తి పండు ♦ టాకుల సోగసైన
మడుపులాసగి రతుల ♦ జడుపులేక
సరసరతులవిభుని ♦ గరగించితేనియు
నేడు దెలియునీడు ♦ నిపుణతయును॥

౯౮

క॥ వినుముద్దుగులుకు పలుకుల । వినఁదలఁచి విఘండుగోరివేడిపలుకరిం
చిన సిగ్గుబడుచు లోభు । బానరంగ వినివినని పగిది ♦ నుండెడునుమ్మొర్ప

చ॥ అనిచతురోక్తి సూక్తులగ । యాభీతనంబునఁ బమ్మినా సఖుల్
దనువిడనాడి యొక్కడఁ దొ ♦ లంగుదురోయని వారిపయ్యెదల్
బెనఁగొని వెన్కముందడుగు ♦ బెట్టుచు నందెలు ఘల్లుఘల్లు నన్
గినుకఁదొలంగు చూపులన ♦ భీషణిదూరుచు వచ్చెనయ్యెడన్

౧౦౦

దైచి

౧౦౧

లలిపమణినుయ కేళి గృ + హంతరాళ
రమ్యశయనంబు వసియించు + రమణునెదుట
నిలిచి భయకంపవిస్మయో + త్కలికపులక
ముఖ్యసాత్వికదశలచే + బాలిచియపాడు

౧౦౨

చెలియల్లదేవాదేహలీ + నీమశెంది
వెనుకముందైన యడుగుల + దనరెల్లజ్జ
యనెడు చెలివెన్న కొనిగించ + వలద్రప్రేమ
యనెడు చెలిముందరికి ద్రోచు + ననువుద్రోప

౧౦౩

న విభుని మ్రోల నిలిచిన + తత్సఖలమ్మనోహరాంగు

నింజూచి

౧౦౪

నేరువరికాడవన్నింట + నృపతనూజ
బాలజూచినగడు ముద్దు + రాలుగాని
ప్రోడతన మేమెఱుంగదు + బుజ్జగించి
తీరగడగంగ మెల్లన + దీర్దుకొమ్ము॥

౧౦౫

జ్ఞయై పెనగ + నేరదుమానని కేళిలోపల
యమెలంగఁ జొరఁబారదు కాంగిటి కానజేసినక
యంచి ముంగలికి + జీరదు శ్రీధరణీశ ప్రతమా
కితలీపెరుగ + వా వివరింపఁబనేము మాకికన్

౧౦౬

॥ అనుచుఁబక్కిన నగుచు భ + ద్రాయువపుడు
మందు ఘనసారసహిత తాం + బూలములను
లలిత మణిభూషణాంబరా + దుల నొసంగి
యెని పెనచ్చేడి యలనేరు + పలరుచుండ॥

౧౦౭

వ॥ అట్లులంబనిపిన॥

సీ॥ శ్రీగంధమేదెత్తు • శ్రీగంధగజయాన
చంద్రంబునేదెత్తు • చంద్రవదన
సుమజాలమేదెత్తు • సుమనోరథావాప్తి
ఫలములేదెత్తుజం • భలదురోజ
సారసంబేదెత్తు • సారసాంచితవాణి
పాటలంబేదెత్తు • బాటలోష్ఠి
పరిమళంబేదెత్తు • పరిమళోత్సవవాంఛ
సరసిసేదెత్తు • సరసిసుమధ్య॥

సీ॥ యనుచు నొక్కొక్కరయ్యింతి • ననుగుచెలులు
కార్యమిషమునఁ గేళికా • గారమెడలిఁ
చిఱునగవు నెమ్మనమ్ముల • జెంగలింప
వచ్చిరయ్యడ సిగ్గను • వనితదక్క

౧౦౯

౧౧౦

వ॥ అట్టియెడ॥

క॥ సతియపుడు స్థాయిభావం • బతిరయమునందోచ • భావహావాదికముల్
మితితేక మెలఁగెఁ బ్రేమన్ • సతిమోమున దృష్టినిలిపి • సరభసవృత్తిన్

చ॥ చరణ తలంబులెంచికర • సారసముల్బరికించి పెందొడల్
మురియుచుఁగాంచి చిన్ననడు • మున్వివరించి చెలంగుచున్నమా
మరసివచించిపేరురము • నందుఁబ్రయంబున మించియున్నభూ
వరుసయ నాంతమఃల్మగుడ • యెనులాక్షణికత్వముప్పగన్

౧౧౧

వ॥ అప్పుడు

సీ॥ సమ్మోదముననల • సంబులై యంతలో
గ్రమ్మరవళితప్ర • కారమొంది

ప్రేమచే నార్ద్రంబులై ♦ మాటిమాటికి
ముకుళీకృతంబులై ♦ మోహమునను
క్షణమాత్రమాభిము ♦ ఖ్యస్తీతివిలసిల్లి
లజ్జాప్తిచే జంచ ♦ లంబులగుచు
గడుని మేషపరాక్ము ♦ ఖంబులైవృదయ భా
వా కూపములనుబ ♦ యల్పదంగఁ

గీ॥ జేయుచూపులచేబ్రయు ♦ జెంతజేరి
యిందిరాసు తుపట్టంపు ♦ పేరుగనగఁ
నలరువిల్తుని నవమోహ ♦ నాశ్రమనగ
నిలుచునయ్యిం తిగనుగొని ♦ నృపవరుండు

౧౧౩

సీ॥ ముందుగానేనయై ♦ మందలించినవల్కు
నలుగునోకలుగునో ♦ తెలియరాదు
సూచితప్రేమచే జూచితినా ♦ వెన్న
కేగునోలోగునో ♦ యెఱుగరాదు
వీడెమిమ్మనిచేరఁ ♦ బిలచినవింతగాఁ
జేరునోమీరు నోచెప్పరాదు
పైతాపటంబుచే ♦ బట్టెదనంటినా
వెగచునోపరచునో ♦ దెరపుగాదు

గీ॥ ఏమి నేయుదు నేమదు ♦ నేయుపాయ
మేగతినియీవిరాళిని / నెటులనోర్తు
ననుచుశిరమూచుజేజూచు ♦ నెనయజూచు
నేనుపేర్పడ కన్నుడా ♦ నృపవరుండు

౧౧౪

మందలింతునిపు ♦ డిందుముఖిదృష్ట చూచనంబు
రంతులజ్జితవి / లాసకళాకుశలత్కన్యన్విజే

బాగుగ గూడువాడనుమ ! బాణశరంబులఁ జిక్కిఁనుక్కినే
వేగగలేనటంచు మదివిశ్వవిభుండు దలంకి చింతిలెన్

౧౧౫

వ॥ ఇట్లు చింతించి

౧౧౬

గీ॥ నేరుపునగాని కరగదీ + నెలఁతమనసు
ప్రోడ తనమేరు పరచంగఁ + బొనఁగదనుచుఁ
జాటుకారప్రకార వా + చావిచార
మమర ధరణీధవుండ్లి + లనియెనపుడు

౧౧౭

క॥ ఓరాజీవాక్షిరొమరు! బారింబడియున్న ననుఁగృ + పారసథారా
వారింజేలించుటకై | రారాదా యిందుముందు + రాకేందుముఖి

గీ॥ కొమ్మఱు మడుపులనుజే + కొమ్మనీడు
మధుధురాధర రససుధా + మధురభాష
ణమ్ము లలరంగ మణిభూష + ణమ్ములిపుడు
గనికరమ్మునఁ గై కొమ్ము + కనికరమున

౧౧౮

సీ॥ పలుకవే తేనియల్ + జలుకంగముంగల
నబ్బుసిబ్బెపు గల్బి + గుబ్బలాడి
చూడవే వేడుకల్ + తోడనేకూడంగఁ
న్నారి నెమ్మొము + చిన్నెలాడి
కులుకవే పాయంబు + గురుకులు తథుగొత్త
మేలై న పువ్వుల + మేనులాడి
చెలంగవే యొయ్యారి + మొలుకసమ్మదమున
మించుసంచులమించు + మెరుగుబోడి

గీ॥ యో లమున, మేలమేటికి + వాలుగంటి
యెదుట కేతెంచవేటికే + యిందువదన

జాలిఁ జేరించనేటికేఁ : సారసాక్షి
కేళి నేలంగ రాదెయో , నీరవాణి

౧౨౦

సీ॥ ఏకాంతమునను ని + న్నెపుడువీక్షింతునో
యని తల్చుకొనఁగొన్ని + దినములతోఁగ
నరసరాత్రిందివ + జాగ్రదవస్థచే
జరియించఁ గొన్నివా + సరములతోఁగఁ
మదనవేదనధూయ + మానమానసతనా
రంభించఁ గొన్నివా + రంబులతోఁగఁ
కుశలవాంఛితభవ + ద్గురుజనాజ్ఞప్తికే
వసియించఁ గొన్నిది + వంబులతోఁగ

సీ॥ నిముస మొకపూట పూటొక్క + నెలయునెలయు
హాయనము హాయనముగల్ప + మగుచునుండుఁ
గరుణఁజేయుట యెప్పుడో + గారవించు
ఁబుప్పుడోకాని తెలియదే + యిందువదన

౧౨౧

సీ॥ ఇంపుగా నగుమొగం + బెత్తికన్గొనకున్న
దొగలరాయనినెట్లుఁ + దెగఁచువాడఁ
దేనెజాలల్లువా + తెరఁగ్రోల నీకున్న
మధువిజృంభణమెట్లు + మరచువాడఁ
గలితామృతములొల్కు + పలుకుఁ బల్కకయున్నఁ
గీరాదికమునెట్లు + గెలచువాడ
సురతసౌఖ్యంబునఁ + జొక్కించకున్నను
దర్పకు నేనెట్లుఁ + దరుమువాడ

సీ॥ గబ్బి చనుగుబ్బ లొరయంగఁ + గొంగలింపఁ
జేయకున్నను బైవచ్చు + శీతలాని

లుని హసించంగ నేనెట్లు • పెనఁగువాడ
వింతనేయంగ నేటికే • విధుమోక్షి

౨౨౨

సీ॥ అతివరో మన్నుఁడు • డనుసూత్రధారుండు
తద్దేహలావణ్య • ధన్యకళలఁ
జాత్రు ర్ జేసినే • పత్యాఖ్య యవనికాం
తరములోపల స్థాపి • తముగఁజేయ
నవియు బాహ్యభ్యాంత • రావాప్తిఁ జెన్నొందఁ
గనుగొంటి కానిమి • క్కుటముగాఁగ
దొరయులజ్ఞాత్తిర • స్కర్షణిలోపలన్కుంఢి
విలసిల్లు నీచునో • వృత్తి వటిని

గీ॥ వెడలి నీవయ్యె నీకృపా • స్వీతదృష్టి
నను గనుంగొంటి వేనిఁద • న్నాట్యవిధముఁ
జూచి సమ్మోద మొందుదో • సుందరాంగి
మనవిఁ గైకొను మికనైన • జనువుమీర

౨౨౩

స॥ అని విప్రలంభ శృంగారంబున నొక్కింత సరసవచన రచనల నెఱివి సంభోగ
శృంగారంబున కోహటించి

౨౨౪

చ॥ నదుమసియాడఁ గంకణాని • నాదము లుప్పతిలస్పదాబ్జముల్
తడఁబడ్డ ఘల్లుఘల్లుని ముద్దంబున నందెల్లు మ్రోయుచుండసాం
పడరెడు మూర్ఛితనప • టాంఛలమై తగ్గిపైటజారన
వృడఁతి క రాంబుజంబొడసి • పట్టెన్మసాలవతంనుఁ డయ్యెడ

౨౨౫

ప॥ ఇవిధంబున బట్టినఁ గిలికించిత భావంబున సంచలించు చంచలాక్షిని హంస
మూలికాత్పలంబునంజేర్చి

౨౨౬

సీ॥ తరళాన్వితంబులై • విరళప్రవాళహ
స్తాంచితంబులు కంచు • కాంతరంబు

లగుచాల చంద్రాండ • లవనీపతికరగ్ర

మాణనుయోగ్యములుగా • నాత్మజలపు

మనియాంత రంగికుం • డగుశంభరారితి

త్కంపితోత్పతదంభు శకంబుచేత

సంజ్ఞతేయంగన • జ్ఞనపతి గదియంత

త్కటకస్థ ఘంటికత్ • కవులటంచు

॥ తెలుపు గత్తిమోయఁ దత్త్రియా • కలితుండగుచు

గడక నిజశాసనములుంచు • గతినిఁజంఱ

శేఖ లానరించఁ దలఁచిన • శేచిసాత్వి

కాదులఁ జెలంగెనప్పుడ • య్యాదిమమున

౧౨౭

॥ సరసలాక్షరాగ్ • భరమున్నదనుచును

దంటగా మోవిప • ల్లంటిఁజేసి

మకరీకలాపముత్ • సుకరంబులనిమెచ్చి

నునువ్రేచుక్కులను మెం • బనమొనర్చి

కంచుకం బొరపుగాఁ • గనుపట్ట నెనిమిల్కు

గుబ్బలు శానగోళ్ల • గుచ్చిచూచి

మృగమద సారథ • మేడరంబనిమేను

మూనుకొని పరిరంభ • మొనరఁజేసి

॥ పడఁతి కపురంపు బాగాలు • మమపులివిగొ

గొమ్మనుచు గంతసీమను • గోరుమూని

యవియు మొదలగు క్రియలచే • నెలిమి చెలియ

నతులిత స్థితిచే • బాహ్య • రతులఁగలచి

౧౨౮

॥ కోరినాతెరతేనె • గ్రోలంగ గమకంప

జెదిత్రుల నందంద • జేనగిపెవగి

మునురంబులని పూని • ముద్దిడరాఁజూచి

చెక్కులంసంబుల + నొక్కివట్టి
యురముపైఁ గరయుగ్మ + మొనరించ గన్గొని
బిగించనుల్ గరమునఁ + బిగియఁబట్టి
మహాకేళిఁ జేలింను + నరువునిరీక్షించి
పెందొడ లందందఁ + బెనఁగ జీసి

గీ॥ పరగుకటిసీమ నుత్పల + పత్రములను
నఖరవై ఖరులుంచు న + న్నాహమెట్టిగి
నీకెక్కువఁ బొనరించుచు + సిగ్గునొంది
విముఖత వహించు చెలిఁగూడె + విభుఁడు మొదల

౧౨౯

ప॥ మఱియు సామోక్తులఁ బ్రార్థనావి శేషంబుల రతిప్రేమఁ బుట్టించి డెందంబు
గందనీయక కందర్ప కేళి నొందించి

౧౩౦

నీ తుగమున విరివిగాఁ + దురిమిన పూనరుల్
చెదరి వన్నెలుదీరి + చిక్కువడఁగ
నురముపై నిరవొంది + సిరులకింపైనము
క్తాహారములు జారి + కన్నడంగ
వీలాకపోలపా + లికసన్నరీకక
లాపముల్ శ్వేతాంబు + లనుగరంగఁ
మేననిండనలందు + మిసిమిశ్రీగంధాధి
పరిమళంబులు పలు + పల్పగాఁగ

ఆ॥ గమ్మతెమ్మరలకునరి + గోజరించు
నూర్పుగమిదోచఁ బెనుమోహ + మొప్పుచుండఁ
జరుత ముత్తియములరీతిఁ + జెమటిచిన్న
లలికమునఁ డోళదత్కూట + మమరెనపును

౧౩౧

ముప్పిరిగాఁబెన్గ + మోవిమోవిగదించి
 చాలువారెడుతేనె + గ్రోలిగ్రోలి
 కళ్ళలొక్క చక్కిగాఁ + గరగంగ నంగంబు
 నేకికృతములుగా + నెనసియెనసి
 సమ్యక్క్రిప్రజే + శముల నన్యోన్యహః
 స్తాబ్దంబు లొనరంగఁ + నదిమియదిమి
 సురయనాకీర్ణక + మాంబుపూరంబార
 నతిగాఢ రతిరయం + బాచియాచి

గిలపు గిలగింత నొక్కులఁ + గలరవణము
 టిమేనుల నొక్కుల + నదరుముద్దు
 పలుకువాక్కులఁ బలుగంట్ల + నులికిపాటు
 గమల నొక్కులఁ దగుకేళిఁ + బొలిచిరవుడు.

౧౩౩

౧౩౪

మోవిపయి + పల్నొసలందముఁ జెందగబ్బిచ
 ప్పిలందగివి + నోదము మీరంగచంబుజారమే
 ఁ బోకమడి + పీడఁగఁ గొనసియాడనొక్కచో
 నుండి చెలి + యల్లనలేచె విభుండుఁ జూడఁగన్

౧౩౫

పక లొకకేల సవరించి నీవివలన
 న వసనంబు సవరించి + యడరుచున్న
 తో భయసంభ్రమ + స్థితినిబ్రయుని
 కుకఁతేసి తొలంగ న + విద్రుమాష్టి

౧౩౬

తత్సమయోచిత కృత్యంబులు నిర్వర్తించి నిద్రాకాంతకై

సీ॥ నునుగప్పు కొప్పుము + స్నాపునగదియంగఁ
 జన్గొండ లురమున + సంఘటిల్లఁ
 జక్కనై మెలుంగెక్కు + చెక్కిచెక్కిటచండఁ
 దావిచే దగుమోవి + మోవిబెసంగ
 నరసకటితటిక + జరణాబ్జము జెలంగఁ
 బాలుపొందు కరమువీ + పునఃబాసంగ
 నలయక తనరుమే , నుల నొక్కటిగఁజేసి
 రతిపారవశ్యసం + రంభమొంది

గీ॥ సుందరీమణి గూడియా + సూనబాణుఁ
 డనఁగఁదగినట్టి భద్రాచలు . నతివిశోద
 సమ్యగమృతాంబు నిధియందు + శయితుడైన
 నీరజాక్షుడనఁ నుఖ + నిద్రఁజెందె

౧౩౮

న॥ అట్టియెడ

౧౩౯

గీ॥ అంతకన్నమున్నె + మానీరజాతాత్మ్య
 లేచికేళిలక్ష + నోచితముల
 మరుగుపడ విలాస + మందిరంబెడఁబాసి
 వచ్చి సిగ్గుపడిన + వనితలపును

౧౪౦

గీ॥ చెలియ యీరేయి విభుడేమి + జేసెనతని
 కిట్టవర్తనమేరీతి + నీవునలిపి
 తింతయు వచింపుమెల్లడునీ . చెంతెనిరుగు
 వారలముగ్గాని సఖిలాతి + వారమట్లవె

౧౪౧

క . అనవిని విననట్టులనా! ననశామరసంబువంచు + ననశోడినిచ

య్యనఁ గడిసినరీరంభం బునఁజేర్చినియొత్తులొప్పు . బాదలించితగఁ . ౪౨

॥ మానిసీమణి సివుసి ♦ మగడుసూన
శరునికేళిలా నొక్కత్తై ♦ నరసమార్గ
మునఁ జరించిన మావంతు ♦ జనులకెల్ల
గొప్పుదంబగుచుండు నా ♦ సంతకంబు

(౧౩) ౩

సీ॥ నరసపుంస్కోకిలా ♦ స్వాదితంబైయును
డతుణవల్లనము పొం ♦ పలరుచుండె
గాజవంపనఖాళి ♦ రాచుంబులైమించి
యబ్బకోశంబులూ ♦ య్యారమెనఁగె
బున్నాగ సంపర్క ♦ ముసనూధపీలతా
యసియాడఁ దూడఁగె హఱా ♦ యన్ జెలంగ
హితమహీన నిరూప ♦ మీక్షించిపదముల
ననురాగము వహించి ♦ హర్షమెనఁగె

గీ॥ ననుచుఁ దత్స ఖులుసలజ్జ ♦ మైనచలినిఁ
గనుచుసాధ్యవ సానల ♦ తుణఁ దలంచి
పలుకనించు కస్మితముచే ♦ నలుకదొలుక
నులుకుచుండంగ నప్పుడ ♦ పొలఁ తలెనసి

౧౪౦

ంబున నర్మనర్మోక్తి నర్మగర్భ నర్మహాసంబు నర్మస్ఫోటంబులగు భా
లస్మితంబును హాసితంబును విహాసితంబును పుహాసితంబు నపహాసితంబు
హాసితంబు స్మితహాసితంబులను నుత్తమస్థానంబుల విహాసితోప హాసితంబు
ధ్యములయెడ నపహాసితాతి హాసితంబుల ధమపక్షంబులు నివిమొదలగు
ర్మంబులు గరపిరసాభిజ్ఞాన యోగ్యంబగు భావంబీషద్వ్యక్త వికారభావం
హాసంబు సువ్యక్త విక్రియాభావంబుగల హేలయు భూషణ భావంబై
హరంబైతోచు మాధుర్యంబు శీలాద్యలంఘనంబై కనుపట్టు ధైర్యంబు
యానుకరణ సరస వాక్యగత్యాది చేష్టితంబుగల లీలయు, మనోరమమ
తుణంబులగు విలాసంబులు స్వల్పభూషణాతి రమ్యంబై తగువిచ్ఛిత్తియు

భూషణస్థానవి పర్యంబున నగు విభ్రమంబును, దోహత్రుహర్షచీత్యాది సాంక
ర్యంబున నొప్పు కిలికించి తంబును ఇష్టకథాది సంభవ సంభావనా సూచకం
బులగు మోట్టాయితంబున రతినమ్మర్ద నుఖాధిక్యంబగు కుట్టమితంబు విలాస
జనితంబగు బిబ్బోకంబు నిరంతర సౌందర్యంబున దగులలితంబు మనోజ్ఞదృష్టి
చపలత్వంబుగల కుతూహలంబు భయనంధ్ర మంబులందగు చకితంబు వాక్యా
వివరణంబుగలవి హృతంబును వికృతివస్తు సంజాతంబై తోచు హసంబు నివి
మొదలగు యష్టాదశ శృంగార చేష్టలెఱుంగఁజేసి స్థాయీ భావంబు పరస్ప
రావ లోకన సంభాషణాలింగన చుంబనాద్యనేకవిధవ్యాపారంబులుగ అలశ్చం
దార రసంబునకు నుత్సాహంబు బుట్టించి నగుచుఁ బ్రియునివలసఁ బ్రతిదిన్యా
భ్యస్తరతిగతు లెఱింగి యక్కాంతారత్నంబు

౧౪౫

నీ॥ పర్వేందు ఖండప్ర + భాసాలతలమున

నునుకుంతలములు న + ర్తనమునలుప

నుదుచిర భాస్వన్ను + కురుకపోలస్థల

ములమణితాటంక + ములునటింప

విలసిత శ్రమజలం + బులచేత నించుక

తొలఁగిన మాక్తిక + తిలక మలరఁ

గుచకుభములమొదఁ + బ్రచురంబులగుతార

హారముల్ డోలా వి + హార మొంద

నీ॥ జఘనఘనమేఖ లారావ + చరణనూపు

రస్వరంబులు గళరవ + సుస్వరములు

కంకణనినాదములు నొక్క + గతిచెలంగఁ

బడతివీ యిత న న + పృథిఁ గలంచె

౧౪౬

వ॥ అట్టియెడ

౧౪౭

నీ॥ మాక్తికంబుల చంద్ర + మండలంబుజెలంగె

విరళతారలవ్యోమ + వీధిదనరె

ఇంచలత్వము మాసీ + స్మారచాపముదోశ

గలరవంబులు మానె ♦ గలరవములు
నించుక ముకుళించె ♦ నిందీవరంబులు
కమ్మ తెమ్మరలు ని ♦ ల్కడలఁ జెంద
నచలితస్త ఒకయై ♦ యలరె జంపకవల్లి
చిగుతవెన్నెల గల్గి ♦ చిగురునిగుడ

గీ॥ మెఱుపులొందిన మేఘంబు ♦ విరివిదూచె
నేమిచిత్రంబొకాని యా ♦ భామయనుచు
సరస వచసరచలన త ♦ రుణిగరఁగఁ
జేసిసంతోషవారిధిఁ ♦ జెందెనృపుఁడు

౧౪౮

బున నర్చోక్తిఁ జర్మగర్భనర్మ స్ఫోటనర్మస్వంజ్జమధురిలనుధురీణంబగు
తలఁ బ్రతిదినంబు సమస్త సురతవిశేషంబులఁ జౌధనాయక నొనరించ
నవతి స్వాధీనపతికాది లక్షణ లక్ష్మితయై సరస నల్లపహావభావ విలా
మాదులఁ గొన్నిదినంబులు దనర్చు

౧౪౯

గీ॥ అంతక తకుఁ జౌధిమ ♦ నలరికీర్తి
మాలినీకాంత కాంతుని ♦ మనసుఁగరఁగఁ
జేసిచంద్రాంగ దాజ్ఞప్తి ♦ శిశిరవిలస
దుపవని చరించెఁ బ్రియునితో ♦ నుత్సహించి

౧౫౦

గీ॥ రయనితఁ డుద ♦ శార్ఙ్గదేశాధిరాజ్య
పూజ్యుడగువద్రబాహుని ♦ పుత్రుండగుటఁ
దద్విషయమున కాధిప ♦ త్యమువహింపఁ
జేయవలెనని సంతోష ♦ చిత్తుండగుచు

౧౫౧

ఋష్యుని నొక్కనిఁ జరితదధ్యక్షుండటకుఁ ♦ జేయనుపాదు
సంబాసరింపుమఁ హారయమునగి యనిన ♦ యతఁడిట్లునుచు ౧౫౨

సీ॥ దాక్షార్ణదేశప్ర + భానపూరణివాన
 దానోన్మాదియ + వ్యజ్రబాహు
 కాత్మాగతంబుచం + ద్రాంగదప్రేషిత
 త్వంబని ముందుగాఁ + దగవచింవి
 మీరువిచ్చేయుట + మేలుసిద్ధించునీ
 యెడలను సమ్మాద + మలనుచుండ
 హస్త్యశ్వరథపదా + త్యాస్తభృత్యామాత్య
 హితపురోహితనమ + స్వీతుడవగుడు

గీ॥ తొలుత గిరిసరిదుపవన + మూనుచున్
 దుర్గమస్తానములనెల్ల + నిర్గమించి
 ధన్యచంద్రాంగదప్రసే + ద్ధప్రభాన
 సగరిజూడంగ జనిన న + జ్జగతివిభుడు

౧౫౩

క॥ చతురంగ బలముగొలువగ॥ నతిరయమున నెదురుగొనుచు పనోన్మననమ
 ర్పిత కలితాలింగనముల॥ జతురవచన రచన లెనయ + నల్పుచు ప్రేమ ౧౫౪

క॥ సవరత్న మయశుభోద్ధాన్ హవిధసవిధ వివిధమణి + సమన్వితముసభా
 భవనమున కలరుచు దశా॥ ర్ణవిభుండోలెంచిమణిక + నకవీరము న ౧౫౫

క॥ వినయమునఁ జేర్చసేంప॥ సనమున నూతనలతాంతేజరుఁ + డనఁదగురా
 ట్టనయునిగనుగొని నిజజీవనదులి గాదలచనతఁడ + వారణభక్తి ౧౫౬

సీ॥ పాదకంజములకుఁ + బ్రణమిల్లికనిసే
 గంబుగొధాలింగ + సంబోధర్చి
 యితడు మత్ప్రాణదుం + డితడు మధ్యాంభవుం
 డితడు మచ్ఛత్రుసం + హతిహతుడు
 నీతని యన్వయం + బీతని సౌందర్య
 మీతని విక్రమం + జేల్లనను

నరసాక్షిఁ దెల్పునై • మధమహాతాజేంద్ర
యన్మనుషాంశుస్థితి • సతనిగూర్చి

గీ॥ యమృహత్తుని జననాదు • లేర్పడంగ
దెలియ వచియింతుయిప్పుడు • ధీరహృదయ
సావధాన మసంబుత్తో • సలరివినుష్ట
టంచుఁ జెందాంగద్దుండిట్టు • లనియె నగుచు

౧౫౭

మ॥ అవనీనాథ యితండు నీనుతుఁడురో • గార్తుండునై యుండని
వవనీతాత్మత మాతృయుక్తునిగ బ్ర • హ్మరణ్య మార్గంబున
దవులంజ్జయఁ బరిభ్రమత్క్రవనమిద్ధవ్యాధిచే నాధిచే
వివిధా పదశచేఁ గృశింపుచునమా • విరూపత భీతసితి

మ॥ బహుధాధావదనేక భీకరమ్మగా బ్రహ్మణ్య మరింపుచు
గహన ప్రస్ఫుట కంటకావృతలతా • క్రాంతాలకాంతాభివై
యహాశోగ్ర సమగ్రఘృష్టి పరిత • ప్తాంగంబునఁ బ్రుంగదు
ర్దహనజ్వాల విశాలమైనపదఘుం • దాపంబు నొందింపుగా

౧౫౮

గీ॥ పుణ్యక్షేత్ర సట్టి యొకవైశ్య • పుంగవుండు
సారవజ్జన పదమునం • దధివసింప
వనట నొందుచుఁ దత్త్వాన • మునకుబోవ
నతఁడు గన్దాని భూరిద • రాస్రమతిని

౧౫౯

క॥ అగదంకారుల బహువిధుల గువారల బిల్వసంపి యజ్ఞనసీపు
త్రుంగద వినివారణంబుగ! జగతిగలుగునొపధముల • నవరణ లాసగఁ ౧౬౦

గీ॥ పానగంగ నొనగడ్డ • త్పుత్రుండు మృత్యుక్షేత్ర
దీనార్థయగుచు న • ద్దేవితలఁ
ఋషభాఖ్యశివయోగి • యేతెంజ్జేబీతిచే
సత్యవిత్తునిఁ జెసి • సదయుడగుచు

భద్రా యు ర భక్త్య దే యము .

వానిదివ్యాకార + వంతునిగాఁజేసి
 యారాజపుత్రుని + కతిముదమున
 శత్రువధంబుతా ? శంఖఖడ్గములిచ్చి
 యెనసిద్వాదశ సహ + ప్రేభబలము

గీ॥ నొనఁగి సకలార్థశాస్త్ర సంయుక్తుఁడేసి
 గాననితఁడు సమర్థుండు + ఘనవిచాం
 రాజవదనుని బుత్రుని + రాజధాని
 కిచ్చుడు దోహదాని పొమ్మును + హీశతిలకా

౧౬౨

క॥ అని సర్వంబువచించిన వినివిష్కయ మందికుంది. వెనుకనుదాఁజే
 సినదుర్నయమును దెగడుచుజననాథుఁడుసమ్మదముననత్వరుడగుట ౧౬౩

శ॥ ఆయగ్రభార్యతనయుని బాయవిమోహంబుతోడపతిరంభముల
 దాయంజేయుచు సమ్మా దాయత్త మనంబుదోప + సధిపతియచట ౧౬౪

ప॥ కొన్నిదిసంబు లధివసించి తదిష్టగోష్ఠితో నుండునెడ

క॥ ౧౩నై వధుండుబహుబహు మానంబోసరింపనగ్ర + మహిషినినుతునిం ౧౬౫
 నానావిధమణినికరస్త్వానరభంబులనువిడుక + చయ్యనవచ్చె ౧౬౬

శ॥ వచ్చినిజరాజధానికి విచ్చలవిడి యచ్చరాలి + వెరగందంగ ౧౬౭
 సచ్చరితుఁడైనపుత్రుని జెచ్చరసింహాసనస్థు + జేసెముదమున ౧౬౮

ప॥ ఇట్లుచేసిన ౧౬౯

గీ॥ సకలజేనుల సదానంద + జలధిఁజేల్చి
 జేవగువిప్ర పూజ + విధేయవృత్తి
 బ్రాహ్మతరపూజ్య సామాన్య + భారమూని
 పౌరుష భద్రాయ విలదవై + భవముదోప

గీ॥ మగధదేశాధి నాథుహే + మరథుముందుఁ
బుత్రమిత్ర శత్రుప్ర + భూతభూతి
నొందఁజేయుచు నిడఁచియూ + నందిమహిమ
సకల పృథ్వీభరంబున + సంభ్రమించె

౧౭౦

చ॥ శివకవచప్రభావము ప్ర + సిద్ధతరర్ష భయోగిదత్తః
క్షవరదరప్రతాపమున + ఖండపరాక్రమ విక్రమంబుప్రా
భవముఁ జెలంగుచుండఁ బరి + పంధివిదారణ మాట చిత్రమా
యనిరళదానధర్మ పరఁజాటకుఁ + జోద్యమె యెన్నిభంగులక

౧౭౧

ప్ర॥ అని యేవ్విధంబున సకలవర్ణంబులవారు వినుతింప సామ్రాజ్య ధురంధరుండ
యియుండెనని యాతడు శౌనకాది మునీంద్రులకు నీ పుణ్యకథా శ్రవణంబు
నఁ జతుర్విధ పురుషార్థంబులు సిద్ధించునని వివరించి యైతిహ్య పురాణంబుల
విశోదంబు సల్పుచుండె.

౧౭౨

శా॥ అండేజధ్వజకాండకాండ కకటా + హప్రాంచదుద్యద్యశే
స్తంభప్రకమ దక్షదక్షనవన + ధ్వంసక్రియాహంక్రియా
ఖండప్రాభవ చిత్తచిత్తజ మహా + గర్వాభజంఘానిలో
ద్వండస్థైర్య విహారహాశరదు + ద్యద్వారిభృద్విగ్రహః

౧౭౩

క॥ సురధరణీధరశాసన సరసారధితో దనత్ప్ర + నవజపకృద్దా
శరధి హేతకరణ ధీరతః కరధీకృత శరధిశైల + శయభూమిరథే

౧౭౪

పృథ్వీవృత్తము

నియుద్ధ సమయోద్యమ + నిజభుజార్గళాస్త్రత్రుట
ద్వియత్కృష్ణుభువదావత + ద్విమతతుండ చంఢోత్తమా
భయభ్రమదహర్మణా + భయకర చక్రభవ
త్స్వియోదయశోభనా + తతసమర్జితైకోత్సవా

౧౭౫

మ॥ ఇదిశ్రీవేములవాడ పట్టణానిచా • నేశానన్పప్రాప్తశ
 శ్వేదయప్రాధన కామినేనికుల రా • జారెడ్డి దేశాయిస
 మ్మదలక్ష్మీపతి పండితోదితసు • ధీమందార భద్రాచల
 భ్యదయాభ్యాన్విత సత్ప్రబంధమురుచిం • సునన్దచమోల్లాసమై ౧౭౬

—* గ ద్య *—

ఇది శ్రీభద్రాచలారెడ్డిపేట రాజరాజేశ్వర కరుణాకటాక్షేయణ ప్రసాద
 ప్రాప్తోభయ భాషావిశేష సామ్రాజ్యపూజ్య రాచుల్ల గోత్రపాత్ర
 కామినేని వంశపయః పారావార రాకానుధాకర రాజన్న.

దేశాయి సార్వభౌమాజ్ఞాపితాంధగీర్వాణకవిత్వ

చాతుర్యధుర్య పరాశరగోత్రరాపాకలింగ

నార్యపుత్ర లక్ష్మీపతి ప్రణీతంబైన

భద్రాచల రథ్యదయంబు

సంధునర్వము

పంచమోల్లాసము

అచ్చు చెదరిపోయిన శబ్దముల పట్టిక.

పుట పంక్తి తప్పు	ఒప్పు	పుట పంక్తి తప్పు	ఒప్పు
౬ ౬ దాతృయజేత్యు	దాతృయజేత్యుక్తి	౭౪ ౪ సత్యాది	సత్యాది
,, ౧౨ భాషి	భాషిత	౭౬ ౨౫ వ్యాంత	వ్యాంత
౯ ౨౦ జలంబునప్పడి	జలంబునప్పడి	౭౮ ౧౭ జెలగుచుదురు,	జలగుచుందురు
౧౧ ౧౩ పద్మరాగయుగ	పద్మ రాగయు	౮౩ ౧౭ చెలియ	చెలియ
	తోపరి		తోపరి
౧౩ ౧౪ సుప్తాంగ	సుప్తాంగజ	౮౯ ౨౧ ప్రతితోగ	ప్రతితోగ్ర
౧౬ ౨౩ నైఘంటిక	నైఘంటిక	౯౧ ౧౬ సతతంచాక్షరీ	సతత పంచాక్షరీ
౨౦ ౧౪ నిర్వహణ	నిర్వాణ	౯౨ ౧౨ యామునిరాజ	మునుపారాజ
౨౩ ౨౮ వజీలిత	వ జీలిత	౧౦౧ ౨౪ సహనతాహిస	సహనతాహింసల
౨౪ ౧౬ భాగ్యంగరాజ	భాగ్యంగరాజ్	౧౦౬ ౨౭ మంత్రరాజమా	వరమంత్రరాజమా
౨౫ ౧౦ శోకుడు	శ్లోకుడు	౧౧౧ ౪ రామమహేశా	రాజమహేశా
౩౫ ౧౭ సుదతి	సుదతి	౧౨౨ ౩ విసు	విస్సు
౪౮ ౯ నిత్యసత్య	నిత్యసత్య	౧౨౩ ౧౪ సక్తి	సక్తి
౫౨ ౧౮ కార్తియు	కార్తియు	౧౨౮ ౭ వడవాళుని	వజ్రవాళుని
౫౫ ౨౧ శీరంగ	శ్రీరంగ	,, ౧౮ సమ్మతంబు	సమ్మతంబు
౬౧ ౫ పవ్యంతములు	పవ్యంతములు	,, ౨౩ శరత్పర్వరాజ్	శరత్పర్వరాజ్
౬౯ ౭ మహారోగము	మహారోగము	౧౩౩ ౨౮ మిని	భూమిని
౧౩౪ ౨౮ సల	సల	౧౩౬ ౩ మలియ	మలియ
౧౪౬ ౨౬ సాక్షినితి	సాక్షిప్తనితి	,, ౧౪ తెలివాక	తెలివాక
౧౫౩ ౧౫ దగ	దగ	౧౮౨ ౭ యేమనక	యేమనక
౧౫౫ ౧ గైకొని	గైకొని	౨౦౩ ౧౬ మలి	దెమలి
౧౫౮ ౧౨౩ జేయగా	జేయగా	౨౦౧ ౭ వీణాదన	వీణావాదన
౧౫౮ ౧౦ నొందించె	నొందించె	౨౧౨ ౧ చండాలులర	చండాలులను
౧౭ ౧ ౪ లసదుప	లసదుప	౨౧౫ ౧౧ రజోవతి	రజోవృత్తి